

KECSKEMÉT MEGYEI JOGÚ VÁROS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Munkaváltozat

Készítette: Kecskeméti Városfejlesztő Kft.

Kecskemét
2021. május

Kecskemét Megyei Jogú Város Településfejlesztési Konceptiója

(Munkaváltozat)

Témavezető

Kanalas Imre

A munka elkészültét segítő közreműködők

KMJV Polgármesteri Hivatal Főépítési Osztálya részéről

Öveges László főépítész
Borbélyné Balogh Katalin
Bangó Gedeon
Varga Levente

A Megalapozó Vizsgálat elkészítésében résztvevő szakértők

Kanalas Imre
Kurenkov Vjacseszlav Vlagyimirovics
Dr. Farkas Jenő Zsolt
Csuvár Gábor
Máté Zita
Rédeiné Bondor Klára
Somogyvári Ágnes

Külön köszönetet mondanak a szerzők Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Szakosztályainak az adatszolgáltatás területén mutatott együttműködésért

Kecskeméti Városfejlesztő Kft.
2021. május

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS	4
1.1. Külső kihívások, elvárások a városok fejlesztésével kapcsolatban	7
1.1.1. Európai Unió városfejlesztési dokumentumok	8
1.1.2. A hazai fejlesztéspolitika elvárásai	13
1.1.3. Szakigazgatási, jogszabályi elvárások	24
1.2. Belső kihívások	42
2. JÖVŐKÉP	47
2.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan.	48
2.2. A város jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan	49
2.3. A településfejlesztési elvek rögzítése	54
3. CÉLOK	57
3.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása	57
3.2. Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása	60
3.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata	60
3.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre	63
4. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ	101
4.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása	101
4.1.1. Társadalmi adatok, információk	101
4.1.2. Humán infrastruktúra állapota, intézményi ellátottság	111
4.1.3. Gazdasági adatok, információk.....	119
4.1.4. Környezeti adatok, információk.....	124
4.1.5. A táj- és külterületi területhasználat.....	154
4.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a területfelhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra	159
4.2.1. Infrastrukturális elemek fejlesztése (közműellátás, közművesítés)	160
4.2.1.1. <i>Vízellátás</i>	160
4.2.1.2. <i>Szennyvízelvezetés és -tisztítás</i>	163
4.2.1.3. <i>Csapadékvíz elvezetés és elhelyezés</i>	167
4.2.1.4. <i>Villamosenergia-ellátás</i>	170
4.2.1.5. <i>Földgázellátás</i>	172
4.2.1.6. <i>Távhőellátás</i>	174
4.2.1.7. <i>Elektronikus hírközlés</i>	176
4.2.2. Megújuló energiaforrások, energiatakarékosság és energiahatékonyság	178
4.2.3. Közlekedés.....	184
4.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére	206
4.3.1. <i>A kecskeméti műemlékvédelem</i>	208
4.3.2. <i>Helyi védelem</i>	214
4.3.3. <i>Javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére</i>	218
4.4. Az egyes területfelhasználási egységek fejlesztési lehetőségei	222
5. ÖSSZEFOGLALÁS	237

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: Az EU városfejlesztési menetrendjének 12 tématerülete	10
2. ábra: Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió célrendszere.....	14
3. ábra: Vidéki térségek Magyarországon	16
4. ábra: Kultúrtájak Magyarországon	17
5. ábra: A klímaváltozás hatásainak leginkább kitett területek Magyarországon	18
6. ábra: Vízgazdálkodási övezetek és feladatok területi térképe hazánkban.....	20
7. ábra: Értékes természeti erőforrások, fenntartható tájgazdálkodás területei	21
8. ábra: Értékes természeti erőforrások területi térképe Magyarországon.....	22
9. ábra: A közlekedési hálózatok térszerkezete	23
10. ábra: Térszerkezeti, városhálózati kapcsolatok	51
11. ábra: Közlekedési kapcsolatok, meghatározó térszerkezeti irányok	52
12. ábra: Kecskemét Településfejlesztési Konceptiójának célrendszere 2021 és 2030 között	61
13. ábra: A központi belterület városrészei és eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészei.....	63
14. ábra: A belváros lehatárolása	64
15. ábra: Hunyadváros - Ceglédi út városrészi körzet lehatárolása	67
16. ábra: Szent István Város - Szolnokihegy városrész lehatárolása	70
17. ábra: Máriaváros lehatárolása.....	72
18. ábra: Szent László Város városrész lehatárolása	74
19. ábra: Alsószéktó - Homokbánya városrész lehatárolása	77
20. ábra: Petőfiváros - Felsőszéktó városrész lehatárolása	80
21. ábra: Máriaváros - Széktó városrész lehatárolása	82
22. ábra: Széchenyiváros - Máriahegy városrész lehatárolása	86
23. ábra: Vacsi-közi városrész lehatárolása	89
24. ábra: Kecskemét városrészei és egyéb területi egységei.....	91
25. ábra: Városfejlesztési és területhasználati célok Kecskeméten (2021-2030).....	99
26. ábra: Városfejlesztési célok Kecskemét központi belterületén (2021-2030).....	100
27. ábra: Kecskemét lakónépességének változása és népmozgalmi adatai.....	101
28. ábra: Az elveszületések és halálozások alakulása Kecskeméten (2000-2019)	102
29. ábra: Kecskemét lakónépességének korfái (1990-2019).....	103
30. ábra: Kecskemét korstruktúrájának változása 2000 és 2019 között	104
31. ábra: A népesség eloszlása Kecskemét külterületén, 2019	105
32. ábra: A 7 éves és idősebb népesség megoszlása iskolai végzettség szerint.....	106
33. ábra: A lakónépesség megoszlása gazdasági aktivitás szerint, 2016.....	107
34. ábra: Munkaképes korosztály arányainak alakulása Kecskeméten 2009 és 2019 között	108
35. ábra: A nyilvántartott álláskeresők száma, 2014 -2020.....	109
36. ábra: A nyilvántartott álláskeresők képzettség szerinti megoszlása 2014-2020 között.....	109
37. ábra: A kecskeméti tartósan álláskeresők számának változása 2014 -2020 között.....	110
38. ábra: Egy főre jutó átlagjövedelem a megyei jogú városokban 2019-ben.....	111
39. ábra: A kecskeméti felsőfokú oktatási intézménybe járó hallgatók létszámának változása	115
40. ábra: A kecskeméti gazdaság szektorális megoszlásának változása, a regisztrált vállalkozások száma alapján (2014-2019).....	120
41. ábra: A kecskeméti székhelyű működő vállalkozások megoszlása árbevétel-kategóriánként (2012 és 2019).....	122
42. ábra: A kecskeméti helyi iparüzési adóbevétel alakulása (2014-2019)	122

43. ábra: A működő vállalkozások ágazati összetételének összevetése Kecskemét és a megyei jogú városok összesített adatai alapján	124
44. ábra: A globálsugárzás (MJ/m ²) átlagos évi összege Magyarországon (2000-2009).....	125
45. ábra: Kecskemét térségére jellemző talajtípusok.....	127
46. ábra: Az aszályindex területi eloszlása az 1931–2010 közötti tíz legaszályosabb évben.....	127
47. ábra: A talajvízszint hosszú távú (A) változása 2003 márciusában az 1971-1975 évi átlagokhoz viszonyítva (Rakonczai 2006), és a rövid távú (B) változások (ATI-VIZIG adatsorok alapján a 2011-2013-as időszakra ...	128
48. ábra: Kecskemét úthálózatának sematikus ábrája	186
49. ábra: Kecskemét közlekedési hálózatának átnézeti térképe	189
50. ábra: Az állami kezelésű utak forgalmi adatainak változása Kecskeméten (2014 és 2019)	194
51. ábra: Személygépkocsi ellátottság Kecskemét vonzáskörzetében	196
52. ábra: A város vasúthálózata	197
53. ábra: Kecskemét meglévő kerékpárút hálózata	198
54. ábra: Kerékpáros forgalom nagysága 2016	199
55. ábra: Meglévő térségi kerékpáros hálózat	202
56. ábra: Kecskemét parkolási övezetei.....	203
57. ábra: Világörökség várományos helyszín védőövezete	213
58. ábra: Helyi jelentőségű értékvédelmi területek.....	215
59. ábra: Helyi jelentőségű várostörténeti teresedések és temetők.....	216
60. ábra: Helyi jelentőségű településkép-védelmi terület	217
61. ábra: Potenciálisan rendelkezésre álló építési telkek száma Kecskeméten 2020-ban	216

TÁBLÁZATJEGYZÉK

1. táblázat: Az átlagos aranykorona érték a kecskeméti külterületen művelési áganként.....	28
2. táblázat: A városrészi- és a tematikus célok kapcsolódása, viszonyrendszere	96
3. táblázat: Kecskemét jellemző demográfiai folyamatai (1970-2019).....	102
4. táblázat: Állandó népesség változása 2014-2019 között Kecskeméten és a Kecskeméttel szomszédos településeken	104
5. táblázat: A kecskeméti regisztrált társas vállalkozások számának változása a méretkategóriák szerint 2014 és 2019 között	121
6. táblázat: Kecskemét meteorológiai jellemzői	126
7. táblázat: A lakossági hulladékgyűjtés, -szállítás általános adatai (2014-2018).....	142
8. táblázat: Kecskemét területén elszállított összes települési hulladék mennyisége (2014-2018)	143
9. táblázat: Kecskemét rövid- és középtávú közúthálózat-fejlesztési feladatai	191
10. táblázat: Műemlékként nyilvántartott épületek és építmények listája	209

BEVEZETÉS

Kecskemét Megyei Jogú Város Közgyűlése által 2014-ben tárgyalta és 227/2014. (IX.4.) közgyűlési határozatával elfogadott **Településfejlesztési Konceptió hatályba lépése óta eltelt hét évben számos változás ment végbe nem csak Kecskemét városában, hanem a hazai településhálózat egészében, a településfejlesztés és -rendezés irányait meghatározó külső feltételrendszerekben** (pl. globális gazdasági, környezeti és klímavédelmi folyamatok, új szakmapolitikai tervezési és fejlesztési iránymutatások, az uniós és hazai jogszabályi háttér változásai), valamint **a településekkel szemben megfogalmazódó új gazdasági** (pl. digitalizáció, körkörös gazdaság, új típusú beszállítói láncok kialakításának igénye, logisztika), **környezet- és klímavédelmi** (pl. Zöld Megállapodás, hulladékgazdálkodás fejlesztése, a vízi erőforrások fenntartható használata és védelme, a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme, ÜHG kibocsátás csökkentés és az éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodás), **valamint társadalmi** (pl. minőségi lakókörnyezet és városi szolgáltatások biztosítása, a környezeti tudat fejlődése, a mobilizációs igény erősödése) **szükségletekben.**

Az elmúlt évtizedben – részben a Mercedes gyár letelepedéséből, beszállítóik megjelenéséből és nyomában kialakuló gazdasági fejlődésből adódóan – **lejátszódó helyi folyamatok** (gazdasági, társadalmi, területi, környezeti), valamint **a változó hazai fejlesztéspolitikai környezet** (pl. jogszabályi háttér, új ágazati szakdokumentumok, rendelkezésre álló fejlesztési források), illetve az **új globális jelenségek és megatrendek** (pl. SARS-CoV-2 koronavírus világjárvány, éghajlatváltozás, digitalizációs nyomás, átalakuló globális gazdaság, előregedő társadalmak, egyre fokozódó európai verseny a munkaerőért) **Kecskemét városát is jelentős kihívások elé állították.**

A városnak az elmúlt években egyszerre kellett kezelnie **az örökölt** – részben a mezővárosias múltból következő – **hiányok** (pl. infrastrukturális, ellátási, innovációs) **és a várostest térbeli-szerkezeti konfliktusainak** (pl. eltérő fejlettségű és ellátottságú városrészek, városi alközpontok hiánya, eltérő funkcionális övezetek keveredése, pazarló térhasználat, közlekedéshálózati problémák) **felszámolását**, másrészt **a település erőteljes gazdasági fejlődéséből adódó háttérfeltételek** (pl. közmű-hálózati, közlekedési-logisztikai, beszállítói, üzleti-szolgáltatási, oktatási-képzési, lakhatási) **biztosítását**, harmadrészt a várossal szemben igényként megfogalmazódó **modernizációs és minőségi fejlesztések** (pl. életminőségi, innovációs, településkörnyezeti, fenntarthatósági) **megvalósítását**, továbbá **az újonnan jelentkező kihívásokra** (pl. járványügyi helyzet kezelése, klímavédelem, digitalizáció) **történő felkészülést.**

Kecskeméten **több térségi funkció** (pl. foglalkoztatási, nagykereskedelmi, ipari, logisztikai, felsőoktatási-innovációs, egészségügyi) **esetében is olyan erősödést figyelhettünk meg** az elmúlt évtizedekben, melyek hatással voltak nem csak a város településhálózati szerepkörére,

ellátási funkcióira, de térhasználati igényeire és fejlesztési szükségleteire is. **Kecskemét változó települési karaktere, dinamikusan fejlődő gazdasága és átalakuló társadalma, új igényeket fogalmazott meg a helyi területhasználattal szemben** (pl. új ipari területek kialakítása, a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, a legkülönbözőbb társadalmi rétegek lakhatási szükségleteinek kielégítése, minőségi lakókörnyezet és rekreációs területek iránti igény növekedése, környezet- és klímavédelmi törekvések [erdőterületek és zöldfelületek növelése, vízvisszatartás és csapadékvíz hasznosítás fejlesztése] területi igényeinek kielégítése, barnamezős területek hasznosítása, gépjármű parkolási szükségletek városi szintű növekedése).

Az új típusú elvárásoknak történő megfelelés, valamint a jövő szükségleteit kielégítő felelős, fenntartható és harmonikus területhasználat érdekében, **Kecskemét területhasználati alapelveinek, illetve fejlesztéspolitikai elképzeléseinek kialakítására van szükség.** Ennek érdekében **a városi döntéshozóknak és szakembereknek** – a nemzetközi kötelezettségvállalások teljesítése¹ és az eredményes forráslehívás érdekében – **figyelembe kell venniük számos körülményt és adottságot.** Ezek közül ki kell emelni **a nemzetközi környezet- és klímavédelmi (ENSZ Párizsi Megállapodás 2015, EU Éghajlat- és energiapolitikájának 2030-ig szóló kerete, Energia Útiterv 2050) törekvéseket, ajánlásokat,** valamint **a változó uniós fejlesztés- és ágazatpolitikai (Új Európai Konszenzus a Fejlesztéspolitikáról², Fenntartható Európa 2030-ra, „European Green Deal”, Taxonómia szabályozás) irányokat.** Nem hagyhatjuk figyelmen kívül **a hazai szakpolitikai dokumentumok** (pl. IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program, Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia, Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia, Nemzeti Energia Stratégia 2030, Magyarország Nemzeti Energia- és Klímaterve, Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia, Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció tervezete) céljait, továbbá **a térségünkre, illetve Kecskemétre vonatkozó megállapításait és ajánlásait sem.**

Napjaink globális trendjei és kihívásai, az új uniós városfejlesztési ajánlások (Amszterdami Paktum 2016, Új Lipcsei Charta 2020), továbbá **a hazai terület- és településfejlesztés, illetve -rendezés változó szakpolitikai környezete, ismételt számvetést követelnek a magyarországi településektől, köztük Kecskeméttől is.**

¹ A nemzetközi környezet- és klímavédelmi megállapodások kapcsán Kecskemét Megyei Jogú Város Környezetvédelmi Programjának szem előtt kell tartania, hogy 2018 áprilisában a Közgyűlés 35/2018. (IV.26.) határozatával jóváhagyta a *Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetségéhez* (Covenant of Mayors) *történő csatlakozást* (a döntéssel települési szinten 40%-os CO₂ kibocsátás csökkentést vállalt az önkormányzat a Covenant-ágazatokban), majd 2018 májusában a Megyei Jogú Városok Szövetsége tagjaként bejelentette csatlakozási szándékát a párizsi klímacél betartása érdekében létrejött *Under2* („Két fok alatt”) nevet viselő nemzetközi klímavédelmi együttműködéshez.

² A Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői, az Európai Parlament és a Bizottság által elfogadott együttes nyilatkozat (2017/C 210/01) – Új Európai Konszenzus a Fejlesztéspolitikáról: „A Mi Világunk, A Mi Méltóságunk, A Mi Jövőnk” [HL C 210, 2017.6.30., 1–24.]

A településfejlesztési elképzelések (jövőkép, célok, fejlesztési alapelvek, -irányok, prioritások, a tervezett beavatkozások, azok ütemezése és akcióterületei, a megvalósítás eszköz- és szervezeti követelményei stb.) **újra-fogalmazásának szükségességét** – a fentebb jelzett kihívásokon és ajánlásokon túl – az is **indokolja**, hogy folyamatban van az **Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)** felülvizsgálata, valamint **2019. január 2-től** – illetve valamennyi rendelkezés tekintetében március 15-től – **hatályba lépett a 2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről (OTrT)**, valamint **Bács-Kiskun Megye Területrendezési Terve³** is, melyek új kereteket jelentenek Kecskemét várostervezési, -fejlesztési rendszerében.

Ezek a változások és kapcsolódó dokumentumok önmagukban is olyan súlyúak, melyeket figyelembe kell venni a város településfejlesztési koncepciójának elkészítése és a településrendezési eszközök felülvizsgálata során, továbbá meg kell teremteni a fentebb hivatkozott törvényhez, rendezési tervekhez és országos szakági dokumentumokhoz történő illeszkedés összhangját.

A jelen dokumentum felülvizsgálatát indokolja az a körülmény is, hogy elkezdődött az **Európai Unió 2021-2027 költségvetési ciklusa**, melyhez illeszkedően az **Európai Unió támogatáspolitikájában** (többéves pénzügyi keretéről [MFF]), **valamint a koronavírus-járvány negatív gazdasági hatásainak ellensúlyozása érdekében, új célok körvonalazódtak** (Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz [RRF]). Kecskemét tervezett fejlesztési irányainak, területhasználati elképzeléseinek és programjainak kialakítása során, ezeket a célokat szem előtt kell tartania, emellett figyelnie kell a formálódó hazai területi- és ágazati operatív programokat, hogy a rendelkezésre álló uniós és hazai fejlesztési forrásokat a lehető leghatékonyabban legyen képes lehívni.

A „forrásvezérelt” fejlesztési lehetőségek azonosítása mellett, **kiemelt fontosságú feladat az új kecskeméti és térségi gazdasági, társadalmi és környezeti folyamatokból eredő helyi szükségletek**, illetve a **megfogalmazódó lakossági és vállalkozói igények pontos feltárása**, ami alapvetően befolyásolhatja a város „szükségletalapú”, harmonikus fejlődését. A hatékony és proaktív városfejlesztés és -tervezés elveinek rögzítése, a városüzemeltetés optimalizációja, a klímaváltozás hatásaira történő felkészülés és a városrégió szintjén a települések közötti funkciómegosztás átgondolása szintén időszerűvé vált. **Bizonyos fejlesztési feladatok hatékony** (pl. *klímaváltozás hatásaira történő felkészülés, környezetvédelem, természetvédelem, energiabiztonság, körkörös gazdaság feltételeinek kialakítása, elővárosi közlekedés szervezése, turisztikai kínálat összehangolása, ellátási láncok megszervezése*) **megvalósítása túlmutat a város keretein, s igényli egy nagyobb területi egységben**

³ Bács-Kiskun Megye Területrendezési Terve a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 7/2020. (VII. 8.) önkormányzati rendelete a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 18/2020. (VI. 26.) számú határozata a Bács-Kiskun Megye Területrendezési Tervével összefüggő intézkedésekről.

(városrégió, vonzáskörzet, járás, megye, régió) **történeti tervezés megalapozását**, továbbá a város lehetséges új térségi szerepköreinek és feladatainak körvonalazását.

A gyorsan változó – és a kihívások egész sorával (pl. járványok, környezetszennyezés, korlátos erőforrások, klímaváltozás, technológiai robbanás, társadalmi különbségek növekedése, migráció) küzdő – **világunkban egyre fontosabbá válik a települések, s ezen belül is Kecskemét „rezilienciájának”** (rugalmas alkalmazkodó és átalakuló képesség, a negatív külső hatásokkal szembeni ellenállóképesség, gyors adaptációs képesség) **növelése, a fenntartható, harmonikus és értékközpontú fejlesztésének biztosítása.**

Éppen ezért Kecskemét számára kiemelt fontosságú, hogy nyomon kövesse a legújabb nemzetközi és hazai gazdasági, társadalmi, környezeti-klímavédelmi, valamint települési- és térségi folyamatokat, s tisztában legyen a városra nehezedő globális és helyi kihívásokkal, illetve belső adottságokkal, melyek hatással lehetnek a település fejlődésére, versenyképességének javítására, továbbá élhetőségének hosszú távú biztosítására.

1.1. Külső kihívások, elvárások a városok fejlesztésével kapcsolatban

A változó világgazdaság, a globális és helyi kihívások folyamatos alkalmazkodást követelnek meg a településektől, s ezen belül pedig – az európai unió területi politikájában egyre inkább felértékelődő – városoktól. A városfejlesztés az 1990-es évektől mind erőteljesebb szerepet tölt be a világban, s ezen belül az Európai Unió szakpolitikái között is, ami nem véletlen, hiszen napjainkra a városok váltak a gazdaság motorjaivá, az EU GDP-jének 85%-át városokban termelik, a városok adják a munkahelyek nagyjából 70%-át, valamint itt él a lakosság 70%-a, és ez az arány várhatóan még tovább fog nőni, 2050-re már elérheti a 80%-ot is. **A városok fejlettsége fokozottan kihat az életminőség általános megítélésére.**

A városi növekedés jelenlegi üteme korábban soha nem látott mértéket öltött. **A gyors urbanizáció azonban a problémát egész sorát generálta**, beleértve a lakosság számának növekedését, a társadalmi problémák megjelenését (pl. bevándorlás, szegregáció, munkanélküliség, elszegényedés, a közbiztonság romlása), a lakó- és munkahelyek térbeli eltávolodását, a városok területének – sokszor indokolatlan mértékű – expanzív növekedését, a növekvő gépjárműforgalmat, a nem megfelelő alapszolgáltatásokat és infrastruktúrát, valamint az egyre súlyosabbá váló városi környezeti problémákat (pl. levegőszennyezés, hulladékkezelési problémák, csökkenő zöldterület), **amelyek a városokat még kiszolgáltatottabbakká teszik a változó éghajlati körülményekkel szemben.**

Felkészült és megfelelő alapelveket felvállaló településfejlesztéssel és -tervezéssel, valamint az ehhez kapcsolódó menedzsmenttel azonban a városi terek befogadóvá, biztonságossá és fenntarthatóvá tehetőek. Az innovációs és koordinációs erejükénél fogva

pedig megoldásokat nyújthatnak a jelentkező kihívásokra (pl. erőforrás-hatékonyság, CO₂-semleges gazdaság, digitalizáció és innováció, élhető, minőségi lakókörnyezet biztosítása, szociális integráció erősítése).

Az uniós szakmai és politikai iránymutatások mellett érvelnek, hogy **a városokat megfelelő szinten be kell vonni az uniós és a tagországi szakpolitikák kidolgozásába és végrehajtásába**, továbbá a kormányzati szakpolitikákat jobban, a városi realitásokhoz kell igazítani, ahol azokat a későbbiekben végre fogják hajtani.

1.1.1. Európai Unió városfejlesztési dokumentumok

Az 1990-es évektől még nagyobb figyelmet kaptak a városi társadalmi és környezeti problémák az Európai Unióban, felértékelődnek a fenntarthatósággal (gazdasági, környezeti, társadalmi, közlekedési) és élhetőséggel kapcsolatos elvárások, melyek biztosítása érdekében, **városfejlesztési dokumentumok** (Green Paper on Urban Development 1990, Aalborgi Charta 1994, Új Athéni Charta 1998, Európai Területfejlesztési Perspektíva 1999, Bristol Nyilatkozat 2005, Lipcsei Charta 2007, Marseille-i Nyilatkozat 2008, Toledói Nyilatkozat 2010, Budapesti Nyilatkozat 2011, Rigai Nyilatkozat 2015, Amszterdami Paktum 2016, Új Lipcsei Charta 2020) **keretében ajánlásokat fogalmaztak meg.**

Az uniós városfejlesztési dokumentumok közül kiemelkedik a 2007-ben elfogadott **Lipcsei Charta**. Ebben a szakanyagban hívták fel először a figyelmet az **integrált városfejlesztési politika** nagyobb mértékű **hasznosítására**, továbbá arra, hogy **a fenntartható fejlődés minden dimenzióját** – a gazdasági prosperitást, a társadalmi egyensúlyt és az egészséges környezetet – **egyidejűleg és egyforma súllyal kell figyelembe venni**. Az ajánlások között olyan témákat emeltek ki, mint **a városokon belüli hátrányos helyzetű városrészek problémáinak kezelése, az építészeti örökség megőrzésének fontossága, a történelmi épületek, közterületek és azok városi és építészeti értékeinek védelme, az infrastrukturális hálózatok modernizálása és az energiahatékonyság növelése, a munkahelyteremtés és a munkahelyek megőrzése, illetve új vállalkozások elindításának megkönnyítése**. Kiemelték, különösen a helyi munkaerőpiacra való bejutás lehetőségét kell fejleszteni a keresletnek megfelelő képzések biztosításával.

Ezek az elméleti keretek fontosak voltak a 2020 utáni uniós városfejlesztési menetrend létrehozásában is, melyet egy a Bizottság által 2014-ben kiadott közlemény⁴ alapozott meg. „**Az uniós szakpolitikák városi dimenziója – az uniós városfejlesztési menetrend legfontosabb elemei**” című közleményben megállapították, hogy „*A városokban lehet a globális kihívások jelentős részét is a legmegfelelőbben kezelni. A városok például ideális helyzetben vannak az energiafogyasztás és a CO₂-kibocsátás csökkentéséhez való*

⁴ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/consultation/urb_agenda/pdf/comm_act_urb_agenda_hu.pdf

hozzájárulás tekintetében, mivel a városi területek nagy népsűrűsége lehetővé teszi a lakhatás és a közlekedés energiatékonyabb formáit”.

Az ezt követően meghirdetett nyilvános konzultáció során egyértelművé vált, hogy az uniós polgárok erőteljesebb részvételt vártak el a Bizottságtól a városaikat érintő kérdések rendezésében. Ezt figyelembe véve a Lett EU-elnökség idején készült el a **Rigai Nyilatkozat** (Declaration of Ministers towards the EU Urban Agenda, 2015), melyben a tagállamok – az uniós intézményekkel és sok európai várossal egyetemben – kifejezésre juttatták, hogy támogatják a 2020 utáni uniós városfejlesztési menetrendet.

Az uniós városfejlesztési menetrend több célkitűzésre is reagálni kívánt. A szakemberek úgy vélték, hogy **az uniós városfejlesztési menetrend a szakpolitikák, szereplők és kormányzati szintek jobb koordinálása, a szakpolitikák kidolgozása és végrehajtása** – a városfejlesztési kontextus alaposabb megértése által – **javíthatja a szakpolitikák minőségét, hatékonyságát és eredményességét**. Megerősítheti a városok részvételét és felelősségvállalását az uniós és nemzeti döntéshozatalban és végrehajtásban. **Elősegítheti a városok átalakulásra és strukturális változásokra való képességét annak érdekében, hogy életképes városi gazdaságok, valamint társadalmilag, környezetileg és területileg fenntartható módon fejlődő városi területeket biztosítson**, ezzel is elősegítve a globális fenntarthatósági kérdések előmozdítását.

2016. május 30-án Amszterdamban az Európai Bizottság, más uniós intézmények és az európai városok képviselőinek részvételével tartották meg azt a városfejlesztési kérdésekkel foglalkozó informális miniszteri találkozót, melyen **elfogadták a 2020 utáni uniós városfejlesztési menetrend alapelveit rögzítő úgynevezett Amszterdami Paktumot** (Pact of Amsterdam, 2016).

A városfejlesztési menetrend **három pillérre épül**, ezek a következők:

- 1. **Hatékonyabb szabályozás:** lényege, hogy a lehető legalacsonyabb költségekkel teljesüljenek a kitűzött célok, a lehető legkevesebb adminisztráció mellett. Ezért a városfejlesztési menetrend a meglévő szabályozási keretek között kívánja végrehajtani az intézkedéseket, melyek jobban tükrözik a városok valódi szükségleteit, meglévő gyakorlatait és felelősségi köreit.*
- 2. **Hatékonyabb finanszírozás:** nem lesznek elkülönített források a városok számára, ehelyett a menetrend a finanszírozási lehetőségek hatékonyabb kihasználását támogatja a városi önkormányzatok számára.*
- 3. **Hatékonyabb tudásmegosztás:** a városfejlesztési menetrend támogatja a különböző városi témákban megvalósult bevált gyakorlatok és tudás megosztását, terjesztését és felhasználását további intézkedések megvalósításához.*

Az EU városfejlesztési menetrendje az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésről szóló EU 2020 Stratégia figyelembevételével készítette el prioritásainak listáját. **A dokumentum 12 témát azonosított** (1. ábra), **mint legfontosabb városi kihívásokat**. Ezen kihívások kezelésére, megoldási javaslatok kidolgozására egy-egy partnerség szerveződött. A partnerségek révén városok, tagállamok, uniós intézmények és különböző érdekelt felek – köztük civil szervezetek és vállalkozások – működhetnek együtt annak érdekében, hogy közös megoldásokat találjanak az Európai Unió városi területeinek fejlesztésére.

1. ábra: Az EU városfejlesztési menetrendjének 12 tématerülete

Forrás: Európai Bizottság, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/policy/themes/urban-development/agenda/eu-urban-agenda-infographics.pdf

A partnerségek cselekvési terveket dolgoztak ki, melyekben felvázolták, hogyan lehet az egyes tématerületeken a már életre hívott uniós szakpolitikákat – többszintű és többszereplős megközelítés bevezetésével – hatékonyabban és következetesebben végrehajtani a városokban.

Az EU városfejlesztési menetrendjének fontos és kiemelkedő állomása volt az **új Lipcsei Charta** (2020) elfogadása, amely egyrészt erős keretet biztosít a jó városirányításhoz, másrészt a 2030-ig terjedő időszakra meghatározza az új városi menetrend céljait. Ennek központi gondolata, hogy **az európai városok befogadóvá, biztonságossá, ellenállóvá és fenntarthatóvá váljanak**, ehhez azonban erősíteni kell a nemzeti várospolitikát, a szabályozásnak pedig támogatnia kell a közjó érdekében folytatott integrált várospolitikák végrehajtását és katalizálnia kell a városi átalakulást, tekintettel a szubszidiaritás elvére.

A feladatok alapját a **Párizsi Megállapodás** (Paris Agreement, 2015⁵) és az **Európai Bizottság Zöld Megállapodása** (European Green Deal, 2019⁶) képezte azzal a törekvéssel,

⁵ [UNTC](#)

⁶ [Európai zöld megállapodás | Európai Bizottság \(europa.eu\)](#)

hogy **Európa a világ első „klímasemleges” kontinense legyen**, melyben kiemelt szerepet kellene játszaniuk a fenntartható városoknak.

A dokumentumnak kiemelt célja, hogy megelőzze a társadalmi, gazdasági, környezeti és területi egyenlőtlenségek új formáihoz vezető kockázatok kialakulását. Továbbá, hogy – közös összefogás mellett – meg lehessen őrizni minden európai város, valamint azok funkcionális területeinek élhetőségét.

A dokumentum rámutat arra, hogy **sok város már vezető szerepet játszik az igazságos, zöld és produktív társadalmak irányába történő átalakulásban.** Ehhez megfelelő vezetésre, városirányításra és erőforrásokra, valamint teljes támogatásra van szükség a kormányzati szintek és az összes kulcsfontosságú szereplő – kormányzati és nem kormányzati – részéről. Megállapítják továbbá, hogy **az átalakításhoz integrált városfejlesztésre, helyalapú, többszintű és részvételi alapú megközelítésre van szükség.**

„Meg kell erősíteni a jó városvezetést és -tervezést annak érdekében, hogy kompakt, társadalmilag és gazdaságilag több lábon álló, fejlett infrastruktúrával és egészséges környezettel rendelkező városok alakuljanak ki, amelyek hozzájárulnak mindenki jólétéhez. Ehhez kiváló minőségű épített környezetre van szükség, amely alapos előkészítési és tervezési folyamaton alapul”.

A dokumentum megállapítja, hogy **a városoknak és a városi rendszereknek rugalmasságra és megfelelő képességekre (adaptációs, abszorpciós) van szükségük ahhoz, hogy reagálni tudjanak a külső zavaró eseményekre és a krónikus stresszhelyzetekre.** A városok **ellenálló képességét támogatni kell** – a múltbeli eseményekből való tanulás képességével, a közjó érdekében történő városirányítás rugalmasságával, valamint egy igazságos, zöld és produktív város kiegyensúlyozott megvalósításával – annak érdekében, hogy megbirkózzanak a változó globális feltételekkel és kihívásokkal. A prediktív politikáknak, terveknek és projekteknek különböző forgatókönyveket kell tartalmazniuk a környezeti kihívások és a gazdasági kockázatok, valamint a társadalmi átalakulások előrejelzésére.

A dokumentum meghatározta, hogy **a helyi fejlesztésekre összpontosító intézkedéseket megfelelő területi léptékben kell meghatározni.** A formális helyi szintű politikák mellett, **más szinteken** – beleértve a szomszédsági vagy tágabb funkcionális, regionális és nagyvárosi szintű egyedi és informális intézkedéseket – **is érvényt kell szerezni!** A szakanyag megállapítja, hogy **a fenntartható és „reziliens” városfejlesztés regionális vagy nagyvárosi kontextusba ágyazódik**, és funkcionális egymásrautaltságok, valamint partnerségek összetett hálózatára támaszkodik.

A Lipcsei Charta kiemeli, hogy az európai városok átalakító erejének három dimenzióját az alábbiakban lehet azonosítani: **igazságos, zöld és produktív.** A karta megállapításai alapján:

Az „igazságos” városban egyenlő esélyeket és környezeti igazságosságot biztosít mindenki számára – nemtől, társadalmi-gazdasági státusztól, kortól és származástól függetlenül –, senkit sem hagyva magára. **Minden társadalmi csoportnak** – beleértve a legkiszolgáltatottabbakat is – **egyenlő hozzáféréssel kell rendelkeznie a közérdekű szolgáltatásokhoz**, beleértve a szociális szolgáltatásokat, az egészségügyet és a kultúrát. Minden polgárt számára biztosítani kell, hogy új készségeket és tudást szerezzen. Ehhez megfizethető és hozzáférhető, magas színvonalú óvodai és iskolai oktatásra, a fiatalok képzésére, valamint egész életen át tartó tanulási lehetőségekre van szükség, különösen a digitalizáció területén.

A „zöld” városban a városok átalakító ereje hozzájárul a globális felmelegedés elleni küzdelemhez és a mindenki számára kiváló minőségű városi környezet kialakításához. A klímasemleges energiahasználat, a megújuló erőforrások és a karbon-semleges épületek jelentősen csökkentik az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását és növelik az energiahatékonyságot. Az átalakuláshoz innovatív és hatékony technológiákba történő beruházásokra, valamint a termelési és fogyasztási módok alapvető megváltoztatására van szükség – amelyet a gazdasági szereplők és a polgárok egyaránt támogatnak. **Az éghajlatváltozás mérséklése, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás a szükséges átalakítás alapvető elemei.** A zöld városok **előtérbe helyezik a természet-alapú megoldásokat**, amelyek alapját képezik a magas minőségű zöld- és kék infrastruktúrák kialakításának és a biológiai sokféleség megőrzésének. **A városi közlekedési és mobilitási rendszereknek hatékonyak, karbonsemlegesnek és multimodálisnak kell lenniük.** Elő kell mozdítaniuk mobilitás és a logisztika minden aktív és alacsony szén-dioxid-kibocsátású formáját. A közösségi közlekedésnek megfizethetőnek, biztonságosnak és mindenki számára vonzóknak kell lennie. A szállítási és mobilitási igények csökkentése érdekében a vegyes felhasználást támogató, kompakt és többközpontú településszerkezet kívánatos.

A „produktív” város diverzifikált helyi gazdaságon alapul, amely munkahelyeket és szilárd pénzügyi alapot biztosít a fenntartható városfejlesztéshez. A városnak, mint vonzó, innovatív és versenyképes üzleti helyszínnek képzett munkaerőre, szociális, műszaki és logisztikai infrastruktúrára, valamint megfizethető és hozzáférhető lakhatásra van szüksége. Ezen előfeltételek megfelelő biztosításának, valamint a helyi- és városrégiós termelés lehetőségeinek a városfejlesztés szerves részét kell képezniük, melyek megalapozhatják az utat a körforgásos gazdasághoz. A hagyományos iparágak mellett, a gazdasági ágazatok jelentős része egyre inkább a tudásalapú társadalomra és a kulturális iparágakra épülő digitális, szolgáltatásorientált és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé toódik el. Az alacsony kibocsátású feldolgozóipar vagy a városi mezőgazdaság újra integrálhatja a termelést a városokba és a városi területekre, ami lehetővé teszi a vegyes felhasználású városrészek új formáit.

1.1.2. A hazai fejlesztéspolitika elvárásai

Az Országgyűlés 1/2014.(I.3.) határozatával fogadta el a **Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptiót**. Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva egy hosszú távú jövőképet, valamint fejlesztéspolitikai célokat és elveket határoz meg. Az Országgyűlés a nemzeti jövőkép elérése érdekében a Konceptióban foglalt négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt jelöl ki (2. ábra).

A négy cél a társadalom és gazdaság egészének szól, beleértve a társadalom és a gazdasági környezethez való viszonyulást és a környezeti szempontokat is. **Az átfogó célok a gazdasági és társadalmi fordulatot célozzák meg**, az alábbiak szerint:

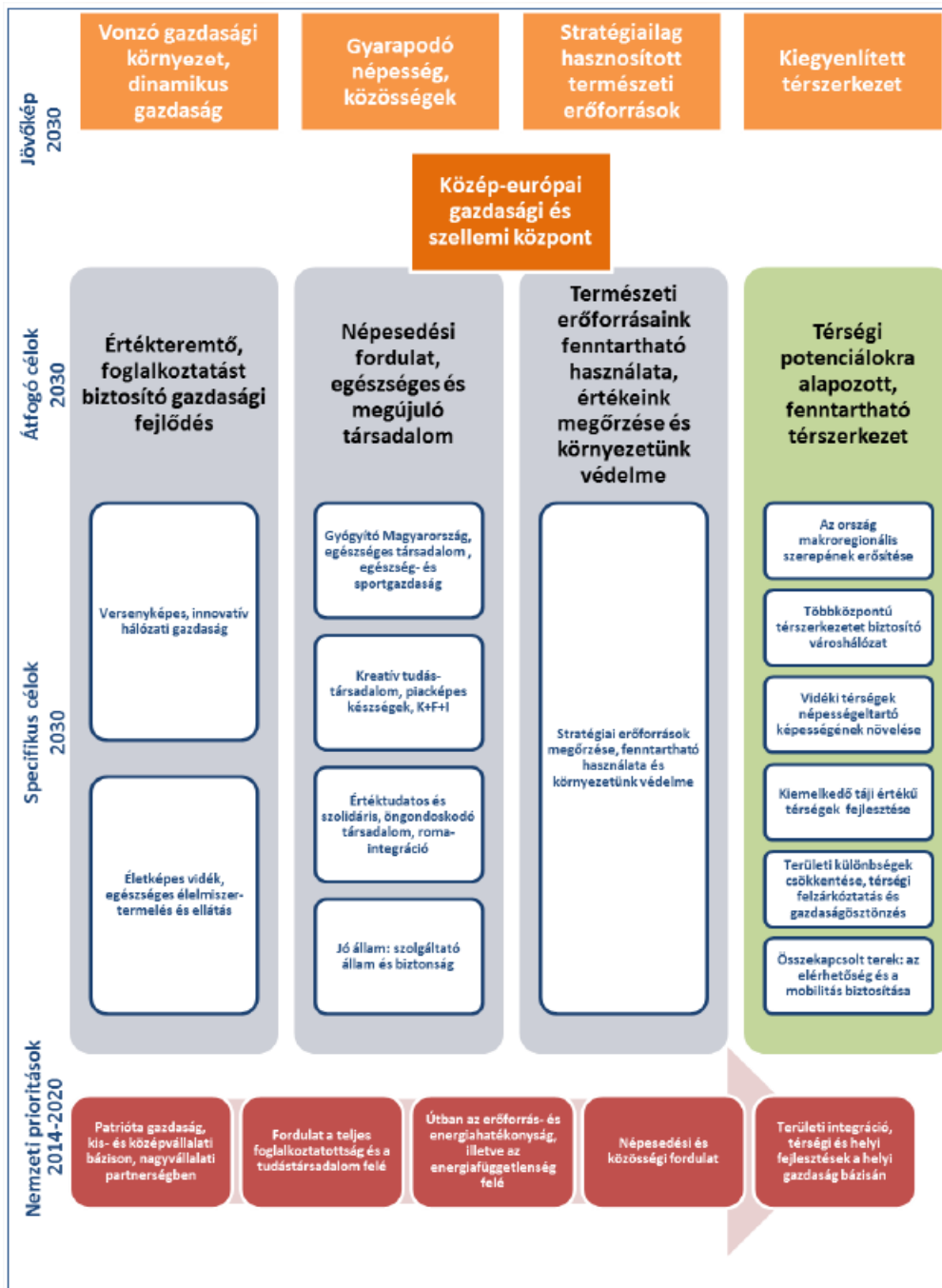
- értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés,
- népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom,
- természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme,
- térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.

Az átfogó célok megvalósulása érdekében az **OFTK tizenhárom specifikus célkitűzést, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt rögzített**. A specifikus célok nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel. A célok a társadalom és a gazdaság egészének, valamint minden ágazatnak, térségi és helyi szereplőknek szólnak, továbbá kirajzolják azokat a fejlesztési súlypontokat is, amelyekre a középtávú – fókuszált – fejlesztési feladatok épülhetnek.

A szakpolitikában érvényesítendő specifikus célok:

1. versenyképes, innovatív gazdaság,
2. gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság,
3. életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás,
4. kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I,
5. értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom,
6. jó állam, szolgáltató állam és biztonság,
7. stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme.

2. ábra: Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció célrendszere

Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció 2013.

A területi specifikus célok:

1. az ország makro-regionális szerepének erősítése,
2. a többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat,
3. vidéki térségek népességeltartó képességének növelése,
4. kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése,
5. területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése,
6. összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása.

Az OFTK számos olyan ágazati és területi célt fogalmaz meg, melynek elérésében jelentős módon támaszkodik a nagyobb városokra, várostérségekre, így köztük Kecskemétre és közvetlen települési környezetére is. **A dokumentumban megfogalmazott célokat, iránymutatásokat, elvárásokat, szem előtt kell tartania a városnak fejlesztési céljai és jövőképeinek meghatározásakor.** Emellett a város földrajzi elhelyezkedéséből, környezeti adottságaiból, közigazgatási és településhálózati helyzetéből, kulturális örökségéből, sajátos településszerkezetéből, valamint gazdasági fejlettségéből adódóan számos feladat fogalmazódik meg, melyet figyelembe kellett vennie Kecskemétnek a településfejlesztési koncepciójának kialakítása során.

Kecskemét és térsége a környezetileg érzékeny és a klímaváltozás által leginkább érintett Homokhátság legnagyobb települési központja. A város területén számos védett természeti érték (pl. védett szikes tavak, Natura 2000 területek), közvetlen környezetében pedig a Kiskunsági Nemzeti Park területei találhatók. Így **a város** a természet- és környezetvédelem, valamint a klímaváltozás elleni küzdelem területén **számos tervezési, koordinációs és fejlesztési feladattal rendelkezik, az ökológiai** (pl. természetes élőhelyek védelme, táj- és élőhely rehabilitáció, biológiai sokféleség megőrzése), **a vízgazdálkodási** (pl. vízbázisvédelem, vízvisszatartás, vízpótlás), **talajvédelmi, zöldfelület kialakítási és erdősítési területeken.**

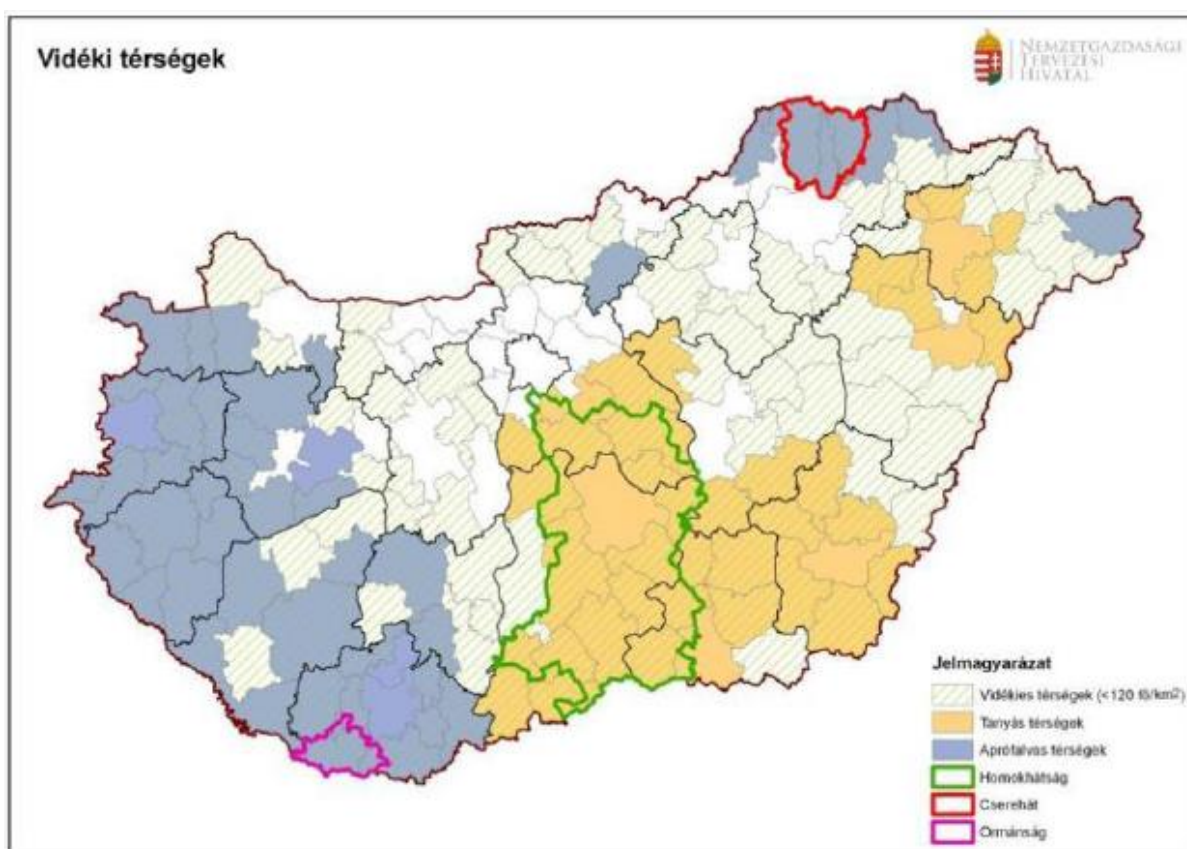
A város hosszútávú élhetőségének biztosítása érdekében kiemelt figyelmet kell biztosítani a környezetének védelmére is, így többek között a levegőtisztaság javítására, a növekvő hulladékmennyiség megfelelő kezelésére és hasznosítására, a vízbázisok védelmére, az egészséges ivóvíz biztosítására, a zajártalmak csökkentésére, az energiahatékonyság növelésére, a megújuló energiák mind nagyobb léptékű használatára.

Kecskemét az OFTK lehatárolása alapján a Homokhátság részét képezi, illetve **tanyás térség** kategóriájába tartozik (3. ábra). Ennek megfelelően részt kell vállalnia a Homokhátság komplex fejlesztésében, valamint a Tanyafejlesztési program kiterjesztésében, ezen belül is:

- a megváltozott éghajlati feltételekhez alkalmazkodó gazdálkodási formák elterjesztésében,
- a Homokhátság táj- és környezetgazdálkodási szempontú vízgazdálkodási (pl. talajvízszint emelés, vízpótlás, vízvisszatartás, vizes élőhelyek rehabilitációja) problémáinak átfogó rendezésében,
- a területhasználat, az agrárgazdálkodás és a vízgazdálkodás összehangolásában, szükséges esetekben a területhasználat és a gazdálkodási forma váltásának elősegítésében,

- a népességmegtartást és a tájfenntartást biztosító agrár- és élelmiszergazdaság működésének biztosításában, bővítésében, a speciális táji körülményeknek megfelelő korszerű technológiák használatának elősegítésében,
- a tanyai gazdaságok fennmaradásának, piacra jutásának segítésében, annak érdekében, hogy tájfenntartó és megélhetést biztosító szerepüket betölthessék,
- a tanyákra vonatkozó jogi szabályozás alakításában,
- a tanyás külterületre vonatkozó településfejlesztési és -rendezési tervezés, szabályozás megújításában,
- a közbiztonság és a szolgáltatások elérhetőségének javításának előmozdításában.

3. ábra: Vidéki térségek Magyarországon

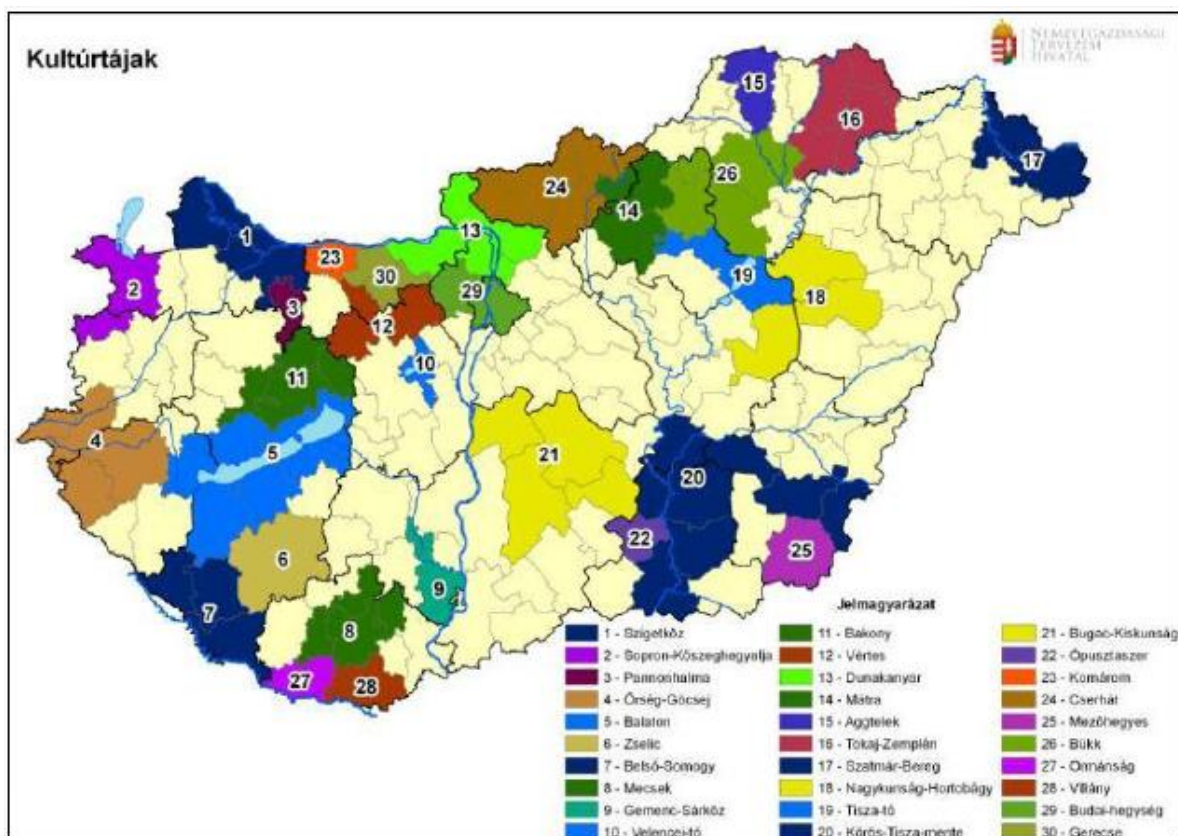
Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió 2013.

A természeti környezet, az ahhoz igazodva kialakult, hozzá szervesen illeszkedő gazdálkodási- és településrendszer, valamint a tájformáló, tájképi értékű településkép és kulturális értékek együttese pótolhatatlan, a jövő számára megőrzendő rendszert alkotnak, amelyeknek védelme, értékeik kibontakoztatása, fenntartható fejlesztése elengedhetetlen. Ilyen egyedi kultúrtájként tartja nyilván az OFTK a Bugac-Kiskunsági tájegységet, melynek kiemelkedő városa Kecskemét, amely egyben tájképvédelmi terület is (4. ábra). Ebből a státusból adódóan a városnak meghatározó feladatai vannak:

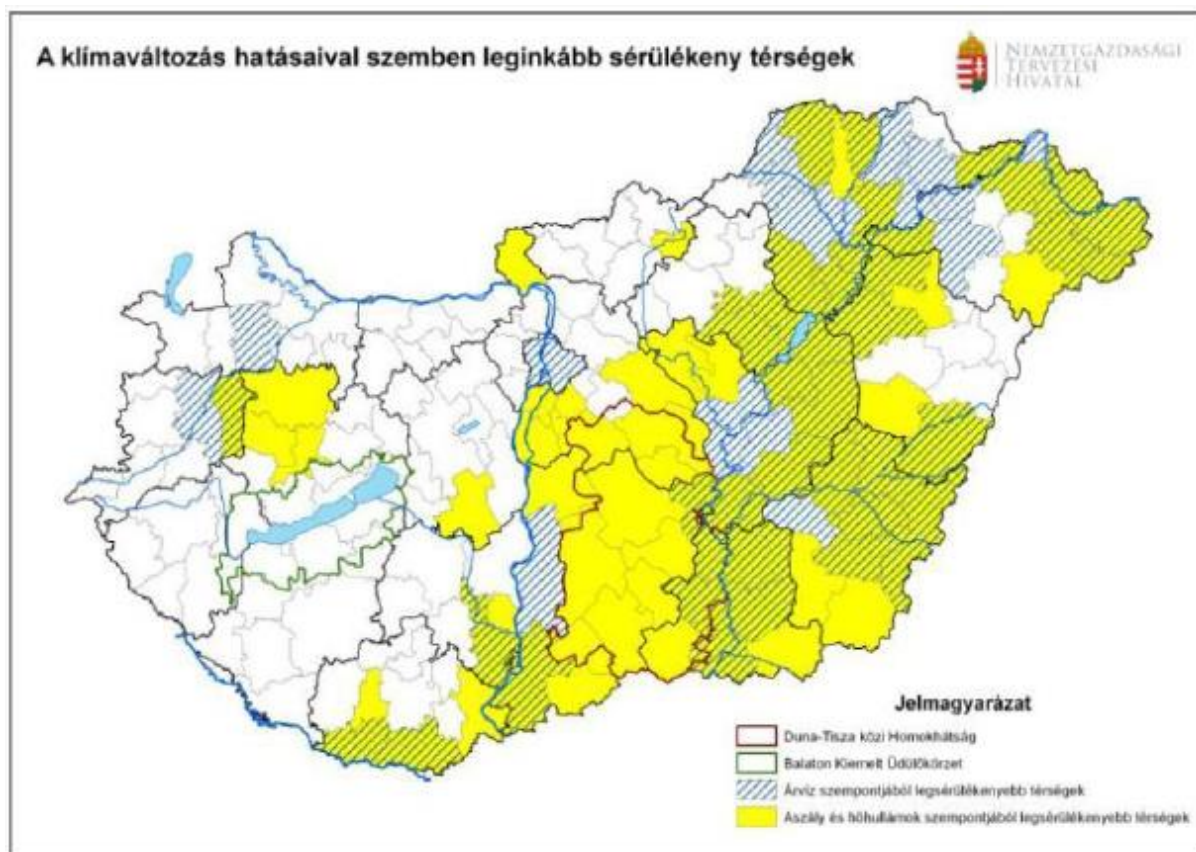
- A kulturális örökség megőrzése. Az épített örökség mellett, a településszerkezet és településkép is megőrzendő érték;
- A jellegzetes táji környezethez alkalmazkodó, hagyományörző és a tájképet megőrző gazdálkodás támogatása (szőlők, gyümölcsösök, legelők, kisparcellás gazdálkodás), a hagyományos mesterségek, iparágak megőrzése és fenntartható fejlesztése;
- A helyi közösségek, helyi identitástudat fejlesztése, erősítése;
- A jellegzetes táji sajátosságokra épülő fenntartható turizmus fejlesztése, a helyi értékek bemutatása, a lokális adottságokhoz alkalmazkodó idegenforgalmi infrastruktúra, szálláshelyek, turisztikai desztináció menedzsment (TDM) kialakítása;
- Az időben és térben koncentrált vendégforgalom szétterítése, a szezon meghosszabbításával, sokoldalú turisztikai kínálattal;
- A fokozott környezeti terhelés megelőzése, illetve környezettechnológiai fejlesztésekkel annak kezelése, a vízellátás, a hulladékgazdálkodás, a szennyvízkezelés, a zajvédelem, a levegőtisztaság-védelem fejlesztése fokozott prioritás ezekben a térségekben;
- A fejlesztések során figyelembe kell venni, hogy Kecskemét és környéke környezeti meghatározottságú természetközeli gazdálkodás területe az OFTK rendszerében, így alkalmas bio- és ökogazdálkodás feltételeinek erősítésére.

4. ábra: Kultúrtájak Magyarországon

A jövőt meghatározó célok megfogalmazása során figyelembe kell venni a klímaváltozásból eredő kihívásokat, melyek jelentős mértékben érinthetik a várost és térségét (5. ábra). A legújabb klímavizsgálatok rámutattak arra, hogy a legsérülékenyebb területek prognosztizálhatóan a Nagykanizsa-Budapest-Tokaj vonaltól délre elhelyezkedő országrészben lesznek, míg az aszály szempontjából a **Duna-Tisza-közi Homokhátság** területe mutatkozik a legveszélyeztetettebbnek.

5. ábra: A klímaváltozás hatásainak leginkább kitett területek Magyarországon

Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió 2013.

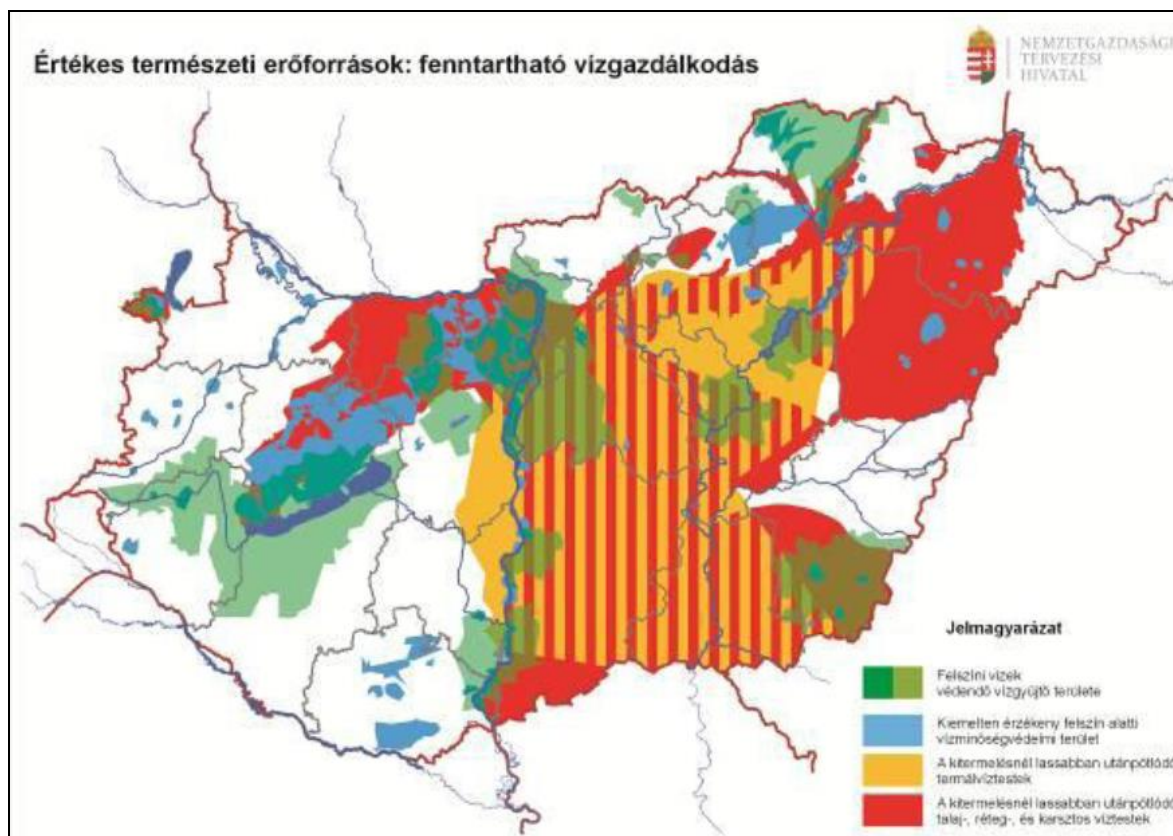
Különösen sérülékenyek az előregedő lakosságú tanyás települések, aprófalvak, de a városokban is jelentős, bár más jellegű (pl. városökológiai, építészeti, energiahatékonysági, humán-egészségügyi, levegővédelmi, katasztrófavédelmi, vízgazdálkodási, zöldfelületi) intézkedésekre, fejlesztésekre van szükség az alkalmazkodás érdekében (klímabarát városok kialakítása). **A város hosszútávú élhetőségének fenntartása érdekében Kecskemét kapcsán az alábbi feladatok fogalmazhatók meg az OFTK alapján:**

- A jelenlegi vízrajzi viszonyokhoz közeli területhasználatok, művelési módok terjedésének támogatása, a vízvisszatartás és a víztakarékos technológiák alkalmazása az agráriumban, az iparban és a lakosság körében egyaránt;

- A vízgazdálkodás – és ennek részeként a vízvisszatartás – új rendszerének kiépítése, nagytérségi vízpótlás megoldása, további vízfelületek kialakítása a város területén (pl. csapadékvíz gyűjtés, víztakarékos technológiák, mikroklíma befolyásolás);
- Térségi és városi vízgazdálkodási tervek készítése, a város felkészítése a változó klimatikus adottságokra, emellett az aszályos és csapadékos időszakokat egyaránt kezelni képes, integrált és környezetbarát vízgazdálkodási fejlesztések előkészítése (ezekre különösen szükség mutatkozik, hiszen a 6. ábra tanúsága szerint térségünkben a felszín alatti víztestek utánpótlódása lassabb a kitermelés üteménél);
- Alkalmazkodóképes, több lábbon álló agrárium támogatása, ösztönzése, a klimatikus és környezeti kihívásoknak megfelelő termékszerkezet (pl. szárazságtűrő, ellenálló fajták; helyi feldolgozás; másodlagos haszonvétek kihasználásának fejlesztése) kialakítása;
- Kisléptékű, kistermelők számára is gazdaságos öntözési megoldások támogatása, öntözési közösségek kialakítása;
- Az öntözés kiterjesztése a meglévő infrastrukturális hálózatra építve, de csak a termésbiztonság növelése érdekében (figyelve a másodlagos szikesedés elkerülésére);
- A klímaváltozás hatásait csökkentő és magasabb hozzáadott érték termelését segíteni képes mezőgazdasági vízgazdálkodás kialakítása. Elsősorban a környezetvédelmi előírásoknak megfelelő víz- és energiatakarékos öntözőtelepek és rendszerek építése és értéknövelő felújítása;
- Klímabarát építészeti megoldások elterjesztése, közterületek és épületek felkészítése (pl. árnyékolás, párásítás, belterületi légmozgások klímatudatos tervezése, zöldterületek növelése), burkolt felületek arányának csökkentése a leszivárgási viszonyok javítása érdekében;
- Az egészségügyi- és szociális ellátó-hálózat, illetve a helyi katasztrófavédelem rendszerének felkészítése a hőhullámokkal, szélsőséges időjárási jelenségekkel kapcsolatos feladatokra, ezen keresztül a helyi közösségek önszerveződésének és klímatudatosságának erősítése;
- A helyi- és térségi klímaváltozással, a környezeti tényezők változásával összefüggő vizsgálatok és tervezés elindítása: a várható környezeti kockázatok megismerése (pl. városökológiai vizsgálatok, kockázatértékelések, sérülékenységi vizsgálatok, vészhelyzeti tervek készítése);
- A város sajátos klímaváltozási kihívásaira az építésügynek, a várostervezésnek és a városfejlesztésnek figyelemmel kell lennie, az ágazati és területi beavatkozások során – mintegy horizontális szempontként – figyelembe kell venni a klímabarát megoldásokat.

6. ábra: Vízgazdálkodási övezetek és feladatok területi térképe hazánkban

Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió 2013.

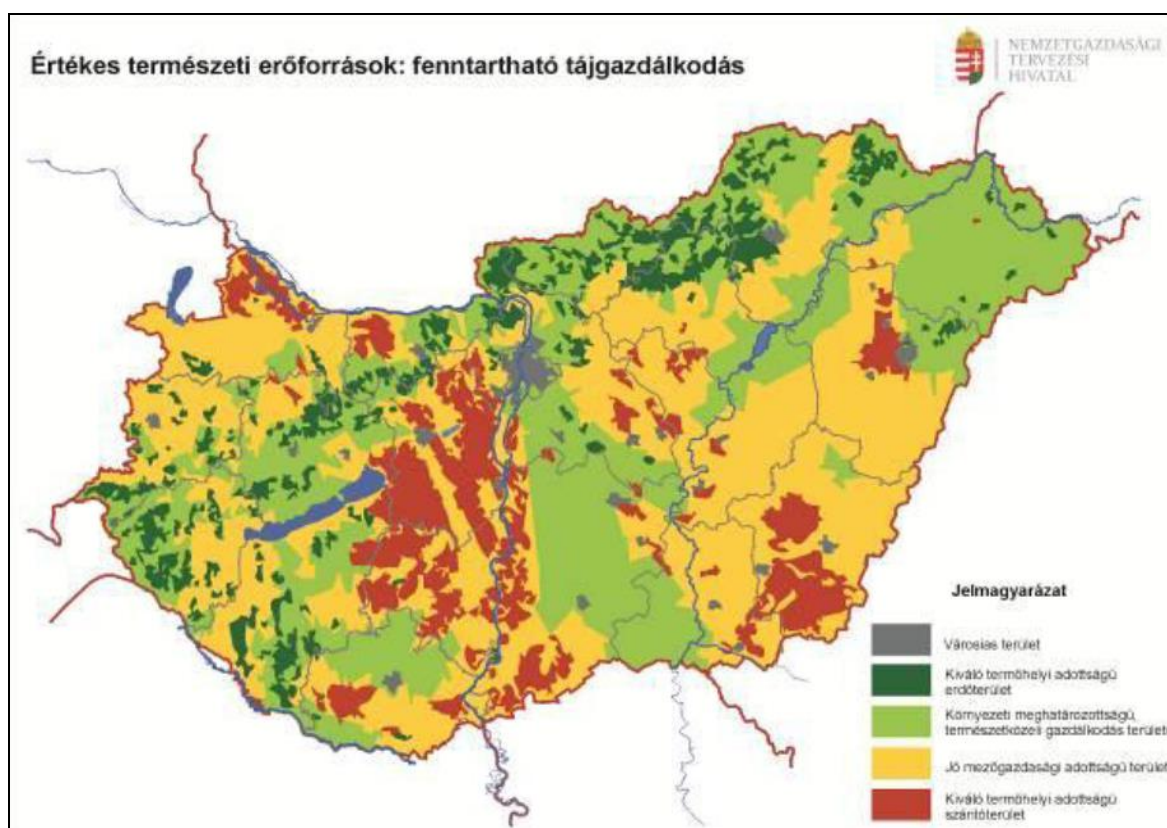
Mindezek figyelembevételével **fontos, hogy Kecskemét és térsége fenntartható módon meg tudja őrizni természeti erőforrásait, ezen belül is különösen a mezőgazdasági potenciálját, termelési hagyományait és élelmiszer-önellátó képességét.** A még meglévő városi és városkörnyéki agráradottságok megőrzése érdekében, az intenzív gazdálkodás és a környezeti meghatározottságú természetközeli gazdálkodás ideális egyensúlyát kell megtalálni, a mezőgazdaság tájfenntartó szerepének érvényesítésével, a környezeti adottságokhoz igazodó tájhasználat és gazdálkodással (7. ábra).

Az elérendő célok érdekében Kecskemét számára az alábbi konkrét feladatok fogalmazhatók meg:

- A természeti erőforrásokat és a biodiverzitást megőrző, a termőhelyi adottságokra építő területhasználat, termelési szerkezet és agrotechnika alkalmazása;
- A klímaváltozás hatásainak mérséklése, a nagyterségi vízpótlás megoldásával, az öntözés fejlesztésével és terjesztésével, illetve a szárazságot, vagy más extrém időjárási körülményeket jobban viselő fajtaállomány alkalmazásával;
- A termőföld más célú hasznosításának korlátozása, a felhagyott területek újrahaszosítása;
- Magasabb hozzáadott értéket előállító és nagyobb foglalkoztatást biztosító agrárágazatokra és gazdálkodási formákra épülő termelési szerkezet kialakítása;

- Az agrárágazat korszerűsítése, támogatása különös tekintettel a fenntartható fejlődés elvére és a körkörös gazdaság elveinek érvényesítésére;
- A több lábbon álló és az ökológiai gazdálkodás erősítése, a GMO-mentes mezőgazdaság fenntartása;
- Egészséges és biztonságos élelmiszerelőállítás és -ellátás megszervezése;
- Biztosítani kell, hogy zöldmezős beruházások és erdőtelepítések csak a gyengébb minőségű termőföldeken, szántókon valósulhassanak meg;
- Az erdők környezeti, gazdasági és szociális szolgáltatásainak hosszú távon való biztosítása többcélú, tartamos (fenntartható) erdőgazdálkodással, elsősorban az őshonos, illetve az adott erdészeti tájba illeszkedő fajok alkalmazásával történjen.

7. ábra: Értékes természeti erőforrások, fenntartható tájgazdálkodás területei

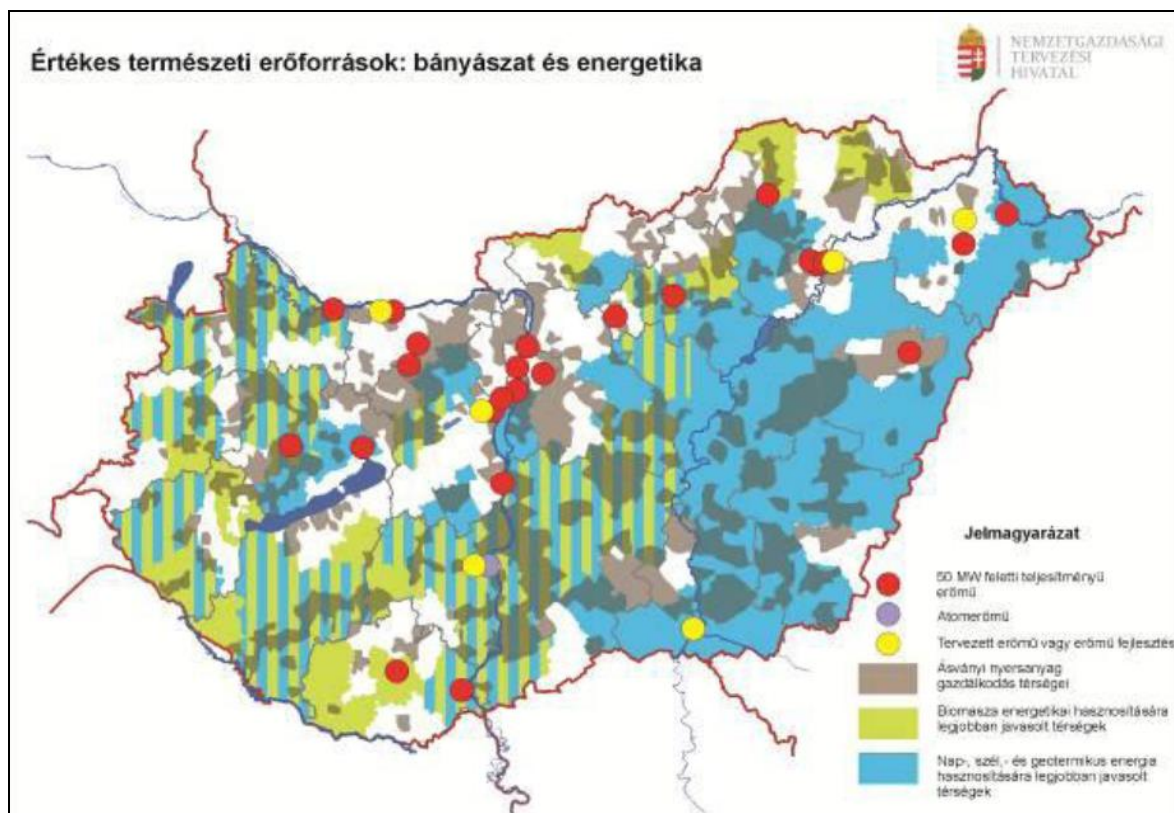

Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció 2013.

Kecskemét hosszútávú élhetőségével, üzemeltethetőségével összefüggő kérdés energiaellátásának biztosítása, energia-kiszolgáltatottságának csökkentése, melynek során az energiabiztonságot szolgáló külső energiaellátó rendszerek és az energiahatékonysági beavatkozások mellett, egyre nagyobb szerepet kell kapnia a diverzifikált, helyi energiaforrásokra épülő autonóm energetikai rendszerek (pl. az ökológiai rendszereket és tápanyag utánpótlást nem veszélyeztető biomassza hasznosítás, geotermia, napelemparkok

építése) kialakításának. A rendelkezésünkre álló potenciáltérképek is rámutatnak a város és a térség ilyen típusú szükségleteire, illetve lehetőségeire (8. ábra).

8. ábra: *Értékes természeti erőforrások területi térképe Magyarországon*

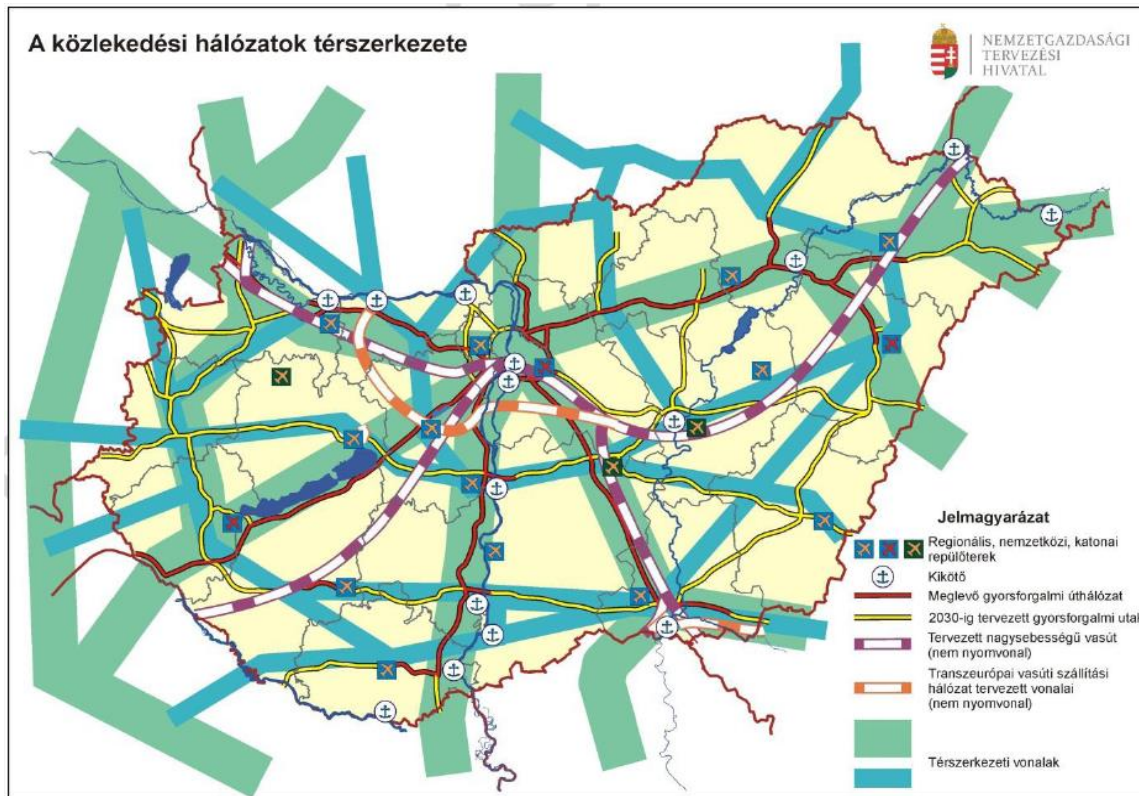
Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió 2013.

A tudáshoz, a termékekhez és szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása meghatározó fontosságú a kecskeméti várostérség fejlődésében. Mint ahogy nélkülözhetetlen, hogy a település és térségének munkavállalói megfelelő módon tudják megközelíteni az egyre nagyobb számban létrejövő kecskeméti munkahelyeket. A város versenyképességének, áruellátásának és logisztikai szerepkörének biztosítása szempontjából is meghatározó közlekedési háttérének biztosítása. Ezért is **elengedhetetlen, hogy megfelelő minőségű, valamint a területi sajátosságokat figyelembe vevő és azt kiszolgáló közlekedési rendszer jöjjön létre Kecskeméten és tágabb vonzáskörzetében** (9. ábra).

Kiemelkedően fontos szempont **a kecskeméti közlekedési rendszer** minden elemének (pl. közúti, vasúti, légi, lágy- és közösségi közlekedési módok, intermodalitás feltételeinek erősítése) kiegyensúlyozott fejlesztése, az optimális üzemeltetés és fenntarthatóságának biztosítása (gazdasági, környezeti és társadalmi szempontból egyaránt) érdekében.

9. ábra: A közlekedési hálózatok térszerkezete

Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió 2013.

Kecskemét közigazgatási, oktatási, szociális és egészségügyi szerepköréből, gazdasági erejéből, innovációs képességéből, valamint természetes térszervező helyzetéből adódóan is, számos feladatot kell biztosítani közvetlen és távolabbi környezete számára.

Összefoglalva, az új területi politikában **Kecskeméttel szemben elvárás, hogy szerepet vállaljon a területi különbségek kiegyenlítésében, a környező területek gazdasági és társadalmi felzárkóztatásában, az új innovációk terjesztésében, munkahelyei révén a térség foglalkoztatásában, a térségi elérhetőség javításában, továbbá a kiskunsági táj környezeti és klimatikus viszonyainak védelmében, élhetőségének hosszútávú biztosításában és a kulturális örökség ápolásában, fejlesztésében.**

1.1.3. Szakigazgatási, jogszabályi elvárások

A terület- és településfejlesztés szakpolitikai alapelveit az **Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozatával elfogadott, a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptiója** (továbbiakban: OFTK) foglalja össze.

Az OFTK-ban lefektetett irányokkal összhangban a 2018-ban elfogadott, **Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény** már egy teljesen új szemléletet képvisel. A törvény a rendezés helyett további fejlesztési lehetőségek előtt nyitja meg az utat, arra helyezve a hangsúlyt, hogy a hatékony forrásfelhasználás egyik alappilléreként a jövőben a fejlesztési elképzelések és azok területi vetülete egy időben, egymásra épülve legyen tervezhető.

A kompakt települések kialakításának elősegítése érdekében, valamint az „ad-hoc” jellegű fejlesztési elképzelésekkel szemben, a törvény fontos fékeket alkalmaz. Az egyik ilyen előremutató szabály, az új beépítésre szánt területek kijelölésére vonatkozik, amely szerint:

- új beépítésre szánt terület kijelölésére csak akkor lesz lehetőség, ha az csatlakozik a meglévő település területéhez;
- a kijelöléssel a különböző települések beépítésre szánt területei nem nőnek össze;
- és nincs olyan egyéb beépítetlen földrészlet (ezen elsősorban a barnamezős területeket érti a törvény) a település beépítésre szánt területein, amely a tervezett rendeltetésnek megfelelne.

Fontos kiemelni, hogy az új beépítésre szánt terület kijelölésével egyidőben rendelkezni kell megfelelő zöldterület kijelölésről is, illetve a törvény meghatározza azokat a területeket is – borvidéki települések borszőlő termőhelyi katasztere és az országos gyümölcs termőhely kataszter I-II. osztályú területeinek földrészlete – amelyek egyáltalán nem minősíthetők beépítésre szánt területté.

A kompakt városok, települések erősítése mellett, a másik fő kihívást a klimatikus viszonyok változásához való alkalmazkodó képesség növelése, valamint az üvegház hatású gázok (ÜHG) kibocsátásnak csökkentése jelenti. Emiatt az OTrT az ország területén jelentős erdősítést irányozott elő.

A fejlesztések elősegítése érdekében, az OTrT nagyobb mozgásteret ad a megyei önkormányzatoknak azáltal, hogy lehetővé teszi a megyék számára egyedileg meghatározott (fejlesztési) övezetek kijelölését, azokon a területeken, amelyek erre leginkább alkalmasak. Az egyedileg meghatározott övezetek szabályai nem csak a településrendezési eszközök, hanem a településfejlesztési dokumentumok készítésére is vonatkozhatnak, továbbá az egyedileg meghatározott megyei övezetek területi hatálya a megye teljes területére

kiterjedhet. Ehhez **igazodava a 2020-ban jóváagyott Bács-Kiskun megyei Területrendezési Terv több olyan övezetett is nevesített** (különleges eszközökkel fejlesztendő területek övezete, kötöttpályás gazdasági terület övezete, általános turisztikai fejlesztés övezete, gyógyhelyek és gyógyfürdők övezete), **amely elsősorban barnamezős területeken alakítható ki.**

Az OTTrT által bevezetett paradigmaváltást tovább erősíti **az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény** (továbbiakban *Étv.*) 2021. évi módosítása is, amely a településrendezési terv mellett, 2021. július 1-jét követően bevezeti a Településfejlesztési Terv (TFT) intézményét. Ez azért is különösen fontos, mivel az Európai Regionális Fejlesztési Alap fő célkitűzése, hogy elsősorban a fenntartható városfejlesztésre irányuló innovatív tevékenységek megvalósítására juttasson forrásokat. A város komplexitásából adódóan a városfejlesztés kapcsán ökológiai, társadalmi, gazdasági-pénzügyi, technológiai fenntarthatóságról is beszélhetünk, amelyek biztosításához integrált, (többféle tematikus és technológiai megközelítést, illetve elemet magában foglaló és alkalmazó) komplex tervezésre van szükség.

Az Étv. végrehajtását támogató rendelet (419/2021 Korm. rendelet) az eljárások egyszerűsítésével és digitális támogatásával (egyeztetést és tervezést is támogató É-TÉR rendszer bevezetése) egyszerűbbé, ezáltal gyorsabbá tette az előkészítési, tervezési, illetve engedélyeztetési folyamatot.

Ennek keretében a fejlesztési és rendezési jellemzőkkel bíró dokumentumok egy tervezési folyamatba integrálódnak, ezáltal a korábbi szabályok szerinti különválásuk megszűnik. A rendelet előírásai szerint a településtervek a korábbi tartalomhoz képest egyszerűbbé válnak, nem keletkeznek ismétlődések (pl.: alátámasztó javaslati munkarész és a környezeti értékelés hasonló fejezetei). Fontos kiemelni még, hogy míg korábban a településtervező szerepe nem volt elvárás a koncepció és stratégia kidolgozásánál (legfeljebb a továbbtervezésre alkalmas megalapozó vizsgálatokhoz kellett településtervezőt alkalmazni), addig a településterv készítését már a településtervezési jogosultsághoz köti a törvény. Mindezt annak érdekében, hogy a települési jövőkép és célrendszer, a rövid- és középtávú stratégia meghatározása is szakmai alapokra épüljön, realisabb, fenntarthatóbb feladatokat fogalmazzon meg, jobban figyelembe véve a települések természeti és műszaki adottságait, településképi elvárásait és örökségvédelmi értékeit.

A másik jelentős változtatás a differenciált tervezés bevezetése, amely az 5.000 fő alatti kistelepülések esetében csökkentett tartalmat rendel a településterv kidolgozásához, miközben nem tiltja a teljes spektrumú tartalom kidolgozását sem. Ezzel a kistelepülések a jelenlegi követelményekhez képest, a helyi adottságaikat és lehetőségeiket jobban figyelembe véve, a saját belátásuk szerint egyszerűbb tervet is készíthetnek.

Városfejlesztési és -rendezési szempontból az alábbi stratégiák az irányadók:

- Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Kon koncepció

Városfejlesztés és -rendezési szempontból az alábbi jogszabályok irányadók:

- Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény;
- Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.);
- A településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII.15) Korm. rendelet;
- Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: OTÉK);
- A településrendezési és az építészeti-műszaki tervtanácsokról szóló 252/2006. (XII. 7.) Korm. rendelet;
- A területfejlesztéssel és a területrendezéssel kapcsolatos információs rendszerről és a kötelező adatközlés szabályairól szóló 31/2007. (II. 28.) Korm. rendelet módosítása;
- A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet;
- Az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet;
- Az Építésügyi Dokumentációs és Információs Központról, valamint az Országos Építésügyi Nyilvántartásról szóló 313/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet módosítása;
- Az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről szóló 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet módosítása;
- A kiemelt nemzeti emlékhely és településképvédelmi környezetének településképvédelméről és egyes kapcsolódó kormányrendeletek módosításáról szóló 19/2018. (II. 14.) Korm. rendelet.

A fenti jogszabályokon kívül, számos szakigazgatási szervezet előírásait, illetve jogszabályi követelményeit is kell figyelembe venni Kecskemét településfejlesztési koncepciójának kialakítása során. A fejezet keretében elsősorban azokat a jogszabályi hivatkozásokat tüntetjük fel, melyek alapvető hatással lehetnek Kecskemét jövőbeli fejlesztési elképzeléseire, területhasználatára, tervezett beavatkozásaira.

Budapest Főváros Kormányhivatala Országos Közúti és Hajózási Főosztálya arról tájékoztatta Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatát, hogy a települést érintően az egyes közlekedésfejlesztési projektekkel összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről szóló 345/2012. (XII. 6.) Korm. rendelet alapján az alábbi fejlesztések várhatóak:

- 1.1.41. Az M8 gyorsforgalmi út 51. számú főút (Dunavecse) és M5 autópálya (Kecskemét) közötti szakasz megvalósítása.
- 1.1.53. Az M44 gyorsforgalmi út Kecskemét és Békéscsaba közötti szakasz megvalósítása.
- 1.2.38. Az 52. számú főút, M5 autópálya és Kecskemét, Nagykörút közötti szakasz fejlesztése.
- 1.2.72. A 441. számú főút, 445. számú főút és Kecskemét, Nagykörút közötti szakasz fejlesztése.
- 1.2.76. A 445. számú főút, Kecskemét elkerülő megvalósítása.
- 1.2.79. Az 541. számú főút, 52. számú főút és Kecskemét, Halasi út közötti szakasz megvalósítása.
- 1.2.83. Kecskemét, Nagykörút fejlesztése.
- 2.1.26. A 142. számú vasútvonal, Kőbánya-Kispest – Lajosmizse – Kecskemét szakasz rekonstrukciója.
- 2.1.39. A MÁV Zrt. állomásfejlesztési és integrált ügyfélszolgálat fejlesztési program (kormányablakok 25 helyszínen) megvalósítása (Keszthely, Tapolca, Balatonszentgyörgy, Rákos, Rákoshegy, Kőbánya-Kispest, Kőbánya alsó, Zugló, Kaposvár, Pécs, Békéscsaba, Budapest-Déli pu., Budapest-Keleti pu., Budapest-Nyugati pu., Cegléd, Debrecen, Érd alsó, Győr, Kecskemét, Miskolc-Tiszai pu., Nyíregyháza, Szeged, Székesfehérvár, Szekszárd, Szolnok, Vác állomások felvételi épületeinek felújításával).
- 2.1.109. Kőbánya-Kispest – Lajosmizse – Kecskemét vasútvonal szűk keresztmetszet kiváltás és villamosítás.
- 3.2.2. Kecskemét megyei jogú város intermodális pályaudvar és közösségi közlekedés fejlesztése a NIF Zrt. mint építendő megvalósításában.

A Magyar Közút Nonprofit Zrt. Bács-Kiskun Megyei Igazgatósága felhívta Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának figyelmét, hogy az országos közúthálózatot érintő tervezett fejlesztéseket az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) nyilatkozata alapján, esetleges feltételei szerint lehet átvezetni. A Magyar Közút Nonprofit Zrt. Bács-Kiskun Megyei Igazgatósága kérte továbbá, hogy a tervezett módosítások a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvényben, a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény végrehajtásáról szóló 30/1988. (IV.21.) MT rendeletben és a közutak igazgatásáról szóló 19/1994. (V.31.) KHVM rendeletben meghatározott előírások figyelembevételével mellett készüljenek.

A városi területhasználatot, s a tervezett fejlesztéseket ugyancsak befolyásolhatják a termőföldek hasznosítására, a földvédelemre, a földminősítésre és a talajvédelemre

vonatkozó általános rendelkezések, melyekre a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Földhivatali Hatósági Osztálya hívta fel a figyelmet. A részletes szabályokat a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Tfv.) tartalmazza. A hivatal felhívja a figyelmet arra, hogy a termőföldként nyilvántartott területek hasznosítási kötelezettségtől csak hatósági engedéllyel lehet eltérni /Tfv. 10. § (1)/.

A külterületi termőföld esetleges településfejlesztési célra történő igénybevételekor a takarékos terület felhasználás elvét kell követni, ezért termőföld időleges vagy végleges más célú hasznosításához, külterületi föld esetleges belterületbe vonásához, a földhivatal előzetes engedélye szükséges. Termőföldet más célra csak kivételesen – elsősorban a gyengébb minőségű termőföld igénybevételével – lehet felhasználni /Tfv. 11. § (1)/. Az átlagosnál jobb minőségű termőföldet más célra hasznosítani csak időlegesen, illetőleg helyhez kötött igénybevétel céljából lehet /Tfv. 11. § (2)/. Átlagos minőségű termőföld: az adott település azonos művelési ágú termőföldjei 1 hektárra vetített aranykorona-értékeinek területtel súlyozott átlagának megfelelő termőföld/ Tfv. 2. § (1)/.

Kecskemét Megyei Jogú Város külterületén az átlagos aranykorona értékről – művelési áganként – a következő 1. számú táblázat tájékoztat.

1. táblázat: Az átlagos aranykorona érték a kecskeméti külterületen művelési áganként

Művelési ág	Átlag, AK érték	Minőségi osztályok
Gyümölcsös	43,66	1-6 (ahol 1-3 átlagosnál jobb, 4-6 átlagosnál gyengébb)
Kert	37,06	3-7 (ahol 1-3 átlagosnál jobb, 4-7 átlagosnál gyengébb)
Szántó	17,20	1-8 (ahol 1-4 átlagosnál jobb, 5-8 átlagosnál gyengébb)
Szőlő	38,43	2-6 (ahol 2-3 átlagosnál jobb, 4-6 átlagosnál gyengébb)
Legelő	8,98	1-7 (ahol 1-4 átlagosnál jobb, 5-7 átlagosnál gyengébb)
Rét	12,02	3-6 (ahol 3-4 átlagosnál jobb, 5-6 átlagosnál gyengébb)
Nádas	13,80	2-3 (ahol 2 átlagosnál jobb, 3 átlagosnál gyengébb)
Fásított terület	6,89	1-6 (ahol 1-4 átlagosnál jobb, 5-6 átlagosnál gyengébb)
Erdő	6,08	1-6 (ahol 1-4 átlagosnál jobb, 5-6 átlagosnál gyengébb)

Forrás: Bács-Kiskun Megyei 6,08Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Földhivatali Hatósági Osztálya, 2020.

A Tfv. 11. § (3) bekezdése alapján helyhez kötött igénybevételnek kell tekinteni különösen a meglévő létesítmény bővítését, közlekedési és közmű kapcsolatainak kiépítését, valamint bányauzemet és a természeti kincsek kitermeléséhez szükséges egyéb létesítményt valamint azt a területet, amelyet a Kormány a Magyar Közlönyben közzétett határozatával beruházási célterületté nyilvánított, továbbá kiserőmű létesítését a betáplálásra alkalmas villamosenergia-elosztói hálózat 1000 méteres közvetlen környezetében.

Az igénybevételt az indokolt szükségletnek megfelelő legkisebb területre kell korlátozni /Tfv. 11. § (4)/.

Továbbá az Fttv. 8. §-a szerint: „A 3. § (1) bekezdés d)-f) pontjában meghatározott adatbázisokat kötelező alkalmazni a közfeladatok ellátását támogató térinformatikai

rendszerek geometriai alapjainak biztosításához, így a c) pont alapján a helyi önkormányzatok feladatainak ellátásához szükséges tevékenységhez.”

Az adatok jogszerű felhasználását a **383/2016. (XII. 2.) Kormány rendelet** 39. § 2 c) bekezdése alapján az ingatlanügyi hatóság földmérési szakfelügyelője ellenőrzi éves munkaterve alapján. Szabálytalan adatfelhasználás esetén az állami alapadatok felhasználóit a hibák kijavítására, a hiányosságok megszüntetésére kötelezheti, indokolt esetben szabálysértési eljárást kezdeményezhet.

Az Fttv. 32. § (3-4) bekezdéseiben foglaltak szerint: „Az állami földmérési és térképészeti adatbázisok, adatok, termékek, munkarészek továbbfelhasználására, illetve azokról további másolatok készítésére, értéknövelt termékek előállítására a tulajdonosi jogok gyakorlójával kötött megállapodás alapján kerülhet sor. A továbbértékesítés céljából történő másolásért vagy bármilyen célú felhasználásáért a tulajdonosi jogok gyakorlóját szerződésben meghatározott díj illeti meg. A törvény alkalmazásában másolásnak minősül a térképek, adatbázisok, valamint a földmérési, távérzékelési és térképészeti állami alapadatok digitális átalakítása is.”

A földmérési és térképészeti állami alapadatok kezeléséről, szolgáltatásáról és egyes igazgatási szolgáltatási díjakról szóló 63/1999. (VII.21.) FVM-HM-PM együttes rendelet (továbbiakban 63/99.) 15. §. (2) bekezdése alapján, az állami alapadatokat tartalmazó térképekből átdolgozott (értéknövelt) vagy azonos tartalmú térképek készítéséhez - ha az ellenértékért vagy reklámként kerül forgalomba - a földügyért felelős miniszter, illetve az NKP Nonprofit Kft. engedélye szükséges.

Továbbá a 63/99. 15.§ (4) bekezdése alapján minden olyan térképművön - megjelenési formájától függetlenül – amely az adatszolgáltató szervek által rendelkezésre bocsátott adatok felhasználásával készült, fel kell tüntetni az adat-felhasználási engedély számát, az adatfelhasználást engedélyező nevét, valamint a következő szöveget: „Készült az állami alapadatok felhasználásával.”

Az állami alapadatokon (pl. földmérési alaptérképeken) alapuló nyilvántartási, (térinformációs, vagy térinformatikai) rendszerek tulajdonosai a 63/99. rendelet 15. § (1) bekezdése alapján azok állami alapadat tartalmáért minden év június 30-ig díjat kötelesek fizetni a földhivatalnak.

A szociális földprogramok esetében figyelembe kell venni a **263/2010. (XI. 17.) Korm. rendeletet**, amely a **Nemzeti Földalapba tartozó földrésztetek szociális földprogram megvalósítása céljából az önkormányzatok számára történő ingyenes tulajdonba vagy vagyonkezelésbe adásának szabályairól** szól.

1. § (1)*– A Nemzeti Földalapba tartozó földrésztetek közül a Nemzeti Földalapról szóló 2010. évi LXXXVII. törvény (a továbbiakban: Nfatv.) 1. § (1) bekezdés a) és c) pontjában

meghatározott földrészetek (a továbbiakban: földrészlet) adhatók szociális földprogram (a továbbiakban: program) megvalósítása céljából önkormányzati vagyonkezelésbe. A földrészletnek a program céljára történő vagyonkezelésbe adására vonatkozó felhívást - hirdetmény formájában - a 2. §-ban meghatározott módon közzé kell tenni. A hirdetmény közzétételéről a Nemzeti Földügyi Központ (a továbbiakban: NFK) gondoskodik.

(1a)* Az (1) bekezdésben meghatározott hirdetmény évente legfeljebb egyszer tehető közzé. E rendelkezést nem kell alkalmazni, ha a Kormány által a szociális földprogram tekintetében kiemelt településsé nyilvánított település önkormányzata kéri a hirdetmény közzétételét.

(2)* A program céljára olyan földrészlet hirdethető meg, amelyben az állam 1/1 tulajdoni hányaddal rendelkezik. A program céljára nem hirdethető meg:

- a) erdő művelési ágú földrészlet, és az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló törvény szerinti erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterület,
- b) az adott településen fekvő Nemzeti Földalapba tartozó földrészetek összterületének 50%-át meghaladó nagyságú terület,
- c) olyan földrészlet, amelyen harmadik személynek fennálló joga vagy követelése van.

(3) A (2) bekezdés b) pontjában meghatározott 50%-os területi határ megállapításánál az erdőt, és az erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületet figyelmen kívül kell hagyni.

A város hosszútávú élhetőségének biztosítását **Kecskemét alapvető céljának tekinti, így kiemelt figyelmet kíván fordítani a természet- és környezetvédelemmel, valamint a klímaváltozás lehetséges kezelésével kapcsolatos célok megfogalmazására, illetve a jelentkező feladatok azonosítására, ellátására.**

Kecskemétnek figyelembe kell vennie, hogy egy környezetileg érzékeny területen helyezkedik el, így tervezett fejlesztéseinek a környezeti adottságokkal harmóniában, a környezet védelmét elősegítő jogszabályi előírásoknak megfelelően kell megvalósulniuk, melyek azonban hatással lehetnek a területhasználatra, illetve egyes tervezett fejlesztésekre.

Ennek megfelelően **Bács-Kiskun Megye Kormányhivatala** felhívta a figyelmet arra, hogy Kecskemét Megyei Jogú Város településfejlesztési dokumentációjának felülvizsgálata és a tervanyagok kidolgozása során – már az előzetes tájékoztatási szakaszban is – a táj- és természetvédelmi, hulladékgazdálkodási, levegővédelmi, zajvédelmi és a földtani közeg védelme érdekében a hatályos jogszabályok előírásait be kell tartani.

Környezetvédelem:

- 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól

- 2/2005 (I.11.) Korm. rendelet az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról
- 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról
- 78/2007. (IV. 24.) Korm. rendelet a környezeti alapnyilvántartásról
- 90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről
- 57/2013. (II. 27.) Korm. rendelet a telepengedély, illetve a telep létesítésének bejelentése alapján gyakorolható egyes termelő és egyes szolgáltató tevékenységekről, valamint a telepengedélyezés rendjéről és a bejelentés szabályairól

Klímavédelem:

- 2007. évi LX. törvény az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről
- 2012. évi CCXVII. törvény az üvegházhatású gázok közösségi kereskedelmi rendszerében és az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtásában történő részvételről
- 2019. évi XXVIII. törvény az egyes klímapolitikai tárgyú törvények módosításáról
- 2020. évi XLIV. törvény a klímavédelemről
- 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról
- 80/2012. (XII.28.) NFM rendelet az üvegházhatású gázok kibocsátásával kapcsolatos egyes tevékenységek igazgatási szolgáltatási díjáról és felügyeleti díjáról
- 410/2012. (XII.28.) Korm. rendelet az üvegházhatású gázok közösségi kereskedelmi rendszerében és az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtásában való részvételről szóló 2012. évi CCXVII. törvény végrehajtásának egyes szabályairól
- 76/2019. (IV. 10.) Korm. rendelet az egyes klímapolitikai tárgyú kormányrendeletek módosításáról

Természet-, élővilág és tájvédelmi szempontból az alábbi jogszabályok irányadók:

- 1995. évi LXXXI. törvény a Biológiai Sokféleség Egyezmény kihirdetéséről
- 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) a természet védelméről
- 1996. évi LV. törvény a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról
- 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról
- 2013. évi CII. törvény a halgazdálkodásról és a hal védelméről
- 2014. évi VIII. törvény a Biológiai Sokféleség Egyezményhez kapcsolódó, a genetikai erőforrásokhoz való hozzáférésről, valamint a hasznosításukból származó hasznok igazságos és méltányos megosztásáról szóló Nagojai Jegyzőkönyv kihirdetéséről

- 7/1990. (IV. 23.) KVM rendelet egyes természeti területek védetté, valamint helyi jelentőségű természetvédelmi területek országos jelentőségűvé nyilvánításáról, továbbá természetvédelmi területek határának módosításáról
- 67/1998. (IV. 3.) Korm. rendelet a védett és fokozottan védett életközösségekre vonatkozó korlátozásokról és tilalmakról
- 2/2002. (I. 23.) KöM-FVM együttes rendelet az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról
- 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről
- 91/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet a természetben okozott károsodás mértékének megállapításáról, valamint a kármentesítés szabályairól
- 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól
- 7/2007. (III. 22.) KvVM rendelet a magyarországi bioszféra-rezervátumokról
- 3/2008. (II. 5.) KvVM rendelet a természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó szabályokról
- 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet a fás szárú növények védelméről
- 153/2009. (XI.13.) FVM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról
- 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről
- 134/2013. (XII. 29.) VM rendelet a nemzeti parkok területének övezetekbe való besorolásáról és az egyes övezetekre vonatkozó általános természetvédelmi előírásokról

Víz- és talajvédelmi szempontból irányadó jogszabályok:

- 1995. évi LVII. törvény a Vízgazdálkodásról
- 2007. évi CXXIX. törvény a termőföld védelméről
- 2011. évi CCIX. törvény, víziközmű-szolgáltatásról
- 2013. évi CXXII. törvény a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról
- 2013. évi CCXII. törvény a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról
- 123/1997. (VII.18.) Korm. rendelet a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízilétesítmények védelméről
- 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelet, a vizek és a közcélú vízilétesítmények fenntartására vonatkozó feladatokról

- 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről
- 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről (Kecskemét az érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területi kategóriákba tartozik)
- 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól
- 377/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet. egyes környezetvédelmi és vízügyi tárgyú jogszabályok módosításáról
- 30/2008. (XII. 31.) KvVM rendeletet, a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó műszaki szabályokról
- 90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet a talajvédelmi terv készítésének részletes szabályairól
- 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről
- 147/2010. (IV.29.) Korm. rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról
- 1042/2012. (II.23.) Kormányhatározat. Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervéről
- 58/2013. (II. 27.) Korm. rendelet, víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról
- 455/2013. (XI. 29.) Korm. rendelet, a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó közszolgáltatási tevékenység részletes szabályairól
- 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról

A fenti vízügyi és vízvédelmi hatóság hatáskörébe tartozó ágazati jogszabályok kapcsán, a **Csongrád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Igazgató-Helyettesi Szervezet Katasztrófavédelmi Hatósági Osztálya** hívta fel a figyelmet, azok betartására a tervek módosításánál. Meghatározta továbbá a vízvédelmi területeket Kecskemét közigazgatási területén:

- (vízvédelmi terület fogalma alatt a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet 2. § 40. pontja alatti meghatározást értve: „a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízilétesítmények védelméről szóló kormányrendeletben meghatározott védőterület, védősáv, valamint a nagyvízi meder”)

Kecskemét közműves vízellátását biztosító kutak esetében a kutak körüli min. 10 m sugarú belső védőövezet került kijelölésre.

- az érintett terület a felszín alatti víz állapota szempontjából történő besorolása: 219/2004. (VII.21.) Kormány rendelet 7. § (4) bekezdés szerint országos területi érzékenységi térkép alapján a rendelet 2. sz. melléklet 2. pontja szerinti érzékenyterület,
- Kecskemét közigazgatási területének egy része a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet 4 sz. térképi melléklete alapján vízminőség-védelmi terület övezetébe sorolt.

Az **Alsó-Tisza-Vidéki Vízügyi Igazgatóság (ATIVIZIG)** – Az Országos Vízügyi Főigazgatóság képviselőjében is eljárva – arról tájékoztatta Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatát, hogy az Igazgatóság **Kecskemét Megyei Jogú Város közigazgatási területén beruházást nem tervez.** Jelezték ugyanakkor, hogy az Országos Vízügyi Főigazgatóság 2016-ban elvi vízjogi engedélyt szerzett az ún. Homokhátsági vízpótló rendszer kialakításához. A homokhátsági vízpótló rendszer északi ágának hatásterülete érinti Kecskemét Megyei Jogú Város közigazgatási területét. Ez a létesítmény a Ráckeve–Soroksári-Duna-ágból származó vizet egy nyomóvezetéken juttatná el Pusztavacs térségébe, majd egy újonnan kiépítendő vízelosztó főcsatornán keresztül vízleadási pontoknál táplálná a már meglévő csatornába. Az új elosztó főcsatorna az alábbi Kecskemét közigazgatási területét is érintő csatornába juttatna vizet:

- Alpár-Nyárlőrinci összekötő-csatorna (0,2 m³/s)
- Talfái-csatorna (0,2 m³/s)

Az elvi vízjogi engedély megléte nem jelenti a beruházás megkezdését, a megvalósulás több tényezőtől függ. Az ATIVIZIG tájékoztatta továbbá Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatát, hogy **Magyarország Kormánya 1155/2016. (III. 31.) számú határozatával elfogadta Magyarország 2. Vízyűjtő-gazdálkodási tervét**, amelynek anyaga www.vizeink.hu honlapon elérhető. A Vízyűjtő-gazdálkodási tervben foglalt, vízyűjtő-gazdálkodásra vonatkozó intézkedéseket be kell tartani. Az alegységre vonatkozó intézkedéseket tartalmazó alegységi vízyűjtő-gazdálkodási terv elérhető az alábbi hivatkozáson:

http://www.vizugy.hu/vizstrategia/documents/C8F99A5D-2864-455E-85D6-7FB53AF0D179/VGT2_2_20_Alsó_Tiszajobb_part_vegleges.pdf

Budapest Főváros Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya feladatkörében eljárva az alábbi tájékoztatást adta Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának. A BFKH nyilvántartása szerint a város közigazgatási határain belül az alábbi természetes gyógytényezők találhatók:

Gyógyvizes kutak:

1. Kecskemét B-783 OKK (gyógyvíz külső – fürdősi célú – felhasználásra), engedély szám: 96-1/OTH/2010
2. Kecskemét K-932 OKK (gyógyvíz külső – fürdősi célú – felhasználásra), engedély szám: 77/OTH/2010
3. Kecskemét K-971 OKK (gyógyvíz külső – fürdősi célú – felhasználásra), engedély szám: 221/OTH/2012

Ásványvizes kutak:

1. Kecskemét K-785 OKK (ásványvíz belső - ivási célú - felhasználásra), engedély szám: 643/GYF/2006

A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízilétesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet szerint a gyógyvizes és ásványvizes kutak védőterületét, védőidomát a módosítás során figyelembe kell venni.

A **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztálya** Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának a településfejlesztési dokumentumok felülvizsgálatával kapcsolatos megkeresésére közölte, hogy a jelen dokumentum módosítása szilárd ásványi nyersanyag lelőhelyet, működő bányát nem érint. Az érintett területen a Bányafelügyelet földtani veszélyforrást nem tart nyilván.

A település közigazgatási területén az alábbi szilárdásvány bányatelek, valamint szénhidrogén kutatási engedélyek találhatók:

- Kecskemét (0323/14 hrsz.) – homok, lösz...(Pannon Ásvány Szolgáltató Kft.)
- Kecskemét (0329/4 hrsz.) – homok, lösz...(Pannon Ásvány Szolgáltató Kft.)
- Kecskemét I. – szénhidrogén (MOL Magyar Olaj- és Gézipari Nyrt.)
- Kecskemét II. – homok (Dutinvest Ingatlankezelő és Forgalmazó Kft.)
- Kecskemét V. – homok (Kovács Mihály)
- Kecskemét VI. – homok, vegyes, kevert nyersanyag (SRL-TRANS Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.)
- Nagykőrös 170.-szénhidrogén (MOL Magyar Olaj- és Gézipari Nyrt.)

A külfejtéses művelésű bányatelek területét „különleges- bányászati” övezetbe kell besorolni, mivel ezek nyilvántartott ásványi nyersanyagvagyonot tartalmazó területek, **a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény 39.§ (3) bekezdése** alapján a településrendezési tervekben figyelembe kell venni. **A településrendezési tervben az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII.20.) Korm. rendelet 24.§ (1) bekezdés és (2) bekezdés i) pontja** alapján a bányateletket különleges bányászati övezetnek kell minősíteni.

Zaj- és rezgésvédelmi szempontból irányadó jogszabályok:

- 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól
- 280/2004. (X. 20.) Korm. rendelet a környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről
- 142/2001. (VIII. 8.) Korm. rendelet a háztartási gépek zajkibocsátási értékeinek feltüntetési kötelezettségéről
- 140/2001. (VIII. 8.) Korm. rendelet egyes kültéri berendezések zajkibocsátási követelményeiről és megfelelőségük tanúsításáról
- 176/1997. (X. 11.) Korm. rendelet a repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének szabályairól
- 59/2009. (X. 29.) KHEM rendelet a motoros légitűeszközök zajkibocsátásának korlátozásáról szóló 49/1999. (XII. 29.) KHVM rendeleteknek a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXI. törvény módosításáról szóló 2008. évi CXI. törvény hatálybalépésével összefüggő módosításáról
- 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról
- 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelet a zajkibocsátási határértékek megállapításának, valamint a zaj- és rezgés-kibocsátás ellenőrzésének módjáról
- 25/2004. (XII. 20.) KvVM rendelet a stratégiai zajtérképek, valamint az intézkedési tervek készítésének részletes szabályairól
- 43/2002. (VIII. 12.) HM-KvVM együttes rendelet az állami repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének részletes műszaki követelményeiről
- 29/2001. (XII. 23.) KöM-GM együttes rendelet egyes kültéri berendezések zajkibocsátásának korlátozásáról és a zajkibocsátás mérési módszeréről
- 18/1997. (X. 11.) KHVM-KTM együttes rendelet a repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének részletes műszaki szabályairól

Levegőtisztaság-védelmi szempontból irányadó jogszabályok:

- 53/2017. (X.18.) FM rendelet a 140 kW_{th} és az annál nagyobb, de 50 MW_{th}-nál kisebb névleges bemenő hőteljesítményű tüzelőberendezések működési feltételeiről és légszennyező anyagainak kibocsátási határértékeiről
- 6/2011. (I.4.) VM rendelet a levegőterheltségi szint és a helyhez kötött légszennyező források kibocsátásának vizsgálatával, ellenőrzésével, értékelésével kapcsolatos szabályokról

- 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet a levegő védelméről
- 7/2003. (V. 16.) KvVM-GKM együttes rendelet az egyes levegőszennyező anyagok összkibocsátási határértékeiről
- 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről

Hulladékgazdálkodási szempontból irányadó jogszabályok:

- 2013. évi CXXXV. törvény a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási tevékenység minősítéséről
- 2012. évi CLXXXV. törvény a hulladékról
- 2008. évi V. törvény a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló Stockholmi Egyezmény kihirdetéséről
- 225/2015. (VIII. 7.) Korm. rendelet a veszélyes hulladékkal kapcsolatos egyes tevékenységek részletes szabályairól
- 385/2014. (XII. 31.) Korm. rendelet a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás végzésének feltételeiről
- 369/2014. (XII. 30.) Korm. rendelet a hulladékká vált gépjárművekről
- 309/2014. (XII. 11.) Korm. rendelet a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről
- 246/2014. (IX. 29.) Korm. rendelet az egyes hulladékgazdálkodási létesítmények kialakításának és üzemeltetésének szabályairól
- 197/2014. (VIII. 1.) Korm. rendelet az elektromos és elektronikus berendezésekkel kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységekről
- 443/2013. (XI. 27.) Korm. rendelet a fémkereskedelmi tevékenységről
- 318/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet a hulladéklerakási járulék megfizetéséről és felhasználásának céljairól
- 317/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet a közszolgáltató kiválasztásáról és a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződésről
- 72/2013. (VIII. 27.) VM rendelet a hulladékjegyzékről
- 310/2013. (VIII. 16.) Korm. rendelet a hulladékgazdálkodási tervekre és a megelőzési programokra vonatkozó részletes szabályokról
- 292/2013. (VII. 26.) Korm. rendelet a nem rendszeres hulladékszállítás szabályairól és az ennek során eljáró állami szervek kijelöléséről
- 275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet az építési termék építménybe történő betervezésének és beépítésének, ennek során a teljesítmény igazolásának részletes szabályairól
- 445/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet az elem- és akkumulátorhulladékkal kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységekről

- 442/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet a csomagolásról és a csomagolási hulladékkal kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységekről
- 439/2012. (XII.29.) Korm. rendelet a hulladékgazdálkodási tevékenységek nyilvántartásba vételéről, valamint hatósági engedélyezéséről
- 20/2006. (IV.5.) KvVM rendelet a hulladéklerakással, valamint a hulladéklerakóval kapcsolatos egyes szabályokról és feltételekről

A katasztrófavédelem szempontjából irányadó jogszabályok:

- 1996. évi XXXI. törvény - a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról
- 2011. évi CXXVIII. törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról
- 234/2011. (XI.10.) Korm. rendelet a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról
- 219/2011. (X.20.) Korm. rendelet a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről
- 253/1997. (XII.20.) Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről
- 321/2012. (XI.8.) Korm. rendelet a területszervezési eljárásról
- 28/2011. (IX.6.) BM rendelet az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról

Az örökségvédelem szempontjából irányadó jogszabályok:

- 2001. évi LXIV. törvény - a kulturális örökség védelméről
- 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról

A Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály Építésfelügyeleti és Örökségvédelmi Osztálya véleményében az alábbiakat emeli ki:

A koncepcióban megfogalmazódó irányelvek és az új településrendezési eszközök kidolgozása kapcsán felmerülő fejlesztési szándékok örökségvédelmi szempontrendszerű megközelítése során azonban újfent vizsgálni szükséges azoknak a régészeti örökségre gyakorolt jövőbeni hatását.

Ebből következően a koncepció tartalmi követelményei közé tartozik **a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény** (a továbbiakban **Kötv.**) 85/A. § (1) bekezdése, valamint **a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV.9.) Korm. rendelet** (továbbiakban: **Övr.**) 84. § (1) bekezdése alapján, hogy egy új, teljes és átfogó örökségvédelmi hatástanulmányt szükséges készíttetni a település fejlesztési

koncepciójának kidolgozása során. Elkészítéséről a településfejlesztési koncepció vagy a településrendezési eszköz és a településképi rendelet készíttetője köteles gondoskodni.

A hivatal felhívta a figyelmet, hogy továbbra is szükséges vizsgálni az **örökségvédelmi szempontból nagyberuházásnak** minősülő ügyeket, illetve figyelembe venni a rájuk vonatkozó külön eljárásrendet, melyet a Kötv. és az Övr. szabályoz.

A Kötv. 7. § 20.) pontja értelmében a következő beruházások számítanak nagyberuházásnak:

- a) a bruttó 500 millió forintos értékhatárt meghaladó teljes bekerülési költségű beruházás
- c) a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. által kezelt beruházás,
- d) a védmű-, töltés- és a 2500 hektár alapterületet meghaladó árapasztó- vagy árapasztó tározó-építés, vagy
- e) azon közérdekű célú beruházás, amelynek megvalósítása érdekében a kisajátításról szóló törvény szerint kisajátítást végeztek.

Az a) pontban felmerülő teljes bekerülési költség számításának módját a Kötv. 23/F. § (4) bekezdése határozza meg, amely szerint a teljes bekerülés költség *a számvitelről szóló* 2000. évi C. törvény 47-51. §-ában meghatározott tételek tervezett összege.

A Kötv. 23/C. § (1) bekezdés, illetve a Kötv. 23/D. § (1) bekezdés értelmében előzetes régészeti dokumentációt (ERD), illetve feltárási projekttervet kell készíteni ezen projektek esetén, még akkor is, ha a fejlesztésre szánt területen egyelőre nincs nyilvántartott lelőhely. Az ERD a Kötv. 7. § (3) pontja szerint valamely terület régészeti érintettségének tisztázására, a régészeti örökség elemeire vonatkozó ismeretek (különösen a lelőhely jellegének, korának, kiterjedésének és intenzitásának) megszerzésére és pontosítására szolgáló, valamint az ebből következően elvégzendő régészeti feladatellátás formájának, idő- és költségvonzatainak meghatározásához hozzájáruló, az ismert adatok és források feldolgozásával, a lelőhely állapotában maradó változással nem járó műszeres lelőhely-, illetve leletfelderítés, terepbejárás és próbafeltárás alkalmazásával készült dokumentum.

A **Honvédelmi Minisztérium Hatósági Főosztálya** értesítette Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatát, hogy Kecskemét MJV közigazgatási területén több (hatályos településrendezési eszközökben már megjelenített) **HM vagyonkezelésű, honvédelmi érdeket szolgáló, Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény** 3/5 melléklete és a 19.§ (1) bekezdés 13. pont alapján az országos térségi övezetbe sorolt honvédelmi és katonai célú terület övezet és – az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis és az MH Veszélyesanyag Ellátó Központ utaltságában lévő – ingatlan található.

A **honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény** (a továbbiakban: Hvt.) 1. (1)

szerint „a honvédelem nemzeti ügy”, továbbá a Hvt. 42. § (1) szerint a Honvédség szervezeteinek elhelyezéséhez és feladatai ellátásához rendelkezésére bocsátott állami tulajdonú, a honvédelemért felelős miniszter által vezetett minisztérium vagyongazdálkodásában lévő ingatlanok elsődleges rendeltetése a honvédelmi feladatok ellátásának biztosítása.

A honvédelmi tárca a fent nevesített ingatlanok hosszú távú, korlátozásmentes, honvédelmi célú használatára - a Magyar Honvédség alapfeladatai rendeltetésszerű, szakszerű és jogszerű ellátása, Magyarország védelmi képességeit alapvetően meghatározó vagy a NATO-tagságból eredő, valamint a nemzetközi szerződéseiben vállalt kötelességeinek teljesítése érdekében – továbbra is igényt tart. A fentiekre és a Hvt. 80. § 16. pontra tekintettel a katonai ingatlanok korlátozásmentes használatának biztosítása honvédelmi és nemzeti érdek is.

Honvédelmi Minisztérium Hatósági Főosztálya tájékoztatta az önkormányzatot, hogy csak olyan településfejlesztési dokumentumokat áll módomban támogatni, amely a Magyar Honvédség alaprendeltetéséből adódó feladatai végrehajtása szempontjából kiemelt fontosságú objektumok működőképességének folyamatos, korlátozásmentes fenntartásának és fejlesztésének lehetőségét – az objektumok funkciójának megfelelően – hosszútávon biztosítják.

Az **Innovációs és Technológiai Minisztérium Léginavigációs és Repülőtéri Hatósági Főosztálya** az alábbiakra hívta fel Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának figyelmét a Kecskeméti katonai repülőtér (MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis) és a Matkópusztai repülőtér tekintetében:

- A településfejlesztési dokumentumok kidolgozása, valamint a Településfejlesztési Konceptió és az ITS felülvizsgálata során a Kecskeméti katonai repülőtér és a Matkópusztai repülőtér zajgátló védőövezet kijelölő, hatályos határozatának előírásait figyelembe kell venni.
- Kecskeméti katonai repülőtér és a Matkópusztai repülőtér akadálykorlátozási felületeit a Védelmi és korlátozási térképen fel kell tüntetni, a megengedhető építménymagasságok meghatározásánál az akadálykorlátozási felületeket figyelembe kell venni.

A repülőterek akadálykorlátozási felületeinek meghatározásakor a nemzetközi polgári repülésről Chicagóban, az 1944. évi december hó 7. napján aláírt Egyezmény függelékének kihirdetéséről szóló 2007. évi XLVI. törvény által kihirdetett ICAO Annex 14. I. Kötet 4. Fejezetében megadott előírásokat kell figyelembe venni. Az akadálykorlátozási felületekhez kapcsolódó adatigénylési szándékkal a repülőterek üzemeltetőit szükséges felkeresni.

A **Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala** (a továbbiakban: **Hatóság**), mint a **településfejlesztési dokumentumok felülvizsgálat** előzetes tájékoztatási szakaszba bevont államigazgatási szerv az alábbi tájékoztatást adta:

Az elektronikus hírközlési építmények vonatkozásában, **az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény** 94. § (1) bekezdése szerint: „*A település tervezésénél, rendezésénél, utak és közművek építésénél, korszerűsítésénél, egyéb építmények és más létesítmények megvalósításánál, felújításánál – a külön jogszabályban meghatározott módon – biztosítani kell az elektronikus hírközlési építmények elhelyezésének lehetőségét.*”

A postai létesítmények vonatkozásában **a postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvény** 31. § (1) bekezdése alapján: „*A település tervezésénél, rendezésénél, utak és közművek építésénél, korszerűsítésénél, egyéb építmények és más létesítmények megvalósításánál, felújításánál biztosítani kell a postai szolgáltatóhelyek, felvételi pontok és kézbesítési pontok, valamint az egyetemes postai szolgáltatás teljesítését lehetővé tevő egyéb eszközök elhelyezésének lehetőségét.*”

Az elhelyezés területét a **253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet** 26. § (1) bekezdése szabályozza, további műszaki iránymutatást az MSZ 7487 számú szabvány ad, **míg az elhelyezés engedélyezésének feltételeit a 14/2013. (IX. 25.) NMHH rendelet** (a továbbiakban: **Rendelet**), továbbá a **8/2012. (I. 26.) NMHH rendelet** határozza meg.

A hivatal kéri, hogy az elektronikus hírközlési építmények elhelyezését taglaló munkarész elkészítése során vegyék figyelembe a Rendelet 18. § *f), g)* pontjában, 26. §-ában, valamint 4. mellékletében foglaltakat.

A településrendezési eszközök felülvizsgálatához kapcsolódóan felhívják továbbá a figyelmet, hogy a Hatóság és a Magyar Mérnöki Kamara szakmai ajánlást készített a hírközlési szakági tervezők számára. „**A Módszertani útmutató a településfejlesztési koncepció, az integrált településfejlesztési stratégia és a településrendezési eszközök készítésével és módosításával összefüggő elektronikus hírközlési szakági munkarészek készítéséhez**” című dokumentum a Hatóság és a Magyar Mérnöki Kamara honlapján is hozzáférhető.

1.2. Belső kihívások

Kecskemét hosszútávú és harmonikus fejlődésének biztosítása érdekében szembe kell néznie mind az évtizedek óta fennálló (pl. *pazarló területhasználat, infrastrukturális hiányok, az eltérő funkciójú területek városon belüli keveredése, problématerületek kialakulása, az alulhasznosított és barnamezős területek jelentős kiterjedése, szegregált és szegregáció által veszélyeztetett területek megjelenése, városrészek között meglévő fejlettségi és ellátási különbségek, túlzott egyközpontúság, az alközpontok hiánya*), mind pedig az elmúlt időszakban, illetve napjainkban jelentkező **városi problémákkal** (pl. *klímaváltozásra történő felkészülés, zöld- és kék infrastruktúra fejlesztésének igénye, jelentősen bővülő városi és elővárosi gépjárműforgalom, növekvő energiaigény, a környezeti terhelés növekedése, egyre erősödő társadalmi különbségek, munkaerőhiány, alacsony szintű digitalizáció, gyenge városi „reziliencia”*), **s megfelelő megoldásokat kell találnia azokra.**

Kecskemétnek úgy kell kezelnie helyi gazdaságának fenntartható fejlesztését, a városi infrastruktúra további modernizálását, valamint társadalmi lakhatási és ellátási szükségleteinek kielégítését, hogy az összhangban álljon a klímaváltozás által erőteljesen érintett természeti környezetének teherbíró képességével.

A város gazdaságfejlesztése során, meg kell találnia az egyensúlyt az ipari fejlesztések léptéke és ágazati szerkezete (a termelő szférában elsősorban a környezetbarát, magas technológia színvonalat képviselő, valamint agrár-élelmiszeripari ágazatok fejlesztése lenne kívánatos), **innovációs szükségletei, energia- és erőforráshatékony szolgáltatási tevékenységei között.** A kiegyensúlyozott városi gazdasági szerkezet megerősítése érdekében, egyformán kell támogatni az új, magas technológiai színvonalat képviselő ágazatok (pl. járműipar, környezetipar, elektronika) letelepedését, valamint a már hosszú ideje a városban található, hagyományos ágazatok (pl. mezőgazdaság, élelmiszeripar, nyomdaipar, műanyagipar, építőipar) erősítését, illetve a város innovációs és szolgáltatási környezetének (tercier és kvaterner szektor) fejlesztését. A SARS-Cov2 járvány felhívta a figyelmet arra, hogy **kiemelt feladatként jelentkezik a – foglalkoztatás területén meghatározó szerepet játszó, s helyi kötődéssel bíró – KKV szektor fejlesztése, innovációs teljesítményének és versenyképességének növelése, illetve szakember utánpótlásának biztosítása.** Ennek érdekében továbbra is fontos feladatként fogalmazható meg a kedvező helyi adókönyvet fenntartása, a magas szintű üzleti szolgáltatások elérésének biztosítása, az innovációs, oktatási és infrastrukturális háttér folyamatos fejlesztése, valamint a gyors, egyablakos vállalkozói ügyintézés gyakorlati megvalósítása is.

Biztosítani kell a városnak, hogy az évek óta alulhasznosított, vagy barnamezős gazdasági zóna kijelölésű ipari, kereskedelmi és szolgáltató területei fokozatosan benépesüljenek, s megszűnjenek a – talán kevésbé szükségszerű – terület átminősítések. Ennek érdekében törekedni kell, hogy a mezőgazdasági területek rovására ne, vagy csak

nagyon indokolt esetben történhessenek meg átminősítések, hiszen a kecskeméti alulhasznosított, barnamezős területek együttes kiterjedése napjainkban eléri az 540 ha-t.

A városban folytatni kell az elmúlt években felgyorsult infrastrukturális beruházásokat, amelyek az elmúlt években is „követő jelleget” mutattak⁷.

Különösen a város közúthálózatának és közlekedésfejlesztésének kellene megfelelnie az új elvárásoknak. A város egyre növekvő gazdasági teljesítménye és változó mobilitási szokásai új igényeket támasztottak a település és térségi közút- és vasúthálózati fejlesztéseivel kapcsolatban. Az elmúlt közel egy évtizedben csak **a termelés és logisztika területén több mint 8.000 új munkahely jött létre Kecskeméten.** A város foglalkoztatási szerepköre és árutermelő képességének bővülése jelentős forgalomnövekedést eredményezett, mind a szállítmányozás, mind pedig a városkörnyéki hivatásforgalmi ingázás terén. A város közút- és vasúthálózata azonban egyre kevésbé tud megbirkózni a jelentkező új társadalmi és gazdasági igényekkel. **Kecskemét számára ezért kiemelkedő fontosságú, hogy a tervezett közúti-, vasúti és egyéb közlekedési beruházásai minél nagyobb arányban megvalósuljanak.**

Ezek közül is kiemelkednek a térszerkezeti, forgalomlevezetési és -szervezési szempontból az alábbi tervezett (és a város hatékony működtetése szempontjából szükséges) beavatkozások:

Közúti fejlesztések:

- M44 gyorsforgalmi út kiépülése az M5-ös autópályáig;
- A 441. sz. főút tervezett bővítése M8 és a 445. sz. út (északi elkerülő) között, valamint azon két műtárgy megépítése, a 140-es vasútvonal eltérő szintbeli keresztezése érdekében;
- A 44. sz. főút felújítása a 4622. j út és a reptéri körforgalom között;
- Az 541-es sz. főút út kiépítése, az Izsáki út és a Halasi út között;
- Hetényegyháza bekötése az M5 autópályába és az északi elkerülő (445. sz) útba;
- Alsószéktői átkötő út megépítése az Izsáki úttól a Halasi útig;
- Károly Róbert krt. és a Nagy Lajos király krt. összekötése;
- Nagy Lajos király krt. és Mátyás király krt. (a 441. sz. főút fejlesztésének részeként) összekötése;
- Homokbánya déli feltáró út III. szakaszának megépítése;
- Izsáki út négynyomúsítása, korszerűsítése, kerékpárúti fejlesztése;
- A Nagykörút egyen keresztmetszetének (2x2 forgalmi sáv) kialakítása, rajta dinamikus buszsáv létesítésével;
- Kiskörút forgalmi szerepének átalakítása, a kerékpáros és tömegközlekedés előnyben részesítése;

⁷ Ez azt jelenti, hogy a város gazdasági növekedésének ütemét és társadalmi szükségleteit napjainkban sem tudja követni a műszaki infrastruktúra kiépülése.

- A szűk keresztmetszetű, illetve közlekedésbiztonsági szempontból nem megfelelő városi forgalmi csomópontok átépítése, a közúti forgalom biztonságosabb levezetése érdekében (ld. Megalapozó Vizsgálat – Helyzetelemzés-Helyzetértékelés kötet 69. ábra: A kecskeméti közlekedési rendszer problématerképe).

Vasúti infrastruktúra fejlesztése:

- A 140-es számú vasútvonalon megállóhelyek (2 db) kialakítása a déli ipari területen;
- A 140-es számú vasútvonalon 2. vágány építése Nyársapát és Katonatelep (~16 km), valamint Városföld elágazás és Városföld (~9 km) között;
- A 140-es számú vasútvonalon Kecskemét-Városföld elágazás között a 145-ös vonal vágányainak felhasználásával pályafejlesztés és villamosítás, bekötés Kecskemét állomásba;
- A kecskeméti vasútállomány pályaszerkezetének és biztosítóberendezésének felújítása a 140-es számú vasútvonal fejlesztéseivel összhangban;
- A 142-es számú vasútvonal teljes felújítása 80-120 km/h pályasebesség biztosítása (beépítettségtől függően), a teljes vonal villamosítása, a vasúti megállók felújítása, peronok kialakítása, illetve a meglévők rekonstrukciója, P+R, B+R parkolók kialakítása;
- A 142-es számú vasútvonalon Kecskemét-Mariaváros állomásnál levő peronnak az 52. számú útnál található fénysorompóhoz történő áthelyezése;
- A 145-ös számú vasútvonalon Kecskemét reptéri kiágazás – Lakitelek (kiz.) szakasz átépítése 80 km/h sebességre;
- A 145-ös számú vasútvonalon Kecskemét – Szolnok szakaszon, a megállóhelyeken sk+55 cm magas, peronok, térvilágítás, B+R, P+R parkolók, esőbeállók építése, továbbá a szakaszon órás ütem biztosítása;
- A 152-es számú vasútvonalon legalább 80 km/h pályasebesség biztosítása a megállóhelyeken sk+55 cm magas, peronok, térvilágítás, B+R, P+R parkolók, esőbeállók építése, továbbá a szakaszon 2 órás ütemű menetrend biztosítása;
- Az elővárosi közlekedéshez szükséges motorvonatok beszerzése.

Egyéb közlekedésfejlesztési beavatkozások:

- A kecskeméti vegyes használatú reptér kisépességű légitforgalmának fejlesztése, illetve középtávon „cargo” központtá fejlesztése;
- Az elővárosi közlekedés feltételeinek komplex javítása (pl. vasúti megállók és peronok rekonstrukciója, közlekedési eszközpark fejlesztés, P+R, B+R rendszerek fejlesztése, egységes tarifapolitika, utastájékoztató digitalizációja);
- A munkába járás támogatási rendszerének átalakítása a jogszabályok által szabott keretek között oly módon, hogy a közösségi közlekedést részesítse előnyben;

- Új, kombinált bérletek bevezetése a közösségi közlekedésben (vasút-autóbusz-P+R-közösségi kerékpár);
- Intermodális központ kiépítése, a közlekedési módváltás feltételeinek javítása, továbbá az új intermodális csomópont úthálózati kapcsolatainak fejlesztése;
- A klímavédelemmel összhangban, Kecskemét közösségi közlekedésének komplex fejlesztése, elektrifikációja, dinamikus buszsávok kijelölése;
- Klímabarát, „lágy közlekedési módok” (pl. gyaloglás, kerékpározás, és egyéb elektromos közlekedési módok) előnybe részesítése a belváros közlekedési rendszerében, ezzel is hozzájárulva a Kiskörút övezetében megvalósítandó „alacsony”, vagy „zéró” kibocsátású zóna kialakításához;
- A városi és elővárosi kerékpárút-hálózat jelentős bővítése és a kerékpárforgalmi létesítmények fejlesztése;
- A városi parkolási rendszer teljeskörű felülvizsgálata, a közlekedési módváltás területein és a nagy forgalomvonzó intézmények környezetében, törekedni kell a – helytakarékos parkolási módok – parkolóházak és automata parkolási rendszerek – kialakítására, míg a belváros esetében mélyszíni parkolók kialakítása (a zöldfelületek növelése érdekében) és a felszíni parkolás visszaszorítása lenne kívánatos;
- Kiemelt feladat a városi szintű intelligens parkolásirányítási rendszer kialakítása;
- Az elektromobilitás feltételeinek javítása és a közlekedésirányítás digitalizációja.

A klímaváltozás hatásainak mérséklése, valamint az ahhoz történő alkalmazkodás erősítése érdekében szükség mutatkozik a városi **zöld- és kékinfrastruktúra** egyidejű és átgondolt fejlesztésére. Az egyre gyakoribbá váló hőhullámok és a városi hősziget mérséklése érdekében, a lakókörnyezet kellemesebbé, élhetőbbé tételéhez nélkülözhetetlen a zöldfelületek növelése (pl. parkok, közjóléti erdők, zöldtetők, zöld térfalak), minőségének javítása, valamint az ehhez szükséges öntözési infrastruktúra kialakítása. Jelentős erőfeszítéseket kíván a várostól a csapadékvíz kezelés rendszerének (gyűjtés, tárolás, hasznosítás) átalakítása, a vízáteresztő burkolatok, szikkasztó felületek és felszíni víztestek (ld. víztározó/k, vízgyűjtő medencék, esőkertek) kiterjedésének növelése, a víztakarékosság és a város mikroklímájának javítása érdekében.

A lakosságszám növelése és a munkaerő hosszú távú biztosítása érdekében, kiemelt feladatként jelentkezik a **lakhatás feltételeinek biztosítása és javítása** minden társadalmi csoport számára. A társadalmi mobilizáció erősítése, új munkavállalói rétegek városunkba történő csábítása nem képzelhető el a megfizethető árú telkek, ingatlanok és lakások nélkül, melyek kialakításában az önkormányzatnak jelentős szerepet kellene vállalnia a jövőben, ami új vagyongazdálkodási szemlélet kialakítását kívánja meg.

Az élhető, szolgáltató város gondolat erősítése nem nélkülözheti az **intézményi infrastruktúra minőségi fejlesztésének folytatását, különösen az egészségügyi, oktatási és**

szociális rendszerek korszerűsítése területén. Folytatni kell a jelentkező kapacitáshiányok és minőségi problémák felszámolását, emellett bővíteni szükséges a kulturális, rekreációs és szabadidős lehetőségek intézményi hátterét.

Fontos feladat a város előtt a társadalmi polarizáció csökkentése, a szegénység mérséklése és a társadalmi szegregáció megállítása, melynek megfelelő kezelése nélkül a kedvezőtlen társadalmi folyamatok és szegregációs tendenciák elmélyülhetnek a városban (pl. etnikai problémák, alacsony munkamorál, bűnözés, leromló, elértéktelenedő városrészek).

Jelentős belső kihívást jelent Kecskemét életében a település üzemeltetésének optimalizációja, amely egyrészt egy kompakt város kialakítására való törekvéssel, másrészt a területhasználat (pl. külterületi, zártkerti) racionalizálásával, szabályozásával, valamint az alulhasznosított barnamezős területek fejlesztésekbe történő nagyobb arányú bevonásával valósítható meg. A településnek törekednie kell a megalapozott vizsgálatokon nyugvó szolgáltatástervezésre, a meglévő intézményhálózat hatékony üzemeltetésére, melyben jelentős szerepet kell szánnia a megújuló energiahordozóknak, a megfelelő hőszigetelési eljárásoknak, energiakorszerűsítési, anyag-, erőforrás- és energiatakarékosági és optimalizációs megoldásoknak. Folytatni kell a közvilágítási rendszer rekonstrukcióját és okosítását, illetve tovább kell növelni a távhőszolgáltatás hatékonyságát, az üzemeltetési költségek csökkentése érdekében. Figyelmet kell biztosítani továbbá az egyéb belterületi településrészekre (pl. Hetényegyháza, Katonatelep, Kadafalva, Méntelek) is, hiszen a központi belterülettől mintegy 5-10 km távolságban található szatellit településrészekben összességében mintegy 11.000 fő közszolgáltatásokkal, történő ellátásáról és fejlesztéséről kell gondoskodni, ezáltal is csökkentve a város belsőbb övezeteire nehezedő ellátási és forgalmi igényeket.

Sajátos, egyedi képet mutat Kecskemét településszerkezete, s az abban helyet foglaló (tanyás) **külterületek és kertészek** léte, melyek különleges probléma-együttest jelenítenek meg a közigazgatási határon belül. A kertészek megkülönböztetése az általános külterülettől elsősorban a jellegzetes területhasználatuk alapján történhet. A kertészek földterületeknek nagyobb része „szőlő-gyümölcsös”, illetve „kert” művelési ágba sorolható. A másik jellegzetesség az aprólékosan tagolt birtokszerkezet. **A kertészek alapvető problémája a funkcionális jelleg megváltozásából adódik, hiszen az elmúlt évtizedekben – a mezőgazdasági művelés mellett, illetve helyett – jelentősen erősödött a kertészek lakójellege**⁸, amely a területen gazdálkodók és az újonnan érkezők (pl. kiszoruló társadalmi rétegek, illetve lakhatási céllal kiköltöző magas presztízsű társadalmi csoportok) között okoz konfliktusokat. Az életvitelből és a területhasználat különbségeiből adódó kihívások mellett gondot okoz a mezőgazdasági eredetű úthálózat minősége is, amely nem alkalmas a lakóhelyi

⁸ A lakosságszám a 2001-es népszámlálás óta a külterületeken 13.732 főről 2011-re 17.281 főre, majd 2016-ra 18.280 főre gyarapodott, amely azóta is növekszik.

jelleg által támasztott követelmények kielégítésére. Legtöbbször a közterületet alkotó dűlők vonalvezetése teljesen esetleges, hiányzik a megfelelő szélesség, nincsenek meg a szükséges hálózati kapcsolatok. A terület egyre intenzívebb beépítésével a kedvezőbb közterületi rendszer kialakításának lehetősége is nehézkes (pl. a lakó funkciók megjelenésével elindult az ingatlanok bekerítése, mellyel a mezőgazdasági területek művelhetőségében, valamint azok nagyméretű járművekkel történő megközelíthetőségében is problémát jelentenek).

Az alföldi viszonylatban élénk homokhátsági domborzat következtében **igen jellegzetes a terület tájképi megjelenése**, a dombháton megülő tanyákat, a mélyedésekben pedig elfekvő szántókat és gyepeket találhatunk. **Ez a tájképi érték azonban erősen veszélyeztetett**, mivel a környezet adottságaira kevésbé érzékeny új építkezések (pl. gazdasági épületek, napelemparkok, lakóépületek) sokszor nem veszik figyelembe a régi területhasználati sajátosságokat, így „tájidegennek” tekinthetők.

Kecskemét külterületi részei jellemzően mezőgazdasági hasznosításúak, de területileg nem képeznek egybefüggő egységet (eltérő talajadottságok és birtokstruktúra, eltérő területhasználat, stb.). A külterületen az elaprózott birtokstruktúrájú, alacsony aranykorona értékű földterületek ésszerű mezőgazdasági hasznosítása nem megoldott, mint ahogyan a jellegzetes tanyai tájhasználat tájképi elemeinek (fasorok, facsoportok, gyümölcsfás szőlők stb.) védelme sem biztosított. A mezőgazdaság és élelmiszeripar területén is értelmezhető körkörös gazdaság erősítése szempontjából is kihívás, hogy a legjobb talajadottságú, magas aranykorona értékű, déli külterületi szántók egy részét már iparterület foglalja el. A még megmaradt, növénytermesztésre alkalmas „feketeföldek” (Városföldi tanyák, Törökfái és Kisfái határos részei) védelme kiemelt jelentőségű feladat.

A legrosszabb talajadottságokkal rendelkező **Szarkás térségében jelentős szegénytanyai népesség telepedett meg**, jellemzően korszerűtlen tanyai épületállományban. A szociális alapon ebbe a térségbe kiköltözők száma az elmúlt évtizedben tovább növekedett, így **fennáll a veszélye egy területi szegregátum kialakulásának**.

2. JÖVŐKÉP

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata elkötelezett egy olyan Településfejlesztési Konceptiót kidolgozásában, elfogadásában és megvalósításában, amely figyelembe veszi a fentiekben bemutatott legfontosabb külső- és belső kihívásokat, valamint a formálódó társadalmi, gazdasági és környezeti szükségleteket. Fejlesztéseit széles partneri együttműködés keretében, szakmai alapokon, a környezeti- és klímavédelmi elvárások és a hosszú távú fenntarthatóság figyelembevételével dolgozza ki és valósítja meg. Szem előtt tartja a város, mint komplex műszaki-gazdasági-társadalmi és környezeti rendszer összefüggéseit és fejlesztési elképzelései során épít ezekre. Felkészül arra, hogy a jövőben képes legyen alkalmazkodni és válaszokat adni a jelentkező gazdasági, társadalmi és

környezeti kihívásokra oly módon, hogy közben megőrzi a város értékes épített- és természeti környezetét, illetve kulturális hagyományait, értékeit. Területhasználati tervezés során, törekszik a várostest arányos térbeli, funkcionális alapú morfológiai tagolására, tértakarékos (kompakt) városszerkezet kialakítására. **Kecskemét városa társadalmi és gazdasági téren kiegyensúlyozottan fejlődő, intelligens, fenntartható és „reziliens” várossá kíván válni**, ahol a megfogalmazott célok, valamint hozzá tartozó fejlesztési irányok és prioritások egy hosszú távon is élhető, fenntartható és értékközpontú fejlődést biztosíthatnak a településen és vonzáskörzetében élő emberek számára.

2.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

Kecskemét egy olyan élhető, klímatudatos és innovatív településsé kíván válni, amely széleskörű minőségi szolgáltatásokat nyújt szűkebb és tágabb környezetének, továbbá szem előtt tartja a fenntarthatóság követelményét gazdasági, társadalmi és környezeti fejlesztései során.

A város a kívánt jövőkép elérése érdekében, az alábbi intézkedések, feladatok megvalósítását tekinti elsődlegesnek:

- Alkalmazkodik a sajátos táji és településkörnyezeti adottságokhoz, s klímatudatos beavatkozásokkal, zöld- és kék infrastrukturális fejlesztésekkel felkészül a klímaváltozásból eredő kihívásokra;
- A környezeti adottságaiban rejlő lehetőségek felhasználásával, törekszik a megújuló energiahordozók nagyobb használatára, s tudatosan él azokkal az új technológiákkal, amelyek hozzájárulnak a természeti erőforrásai megóvásához;
- Megbecsüli és védi épített örökségének értékeit, tudatosan formálja településképét és törekszik a település harmonikus működését elősegítő területhasználat kialakítására;
- Szigorú kereteket (jogszabályi, ellenőrzési, végrehajtási) szab a beépítés koordinálatlan növekedésének, ezzel is elősegítve a kompakt város alapjainak kidolgozását és a város fenntartható üzemeltethetőségének hosszú távú biztosítását;
- A fenntartható városi mobilitás biztosítása, a település minél jobb megközelíthetőségének elősegítése, valamint közlekedésföldrajzi helyzetének és logisztikai adottságainak kiaknázása érdekében átfogó közlekedésfejlesztési vizsgálatokat végez és koncepciót alkot;
- Több lábon álló gazdaságának kialakítása és minőségi munkahelyek létrejöttének támogatásával, kiszámítható megélhetést biztosít a település és a vonzáskörzet népessége számára;

- A tudásalapú társadalom fejlődésének előmozdítása érdekében minden lehetőséget kihasznál az oktatási-képzési rendszerének fejlesztésére, támogatására, az élethossziglan történő tanulás feltételeinek biztosítására;
- Segíti társadalmának kiteljesedését, az egyetemes értékekre, tudásra és újdonságokra nyitott, innovatív és kreatív szellemiség kialakulását;
- Kultúrapártolásával a helyi hagyományokra építő, markáns kulturális és művészeti arculatot alakít ki, minőségi programkínálatával segíti a turisztikai ágazat fejlődését;
- Törekszik a különböző társadalmi rétegek, csoportok, illetve korosztályok harmonikus együttélésére, a társadalmi szolidaritás és esélyegyenlőség megteremtésére;
- Lakói számára minőségi közszolgáltatásokat és intézményi ellátóhálózatot biztosít, a szabadidő minőségi eltöltésére változatos lehetőségeket kínál, egészséges és élhető lakókörnyezet kialakítására törekszik;
- A központi szerepkör előnyeinek kisugárzásával sokoldalú, kölcsönös együttműködést valósít meg a természetes vonzáskörzetének településeivel;
- A város jövőjét, versenyképességét és fejlődési irányait, lehetőségeit meghatározó kérdésekben együttműködik lehetséges stratégiai partnereivel.

2.2. A város jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan

Kecskemét jövőbeli térségi szerepkörét számos tényező befolyásolja. Meghatározó a város térbeli elhelyezkedése, melynek értékelése során figyelembe kell venni a város természetföldrajzi viszonyait ugyanúgy, mint közlekedésföldrajzi helyzetét. Kecskemétnek jelentős feladatai adódnak megyeszékhelyi, közigazgatási státuszából éppúgy, mint oktatási, szociális, egészségügyi és kulturális szerepköréből. Emellett nem hagyhatjuk figyelmen kívül egyre növekvő gazdasági erejét, illetve azt a tényt, hogy **a város gazdaságának ágazati összetétele a rendszerváltozás óta jelentősen átalakult, modernizálódott, így jelentős termelési és innovációs funkciót lát el térségében. Kecskemét a bővülő munkalehetőségein keresztül nemcsak a térség foglalkoztatásában, de az elindított képzési programoknak és a magasabb jövedelem biztosításának köszönhetően, a társadalmi felzárkóztatásban is kiemelt szerepet játszik.**

Az OFTK-ban megfogalmazott területi politikai célokból kiolvasható, hogy a megyei jogú városokkal, így **Kecskeméttel szemben is elvárás, hogy szerepet vállaljon a területi különbségek kiegyenlítésében, a környező területek gazdasági és társadalmi felzárkóztatásában, az új innovációk terjesztésében, munkahelyei révén a térség foglalkoztatásában, illetve a térségi elérhetőség biztosításában, javításában.**

Az OFTK alapján ugyancsak **kiemelt szerepet kell betöltenie Kecskemétnek – mint a Duna-Tisza-közi Homokhátság legjelentősebb települési központjaként – a klímaváltozás elleni küzdelem** (Homokhátság komplex fejlesztési program, vízgazdálkodási, nagyterületi

vízpótlási-, öntözési-, tanyafejlesztési-, energiahatékonysági-, megújuló energiatermelési programok, stb.) **térségi szervezésében és koordinálásában**. A város egyeteme, kutatóintézetei és szakmai szervezetei, vállalkozásai fontos szerepet fognak betölteni többek között a vízgazdálkodás új eredményeinek, a klimatikus kihívásoknak megfelelő, új mezőgazdasági termékszerkezet és termelési módok bevezetésében, továbbá az alkalmazkodóképes agrárium kialakításának térségi terjesztésében. Fontos szerepe lesz a városnak a térségben található helyi közösségek önszerveződésének és klímatudatosságának erősítésében, továbbá az egészségügyi- és szociális ellátó-hálózatuk, illetve a helyi katasztrófavédelmi rendszerek felkészítésében (szélsőséges időjárási jelenségek, hóhullámok, tartósan száraz időszakok, stb.).

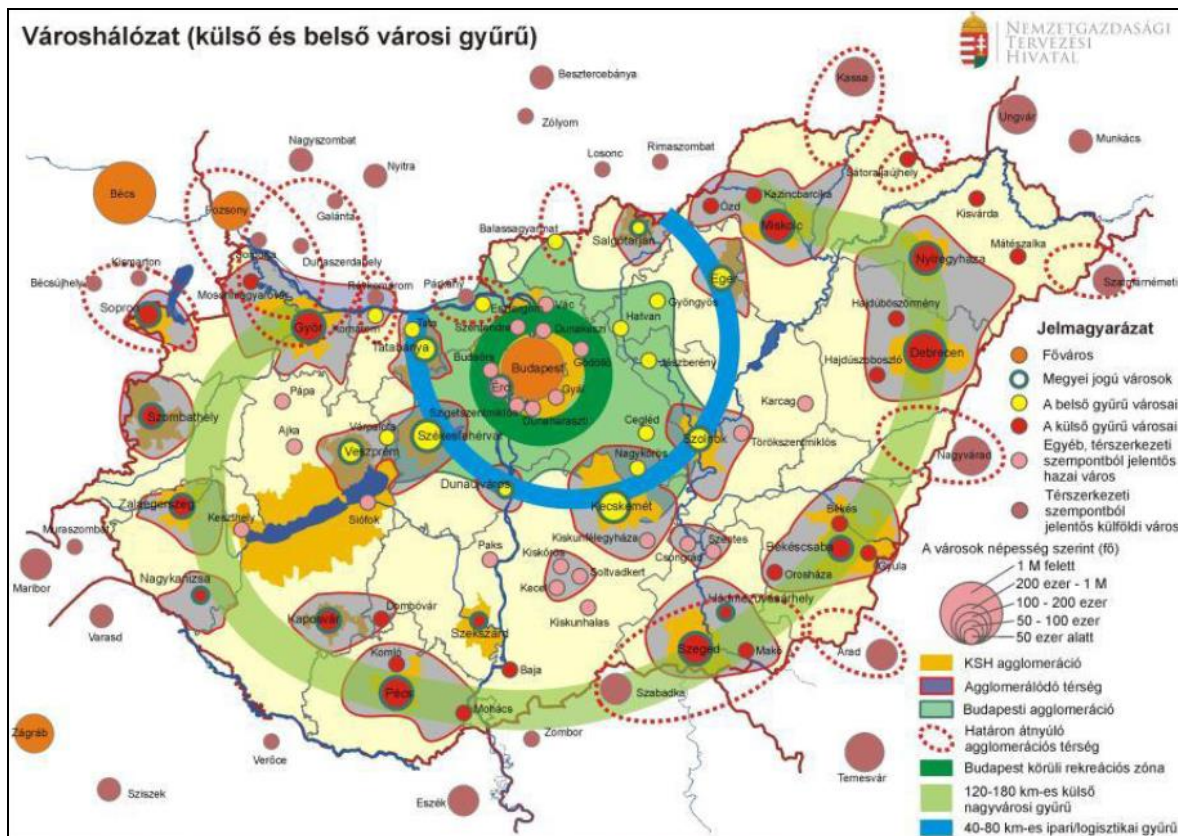
Kecskemétnek szerepet kell vállalnia a vidéki népesség helyben tartásában, életkörülményeik javításában is, melyet a multifunkciós agrárgazdaság kialakítása és vidékfejlesztésben rejlő lehetőségek kiaknázása révén érhet el. Ennek érdekében szükség mutatkozik a térségi innovatív agrárgazdaság megvalósítására, a gazdaságok szerkezetváltásának elősegítésére, új növénykultúrák meghonosítására, a kertészeti és gyümölcsstermesztési ágazat fenntartható fejlesztésére, a termelés technológiájának, az öntözés feltételeinek korszerűsítésére, a termékek feldolgozására, az értékesítés és a termelői szerveződések támogatására, továbbá az agrárlogisztika fejlesztésére. Kecskemétnek a fentebb említett fejlesztési területeken befektetés-ösztönző, szervezési-koordinációs, oktatási-kutatási, marketing és logisztikai feladatokat egyaránt el kell látnia.

A város gazdasági potenciálja jelentős hatással van környezetére, ennek köszönhetően hozzájárul a térségi foglalkoztatottság emelkedéséhez és a lakosság helyben tartásához. Kecskemét munkaerő vonzása erősödött, s napjainkra a hagyományos vonzáskörzeteken kívül, kiterjed Pest és Jász-Nagykun-Szolnok megyék déli, valamint Csongrád-Csanád megye északi, illetve észak-nyugati részére is. A kecskeméti gazdaság szerepe azonban a foglalkoztatási szerepkörén messze túlmutat, hiszen a városban megtelepedett, magas technológiai színvonalat képviselő vállalkozások folyamatosan keresik új beszállítóikat, így a térség kis- és középvállalkozásait innovációs tevékenységre, szervezeti és technológiai megújulásra ösztönzik, emellett az új kapcsolatok szélesedő értékesítési lehetőségeket is megnyithatnak számukra. A város versenyképességének megőrzése érdekében törekszik üzleti környezetének modernizációjára, a digitalizációs folyamatok erősítésére, az ipari forradalom 4. fázisának települési szintű kiszolgálására. Kecskemét **kiemelt járműipari térség** funkciója lehetőséget biztosít a helyi multinacionális vállalatokon keresztül a kapcsolatok bővítésére, az európai beszállítói hálózathoz történő csatlakozásra.

Kecskemét térségi szerepkörének bővülését hozhatja a kedvező közlekedésföldrajzi elhelyezkedése, hiszen Kecskemét a Budapest-Belgrád-Athén fejlesztési tengely mentén fekszik, melyen áthalad az Észak- és Dél-Európát összekötő IV-es számú Helsinki folyosó (M5-ös autópálya). A nemzetközi fejlesztési tengely mellett, Kecskemét térszerkezeti helyzetét kedvezően befolyásolhatja a jövőben, hogy részét képezi annak a – várhatóan –

egyre markánsabb szerepet képviselő Komárom-Tatabánya-Székesfehérvár-Dunaújváros-Kecskemét-Szolnok-Eger ipari-logisztikai gyűrűnek (10. ábra), amely a megfelelő közúthálózati fejlesztések (pl. M8, M4 és M44 gyorsforgalmi utak kiépítése) megvalósulása esetén kedvezőbb elérhetőséget biztosít a közlekedési folyosó mentén elhelyezkedő városok irányába.

10. ábra: Térszerkezeti, városhálózati kapcsolatok

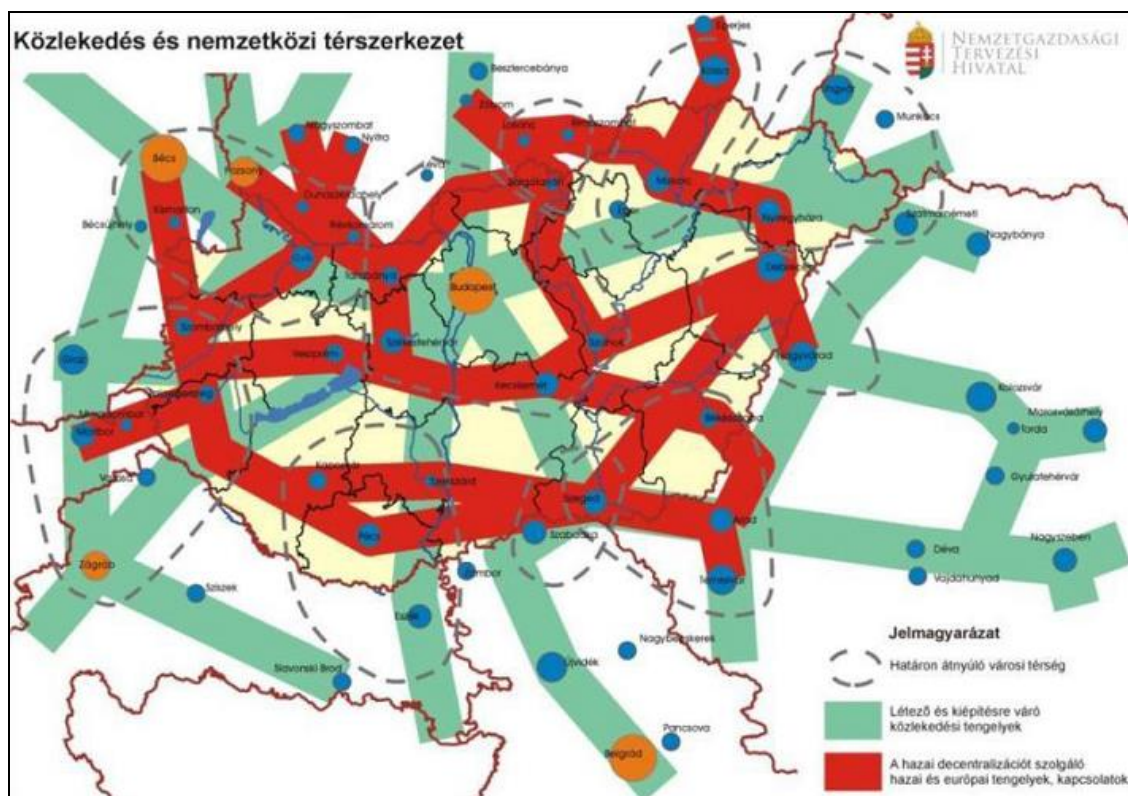

Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió 2013.

A térszerkezeti és közlekedési kapcsolatok bővülése azonban túlmutat a hazai kereteken, s új lehetőségeket nyit meg a stájerországi termelési központok, az Adriai kikötők, valamint Erdély piacai felé is (11. ábra).

Kecskemét a kelet-nyugati irányú fejlesztések (az 52-es sz. főút korszerűsítése, az M8, M4, M44. gyorsforgalmi utak) megvalósulása, a Cegléd-Kecskemét-Szeged (140-es számú), a Budapest-Kecskemét (142-es számú), valamint a Kecskemét-Szolnok (145-ös számú) vasútvonal korszerűsítése, a Budapest-Belgrád gyorsvasút kiépítése, a meglévő katonai repülőtér fejlesztése és polgári célú használatának (elsősorban „cargo” célokra) erősödésével, továbbá a helyi és térségi gazdasági szereplők termelési kapacitásainak és szállítási igényeinek növekedésével, **már középtávon is meghatározó szervező, elosztó és logisztikai csomóponti szerepet tölthet be**, mind az észak-déli, mind pedig kelet-nyugati áruáramlatok tekintetében.

11. ábra: Közlekedési kapcsolatok, meghatározó térszerkezeti irányok

Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció 2013.

Kecskemét a jövőben erősíteni kívánja a térségben betöltött oktatási és kulturális szerepkörét. A város 39 közoktatási (általános- és középiskolai) intézményében napjainkban mintegy 18.000 diák tanul nappali tagozaton, közülük közel 3.800 diák, több mint 100 településről jár be a kecskeméti közoktatási intézményekbe. A bejárók egyre nagyobb számba veszik igénybe Kecskemét egyre szélesedő, különböző fenntartók által (állami, alapítványi, egyházi) működtetett és új oktatási formákat (pl. középiskolai duális képzés, kéttannyelvű képzés) is biztosító képzési szolgáltatásait. Ezt az oktatási hálózatot egészíti ki a megye legnagyobb felsőoktatási kínálata, ahova 2019-ben több mint 3.500 fő járt. A város felsőoktatási életében a legfontosabb szerepet a 2000 óta folyamatos átalakuláson átmenő, kecskeméti székhelyű, s ma már alkalmazott tudományok egyeteme besorolást viselő Neumann János Egyetem (továbbiakban: NJE) tölti be. Az Egyetemen a 2020/2021-es tanévben 3.105 diák rendelkezett hallgatói jogviszonnal, ezek közül 2.547 fő érkezett Kecskemét közigazgatási határán kívülről. Az Egyetem növekvő térségi szerepét mutatja, hogy a hallgatók már mintegy 500 településről, ezen belül is legnagyobb számban Bács-Kiskun, Pest, Jász-Nagykun-Szolnok, Csongrád és Békés megyék területéről érkeztek.

A felsőoktatási szerepkör megerősítése kulcsfontosságú a város számára, amely nemcsak a helyi vállalkozások szakember utánpótlásához biztosít háttérrel, de a város K+F szférájának és innovációs teljesítményének növekedéséhez is nélkülözhetetlen. Az erős felsőoktatási funkció

nemcsak a város ismertségének és elismerésének fontos tényezője, de Kecskemét további fejlődésének is egyik legerősebb hajtóereje lehet, amely meghatározó módon járulhat hozzá a város térségi (pl. innovációs, szolgáltatási) szerepkörének növeléséhez is.

Kecskemét **kulturális és építészeti öröksége** gazdag, **a kultúra közvetítéséhez szükséges intézményi háttér kiterjedt és sokelemű**, amely jelentős, eddig kihasználatlan potenciált képvisel, hiszen a város turisztikai megítélését is nagyban javítaná a vonzó kulturális kínálat. Ennek megerősítése érdekében a Kodály örökségre, a magyar és világzenei hagyományokra, a várhatóan még inkább erősödő színházi életre, valamint olyan intézményekre, bemutatóhelyekre és művészeti alkotóműhelyekre támaszkodhat a város, mint például a Katona József Múzeum, a Katona József Könyvtár, a Magyar Fotográfiai Múzeum, a Magyar Naiv Művészek Múzeuma, a Nemzetközi Kerámiastúdió, a Nemzetközi Zománcművészeti Alkotóműhely, illetve a magyar animáció egyik vezető műhelyeként számon tartott Kecskemétfilm Kft.

Kecskemét jelenlegi és jövőbeli turisztikai vonzerejének alapját a térség természeti-, kulturális-, épített örökségében (szecessziós városbelső, világörökség várományos Városházával), **valamint a kiváló adottságokkal rendelkező lovas-, öko-, gyógy- és egészségmegőrző/fejlesztő turizmus programkínálatának és minőségi szolgáltatásainak kialakításában látja.** Kecskemét és környéke kulturális és szellemi hagyományaira, sajátos táji adottságaira építve, több fejlesztési irányhoz (Wellness- és egészség turizmus, kulturális és szellemi értékekre épülő turizmus, lovas-, aktív- és ökoturizmus) tud és akar csatlakozni. Turisztikai kínálatát a térség kisebb településeivel összehangoltan, komplex turisztikai termékként kívánja megjeleníteni.

Összefoglalva: *Kecskemét törekszik térségi szerepköreinek (pl. igazgatási, oktatási, szociális, egészségügyi, foglalkoztatási, innovációs, logisztikai) bővítésére, ennek érdekében mindent elkövet szolgáltatási és ellátó hálózata fejlesztéséért, a vonzó befektetési környezet kialakításáért, az innovációs és digitalizációs folyamatok felgyorsításáért. A kiemelt járműipari központ státuszát felhasználva – versenyképességének növelése érdekében – törekszik a hazai és nemzetközi kapcsolatrendszerének szélesítésére, beruházási lehetőségeinek megismertetésére. Szem előtt tartja a foglalkoztatási lehetőségek és a minőségi munkahelyteremtés bővítését, a magas szintű köz- és üzleti szolgáltatások fejlesztését, kulturális életének színesebbé tételét, hogy be tudja tölteni térségi ellátóközponti feladatait. Élhető és vonzó városi miliő kialakítására törekszik, a helyi lakosság életkörülményeinek javítása és a turisztikai vonzerejének növelése érdekében. Szellemi és gazdasági erejét, valamint kapcsolatrendszerét felhasználva szervezi, koordinálja a klímaváltozás és szárazodás elleni harcot, az éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodást a Homokhátság térségében. A megfogalmazott célok elérése érdekében a központi szerepkör előnyeinek kisugárzásával sokoldalú, kölcsönös együttműködést kíván megvalósítani a természetes vonzáskörzetének településeivel, illetve távolabbi települési stratégiai partnereivel.*

2.3. A településfejlesztési elvek rögzítése

Szakmai, szervezeti elvárások, településfejlesztési elvek

- **Proaktív városfejlesztési és -irányítási szemlélet kialakítása, megerősítése**, melynek lényege, hogy a város elébe megy a várható eseményeknek, kihívásoknak, s ezáltal egy tudatosabb programalkotási, tervezési folyamatot indít el.
- **Rendszerelvű településfejlesztő és -üzemeltető gondolkodás kialakítása**, amely számol a legkülönbözőbb összefüggésekkel, integrált megközelítésekkel, így egyidejűleg képes figyelembe venni a város belső gazdasági, műszaki, társadalmi és környezeti szükségleteit, valamint a külső hatásokat és kihívásokat.
- **Reziliens és fenntartható város alapjainak lefektetése**, melynek során olyan fenntartható városfejlesztési gyakorlat kialakítására van szükség, amely szem előtt tartja a klímasemleges gondolkodást, valamint gyorsan és rugalmasan reagál a külső zavaró eseményekre és a krónikus stresszhelyzetekre.
- **Integrált tervezési szemlélet és komplexitásra történő törekvés**. Olyan összetett városfejlesztési gondolkodást és tervezési szemléletet kell kialakítani, amely képes átlátni a különböző irányultságú fejlesztések egymást feltételező és erősítő összefüggéseit. Ennek érdekében a gazdasági, a műszaki-építészeti, a környezeti és a társadalmi kérdések együttes és egyidejű kezelésére van szükség.
- **Együttműködő tervezés és térségi partnerség kialakítása**, melynek során az érintett városi és térségi szakmai, illetve civil résztvevők széleskörű bevonása történik meg, már a tervezés időszakától kezdődően.
- **Belső egyetértés a fejlesztési irányokban és prioritásokban**. Ennek alapvető feltétele a város és közvetlen környezetének politikai-, szakmai- és civil szervezeteinek, vállalkozásainak széleskörű együttműködése, s a fejlesztési elképzelések kapcsán kialakított szakmai konszenzusa. Ennek hiányában nem valósíthatóak meg a még a legjobban megtervezett programok sem.
- **Városi Monitoring és Döntéstámogató Rendszer kialakítása**, melynek részét képezi egy városi adattár felállítása, a szervezeti, szakmai kérdések és az infrastrukturális keretek rögzítése, a mérni kívánt folyamatok és eredmények adat- és indikátor készletének, illetve az adatszolgáltatók körének meghatározása. A fentiek nélkül nem láthatók át a valós városi folyamatok és nem garantálhatók a szakmailag megalapozott városfejlesztési döntések.
- **Dinamikus, professzionális tervezés és fejlesztés**, amely igényli a meglévő városi fejlesztő-tervező szervezetek összehangolt munkáját, szakmai tevékenységük professzionalizálását, kiszélesítését.

Tér- és területhasználati elvek, ajánlások

Már a 2002-es Településfejlesztési Konceptió nagyon alaposan és szakmailag pontosan megfogalmazta a város térszerkezetének legfontosabb értékeit, illetve a harmonikus városszövet kialakításának, tervezésének legfontosabb kereteit, elvárásait. Ezek a megállapítások nemcsak napjainkban érvényesek, de néhány kiegészítéssel a középtávú tervezés (2030-ig terjedő időtáv) során is felhasználhatók.

*„A józan célszerűség, a természetes intuíció és a bölcs előrelátás évszázadokon keresztül biztosította a térbeli kontinuitást, a működőképességet, valamint a fejlődést. A máig fennmaradt **jellegzetes gyűrűs-sugaras szerkezeti rendszer felbecsülhetetlen érték**, amelynek megőrzése és sérülésmentes továbbvitele az egyik legfontosabb városfejlesztési cél. **Alapvető feladat e városszerkezet nyitottságának fenntartása, az organikusan rétegződő területfelhasználás megőrzése, illetve további biztosítása.**”*

A gondolat annyival kiegészítendő, hogy törekedni kell gyűrűs-sugaras szerkezeti rendszer hálózati hiányainak felszámolására, s az elmúlt évtizedekben tapasztalt kedvezőtlen térszerkezeti folyamatok (pl. terjengős várostest, pazarló térhasználat, a lakó- és munkahelyek térbeli eltávolodása, ipari- és lakófunkciók keveredése, problématerületek kialakulása) megállítására. Ezek alapján kijelölhetők napjaink legfontosabb, a térszerkezet alakításával, a területhasználat módjaival kapcsolatos feladatai, melyek az alábbiakban foglalhatók össze:

- A városban napjainkig fennmaradt **jellegzetes gyűrűs-sugaras közlekedési és térszerkezeti rendszer** megőrzése és sérülésmentes továbbvitele;
- A várostest arányos térbeli, funkcionális alapokon nyugvó morfológiai tagolása, az eltérő funkciójú területek „egymásba növése”, a városi konfliktuszónák kialakulásának elkerülése érdekében;
- A szerkezeti jelentőségű, északnyugat-délkeleti irányú, a város testébe beékelődő „zöld folyosó” ökológiai szerepének erősítése, a várost elkerülő utak mentén „zöldgyűrű” kialakítása, az erdőterületek növelése, a **biológiai diverzitás és a táji értékek védelme**, az éghajlatváltozás hatásainak tompítása és a városi reziliencia növelése érdekében;
- A **beépítés intenzitásának** – a városrészi adottságoknak megfelelő – **differenciált meghatározása**, egyidejűleg elejét kell venni a gazdaságtalan, terjengős területhasználat kialakulásának (különösen a gazdasági területeken);
- A telekosztásokat követő új utcanyitások esetén, **kiemelt figyelmet kell fordítani a zöld utcakép kialakítására, a zöldfelületek biztosítására és védelmére, valamint a csapadékvíz helyi szikkasztásának megoldására;**

- **Tagolt, tértakarékos (kompakt) városszerkezet kialakítása**, a várostest további szétterülésének elkerülése, a városi gépjárműforgalom csökkentése érdekében, ennek megfelelően:
  - az **új és a régebben beépítésre kijelölt**, ugyanakkor **felhagyott** (pl. volt laktanyák, gazdasági területek) **vagy alulhasznosított területek** fejlesztése, az új gazdasági területek kijelölésének korlátozása, ha az mezőgazdasági területek rovására történne (zöldmezős beruházások helyett a barnamezős hasznosítás támogatása),
  - a belterület bővítésének differenciált korlátozása, a már **beépítésre szánt lakóterületek** városrészi léptékű, de legalább nagyobb tömb egészére kiterjedő, összehangolt telekrendezésének támogatása, az új lakóterületek kijelölésének irányítása,
  - **városrészi alközpontok kijelölése**, funkciókkal és intézményekkel történő feltöltése, tömegközlekedési elérhetőségük javítása;
- Elősegítendő – a teljes közigazgatási terület vonatkozásában – a **zöld-** (erdők, parkok, közterületek stb.) és a **vízfelületek** (pl. vízelvezető árok, záportározók, időszakosan elárasztott területek, esőkertek) **kiterjedésének** és a teljes területhasználton belüli **arányának növelése**, valamint a **zöldítés folyamatának erősítése**, zöld térfalak és zöldtetők formájában;
- A „kertségek” funkcionális zónájában, a földművelés, zöldség- és gyümölcsstermesztés támogatása, a **gazdálkodási terület csökkenésének megállítása, a tájkép védelme**;
- A **mezőgazdasági területek megőrzése**, további felaprózódásuk és átminősítésük megakadályozása (termőföld védelem);
- A **közúti közlekedési területek növelése csak olyan léptékben támogatandó, amely elősegíti a város biztonságos üzemeltetését, élhetőségét és versenyképességét**, ugyanakkor adottságként kell tekintenünk a város területén belül meglévő vasúti hálózatra, amely a jövőben kiemelt szerepet kaphat az elővárosi közlekedésben, térségi áruszállításban;
- A **belvárosban elő kell készíteni a „lágy közlekedési formák” és a közösségi közlekedés előtérbe helyezését** az egyéni közlekedéssel szemben, vizsgálni szükséges a belvárosi felszíni parkolás alternatíváinak megteremtését;
- A város területén **ki kell jelölni a megújuló energiatermelésre javasolt területeket**;
- A városi tér- és területhasználat során – **horizontális elvként** – **figyelembe kell venni a fenntarthatóság tágabb szempontjait** (anyag- és energiatakarékosságra, a biodiverzitás védelmére, a kibocsátások csökkentésére, a klímaváltozás káros hatásainak megelőzésére, illetve csökkentésére való törekvést).

3. CÉLOK

3.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

Átfogó cél

- Társadalmi és gazdasági téren kiegyensúlyozottan fejlődő, intelligens, **FENNTARTHATÓ** és **REZILIENS** várossá válás.

Stratégiai célok

- Kecskemét és térsége lakosságának biztos megélhetést nyújtó, vonzó épített környezettel rendelkező, egészséges, biztonságos, társadalmilag befogadó, valamint kiegyensúlyozottan fejlődő és fenntartható módon üzemeltethető várossá válás („**Élhető város**”).
- A lakossági igényeknek megfelelő, magas szintű köz- és üzleti szolgáltatásokat, illetve ellátóhálózatot biztosító, szolgáltatásaiban fejlődő, széleskörű lakhatási kínálattal rendelkező, kapcsolatrendszerében és programkínálatában megújuló, a térségi szerepköreit folyamatosan bővítő város kialakítása („**Szolgáltató város**”).
- Kecskemét városa fejlesztései során figyelembe veszi természeti környezete teherbíró képességét, a nyersanyagokkal, erőforrásokkal és energiahordozókkal hatékonyan és takarékosan bánik. Figyel az értékes épített és természeti környezetének megóvására, a jó termőhelyi adottságú mezőgazdasági területeinek, vízbázisainak és zöldfelületeinek védelmére. A gazdaság- és településfejlesztése során egyre nagyobb arányban veszi igénybe a megújuló erőforrásokat („**Klímatudatos város**”).
- Kiemelt városi cél a versenyképes termelés feltételeinek széleskörű biztosítása, a helyi gazdaság és vállalkozások innovációs képességének növelése, a magasabb hozzáadott értékű termelést szolgáló pénzügyi, infrastrukturális, szervezeti és együttműködési háttérfeltételek és innovációk támogatása, a minőségi munkahelyteremtés érdekében („**Versenyképes város**”).

Tematikus célok

- Városrészek közötti kapcsolatok erősítése, minőségi javítása, a városrészi alközpontok és szolgáltató területek funkcionális fejlesztése.
- Körforgásos gazdaság élénkítése, nyersanyag-, erőforrás- és energiahatékony városüzemeltetés megvalósítása.
- A városképet és az épített környezetet megújító, turisztikailag vonzó város kialakítása.
- Fenntartható városi mobilitás erősítése, a közösségi közlekedés, az elektromobilitás és a lágy közlekedési módok előtérbe helyezése.
- A városi intézmény- és ellátóhálózat, valamint humán erőforrás szükségletalapú fejlesztése.

- Lakhatási igények biztosítása, minőségi lakókörnyezet kialakítása, a társadalmi integráció, a közösségfejlesztés és népségg megtartás erősítése.
- A városi köz- és üzleti szolgáltatások fejlesztése, valamint az ezt kiszolgáló infrastruktúra színvonalának javítása, a város térségi szerepköreinek bővítése.
- Kulturális, sport és rekreációs területek fejlesztése, a programkínálat bővítése.
- Diverzifikált és klímabarát gazdasági szerkezet erősítésének támogatása, városi szintű energiamenedzsment rendszer kialakítása.
- Zöld- és kék infrastruktúra komplex fejlesztése, a fenntartható zöldfelület- és vízgazdálkodás feltételeinek javítása.
- Környezet-, klímabarát és karbonsemleges városfejlesztés erősítése.
- Energiahatékony, megújuló energiahordozókra építő energiaközösségek kialakításának ösztönzése.
- A helyi gazdaság innovációs képességének növelése, minőségi munkahelyteremtés támogatása, a versenyképes termelés feltételeinek biztosítása
- Városi folyamatok nyomon követése, elemzése, értékelése, digitális adattár és monitoring rendszer kialakítása.
- A zöld- és digitális átállást szolgáló szervezeti, pénzügyi és infrastrukturális innovációk támogatása.
- A város, a gazdasági szféra és a felsőoktatás közötti együttműködések és K+F+I kapcsolatok erősítése, közös projektek kidolgozása és megvalósítása.

Horizontális célok

Egy fenntartható, széles társadalmi elfogadottsággal rendelkező városfejlesztési folyamat, illetve a város jövőképeinek és átfogó céljának megvalósulása nem képzelhető el a tervezett fejlesztéseket átható „horizontális” célok figyelembevételével, melyek az alábbiakban foglalhatók össze:

- Az esélyegyenlőség, a társadalmi integráció elősegítése, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés biztosítása.
- Egészséges, élhető, klímabarát és fenntartható városi környezet kialakítása.
- Értékalapú és értékörző, intelligens fejlődés feltételeinek megteremtése (oktatással, szemléletformálással).
- A foglalkoztatás és munkahelyteremtés lehetőségeinek biztosítása, bővítése.
- Együttműködő tervezés, nyilvánosság, partnerség és monitoring biztosítása.

A településfejlesztésben az egyik legfontosabb horizontálisan érvényesítendő szempont az **esélyegyenlőség és az egyenlő hozzáférés** biztosításának elve. Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében különös figyelmet kell fordítani minden infrastrukturális és városrehabilitációs támogatás esetén, az alacsony státuszú, vagy fogyatékkal élő emberek helyzetére, társadalmi integrációjuk erősítésére. Kiemelten fontos a település minden lakója számára az alapvető **közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása**, valamint a hátrányos megkülönböztetés és a szegregáció minden formájának megakadályozása.

Az egészséges, élhető, klímabarát és fenntartható környezet igényeinek való megfelelés. A karbonsemlegesség megvalósítása, illetve az egészséges lakókörnyezet biztosítása – különösen egy olyan gyorsan fejlődő, ugyanakkor környezetileg érzékeny terület esetében, mint a Duna-Tisza-közi Homokhátság – kiemelt jelentőségű. Sajnos városunkban, ahol a természeti adottságok és környezeti veszélyek (pl. szárazodás, deflációra érzékeny homoktalajok, talajvízszint-süllyedés, jelentős por- és pollenszennyezettség, romló ökológiai viszonyok) fokozottabban jelentkezhetnek/jelentkeznek, még inkább felértékelődik a környezet állapota, annak minősége. Fontos az egészséges, rendezett, s a közösség által is óvott városi környezet kialakítása, valamint ennek részeként a városi zöldfelületi rendszer állapota, annak folyamatos javítása. Az egészségesebb lakókörnyezet kialakítása, az okszerű víz- és hulladékgazdálkodás, a termőföldek és a természeti táj védelme, továbbá a környezet- és klímatudatos gondolkodás együttesen biztosíthatják a – klímaváltozás miatt egyre veszélyeztetettebb – településünk és térsége ökológiai viszonyainak és a lakosság egészségi állapotának javulását.

Értékalapú és értékőrző, intelligens fejlődés feltételeinek megteremtése, vonatkozik minden meghatározó városi szféra (kulturális, gazdasági, környezeti, társadalmi) fejlesztésére, melynek elő kell segítenie a közösségi értékek megőrzését és megújítását, azok széleskörű elfogadtatását, melyben jelentős szerepet játszik a szemléletformálás és minőségi oktatás. A döntések során figyelembe kell venni a város hosszútávú érdekeit és meglévő adottságait. Törekedni kell a partnerségre épülő fejlesztésekre, az intézményi és lakossági képességek javítására és a hatékony közszolgáltatások megteremtésére.

A város fejlesztése során a **foglalkoztatás lehetőségeinek biztosítása, bővítése** és az ahhoz szükséges megfelelő képzettség és képességek megteremtése az egyik, ha nem a legfontosabb teendő. A lakosság szociális biztonságérzetét és életkörülményeit alapvetően meghatározza a stabil és kiszámítható munkahelyek jelenléte. Éppen ezért az egyik legfontosabb horizontális városfejlesztési cél a **munkahelyteremtés és a munkahelyek megőrzése**. Különösen a helyi munkaerőpiacra történő bejutás lehetőségét kell fejleszteni a megfelelő képzések, átképzések biztosításával, a lakosság vállalkozási kedvének és foglalkoztathatóságuk növelésével, melyben kiemelt szerepet kell játszania a város oktatási intézményeinek, képzőközpontjainak, vállalkozásfejlesztési szervezeteinek, kamaráinak és kutatóintézeteinek. Meg kell teremteni az atipikus foglalkoztatás feltételeit (pl. részmunkaidős munka, távmunka) a teljesebb körű foglalkoztatás érdekében, valamint javítani szükséges a települések között a munkavállalási célú ingázás lehetőségeit.

Az integrált városfejlesztési beavatkozások jelentőségüknél, nagyságrendjüknél és komplex hatásrendszereik miatt, nem nélkülözhetik a **széleskörű partnerségi bevonást** (pl. gazdasági szereplők, szakmai és civil szervezetek, hatóságok, lakosság) az **együttműködő tervezést**, hiszen a beavatkozások hatással vannak a lakosság mindennapi életére. Ezért ösztönözni és

javítani kell a partnerségi részvételi formákat és a közös tervezést. A **nyilvánosság biztosítása** központi szerepet játszik a tervek széleskörű legitimációjában, a beavatkozások elfogadottságában és sikerességében. A **monitoring rendszer** pedig segíti a beavatkozások eredményeinek nyomon követését, a stratégiában kitűzött célok elérhetőségének vizsgálatát, illetve szükség esetén a megfelelő korrekciók elvégzését.

3.2. Részcélok és a beavatkozások területi egységeinek meghatározása

3.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

Az elmúlt közel két évtized Kecskemét saját maga újradefiniálási kísérletének jegyében telt, s annak ellenére, hogy gazdaságát sikeresen újíttotta meg, illetve számos területen (pl. infrastrukturális mutatók, a felsőoktatás területén elért eredmények, kulturális kínálat erősödése, a város térségi szerepköreinek bővülése) jelentős előrelépést tudott felmutatni, napjainkban újabb és újabb kihívásokkal (pl. járványok, környezet- és klímavédelem, növekvő gépjárműforgalom, parkolási nehézségek, elöregedő társadalom, csökkenő népességszám, munkaerőhiány, digitalizációs-modernizációs nyomás, városüzemeltetés hatékonyságának növelése) kell szembenéznie, melyekre gyors és szakmailag kielégítő válaszokat kell találnia.

Kecskemétnek a közeljövőben olyan minőségi települési környezetet kell kialakítania, amely egyszerre képes előrelépést mutatni a magas szintű vállalkozási-, szolgáltatási- és infrastrukturális környezet kialakítása, a helyi társadalom életszínvonalának emelése, az épített- és a természeti-táji környezet kiemelt fejlesztése, valamint a kulturális miliő formálása terén. Ha ezek a feltételek teljesülnek, akkor Kecskemét egy fenntartható módon fejlődő, klímatudatos, élhető és vonzó település képét mutathatja majd, amely meg tud felelni nemcsak a multinacionális cégek által elvárt igen szigorú nemzetközi követelményeknek, de a helyi társadalom várossal szemben támasztott egyre növekvő igényeinek (pl. megfelelő minőségű munkahelyek, élhető, tiszta és egészséges környezet, magas színvonalú városi szolgáltatási rendszer, bővülő szórakozási és rekreációs lehetőségek, közösségfejlesztés) is.

Az uniós és hazai fejlesztéspolitikai irányok és ágazati stratégiák ismeretében és a helyi társadalmi szükségletek figyelembevételével került kialakításra a **településfejlesztési koncepció célrendszere**, amely **egyensúlyt kíván keresni a gazdasági fejlődés, a versenyképességi kívánalmak, a társadalmi igények és modernizációs elvárások, valamint a természeti környezet által biztosított adottságok, illetve lehetőségek között**, a „reziliencia” szintjének növelése és a fenntarthatóság hosszú távú biztosítása érdekében.

Kecskemét célrendszerével is jelezni kívánja, hogy a város meghatározó szféráinak (gazdaság, társadalom, természeti környezet, infrastruktúra) mindegyikét kiemelt figyelemmel kezeli, ezek fejlesztését – anyagi lehetőségei függvényében – egymásra épülően, egyidejűleg és harmonikusan kívánja megvalósítani, az európai városfejlesztési célkitűzésekkel összhangban (12. ábra).

12. ábra: Kecskemét Településfejlesztési Koncepciójának célrendszere 2021 és 2030 között

Jövőkép	Kecskemét egy olyan élhető, klímatudatos és innovatív településsé kíván válni, amely széleskörű minőségi szolgáltatásokat nyújt szűkebb és tágabb környezetének, továbbá szem előtt tartja a fenntarthatóság követelményét gazdasági, társadalmi és környezeti fejlesztései, illetve területhasználatának tervezése során			
Átfogó cél	Társadalmi és gazdasági téren kiegyensúlyozottan fejlődő, intelligens, fenntartható és reziliens várossá válás			
Stratégiai célok	Sc1. ÉLHETŐ VÁROS	Sc2. SZOLGÁLTATÓ VÁROS	Sc3. KLÍMATUDATOS VÁROS	Sc4. VERSENYKÉPES VÁROS
Tematikus célok	Tc1. Városrészek közötti kapcsolatok erősítése, minőségi javítása, a városrészi alközpontok és szolgáltató területek funkcionális fejlesztése	Tc5 A városi intézmény- és ellátóhálózat, valamint humán erőforrás szükségletalapú fejlesztése	Tc9. Diverzifikált és klímabarát gazdasági szerkezet erősítésének támogatása, városi szintű energiamenedzsment rendszer kialakítása	Tc13. A helyi gazdaság innovációs képességének növelése, minőségi munkahelyteremtés támogatása, a versenyképes termelés feltételeinek biztosítása
	Tc2. Körforgásos gazdaság élénkítése, nyersanyag-, erőforrás- és energiahatékony városüzemeltetés megvalósítása	Tc6. Lakhatási igények biztosítása, minőségi lakókörnyezet kialakítása, a társadalmi integráció, a közösségfejlesztés és népességmegtartás erősítése	Tc10. Zöld- és kék infrastruktúra komplex fejlesztése, a fenntartható zöldfelület- és vízgazdálkodás feltételeinek javítása	Tc14. Városi folyamatok nyomon követése, elemzése, értékelése, digitális adattár és monitoring rendszer kialakítása
	Tc3. A városképet és az épített környezetet megújító, turisztikailag vonzó város kialakítása	Tc7. A városi köz- és üzleti szolgáltatások fejlesztése, valamint az ezt kiszolgáló infrastruktúra színvonalának javítása, a város térségi szerepköreinek bővítése	Tc11. Környezet-, klímabarát és karbonsemleges városfejlesztés erősítése	Tc15. A zöld- és digitális átállást szolgáló szervezeti, pénzügyi és infrastrukturális innovációk támogatása
	Tc4. Fenntartható városi mobilitás erősítése, a közösségi közlekedés, az elektromobilitás és a lágy közlekedési módok előtérbe helyezése	Tc8. Kulturális, sport és rekreációs területek fejlesztése, a programkínálat bővítése	Tc12. Energhatékony, megújuló energiahordozókra építő energiaközösségek kialakításának ösztönzése	Tc16. A város, a gazdasági szféra és a felsőoktatás közötti együttműködések és K+F+I kapcsolatok erősítése, közös projektek kidolgozása és megvalósítása
Horizontális célok	Hc1: Az esélyegyenlőség, a társadalmi integráció elősegítése, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés biztosítása			
	Hc2: Egészséges, élhető, klímabarát és fenntartható városi környezet kialakítása			
	Hc3: Értékalapú és értékörző, intelligens fejlődés feltételeinek megteremtése (oktatással és szemléletformálással)			
	Hc4: A foglalkoztatás és munkahelyteremtés lehetőségeinek biztosítása, bővítése			
	Hc5: Együttműködő tervezés, nyilvánosság, partnerség és monitoring biztosítása			

Kecskemét tervezett jövőképét és átfogó célját csak abban az esetben érheti el, ha a jelen dokumentumban rögzített szakmai és szervezeti elvárásokat következetesen betartja, a térhasználati elveket pedig tudatosan és következetesen érvényesíti.

Kecskemét harmonikus és értékközpontú fejlesztése során bizonyos **prioritásokat** szem előtt kell tartania a városnak.

1. *Befektetőbarát, vonzó gazdasági környezet megteremtése.*
2. *A városon belüli területi- és társadalmi kohézió, valamint közösségfejlesztés erősítése.*
3. *Hatékony városfejlesztési, -tervezési és -üzemeltetési rendszer kialakítása.*
4. *A fejlesztési források rendelkezésre állásának biztosítása.*
5. *Felkészülés a klímaváltozásból eredő kockázatok kezelésére.*

Egy versenyképes, innovatív város kialakítása nem képzelhető el **befektetőbarát, vonzó gazdasági környezet** megteremtése nélkül. Ennek érdekében a város mindent elkövet a kedvező helyi adórendszer eredményeinek fenntartásáért, a város fejlődéséhez szükséges infrastrukturális rendszer korszerűsítéséért, a munkaerőpiac jelzéseit is figyelembe vevő oktatási-képzési rendszer kialakításáért, a már meglévő kutatás-fejlesztési és innovációs kapacitások megerősítéséért, az üzleti szolgáltatások körének bővítéséért, illetve a szolgáltató- és befektetőbarát hivatali, ügyintézési rendszer fejlesztéséért.

Kecskemét egészének fejlődése csak abban az esetben lehet harmonikus és kiegyensúlyozott, ha a településen belül nincsenek nagy fejlettségbeli, funkcionális és társadalmi különbségek, ennek érdekében **a városnak** fejlesztései során **erősítenie kell a területi** (városrészek közötti) **és társadalmi kohéziót**, illetve támogatnia kell **a közösségfejlesztést**.

Egy hatékony városfejlesztési, -tervezési és -üzemeltetési rendszer kialakítása, szervezeti kereteinek újragondolása és szakmai alapjainak megerősítése, jelentős mértékben segítené a város területhasználati elveinek érvényesítését, a funkcionális területhasználat kialakulását, a megfogalmazott városfejlesztési célok teljesülését, valamint a városüzemeltetés feladatainak optimalizációját és szervezettségének növekedését.

A koncepció megfogalmazott céljainak elérése szükségessé teszi **a város fejlesztéseire** **szükséges források eredményes felhalmozását**, melynek három legfontosabb eszköze a befektetők vonzása, a vagyongazdálkodási rendszer működtetésének professzionalizálása, valamint a fejlesztési források (pl. uniós, hazai, városi alapkezelői) hatékony lehívása és felhasználása, melynek érdekében fejleszteni, bővíteni szükséges az előkészítéssel, tervezéssel, és pályázatkoordinációs tevékenységgel foglalkozó szervezeti egységeit.

A városnak a megfogalmazott céljainak elérése és a hosszú távon fenntartható, élhető város kialakítása érdekében, a fejlesztései során szem előtt kell tartania a környezet-, és klímatudatos szemlélet erősítését, s annak előtérbe helyezését, továbbá **fel kell készülnie a klímaváltozásból eredő kihívásokra, s az arra adandó válaszokra**.

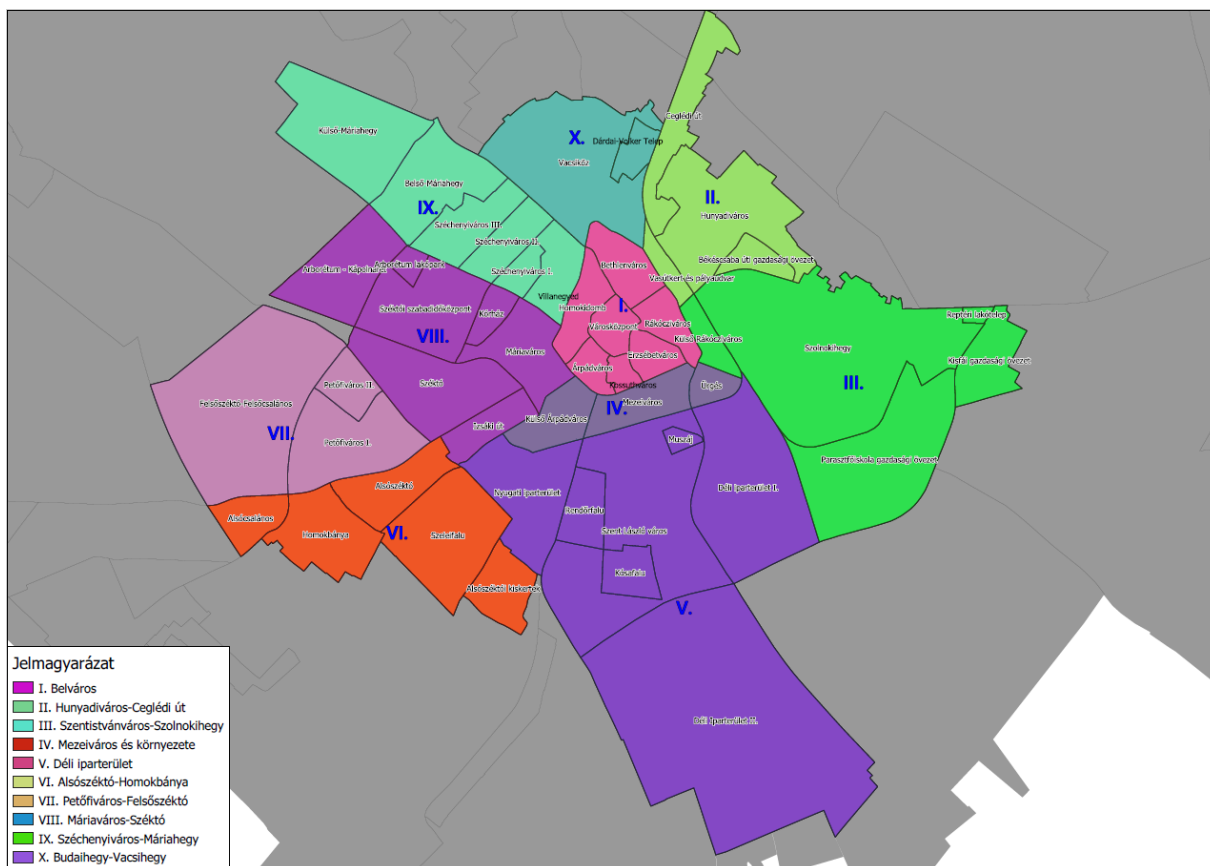

3.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

Kecskemét közigazgatási területén belül található településrészei, a történelmi fejlődés sajátosságaiból, az egyes területek eltérő funkcióiból és az ahhoz kapcsolódó területhasználatból adódóan rendkívüli változatosságot mutatnak (13. ábra). Ennek megfelelően az egyes területrészekre jellemző funkciók, az épített környezet karaktere, valamint a jellegzetes területhasználat alapján, jól elkülöníthető városrészeket határolhatunk le.

13. ábra: A központi belterület városrészei és eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészei

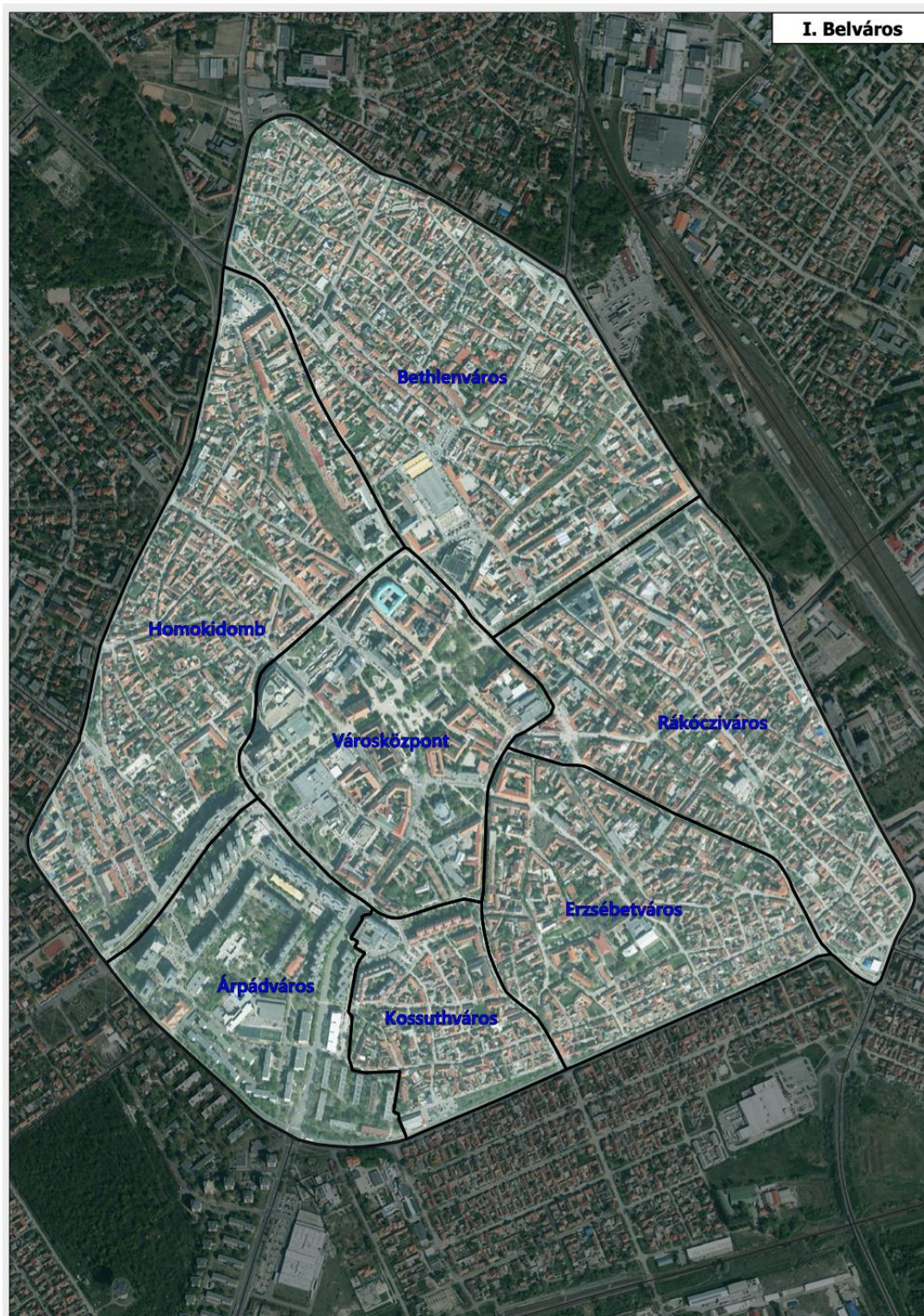

I. BELVÁROS

Lehatárolás:

A Nagykörút által határolt terület (Bethlen körút - Kuruc körút - Erzsébet körút - Kossuth körút - Árpád körút - Mária körút - Széchenyi körút).

14. ábra: A belváros lehatárolása

Általános jellemzők:

A Nagykörúton belüli Belváros az árokkal és sövénnyel körülvett történelmi várostest alakját őrzi. A XIX-XX. századtól megjelenő külvárosok mérnöki osztású, szabályos szerkezete határozottan elkülönül a Nagykörúton belüli városterület jellemzően szabálytalan,

halmazos – mezővárosi múltat hordozó – térbeli struktúrájától (ez alól csak az 1960-as évektől a városszerkezeti beavatkozásoknak „áldozatul eső” Petőfi Sándor utca tengelye és az Árpádváros kivétel). A Belvárosi terület több városrész (*Városmegye, Árpádváros, Köhid utca térsége, Homoki-domb, Bethlenváros, Rákócziváros, Erzsébet- és Kossuthváros északi része*) egységéből épül fel. A terület jellemzője a funkcionális sokszínűség, az intézményekkel történő kiemelkedően jó ellátottság.

A **belvárosra**, de egyúttal az egész városra **jellemző monocentrikus térszerkezet** részben történelmi adottság, a mezővárosi élet szerveződésének logikus következménye. A központi tércsoport szinte minden hagyományos mezővárosi funkciót egy helyen összpontosított. Egyszerre volt piactér, igazgatási és egyházi centrum. **Nem jöttek létre azok a másodlagos településközpontok**, amelyek – a történelmi városokban megszokott módon – az egymástól távolabb elhelyezkedő egyházi vagy világi középületek körül szerveződhetek volna. **Nem alakult ki valódi főutca, amely kiterjeszthette volna a városmegyét.** A Rákóczi út kialakítása ez utóbbira kiváló példa lehetett volna, azonban kiépítése – nem kívánt történelmi események következtében – elhúzódtott és nem az eredeti elgondolások szerint fejeződött be.

Az egyközpontú városszerkezet a megyeszékhellyé válást (1950), majd az 1971-es felsőfokú központ státusz kijelölést követően is megmaradt, a modern nagyvárosi átalakulást szolgáló közigazgatási, közművelődési, kereskedelmi intézmények többsége ismét csak a történelmi főter szomszédságában nyert elhelyezést (megyeháza, művelődési központ, SZTK, Alföld Áruház, Centrum Áruház stb.). Sőt, ez a folyamat az elmúlt évtizedek során (pl. a Malom Központ megépülésével) csak erősödött. A túlzott egyközpontú kialakítás oldására elindultak ugyan különböző városrehabilitációs elképzelések, beavatkozások (Rákóczi út és Vasútkert funkcióbővítő városrehabilitációja, a volt KTE pálya értékesítése és kereskedelmi célokra tervezett hasznosítása, Intermodális csomópont kialakításának tervezése, a Rudolf-laktanya komplex fejlesztése), ezek azonban (az utóbbi három fejlesztési elképzelés még nem valósult meg) csak részben képesek oldani ezt a városszerkezeti problémát. A városmegyéhez képest a belváros többi része funkciószegény, néhány intézményen (pl. oktatási, igazgatási, kulturális) kívül, a kiskereskedelmi, a szolgáltatási és a lakófunkció a meghatározó. Az úthálózati sajátosságok, a funkcionális sokszínűség, a forgalomvonzó létesítmények, valamint a belvárosban található kb. 16-18.000 munkahely miatt, a belváros gyűjtőút-hálózata az elmúlt évtizedekben egyre zsúfoltabbá vált, jelentős forgalmi torlódásokat okozva a munkakezdéshez és záráshoz kötődő időszakokban. A városi gépjármű állomány növekedésével és a társadalmi mobilizáció erősödésével különösen (az 1976-ban kialakított) Kiskörút telítettsége vált mind nagyobbá, így a régebben – a körút egyes szakaszain – megvalósított nyomvonalkorrekciók (pl. Főposta előtti átvágás, Gáspár András krt-i szakasz kialakítása) is csak ideiglenes megoldásokat hoztak, az érdemi problémákat azonban nem tudták megnyugtatóan rendezni. **Napjainkban a legfontosabb feladattá a kiskörút forgalmi szerepének és a belváros parkolási helyzetének átgondolása vált**, melynek figyelembe kell vennie nem csak a belvárosi terek (pl. Lestár tér, Katona József tér) főterei térfűzérbe történő

integrálásának problémáját, hanem a belvárosi „lágymódok közlekedési módok előtérbe helyezését, valamint a zöldfelület növelésének igényeit is.

Városrészi célmeghatározás:

A belvárosi terület jövőbeli céljainak meghatározása, a napjainkban felmerülő problémák megoldási szándékából adódik. Ennek megfelelően a belvárosi fejlesztések legfőbb célja a túlzottan egyközpontú rendszer oldása, a Főtér minden irányban történő kiterjesztésével egy egységesen magas színvonalú (pl. egységes burkolatok, köztéri bútorok és rendezett, egészséges zöldfelületek), klímabarát közterületi rendszer kialakítása, a főtéri gyalogos övezet kiterjesztésével és a zöldfelületek növelésével. Kiemelt szempont a Főtérrel szomszédos utcák és terek új tartalommal történő megtöltése, a környező (elsősorban védett) épületek megújítása, valamint kulturális és turisztikai szerepük erősítése.

A belváros számára kiemelt cél a turisztikai vonzerő fenntartása, erősítése, melynek központi elemét képezheti a szecessziós építészeti értékek bemutatása, az érintett épületek minőségi programkínálatának és szolgáltatásainak fejlesztése, továbbá a Főtér és környezete vendéglátói, kulturális és közösségépítő rendezvény funkcióinak bővítése, egy pezsgő, a minőségi szórakoztatáson és szabadidő eltöltésén alapuló belvárosi milió kialakítása.

Fontos városrészi cél a belváros közlekedési és parkolási rendszerének átalakítása (a felszíni parkolás visszaszorítása, újabb parkolóházak és mélygarázsok létesítése, intelligens forgalomirányítás és parkolási rendszer kialakítása), a kiskörút forgalmi és városszerkezeti szerepének újragondolása, az átmenő forgalmának csökkentése. Ezzel is összefüggésben a belvárosban a közösségi-, a gyalogos-, a kerékpáros és egyéb lágymódok közlekedési formák előnyben részesítése, az elektromobilitás feltételeinek javítása, egy zéró, vagy csökkentett emissziójú zóna kialakítása érdekében.

Elő kell segíteni továbbá a belvárosi lakásállomány revitalizációját, amely hozzájárulhat nemcsak az épített környezet és városkép, hanem a belváros társadalmi megújulásához, a belvárosi lakhatás vonzóbbá tételéhez.

II. HUNYADIVÁROS – Ceglédi út

Lehatárolás:

140-es számú Cegléd-Szeged vasútvonal – 445. sz főút - belterületi határ – Bölöni György utca – Kassák Lajos utca – Békéscsabai út – Szolnoki út – Kuruc körút – Bethlen körút.

15. ábra: Hunyadiváros - Ceglédi út városrészi körzet lehatárolása

Általános jellemzők:

A városrész négy, karakterében teljesen eltérő részre osztható, a Ceglédi út övezetére, a Hunyadivárosra, a Békéscsabai úti gazdasági övezetre, valamint a kecskeméti vasúti pályaudvar és a Nagykörút közötti intermodalitáshoz kapcsolódó fejlesztési területre.

A Ceglédi út övezetében a lakófunkció mellett, a **kereskedelmi tevékenység gyors térnyerése figyelhető meg.** Városképileg és közlekedési szempontból rendezetlen (pl. csatlakozó utcák csomóponti kialakítása nem megfelelő, várat magára Nagy Lajos kir. krt. és a Mátyás kir. krt. 140-es számú vasútvonal alatti összekötése, a kereskedelmi egységek előtti parkolás nem megoldott) terület a város egyik legfontosabb forgalmi iránya, az elővárosi közlekedés fontos, s – az M44-es és az M8-as gyorsforgalmi utak kiépülésével – egyre inkább felértékelődő útvonala, melynek fejlesztése időszerű feladatként jelentkezik.

Hunyadváros helyén korábban szőlőskertek terültek el. Az első utcák még az 1930-as években népesültek be, de a városrész tényleges kiépülése csak az 1960-as évektől vette kezdetét. A városrészben a lakóterületi jelleg dominál. Gazdasági funkció nagyobb kiterjedésben csak a Békéscsabai út - Béke fasor - Géza fejedelem körút, valamint a Ceglédi út - Liszt Ferenc utca - Daróczi köz által határolt területen jellemző. A városrészben a laza, családi házas jelleg a meghatározó, de emellett számos más beépítési forma is jelen van (telepszerű blokkos, illetve paneles épületek, kistársasházak, sorházak, ikerházak, zárt sorú családi házak). A Hunyadváros szerkezetében és településképeiben világosan érzékelhető a tervszerűség, ami azonban nem jelent egyúttal monotonitást is. A változatos beépítés megteremti azokat a kisebb lakóegységeket, amelyekkel a helyiek könnyen azonosulni tudnak, s magukénak érzik, így erős a településrészi identitás. A városrész két alközponttal rendelkezik. A Hunyadi János tér a városrész régebbi építésű, jellemzően családi házas déli részének a természetes központja. A tér helyzete, városias környezete és központi szerepkörei (középiskola, általános iskola és egészségház) együttesen valódi városrészcentrummá avatják. A Hunyadváros északi részén, az 1970-es és 1980-as években felépült társasházak, sorházak környezetében alakult ki a városrész másik alközpontja. A helyi igényeket kielégítő oktatási intézmények (pl. óvoda, általános iskola, középiskola) mellett, itt található a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatósága, a Természet Háza és a Kecskemétfilm Kft. alkotóműhelye, de itt jön létre a városrész új közösségi háza is. Valódi városrészközponttól azonban mégsem beszélhetünk, inkább intézményi csoportosulást láthatunk, mivel az eltérő funkciójú intézmények egymástól távolabb, önállóan jelennek meg, s nem képeznek városképi egységet. A Hunyadvároshoz tartozik az 1928-ban alapított baromfifeldolgozó gazdasági területe is. Az egykori városszéli telephely ma már zárványként ékelődik a várostestbe

A Békéscsabai úti gazdasági terület a Béke fasor - Géza fejedelem körút - Békéscsabai út - Szolnoki út által határolt területen található. A korábbi ipari övezet fokozatos átalakulása figyelhető meg. A kisebb gyártóüzemek mellett, az utóbbi másfél évtizedben előtérbe került a kereskedelmi funkció (Lidl, Faipari áruház, nagykereskedelmi telephelyek), de intézményi szerepkörrel is rendelkezik a terület (Kecskeméti Regionális Képző Központ, Waldorf óvoda).

Sajátos térrészt képvisel a **Vasútkert és a Vasúti pályaudvar** a közvetlen környezetében található volt KTE pálya fejlesztési területével, hiszen a vasúti pályatest a város szerkezetében jelentős elvágó hatással bír. A várost 1853-ban érte el a vasút, a pálya nyomvonala a

városszéli házaktól mintegy 200 méterre, a hajdani temetők mögött vezetett. Az indóház a Nagykőrösi utca vonalában épült fel. A gyümölcsstermesztés fellendülésével a pályaudvar egyre fontosabb gazdasági, kereskedelmi szerepet kapott. Itt zajlott a város határában termelt gyümölcs exportra történő előkészítése és vagonírozása. Az elkövetkező évszázadban a vasút szerepe továbbra is meghatározó volt a város elérhetősége, kereskedelmi és áruszállítási teljesítménye szempontjából. Bár a rendszerváltás után a vasúti szállítás jelentősége csökkent, napjainkban a város árutermelő képességének növekedésével, az elővárosi közlekedés bővülésével és a klímaváltozás hatásaira történő felkészülés részeként, újra a közlekedés meghatározó ágazatává válhat. A kecskeméti vasúti pályaudvar és közvetlen környezete a város kiemelt fejlesztési területévé válhat, amely jelentős hatással lehet a szomszédos városrészek megújulására is. A 19. század második felében a városrész temetőit lezárták, majd a kegyeleti idő lejárta után felszámolták. A város keleti pereme és a vasút között – mintegy 600 méter hosszan – parksáv létesült (a mai Vasútpark), amely rövidesen a városlakók kedvelt pihenő- és szórakozóhelyévé vált. A Vasútpark területe a 20. század második felében mind rekreációs, mind kereskedelmi téren fokozatosan elvesztette a város életében betöltött korábbi fontos szerepét. A 2012-ben végrehajtott vasútkerti rehabilitáció újra megpróbálta feleleveníteni a tradíciókat. Napjainkban a településrész közlekedési funkciója a meghatározó. Itt található a város főpályaudvara, valamint a távolsági autóbuszpályaudvar, melyek komplex fejlesztése várható. Kérdés, hogy a volt KTE pálya kereskedelmi és szolgáltatási funkcióra szánt területének sorsa miképpen változik, hiszen ez jelentős hatással lehet a városrész életére és városképi megújulására.

Városrészi célmeghatározás:

A Hunyadiváros - Ceglédi út városrészi körzet céljai közül kiemelhető a **Hunyadiváros lakójellegének erősítése**, városrészi alközponti szerepének fejlesztése, valamint a kapcsolódó közúti fejlesztések részeként, a városrész elzártságának csökkentése.

A Ceglédi út és környezetének közlekedési és városképi rendezése, ennek részeként a hiányzó közúthálózati kapcsolatainak (pl. Nagy Lajos kir. krt. és a Mátyás kir. krt. 140-es számú vasútvonal alatti összekötése, a Ceglédi út 140-es számú vasútvonal külön szintű keresztezésének megoldása, az Intermodális csomópontot kiszolgáló új feltáró út kialakítása a 140-es sz. vasútvonallal párhuzamosan) megteremtése és közlekedési csomópontjainak fejlesztése, a Ceglédi út menti kereskedelmi terület egységes elvek szerinti városképi rendezése.

A Békéscsabai úti gazdasági terület esetében a barnamezős terület megújításának elősegítése, az intézményi, kereskedelmi és irodai funkciók erősítése.

A vasút menti térség legfőbb célja a közlekedési, illetve közlekedési módváltást segítő fejlesztések elindítása, a térség kereskedelmi és szolgáltatási szerepkörének erősítése, ennek részeként a vasút menti területek revitalizációja, új intermodális csomópont fejlesztése és a

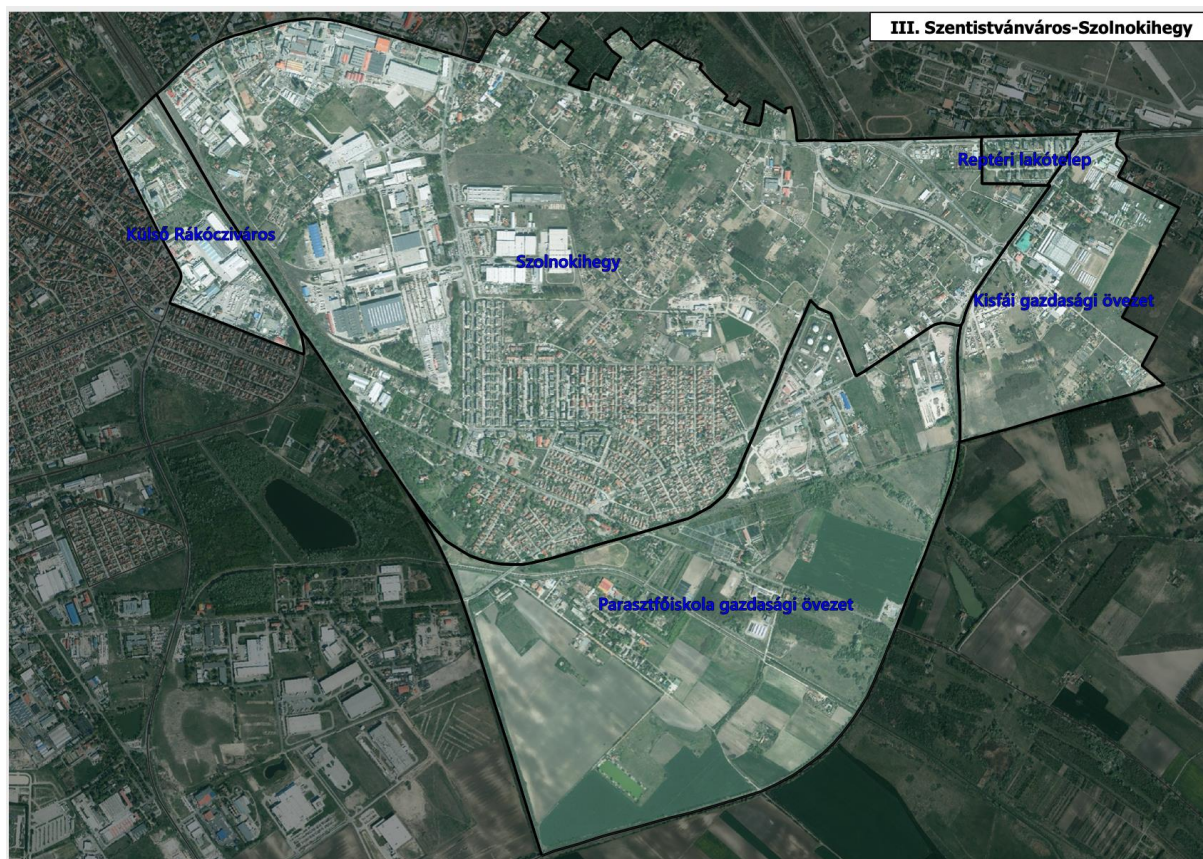
volt KTE pálya funkcionális megújulásának elősegítése, ezáltal a Rákóczi út gyalogos tengelyének méltó városképi lezárása. A komplex városrészi fejlesztések eredményeképpen megoldódhat a vasút melletti rendezetlen ipari és kereskedelmi ingatlanok helyzete, az intermodális csomópontot kiszolgáló út megépítésével megtörténhet az érintett Bethlen körüti szakasz tehermentesítése és XXI. századi városkép formálódhat az érintett területen.

III. SZENT ISTVÁN VÁROS - SZOLNOKIHEGY

Lehatárolás:

Szolnoki út – Békéscsabai út – belterület észak-keleti határa – Reptéri út – belterület keleti határa – Alsóúrrét út – 145-ös számú Kecskemét-Lakitelek-Szolnok vasútvonal – 44 sz. főút – 140-es számú Cegléd-Szeged vasútvonal – Mártírok útja – Kuruc körút.

16. ábra: Szent István Város - Szolnokihegy városrész lehatárolása

Általános jellemzők:

A városrészen belül több, eltérő területhasználattal rendelkező rész különíthető el: műkertvárosi- és reptéri lakónegyedek, keleti gazdasági terület, külső Rákócziváros intézményi és kereskedelmi szolgáltató területe, valamint a Kisfái és Parasztfőiskola gazdasági övezetek.

A **Békéscsabai út a 140-es vasútvonal és a Szent István király körút által határolt terület** a város gazdasági életének egyik kulcsterülete (Keleti ipartelep). Az ipartelep dél-keleti részével határos területen a **Műkertváros** helyezkedik el, amely 4.300 lakójával már a népesebb kecskeméti lakónegyedek közé tartozik. Nevét az 1856-ban alapított, majd az 1880-as években városi népkerté alakított mintakertészetről kapta. A Műkert területén építették fel 1909-12 között a város Művésztelapét. Lakóterületként a 20. század második felében vált jelentőssé. A családi házas beépítés mellett, a Szent István körút felé eső részen 6-8-10 lakásos 2-3 szintes társasházak szegélyezik az utcákat. A terület legjelentősebb vonzereje és értéke a Kecskeméti Vadaskert, illetve a vele szomszédos – egykor szebb napokat látott – Műkert és hozzá kapcsolódó Művészvillák.

A **keleti ipartelep** előzményét a Békéscsabai út déli oldalán 1922-ben alapított Platter féle Konzervgyár jelentette. A gazdasági telephelyek nagyobb léptékű megjelenésének az 1970-es években átadott Szent István körút teremtette meg a feltételeit. A korábban a várostól közlekedési szempontból elzárt, mezőgazdasági hasznosítású térségben, először a megyei építőipari vállalat hatalmas telephelye épült fel, majd az 1990-es években számos multinacionális vállalat telepítette ide új termelőbázisát. A város legnagyobb ipari foglalkoztatói közül itt található a Kecskeméti Konzervgyár Zrt., a Phoenix Mecano Kecskemét Kft., a Hilti Szerszám Kft., CabTech Kft, Deltaplast Zrt.

A terület észak-nyugati részén (Külső Rákóczi város), a Kuruc körút mentén a kereskedelmi hagyományokat az Alföld Pro-Coop Zrt. logisztikai bázisa, a Plan Zrt., az Expert műszaki áruháza, valamint néhány ruházati bolt képviseli. A terület funkcionális átalakulását jelzi a NAV Bács-Kiskun Megyei Adóigazgatóságának Kuruc körúti székháza.

A **Parasztfőiskola Gazdasági övezet** gyökerei a XIX. századig nyúlnak vissza, amikor az Eötvös-féle reformok hatására 1872-ben megnyitotta kapuit a Kecskeméti Gazdasági Felső Népiskola, amely 1895-ig működött. Az iskola tangazdasága számára a város 193 katasztrális hold területű birtok biztosítását vállalta a napjainkban Parasztfőiskolaként ismert külterületi városrészen. A gyengén felszerelt iskola nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, így a város vezetése az államnak történő felajánlás mellett döntött. A Mezőgazdasági Szakiskola megszűntével a Gazdasági Tanítóképző Intézet vitte tovább a mintagazdaságot és vele együtt az oktatás-szakképzés feladatait. A háborút követően 1946 őszén indult el az Állami Parasztfőiskola, amely csak 1948-ig működött. A volt tangazdaság területe jelenleg kereskedelmi gazdasági területként funkcionál, a körülötte lévő területek pedig mezőgazdasági hasznosításúak. Érdekes, hogy a terület egy részén vízgazdálkodási terület található, amely a jövőben vízvisszatartással és hasznosítással összefüggő fejlődési irányt is szabhat a városrész számára.

Városrészi célmeghatározás:

A lakó és ipari területek egybenövésének megakadályozása, a konfliktusterületek számának csökkentése, a térség gazdasági jellegének hangsúlyozásával. Kiemelt feladat az

alulhasznosított ipari-gazdasági besorolású területek helyzetbe hozása, illetve a még meglévő mezőgazdasági területek védelme, valamint az agrártermelés és vízgazdálkodás (vízvisszatartás, záportározó kialakításával) szerepének növelése a körkörös gazdaság erősítése és a klímaváltozásra történő felkészülés érdekében.

A városrész észak-nyugati felében, az északi elkerülő út által teremtett közúthálózati kapcsolatokban, valamint a kecskeméti repülőtér vegyes hasznosításában rejlő kisgépes személyszállítás, valamint „cargo” és logisztikai fejlesztési potenciál kiaknázása.

A Műkertváros kisvárosias jellegének megőrzése, a minőségi lakókörnyezet és a közszolgáltatások erősítése (pl. „coworking” közösségi ház és iroda) a Gizella téren. A Műkert komplex zöldfelületi, valamint a műkerti Múterem-villák örökségvédelmi szempontú felújítása. Emellett fontos célként azonosítható a Vadaskert, illetve a hozzá kapcsolható környezeti oktatási, nevelési, szemléletformálási szolgáltatások bővítési lehetőségeinek alapos, minden szempontot figyelembe vevő vizsgálata.

IV. MEZEIVÁROS ÉS KÖRNYEZETE

Lehatárolás:

Küküllő utca – Árpád körút – Kossuth körút – Erzsébet körút – Csáktornyai utca – 152-es számú Kecskemét-Fülöpszállás vasútvonal – 142-es számú Budapest-Lajosmizse-Kecskemét vasútvonal – ipari vagány – Kiskőrösi út.

17. ábra: Máriaváros lehatárolása

Általános jellemzők:

A városrész három meghatározó egységre osztható: Külső Árpádváros, Mezeiváros és Ürgés.

Külső Árpádváros csaknem felét a Szentháromság temető foglalja el. A XVIII. század közepén megnyitott temető kiterjedése 1960-ra megközelítette a 20 hektárt, de további terjeszkedésre már nem volt lehetőség. A Halasi út és az Árpád körút által biztosított kiváló közlekedési helyzet, illetve az újonnan létesülő nagyipari üzemek közelsége (pl. Kádgyár) felértékelte a területet. A temető városfelőli részét felszámolták. Helyén 1968-ban avatták fel a város első lakótelepét. Országos tervpályázat nyertes műve alapján megvalósuló Leninváros az alapszolgáltatások teljes körét biztosította. A lakóházak mellett épült bölcsőde, óvoda, általános iskola, ABC, orvosi rendelő, gyógyszertár és posta is. A lakótelep szerkezetét az Árpád körútra és a Halasi útra merőlegesen elhelyezett négy-ötszintes sávházak és a két út csomópontjában álló kilencemeletes pontházak határozzák meg.

A belvároshoz délről csatlakozó Mezeiváros a 19. század első felében népesült be. Településszerkezetét a kelet-nyugat irányú nyílegyenes utcák határozzák meg. A széles utcákat fésűs beépítésű, földszintes házak kísérik. Gyakoriak az utcáról közvetlenül nem megközelíthető, belsőportás ingatlanok. Az épületállomány kora és állaga változatos, az utcakép jellegtelen. A terület keleti, szegregálódott részét a 2010-es években szociális városrehabilitációs beavatkozás érintette, ugyanakkor a program fennálló társadalmi problémákat csak részben tudta kezelni. A városrészben található Kecskemét-Alsó pályaudvar, s a hozzá kapcsolódó alulhasznosított terület, melynek revitalizációja – a 142-es számú vasútvonal felújításával – jelentős változásokat hozhat Mezeiváros életében.

A belváros délkeleti széléhez csatlakozó Ürgés, kis kiterjedésű településrész. Alacsony fekvésű területét évszázadokig legelőként hasznosította a város. A 19. század elején alakult ki a Csongrád felé vezető út (ma Műkerti sétány) két oldalán. A városrész társadalmi problémákkal és műszaki leromlással jellemezhető, annak ellenére, hogy ez a terület is érintett volt a 2012 és 2014 között zajló szociális városrehabilitációs akció keretében.

Városrészi célmeghatározás:

Elő kell segíteni a városrész épített környezetének megújulását (út- és járdaburkolatok kiépítése, a kerékpáros közlekedés feltételeinek kialakítása, a közterületek parkok rendbetétele, a Rávagy tér komplex városrehabilitációs akciójának elindítása), városképi rendezését. Meg kell valósítani Kecskemét-Alsó vasútállomás környezetének rendezését, a gyalogos felüljáró felújítását. Folytatni kell a szegregált területen jelenlevő szociális hátrányok felszámolását, a meglévő lakásállomány és intézmények korszerűsítését, a közterületek revitalizálását, valamint a területen élő, hátrányos helyzetű társadalmi csoportok életkörülményeinek, integrációjuk és közösségé szerveződésük elősegítését, támogatását. További fontos cél a napjainkban zajló szociális jellegű városrehabilitáció eredményeinek fenntartása, megőrzése.

V. SZENT LÁSZLÓ VÁROS-DÉLI IPARTERÜLET

Lehatárolás:

152-es számú Kecskemét-Fülöpszállás vasútvonal – Szegedi vasútvonal – déli elkerülő út – 5.sz. főút – belterület határa – Halasi út – belterület határa – Kiskörösi út – Könyves Kálmán körút – Weber Ede út – ipari vagány – 142-es számú Budapest-Kecskemét vasútvonal.

18. ábra: Szent László Város városrész lehatárolása

Általános jellemzők:

A városfejlesztési körzet területhasználata összetett. A városrész nagy részén a gazdasági (azon belül is az ipari) hasznosítás dominál, kisebb részén pedig kertvárosias, illetve falusias lakóterületek (Rendőrfalu, Kósafalu, Muszáj) helyezkednek el. Lakóterületei mind egymástól, mind a város központi részértől elkülönülnek, közlekedési kapcsolataik, lehetőségeik az elmúlt évtizedben tapasztalható növekvő forgalom hatására jelentősen romlottak.

A terület első gazdasági létesítményei (gőzmalom, sertéshizlaló telep) az 1800-as évek végén Kecskemét-Alsó vasútállomás mellett jelentek meg. Az 1970-es, 1980-as évekre ipari és kereskedelmi telephelyek többé-kevésbé összefüggő sávja alakult ki a Mindszenti körút, a Külső-Szegedi út és a Matkói út mellett. A főbb feltáró utak közötti területek azonban beépítetlenek maradtak. Ez a laza, hézagos térszerkezet az utóbbi két évtizedben sem módosult lényegesen. Az új beruházások is alkalmazkodtak a meglévő adottságokhoz. Kivételt jelent a Szegedi út és a 140-es számú vasút közötti terület, amely nagy területigényű zöldmezős beruházások számára kínált fejlesztési lehetőséget (Univer Product Zrt., Bertrans Zrt. Mecanova Fémszerkezetgyártó Kft., Knorr-Bremse Fékrendszerek Kft.).

Évtizedek óta gazdasági területként kijelölt Déli iparterület a Déli elkerülő út (54. sz. és 44. sz. főutak) mentén helyezkedik el. A terület fejlődése és benépesülése a Mercedes gyárkomplexum megépítéséhez és beszállítóik megjelenéséhez köthető. Az elmúlt tíz évben több logisztikai és beszállító cég létesített székhelyet, illetve telephelyet a területen. Ezek közül a legnagyobbak: Brose Hungary Automotive Kft., Kuehne-Nagel Kft., SMP Automotive Exterior Kft., Duvenbeck Immo Kft., Axon Kábelgyártó Kft. A terület jelentős része azonban, ma is mezőgazdasági művelés alatt áll. Ennek legfőbb oka az iparterület tudatos előkészítésének és az infrastruktúra-fejlesztésének elhúzódása volt.

Szent László Város gazdasági zónájába három különálló lakónegyed is beékelődik. A legnagyobb a Halasi út és a Matkói út között elhelyezkedő Rendőrfalu. Az első utcák az 1930-as években létesültek, mai formáját az 1960-as években érte el. Utcahálózata mértani szerkesztésű, településképe falusias. Népesége 1770 fő. A Szent László körút déli oldalán található Kósafalu az 1970-es években termelészövetkezeti lakótelepnek épült, és körülbelül 800 lakosnak ad otthont. A legkisebb és legrégebbi múltra visszatekintő településrész az ún. Muszáj. Neve arra utal, hogy az egykor itt elterülő vizenyős legelőn kiosztott telkek nem örvendtek nagy népszerűségnek. A lakosság száma mintegy 500 fő.

Szent László Város bár napjainkra már jelentősebb népességszámmal és számos munkahellyel rendelkezik, a területen hiányzik az intézményi alközpont, holott a terület adottságai ennek kiépítését lehetővé tennék. A déli iparterület gyors benépesülését és közúti forgalmának dinamikus növekedését nem tudta lekövetni a közúthálózat fejlesztése, amely a munkakezdéshez kötődő időszakokban terhelté vált, meghatározó környezeti terhelést és közlekedésbiztonsági kihívásokat okozva a városrészben.

Városrészi célmeghatározás:

Törekedni kell a városrész gazdasági területeire jellemző pazarló területhasználat megszüntetésére, az alulhasznosított gazdasági területek benépesítésére, a befektetők erre a területre történő irányítására, valamint az iparterületek határainak védőfásítására, városképi rendezésére.

Biztosítani kell az ipari besorolású területek megfelelő közművesítését, az ipari feltáró utak kiépítését, a közösségi közlekedés és a kerékpáros közlekedés feltételeinek javítását.

Gondoskodni kell az iparterületek és lakóterületek „egymásmellettiségéből” adódó konfliktushelyzetek kezeléséről, megoldásáról.

Szükség van az 5-ös számú főút déli – városból kivezető szakaszának – fejlesztésére. Meg kell oldani a déli iparterület kerékpáros infrastruktúrájának kiépítését is, hogy a legfontosabb irányokból (Szent László körút, Mindszenti körút, Klebelsberg Kunó út, Halasi út, Külső Szegedi út,) biztosítottá váljon a megközelíthetőség.

Fontos a nagyobb forgalmú sugárirányú és a körúti szakaszok kereszteződésében a forgalmi csomópontok fejlesztése, valamint a hiányzó közvilágítás kiépítése, lehetőség szerint korszerű ledes világítótestek felhasználásával.

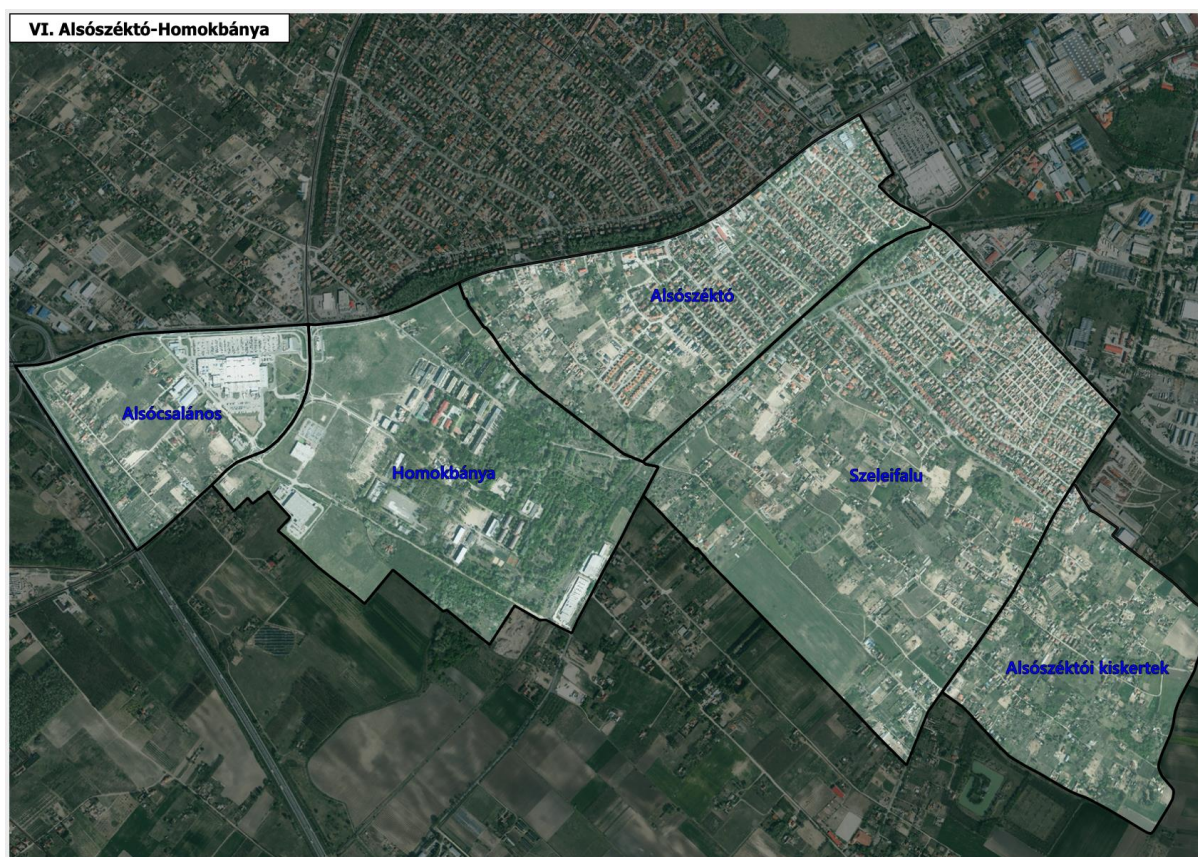
Miután a városrész legnagyobb népességszámú lakóterületein (Rendőrfalu, Kósafalu) a szükséges közzolgáltatások csak részben állnak rendelkezésre, javasolható egy városrészi alközpont fejlesztésének vizsgálata, a szükséges ellátási egységekkel (pl. orvosi rendelő, postahivatal, oktatási-nevelési intézmény, közösségi ház). A terület adottságai lehetővé tennék a tervezett új sportcsarnok városrészbe történő elhelyezését, figyelembe véve az alulhasznosított fejlesztési területeket, illetve a Gokart stadionnál már meglévő vendéglátói és szálláshely kapacitást.

VI. ALSÓSZÉKTŐ - HOMOKBÁNYA

Lehatárolás:

Izsáki út – Dunaföldvári út – M5 autópálya – Boróka utca – belterületi határ – Könyves Kálmán körút – Halasi út – belterületi határ – Wéber Ede út – belterületi határ – Kiskőrösi út – belterületi határ – Könyves Kálmán körút.

19. ábra: Alsószéktő - Homokbánya városrész lehatárolása

Általános jellemzők:

A városrész térszerkezetileg jelenleg még inhomogén, egymástól elszigetelt területi egységekből tevődik össze. A különböző területhasználattal és eltérő beépítési jellemzőkkel rendelkező településrészek között csak laza kapcsolat van. Lakóterületek alkotják a városrész magját (Alsószéktő Kertváros, Szeleifalu), amihez kelet felől jelentős kiterjedésű gazdasági zóna, nyugat felől pedig a Homokbánya formálódó alközponti területe (lakó-, intézményi, kereskedelmi, szabadidős funkciók) és az Alsócsalános kereskedelmi-szolgáltatási övezete csatlakozik.

Szeleifalu saját városrészi identitással rendelkező lakóterület. Magja a két világháború közötti időszakra jellemző peremvárosi telep képét mutatja. Az 1960-as években történt lakóterület-fejlesztés már a kertvárosias jellegét erősítette. A településrész nyugati oldalán az 1990-es évek elején felépült új családiházassal utca már az Alsószéktői tanyák határrész kertvárosi

átépülésének előfutáraiként tekinthetők. Ugyanakkor területének több mint 60 százalékát még mindig zártkertes területhasználat jellemzi, ahol organikusan létrejövő utcák mellett, egyre inkább felaprózódó telekstruktúra alakul ki. Ez a beépítés jellemzi **az alsószéktői kiskerteket** is.

Alsószéktő Kertváros az Izsáki út és a Fülöpszállási vasút között helyezkedik el. Kecskemét egyik legdinamikusabban beépülő városrésze. Keleti fele az 1960-as években, nyugati része pedig az 1990-es évek elején népesült be. 2010-ben itt épült fel az ún. Mercedes lakópark, amely jelentős hatással volt a térség lakóterületi felértékelődésére.

Alsószéktő „Homokbánya” nevű településrésze a város egykori legnagyobb szovjet laktanyáját foglalta magába. A közel 50 hektáron elterülő ingatlanegyüttesnek hasznosítása és fejlesztése a „Zöldváros” program keretében valósul meg, az önkormányzat, a terület tulajdonosai (Egyetem, Ceetrus Hungary Kft.) és több kisebb befektető együttműködésében. Az elmúlt évtizedben számos beruházás valósult meg a területen, így megtörtént a volt Lestár Péter Középiskola funkcióját veszített épületének külső és belső felújítása, új funkcióval történő feltöltése (Mercedes Schule, új óvoda kialakítása). Az önkormányzat Zöldváros programjának keretében megvalósult egy 1,5 ha-os terület komplex közterületi és zöldfelületi revitalizációja (*Kerékpáros élménypark "Bringapark", pump-track pálya, kerékpáros készségfejlesztő és KRESZ pálya és kiszolgáló helyiségek, Bike&Coffee, futópálya, pihenő-játzópark, sétány és kerékpárút, a terület közművesítése, az Agyag és Kvarc utca építése, Vályogvető utca rendezése*). Emellett a helyi társadalmi igények jobb kielégítése érdekében, új bölcsőde és szociális létesítmény is épült, valamint kialakításra került – a terület jobb megközelíthetősége érdekében – a homokbányai déli feltáró út. A komplex önkormányzati fejlesztések keretében 240 önkormányzati bérlakás és mobilitást elősegítő szállásfejlesztés is megvalósult. Az önkormányzat revitalizációs tevékenységének hatására, a magánbefektetők beruházásainak köszönhetően, felújításra került több üresen álló épület, melynek köszönhetően az elmúlt 7 évben mintegy 1000 új lakás jelent meg a Homokbánya ingatlankínálatában.

A város nyugati kapujában **Alsócsalános és a Homokbánya érintkező területein** – az autópálya közelségét és a kedvező közlekedési kapcsolatokat kihasználva – kereskedelmi centrum alakult ki. Az Auchan hipermarket mellett, jelen van a Media Markt, a Decathlon és egy gyorsétteremlánc (Burger King) egyik egyége is.

A térség további fejlődéséhez nagy lökést adhat az Egyetem kezelésében lévő területek egységes koncepció mentén történő hasznosítása, a Ceetrus ingatlanfejlesztő társaság tulajdonában lévő területek további fejlesztése, valamint az Alsószéktői feltáró út megépülése.

Városrészi célmeghatározás:

Kiemelt városrészi cél a Homokbánya területének környezetbarát módon történő komplex fejlesztése, teljes értékű városi alközpont létrehozása, amely – széleskörű partneri együttműködés részeként – gazdasági, kereskedelmi, szolgáltatási (pl. új sportközpont, konferenciaszálloda) lakóterületi (pl. bérlakásépítés, új lakóterületek kijelölése), intézményi és közterületi fejlesztéseket (pl. parkok, kerékpárforgalmi létesítmények, közvilágítás, járdák, közutak) egyaránt magába foglal. A közterületi fejlesztések keretében folytatni szükséges a városrész – már megkezdett – zöldfelületi rendszerének egységes megjelenésű megújítását, valamint a városrész üzemeltetésébe a megújuló energia nagyobb arányú bevonását.

A város innovációs és K+F+I kapacitásának növelése érdekében az Egyetem Tudósházának bázisán, lehetőség nyílhat egy innovációs tudásközpont és technológiai park létrehozására a Homokbánya területén.

A lehatárolt városrészben jelen lévő sokszínű funkció (lakóterületi, intézményi, kereskedelmi, szolgáltatási, foglalkoztatási), valamint a jövőbeli fejlesztési elképzelések kiszolgálása érdekében, szükség mutatkozik a terület észak-nyugati határán húzódó Izsáki út négy nyomúsítására, a Homokbánya déli feltáró út utolsó szakaszának megépítésére (a Korhánközi út irányában), valamint az Alsószéktói feltáró út tervezésének előkészületeire, illetve a kapcsolódó városrészi kerékpárút-hálózat kialakítására. A városrész dinamikus bővülő lakosság száma és funkciói miatt, indokolt a helyi közösségi közlekedés kapacitásainak bővítése (vizsgálva a 152-es számú Kecskemét-Fülöpszállás vasútvonal elővárosi és a fenntartható helyi közlekedésben tervezett szerepének lehetőségét).

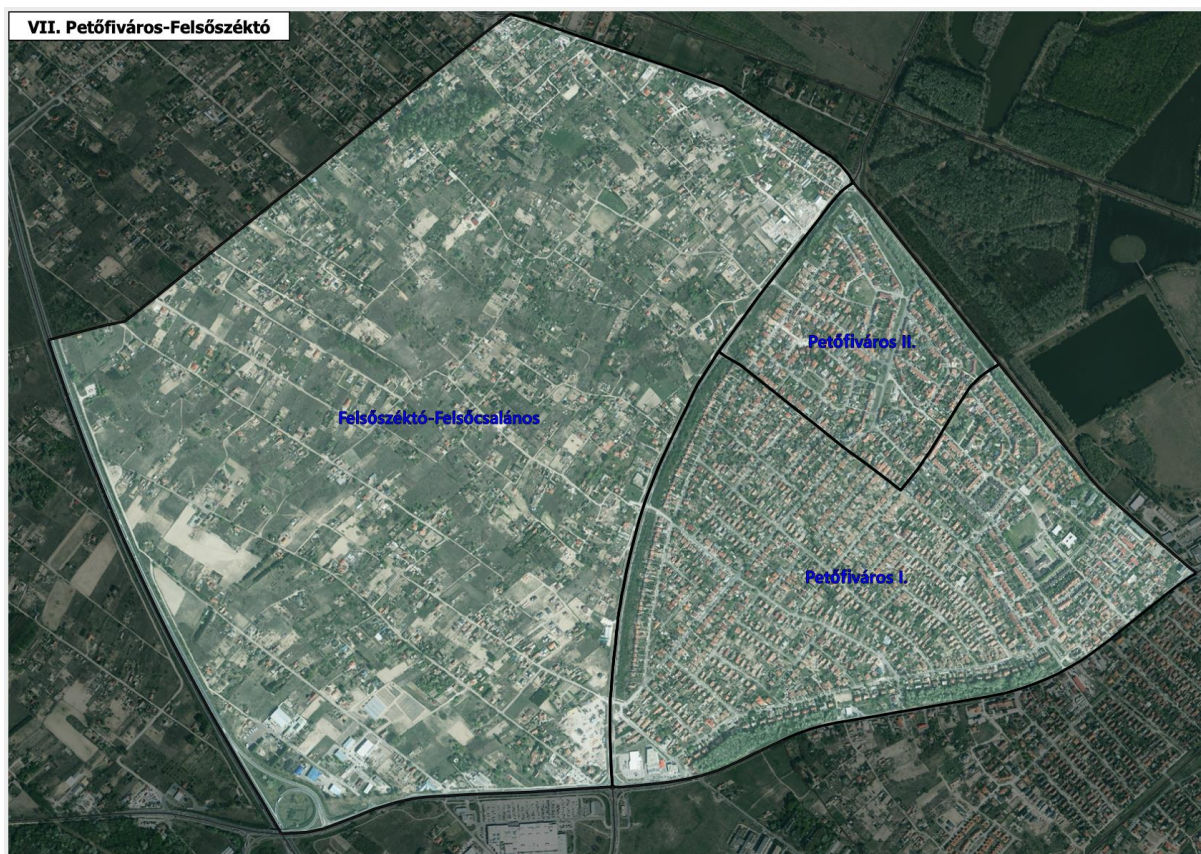
Jelentősebb társadalmi igény esetén lehetőség mutatkozik a Szeleifalu dél-nyugati határrészén elhelyezkedő tartalék lakóterületek beépítésére, illetve az Alsószéktó Kertváros és a Homokbánya szomszédos területeinek egységes elvek és tervek mentén történő lakóterületi hasznosítására.

VII. PETŐFIVÁROS - FELSŐSZÉKTÓ

Lehatárolás:

Izsáki út – Dunaföldvári út – M5 autópálya – Marozsi dűlő – Széles köz – Sutus sor – Vízmű utca.

20. ábra: Petőfiváros - Felsőszéktó városrész lehatárolása

Általános jellemzők:

A városrészt két jellegében merőben eltérő egység alkotja: Petőfiváros és Felsőszéktó-Felsőcsalános. Az Izsáki úttól északra elhelyezkedő **Petőfiváros** erdősávok mögé húzódó összefüggő lakóövezet. Átmenő közlekedési forgalom egyáltalán nem terheli. A városrészben a családházazás beépítés dominanciája mellett, sorházak és ikerházak is megtalálhatók. A lakókörnyezet jellege alapján az egyes építési fázisok területileg is jól elkülönülnek. Az 1990 előtt kiépült, Szüret utcától nyugatra eső területeken a nagyobb telkek (átlagosan 800 m²) és lazább beépítés jellemző. Az 1990 után kialakított, Vízmű út felé eső részekben már kisebb telekméret (500-600 m²) és intenzívebb beépítés figyelhető meg (Petőfiváros II.), több utcában zavartabb és a zöldfelületeket már nélkülöző utcaképpel. A városrész kezdetben központ és intézmények nélkül épült. Az általános iskolát csak 1989-ben adták át. Ma az iskola környéke tekinthető a városrész központjának, de valódi, teljes értékű városrészi alközponttól nem beszélhetünk. A helyi lakosságot kiszolgáló alapvető oktatási és

egészségügyi intézményeken kívül (iskola, óvoda, háziorvosi rendelő, gyógyszerár), az 1990-óta itt működő SOS gyermekfalu, illetve a városrész dél-nyugati szegletében található kiskereskedelmi központ (Aldi, mezőgazdasági szakáruház és fürdőszobaszalon) említhető meg.

A Csalánosi úttól nyugatra elterülő **Felsőszéktó-Felsőcsalános** több mint tíz éve lakóterületi fejlesztésre szánt területként került kiszabályozásra. A terület zártkerti jellege, a felaprózódott telekstruktúra és a kialakulatlan úthálózat miatt, a városrész beépítése, beépülése lassú ütemben valósul meg. Ugyanakkor a Csalánosi (Nyugati) körút kiépülését követően, az elmúlt évtizedben a szolgáltatások és kiskereskedelmi (pl. Tüzép, építőipari, kertészeti, élelmiszer) tevékenységek egész sora telepedett meg az út mentén.

Városrészi célmeghatározás:

A városrész viszonylag kedvező demográfiai adatoknak köszönhetően, támogatható a városrész intézményeinek bővítése, felújítása, korszerűsítése, ezzel összefüggésben új közösségi terek létrehozása, egységes zöldfelületi-, csapadékgyűjtő- és öntözőrendszer kialakításával.

Fontos városrészi cél a terület déli határán húzódó Izsáki út keresztmetszetének bővítése, az Izsáki út - Vízmű út csomópontjának korszerűsítése, valamint a Csalánosi út mentén a zöldfelületi hálózat fejlesztése.

A fejlesztendő Izsáki út mentén **Felsőszéktó-Felsőcsalános** területén, a Csalánosi út és az M5-ös autópálya között, javasolt a gazdasági-kereskedelmi-szolgáltatási övezet területén – az Izsáki úttal párhuzamosan – aszfalt borítású szervizút kialakítása és a terület városképi megjelenésének rendezése, akár zöldfelületi elemek alkalmazásával is. A terület lakóövezeti fejlesztése során szem előtt kell tartani a környezet- és klímabarát városfejlesztés szempontjait, a városrész zöld jellegének megtartásával, a szelektív hulladékgyűjtés kialakításával, az egyedi áramtermelési (szigetüzemű napelemes rendszerek, energiatárolás), csapadékgyűjtési és hasznosítási rendszerek fejlesztésével.

VIII. MÁRIAVÁROS - SZÉKTÓ

Lehatárolás:

Árpád körút – Mária körút – Nyíri út – Máriahegyi tanya – Széles köz – 142-es számú Budapest-Lajosmizse-Kecskemét vasútvonal – III. Béla körút – Vízmű utca – Könyves Kálmán körút – Korhánközi utca – Kiskörösi út – Küküllő utca.

21. ábra: Máriaváros - Széktó városrész lehatárolása

Általános jellemzők:

A városrészt több különböző funkcionalitású, beépítettségű és telekstruktúrájú egység alkotja. **Máriaváros** északi felének párhuzamos utcáit 1819-ben jelölték ki, tehát csaknem 200 éves a mai beépítés alapjául szolgáló településszerkezet. A telkek kisméretűek, a beépítés sűrűnek tekinthető. Az lakóházak előkert nélkül, közvetlenül az utcára néznek. Az eredeti fésűs beépítés fokozatosan átadja helyét a félig zártosú beépítésnek. Az egyszerűség ellenére a porták takaróak, az utcakép kulturált. Az épületállomány megújulása folyamatos, a sokszínűség sem zavaró. A Szent Miklós utcától a Szentháromság temetőig terjedő egykori vásártér beépítése csak a 20. század elején, illetve nagyjából az 1930-as években történt meg. Az utcaképet az utcával párhuzamos gerincű, igényes kispolgári lakóházak határozzák meg. A lakóterület mindmáig megőrizte egységes arculatát.

Széktó településrész szabadidős funkciója már csaknem kilenc évtizedes múltra tekinthet vissza. Az egykori Széktó partján a város már 1926-ban nyári fürdőt létesített. Az 1948-49-ben lecsapolt tó helyén épült ki a városi strandfürdő (Széktói Strand), amely 1977-ben termálmedencékkel bővült, 2003-tól pedig élményfürdő és csúszdaparkként üzemel, amely 2011-től kibővült Kecskemét új sportuszodájával, illetve fedett élményfürdőjével és wellness központjának új épületével. A fejlesztések napjainkban is folyamatosak, hiszen hamarosan új hotelépület is gazdagítani fogja a terület szolgáltatási kínálatát. Az uszoda és élményfürdő mellett, itt található a város legfontosabb sportlétesítményei. A stranddal szemközt 1962-ben avatták fel a Széktói Stadiont. Korszerűsítésére 2002-ben került sor. Ezt követően is folyamatos fejlesztések zajlottak, melynek eredményeként 2019-ben átadásra került Kecskemét Atlétikai Stadionja. Az Izsáki úton 1968-ban átadott fedett uszoda a maga korában korszerűnek számított, de időközben eljárt felette az idő. Az ikonikus épület funkcióváltáson ment keresztül, s egy jelentős belső átépítést követően, 2017 óta Mercedes-Benz Gyár Kosárlabda Akadémia multifunkcionális sportcsarnoka kapott benne elhelyezést. Ezen a területen található a városi sportcsarnok is, amely 2006-ban egy nagy rekonstrukció keretében átépült, s alkalmassá vált számos teremsportág igényeinek kiszolgálására. A széktói sportterület és az Izsáki út közötti 12 hektáros Rudolf-laktanya műemléki épületegyüttesének hasznosítására több terv is készült. A terület északi és déli területsávjának átépülése folyamatosan zajlik. Míg a déli területsáv a kiskereskedelmet és a vendéglátást szolgálja, addig az északi sáv hasznosítása sokszínűbb, amelyben már megtalálható a vendéglátói, szórakoztató funkció mellett, a szociális ellátás (Család- és Gyermejkölési Központ), illetve a tervezett sportfunkció is. A laktanya keleti részén elhelyezkedő műemléki épületek egy komplex felújítást és átalakítást követően oktatási funkciót (Kada Elek Technikum) fog szolgálni. A laktanya nyugati részének tervei jelenleg formálódnak. A széktói településrész Izsáki út melletti részén volt található a Bács-Kiskun Megyei Kórház Izsáki úti telephelye, melyet 1925-ben adtak át és 1980-ig folyamatosan bővült (984 ágy), a Nyíri úti kórház 680 ágyas központi tömbjének átadásáig. A szerepkörét folyamatosan vesztő kórházi telephelyet 2014-ben zárták be, majd a bontásokat követően 2015-ben elkezdődött a kecskeméti Campus Oktatási épületének építése, melyet 2019-ben adtak át. Az 5,5 ha-os terület fejlesztése jelenleg is folyamatban van, s további épületek (adminisztrációs, kollégiumi, multifunkciós) építése várható. A Campus szomszédságában található a Bácsvíz Zrt. I. számú vízmű telepe, melyen ugyancsak jelentős beruházások zajlottak az elmúlt években (pl. új laboratórium létrehozása).

A Nyíri úttól a Vízmű útig húzódó hajdani vízjárta területen 1976 és 1986 között, több fázisban mesterséges csapadékvíz tározó-rendszert alakítottak ki. Ennek egy része 1987 óta jóléti és idegenforgalmi célokat is szolgál. A több mint 120 hektár kiterjedésű széktói **Benkó Zoltán Szabadidőközpont** területének felét erdő, negyedét pedig egy 20 és egy 14 hektáros tó foglalja el. A Kecskemét-Lajosmizse vasút túloldalán további két, egyenként 10 hektáros tó található. A vízben szegény tájon megtelepült város számára különösen nagy értéket képvisel

az összesen mintegy 50 hektár kiterjedésű vízfelület. Ebből hasították ki a mintegy 12 ha-nyi magas presztízsű **Arborétum és Domb lakóparkot**, melynek sűrűn beépített sorházas és családirházas övezete, napjainkban több mint 400 ember lakóhelyül szolgál.

A szabadidőközpont mögött 1986-ban alapított **Arborétum** szakmai sikertörténetnek tekinthető. Természeti, környezeti és rekreációs értékei az idő múlásával egyre jelentősebbé válnak. Az arborétumhoz dél-keletről kapcsolódik **Kápolnarét** területe.

A Nyíri út és a Csabai Géza körút által közrefogott 12 hektáros területen áll a megye legnagyobb egészségügyi komplexuma, a Bács-Kiskun Megyei Oktatókórház. A megyei kórház központi épületeit 1980-ban adták át. Azóta többször bővítették és korszerűsítették, majd 2014-ben egy új, több mint 15.000 m²-es komplexum építésével megnyitotta kapuit a Kecskeméti Gyógyintézeti Központ. A **kórház nyíri úti telephelyén** azóta is folyamatosak a fejlesztések (parkolóház, nővérszálló, egynapos sebészet).

A városrészhez kapcsolódik az **Izsáki úti „Nyugati Városkapu” fejlesztési és rehabilitációs térség**. Itt található a kecskeméti felsőoktatás központja, a Neumann János Egyetem GAMF Kara, valamint két bevásárlóközpont: Szil-Coop Áruház és a 2008-ban megnyílt a Targer Center (Tesco, OBI). A terület funkcionális átalakulása folyamatos. A KÉSZ Kft. irodaháza helyén 2013-ban nyílt meg a négycsillagos Four Points by Sheraton Kecskemét Hotel és Konferenciaközpont, amely 136 szobával és 480 főt befogadó konferenciatermeivel elsősorban az üzleti turizmusra specializálódott. A KÉSZ Iparterület funkcionális átalakulásának következő lépéseként, 2015-ben átadásra került az IQ Kecskemét Ipari Innovációs Központ közel 7.500 négyzetméter alapterületű új központja. A városrész dinamikus átalakulását mutatja, hogy a volt Erzsébet-laktanya alulhasznosított, üresen álló barnamezős területén, 2016-tól vette kezdetét az Erzsébet lakópark építése. A több fázisban megvalósult lakópark 320 modern lakással növelte Kecskemét ingatlanállományát.

Városrészi célmeghatározás:

A Máriaváros védett utcáinak és épületeinek örökségvédelmi szemléletű megújításának folytatása. Az intézményi negyed épületeinek folyamatos korszerűsítése, a közterületek zöldfelületeinek minőségi megújítása (Honvéd park, Temes tér, Boldogasszony tér), a csapadékcatorna hálózat teljes körű kiépítése, a még hiányzó járdaburkolatok megépítése.

A Széktói és Izsáki úti városrész szabadidős, rekreációs, kulturális, oktatási (benne Kada Elek Technikum Rudolf-laktanyában történő kialakítása, az Egyetemi Campus II. és III. ütemének megvalósítása) és sportfunkcióinak erősítése, a szálláslehetőségek bővítésével (Camping építése, új Hotel építése a Kecskeméti Fürdőhöz kapcsolódóan). Az alulhasznosított, barnamezős területek (pl. Rudolf-laktanya és az Egyetemi Campus területe) komplex funkcióváltó hasznosításának folytatása, továbbá a térség parkolási infrastruktúrájának területtakarékos és hatékony megoldása.

A Megyei Kórház további épületekkel történő bővítése (Pólus II.), az „egytelephelyes”, valamennyi osztályt magába foglaló gyógyintézeti központ kialakítása érdekében. Az egészségügyi adottságok kihasználása, a VIP és gyógyturizmus lehetőségeinek bővítésével.

A városrész sportlétesítményeinek (Vízisport telep, Benkó Zoltán Szabadidőközpont sportpályáinak fejlesztése, a Széktói Stadion korszerűsítése, új teniszközpont kialakítása, a Kosárlabda Akadémia és a Városi Sportcsarnok épületének energetikai korszerűsítése) és rekreációs területének (Benkó Zoltán Szabadidőközpont) komplex (szabadstrand és szórakozó terület, szabadtéri kulturális és rendezvényterület, turisztikai és horgászterület, természetvédelmi terület) fejlesztése.

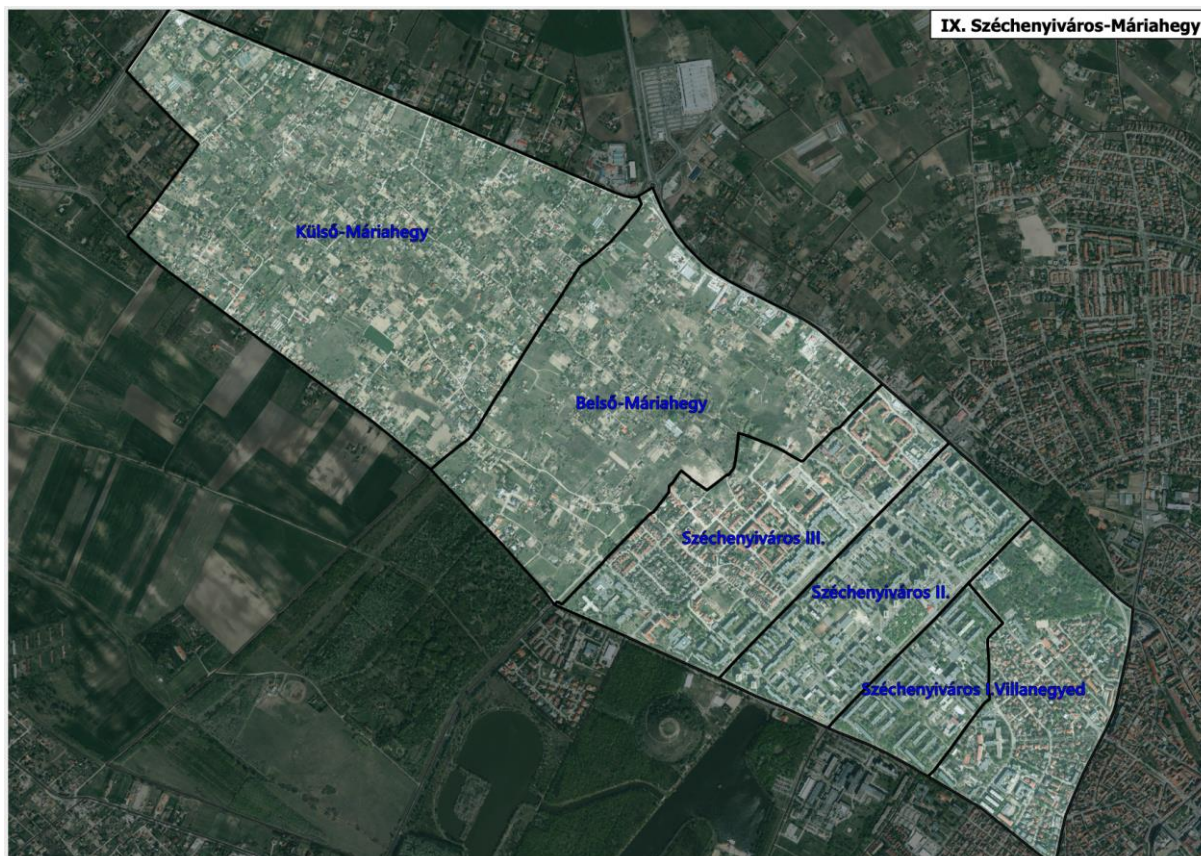
A terület közúti és kerékpáros kapacitásainak bővítése (Izsáki út négysávúsítása, a Csabay Géza krt. folytatása, az Izsáki út és a Halasi út között 541. sz. főútként, komplex kerékpáros zóna kialakítása) a tervezett fejlesztési területek megfelelő közlekedési kiszolgálása érdekében.

IX. SZÉCHENYIVÁROS - MÁRIAHEGY

Lehatárolás:

Széchenyi körút – Budai út – Ladánybenei út – M5 autópálya – Máriahegyi tanya – Nyíri út.

22. ábra: Széchenyiváros - Máriahegy városrész lehatárolása

Általános jellemzők:

A Széchenyi körüttől északra elterülő **Villanegyed** lakó- és intézményi terület jellegét a két világháború között emelt, kertekkel körülvett, szabadon álló villák határozzák meg, nagypolgári hangulatot kölcsönözve az egész környéknek. A városrész végleges kiépülése az 1950-es, 1960-as években történt. A kor egyszerű, sáttortetős családi házaival mellett többlakásos lakóházak és közintézmény is megjelentek. A városnegyed fontos értéke a funkcionális sokszínűség. A lakófunkció mellett számos oktatási intézmény, hivatal, kutatóintézet található a területén (Bányai Júlia Gimnázium, Kocsis Pál Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Szakgimnázium és Szakközépiskola, a volt ÁFEOSZ, ma Gróf Károlyi Sándor Technikum, M. Bodom Pál Zeneiskola, Németh László Gimnázium, Szent Imre Katolikus Óvoda és Általános Iskola, MH Egészségügyi Központ Repülőorvosi Alkalmasságvizsgáló és Gyógyító Intézet.)

A Villanegyedtől északra elhelyezkedő **Széchenyivárosban** a lakótelep jelleg dominál, de ezek sem mutatnak egységes képet. A lakótelepet az Akadémia körút és a Március 15. utca

három jól elkülönülő térszerkezeti egységre osztja, de még a Március 15. utcától északra eső területen belül is a Hollandfalva laza, sorházas utcái egy egészen más fejlődési irányt képviselnek. A közel 9.000 lakást számláló Széchenyivárosi lakótelep országos viszonylatban is a nagy lakótelepek közé tartozik. Építése 1968-ban vette kezdetét, és alig több mint 20 év alatt 100 hektár Máriahegyi kertestanyás területet felszámolását követően érte el mai méretét. A térség közlekedési hálózata megfelelően kiépült, jelenleg azonban gyűjtőútjai (a reggeli munkakezdéshez kötődően és a késődélutáni időszakokban) egyre nehezebben tudják kielégíteni az autóval közlekedők igényeit. Hasonló megállapítások tehetők a lakótelepek környéki parkolási helyzetre, amely jelentős kapacitás problémákkal küszködik.

Az Akadémia körülről délre 4 emeletes, blokkos épületek határozzák meg a beépítés karakterét. A lakóházak mellett bölcsőde, óvoda, általános iskola és szolgáltató alközpont is létesült. A 40 éve telepített fák mára valódi zöldvezetési hangulatot kölcsönöznek a lakókörnyezetnek. Az elmúlt években elvégzett, s napjainkban folyamatban lévő közterületi felújítások részben orvosolni tudták a terület műszaki és zöldfelületi leromlását.

A hetvenes évek közepétől a nagypaneles technológia megjelenésével már egy egészen más léptékben folytatódott a lakótelep építése. Az Akadémia körút és a Március 15. utca között – a legkülönbözőbb elrendezésben – 5 és 10 emeletes lakóházak alkotják a beépítést. A területen belül két – bölcsődét, óvodát, általános iskolát magában foglaló – intézményi csoportosulás is található. A közösségi létesítmények azonban csak sokéves késéssel követték az erőltetett ütemű lakásépítést. A településrész jelképes központja az Aradi vértanúk tere, közepén a Széchenyi szoborral. Funkcionális értelemben azonban csak a kiskereskedelmi szerepköre számottevő.

A Március 15. utcától északra eső terület kiépülése az 1980-as években vette kezdetét. Itt ismét az alacsonyabb, 4 emeletes lakóházak kerültek előtérbe. A beépítési formára általánosan jellemző a keretes elrendezés. A lakótelep harmadik ütemének építése azonban a rendszerváltás időszakában félbemaradt. Az azt követő mintegy 20 évben csupán néhány új társasház létesült a korábbi beépítés folytatásaként, majd a 2010-es évektől ismét felgyorsult a lakásépítés üteme a Domby Lajos utcától északra erőteljes építkezés vette kezdetét, számos családi-, kistársasház és sorház épült. A közintézményeket két középfokú iskola képviseli a területen (Bólyai János Gimnázium, Szent-Györgyi Albert Technikum). 2006 óta katolikus temploma és közösségi háza is van a városrésznek (Szentcsalád Plébánia).

Külső- és Belső Máriahegy jellegzetes zártkertes beépítésű terület, amely a város lakóterület-fejlesztésre szánt területei közé tartozik. Lakossága a 2011 évi népszámlálás szerint 1339 fő, és folyamatos növekedést mutat. Könnyű megközelíthetőségének köszönhetően már 100 évvel ezelőtt is a város egyik legkedveltebb kertéségi területe volt. Kezdetben még alapvetően gazdálkodásra használták a kerteket. A terület déli felére, a 120 hektáros Belső-Máriahegyre évtizedek óta a Széchenyiváros fejlesztési tartalékterületként tekintenek, hosszú távú célként a belterületbe vonást kitűzve. Nem véletlen, hogy a rendszerváltást követően sok kiskertbe

költöztek ki a tulajdonosai, s a meglévő lakótanyák mellett szép számmal épültek új családi otthonok is (különösen a Ladánybenei út mentén). Napjainkban Máriahegy egy rendkívül tagolt struktúrájú, sűrű beépítésű, sokszínű kertséggként jellemezhető, amely jelentős térszerkezeti problémákkal küzd. A területtel szemben felmerülő már-már lakóövezeti, kertvárosi igényeket jelen állapotában nem képes kielégíteni. A felső társadalmi osztály nagyértékű, villaszerű ingatlanjai és a régi, gyakran még mezőgazdasági termelést folytató lakosság, vagy a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok közvetlen szomszédsága folyamatos konfliktusforrás.

Városrészi célmeghatározás:

Az egész városrész komplex közterületi és közlekedési megújítása, korszerűsítése szükséges, amely magába foglalná a kerékpáros- és gyalogos rendszer megújítását, a tömegközlekedés fejlesztését, a nagyobb közlekedési csomópontok átépítését, valamint a parkolási rendszer újragondolását. Kiemelt fontosságú a Károly Róbert körút teljes kiépítése a Margaréta buszfordulótól az 5. sz. főközlekedési útig, továbbá az út menti területek változatos lakóterületi és szolgáltatási fejlesztése, illetve zöldfelületi szabályozása. A lakossági igények kielégítése érdekében, javasolható a Károly Róbert körút térségében szabadidős és rekreációs célokat szolgáló sport- és szabadidős komplexum kialakításának támogatása.

Az egyre kritikusabbá váló parkolási gondok enyhítése, a zöldfelületeken történő parkolás visszaszorítása – a zöldfelületek további csökkentése nélkül – csak parkolóház/házak, illetve automata parkolási rendszerek építésével képzelhető el. Az így felszabaduló közterületek lehetőséget teremtenének a zöldfelületek növelésére, parkok, új játszóterek, kutyafuttatók, vagy egyéb közösségi terek kialakítására.

Kiemelt cél a Széchenyi sétányi alközpont megújítása, ellátó és közösségi szerepének növelése, szociális, társadalmi és identitásnövelő közösségi programok fejlesztése, továbbá a széchenyivárosi lakótelepi zöldítési program elindítása.

A városrészben fontos a panelkorszerűsítési programok folytatása, a lakóházak szigetelése és fűtéskorszerűsítése. Támogatandó a városrész meglévő intézményhálózatának ütemezett fejlesztése a minőségi munkavégzés biztosítása és a működtetés költségeinek csökkentése érdekében.

A Belső-Máriahegy kapcsán a helyi lakosok bevonásával és aktív közreműködésével, ki kell alakítani a terület rendezett formában történő integrációját, a közterületek kialakítását, az infrastruktúra kiépítését, az illegális hulladéklerakás felszámolását és a terület jelenlegi kaotikus állapotának rendezését.

A Külső-Máriahegy esetében a legfontosabb feladat a mezőgazdasági földhasználat prioritása mellett, a kertségi kultúrtáj értékeinek megőrzése, a vízgazdálkodás fejlesztése, a hagyományos kertkultúra és gyümölcsstermesztés feltételeinek biztosítása, a városellátó termelés szerepének növelése.

X. VACSI-KÖZI VÁROSRESZ

Lehatárolás:

Budai út – Bethlen körút – 140-es számú Cegléd-Szeged vasútvonal – tervezett belterületi határ.

23. ábra: *Vacsi-közi városrész lehatárolása*

Általános jellemzők:

A városrész alapvető jellegzetessége az erőteljes mozaikosság. A különböző időpontokban épült, kis kiterjedésű lakónegyedek nem csak területileg, hanem városképi karakterük alapján is jól megkülönböztethetők egymástól.

A történelmi várostestet északról határoló egykori szőlőskert övben a két világháború között jöttek létre az első telepszerű településkezdemények (Volkertelep, Dárdaitelep, Miklovicstelep, Székelytelep). A dűlőutakból kialakult keskeny utcák között szegényes, falusias beépítés volt a jellemző. Az 1960-as években már szabályozott keretek között folytatódott a városrész kiépülése. Ekkor létesültek a Vacsi-köztől keletre elhelyezkedő, rendezett környezetű, családiházias utcák. Az 1980-as évek közepétől a városrész középső és keleti térségében indultak el nagyobb szabású lakóterületi fejlesztések. A cél egy intenzív, de egyben változatos beépítésű városi lakókörnyezet létrehozása volt. Az új – kistársasházias, sorházias és zárt sorú családi házas – lakóegységek jelentősen emelték a városrész társadalmi megítélését.

A Vacsi-közi városrészben – a sajátos, mozaikos térszerkezet miatt – nem alakult ki természetes településrész-központ. A lakosok alapellátását szolgáló intézményrendszer is hiányos. A meglévő intézmények és szolgáltatások egymástól távol, területileg elszórva jelennek meg. A helyben élők a mindennapi szolgáltatások jelentős részét kénytelenek a városrészen kívül igénybe venni. A városrész közúti forgalmát elsődlegesen a sugárirányú gyűjtőút hálózata (Hegedüs köz, Vacsi köz, Talfája köz) bonyolítja, amely kizárólag a belváros irányába mutat. A szomszédos városrészek felé mutató haránt irányú kapcsolatok azonban hiányosak. Nyugaton a Széchenyivárossal csak a Csíksomlyói utca teremt kapcsolatot, ugyanakkor hiányzik a Nagy Lajos király krt. – Károly Róbert krt., valamint a Mikszáth Kálmán krt. – Akadémia krt. összeköttetése. Keleti irányból is gondot okoz a körútszakaszok szakadása (pl. Nagy Lajos király krt. és Mátyás király krt.), amely a Hunyadvárostól, s annak intézményeitől, szolgáltatásaitól vágja el a városrészt, megnehezítve a szolgáltatástervezés lehetőségeit.

A Vacsiköz két legjelentősebb intézménye az NJE volt Kertészeti Kar épületében helyet kapó Károli Gáspár Református Egyetem Petőfi Sándor Református Gyakorló Általános Iskola a Mészöly Gyula téren és a Kandó Kálmán Technikum. Mindkettő a városrész Belvárossal szomszédos peremén helyezkedik el, így megállapítható, hogy a városrész intézményellátottsága az egyik leggyengébb a városban, hasonló megállapítást tehetünk a közparkok tekintetében is, hiszen a Guba és a Nádasdy parkon kívül nagyobb összefüggő zöldfelületről nem beszélhetünk a városrész esetében.

Városrészi célmeghatározás:

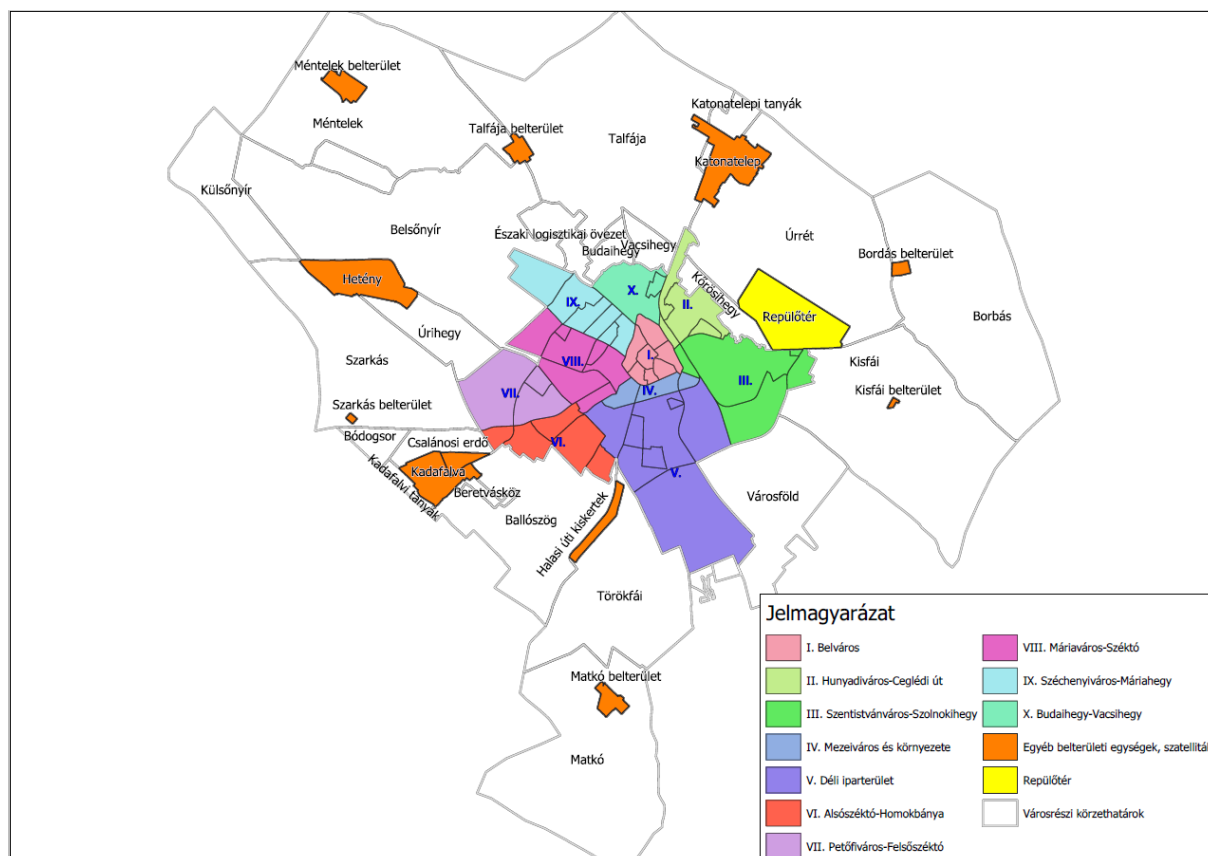
A városrész jobb megközelíthetőségét elősegítő hiányzó közlekedési kapcsolatok fejlesztése, a Nagy Lajos Király körút és a Mátyás király körút összeköttetésének megteremtése, a Mikszáth Kálmán körút és Akadémia körút – legalább kerékpáros szintű – kapcsolatának biztosítása. Nagy Lajos király krt. hiányzó szakaszának megépítése a Budai útig. Továbbá a kerékpáros úthálózat sugár irányú kapcsolatának biztosítása (pl. a Talfája közön keresztül) a városközponttal. A Budaihegy térségében lakóterületek kiépítésének támogatása, a kertvárosi jelleg megőrzésével, intézményi negyed biztosításával és új közpark nyitásával. A hiányos alapellátási intézményrendszer fejlesztése.

EGYÉB BEL- ÉS KÜLTERÜLETI VÁROSRESZEK

A fentiekben bemutatott a központi belterületen kívül, említést kell tenni az egyre nagyobb népességgel rendelkező egyéb belterületi egységekről (szatelliták 10 db), a sajátos szabályozással rendelkező és nagyleptékű fejlesztéseket megvalósító Repülőtér területéről, valamint az ugyancsak bővülő lakosságszámot mutató külterületekről is.

24. ábra: Kecskemét városrészei és egyéb területi egységei

Egyéb belterületi egységek, szatelliták, kecskeméti repülőtér

Lehatárolás:

A jelzett 10 egyéb belterületi településrészt (Kadafalva, Szarkás, Hetényegyháza, Méntelek, Talfája, Katonatelep, Borbás, Kiszfái, Matkó, Halasi úti kiskertek) és a Reptér lehatárolását a 24. ábra mutatja be.

Általános jellemzők:

A körzetbe Kecskemét tíz, a központi településtesttől különálló, úgynevezett **egyéb belterületi településrész** tartozik. Közülük három (Hetényegyháza: ~5400 fő, Katonatelep: ~2700 fő és Kadafalva ~2000 fő) jelentős népességszámot és növekedést mutató szuburbán település. A következő négy településrészt képviselő Matkó, Halasi úti kiskertek, Méntelek és Talfája lassabb népességfejlődéssel jellemezhető, 300-450 fős lakossággal, ezek közül

érdemes kiemelni a Halasi úti kiskertek területét, amely a déli ipartelep felértékelődésével vonzó lakóterületté vált, s erőteljes betelepülés és lakóterületi átépülés figyelhető meg. A szatellit településrészek harmadik csoportjába tartozó Szarkás, Borbás és Kisfái népességszáma jellemzően 100-200 fő közötti. A központi belterülettel összevetve, a szatellit településrészek általánosságban fiatalosabb korszerkezettel rendelkeznek, így mondhatjuk, hogy a központi belterület természetes humánerőforrás tartalékainak egy része itt található. A három nagy lakosság számú településrészre jellemző, hogy mindegyikben megtalálhatók az alapszintű szolgáltatások, a településrészek rendelkeznek óvodával, általános iskolával, orvosi rendelővel, s viszonylag nagy számban vállalkozásokkal is. Különösen igaz ez Kadafalvára, ahol egy 51 ha-os ipari park számos vállalkozást foglal magába. A három településrész vonatkozásában megemlíthető, hogy a munkavállalók nagy számban ingáznak a központi belterület munkahelyeire, amely az egyelőre szűkös belterületi közúthálózat jelentős igénybevételével jár. A kisebb lakosság számú jellemezhető településrészek (Méntelek, Matkó, Halasi úti kiskertek, Borbás, Szarkás, Kisfái, Talfája) jelentős, a természeti adottságokból is következő különbségeket mutatnak, más és más karakterrel, településképi megjelenéssel, szolgáltatási háttérrel és – a természeti viszonyokból is adódóan – gazdálkodási móddal.

Kecskeméti Repülőtér területe a központi belterülettől keletre található, délen a 44-es főút és a Reptéri út, míg nyugaton a 445-ös északi elkerülő út határolja, a többi oldalon szomszédságában egyéb külterületek (Úrrét, Borbás) található. A közel 380 hektár kiterjedésű Magyar Honvédség 59. Szentgyörgyi Dezső repülőbázisának területe részben a NATO-központ státuszából és a Zrínyi 2026 Honvédelmi és Haderő-fejlesztési Program célterületeként (összességében mintegy 100 mrd Ft értékben valósult meg, illetve várható még infrastrukturális és eszközbeszerzés) adódóan érdemel kiemelést. Másrészt a 2014-ben hatályba lépett OTrT közös felhasználású katonai és polgári repülőtérre fejleszthető státuszt határozott meg, amely megnyitotta az utat a kereskedelmi célú (ezen belül is – rövid távon – elsődlegesen kisépességű forgalom kialakítása, majd – középtávon – „cargo” központ fejlesztés) légi szállítás előtt Kecskeméten.

Területi célmeghatározás:

A **szatellit települések** fejlesztési céljai elsősorban a lakóterületi minőség javítására, az alapszolgáltatások kiépítésére, illetve korszerűsítésére, bővítésére, továbbá a központi belterülettel összekötő alsóbbrendű utak és kerékpárutak fejlesztésére, illetve a különböző szolgáltatások helyben tartására, letelepítésére irányulnak. Ezt egészítik ki olyan fejlesztési elképzelések, mint a Halasi úti kiskertek mellett húzódó alsóbbrendű út (és kerékpárút) fejlesztése, a hetényegyházi bekötő út elkészítése az M5-ös autópályába, a Kisfáit érintő 145-ös számú vasútvonal korszerűsítése, Talfája 5. sz. főút és mellette kerékpárút fejlesztése, vagy a Katonatelepet érintő 441. sz. főút kapacitásbővítése, melyek az elérhetőségi viszonyait javíthatják.

Kecskeméti Repülőtér esetében elsődleges cél a NATO és nemzeti katonai érdekű műszaki fejlesztések megvalósítása. Emellett a polgári repülés kapcsán rövid távú cél: a kisgépes forgalomhoz kapcsolódó műszaki feltételek (pl. bekötőút megépítése, terminál épület, árukezelő, eszköztároló és őrzés-védelmi irodaépület kialakítása, valamint belső úthálózat és parkolók kiépítése) biztosítása, majd középtávon a légi áruszállítás háttérfeltételeinek megteremtése és bővítése, CARGO központ kialakítása.

TANYÁS KÜLTERÜLET

Lehatárolás:

A központi és egyéb belterületi településrészekbe és a repülőtér területéhez nem tartozó, külterületek tartoznak ide.

Általános jellemzők:

A 2011-es népszámlálás adatai alapján Kecskemét rendelkezett Magyarország legnagyobb külterületi lakosságával (17.281 fő). A külterületi lakók egy része (6.720 fő) a belterülethez kapcsolódó sűrűn benépesült volt kertészekben (Budaihegy, Felsőszéktó, Kőrösihegy, Máriahegy, Szolnokihegy, Úrihegy, Vacsihegy), míg nagyobbik része (10.561 fő) a belterületektől akár igen távol eső tanyás körzetekben lakik. A térséget fiatalos korösszetétel, alacsony iskolai végzettség (a legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya az aktív korúakon belül (25,3%) majdnem kétszerese a városi átlagnak) és viszonylag kedvezőtlen foglalkoztatottsági helyzet jellemzi (az aktív korúak 13,4%-a pedig se munkajövedelemmel, se általános iskolainál magasabb végzettséggel nem rendelkezik). A 2011-es népszámlálás óta is folyamatosan növekszik a külterületi lakosság száma, amely a mikrocenzus időszakában már a 18.000 főt is átlépte.

A külterületet három jól elkülöníthető határrészre (északi, nyugati, déli) oszthatjuk. A lehatárolás alapját a természeti adottságokon alapuló különböző táj- és területhasználat, illetve ebből adódóan eltérő tájkép és épített környezet indokolja.

Északi határ

A Kecskemét külterületének északi része (Ménteleki tanyák, Talfája és Belsőnyír keleti része) őrzi leginkább a klasszikusnak tekinthető tanyás településhatár képét. A változatos talaj- és terepadottságokhoz alkalmazkodó sokszínű tájhasználat révén a külterület tájképi értékekben leggazdagabb része. Méntelek térségében a nagyobb kiterjedésben fennmaradt természetes gyepek ökológiai értéket is képeznek.

Nyugati határ

A külterületek közül a legkisebb kiterjedésű, de a legnagyobb lakosságszámmal rendelkező része. Területét igen gyenge minőségű homoktalajok alkotják, ezért földje szántóművelésre alkalmatlan. A várostól távolabbi fekvése miatt a kiskertes művelés is csak a közlekedéssileg frekventáltabb részein jellemző. Természetközeli területek csak elvétve fordulnak elő. A XX. század első felében Szarkás térségében jelentős szegénytanyai népesség telepedett meg, melynek máig ható öröksége a korszerűtlen tanyai épületállomány. Az utóbbi években nagy számban jelentek meg a világtól elszigetelt tanyákon szociálisan rászorultak, s ezáltal fennáll a területi szegregátumok kialakulásának veszélye. Ugyanakkor a Ballószögi út, a Kadafalvi út és a Beretvás köz térségében a városból kitelepülő középosztály új építkezései a meghatározóak.

Déli határ

A matkói határrésztől a borbási tanyáig húzódó területsáv a fejlesztési körzet legnagyobb kiterjedésű egysége. A Városföldi tanyák, valamint a szomszédos Törökfői és Kisfői határos részei Kecskemét külterületének legjobb talajadottságaival rendelkeznek. A magas aranykorona értékű földek kiválóan alkalmasak szántóföldi növénytermesztésre. Az 1960-as évektől bevezetett nagyüzemi gazdálkodás következtében a korábban szórványtanyavilággal jellemezhető tagoltabb birtokstruktúrájú táj mára erőteljesen egyhangú, monokultúrás jellegűvé vált. Az egykori mezsgyehatárok, fasorok és tanyák zöme eltűnt, s a terület lakossága 1960 óta kevesebb, mint a harmadára csökkent, de a városodás folyamata miatt, a megművelt területek kiterjedése is csökkent. Az elmúlt bő tíz évben a Mercedes-beruházáshoz, illetve az egyéb ipari fejlesztésekhez kapcsolódóan újabb (~550 ha-t kitevő) területeket vontak ki a termelés alól.

A „feketeföldektől” délnyugatra található a matkói határrész, ahol nagy kiterjedésben található természetközeli területek: a csaknem 900 ha-os Matkói-erdő, illetve attól keletre a Matkópusztai ürgés gyepek, amely Natura 2000 természetmegőrzési terület.

A „feketeföldektől” északkeletre elhelyezkedő Kisfői az alkörzet legnépesebb határrésze. A majdnem 1.000 fős lakosság döntő része a Kecskemét-Lakitelek vasútvonal melletti területsávban él. Ezen a részen a magasabb népsűrűséghez intenzívebb mezőgazdasági tevékenység társul. Ugyanakkor Kisfői nyugati felén a nagy kiterjedésű természetes gyepek az extenzív, természetközeli gazdálkodás szélesebb körű kialakítására kínálnak lehetőséget.

A Kisfőivel szomszédos borbási tanyák gyéren lakott, szórványtanyás határrésze a városnak, nagyobb parcellákkal. Adottságai a jövőben is a terület szántóföldi hasznosítását preferálják.

Külterületi célmeghatározás:

Legfőbb cél a mezőgazdasági földhasználat prioritása mellett, a mezőgazdasági kultúrtáj értékeinek megőrzése, a vízgazdálkodás fejlesztése (vízpótlás, csapadékvizek helyben tartása,

az öntözővíz biztosítása, a talajvízvédelem) a termőföld védelme, a városellátó termelés szerepének növelése.

A mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek árának világviszonylatban várható tartós emelkedése, valamint a körkörös gazdaságra (a város élelmiszeripari üzemeinek helyi alapanyagokkal történő ellátása, az erőforrás és energiahatékony gazdálkodás érdekében) történő átállás, Kecskemét térségében is felértékelheti a mezőgazdasági földterületeket, ezért ezek védelme kiemelt jelentőségű. Erősíteni kell a helyi zöldség- és gyümölcsstermesztés, valamint szántóföldi termelés szerepét. Elő kell segíteni az árutermelő gazdák mezőgazdasági beruházásait (terménytárolók és hűtőházak építése, élelmiszer-feldolgozó kapacitások kialakítása, új gépállomások létrehozása), fejlesztéseit és szövetkezési igényeiket. Támogatni szükséges a térségben előállított mezőgazdasági termékek helyben történő értékesítését, a helyi ellátási és értékesítési rendszerek kiépítését.

A nagyterületű zöldmezős ingatlanfejlesztések és a mezőgazdasági termeléshez, illetve tájfenntartáshoz nem köthető lakóingatlanok külterületi elhelyezését a jövőben korlátozni szükséges. A mezőgazdasági földterületek termelésből történő kivonására csak kivételes esetekben (nemzetgazdasági érdek) kerülhet sor, azok biológiai és termőhelyi értékével arányos kompenzáció (erdősítés, rekultiváció) biztosítása esetén.

2. táblázat: A városrészi- és a tematikus célok kapcsolódása, viszonyrendszere

	Városrész	Városrészi fejlesztési célok	Illeszkedés a tematikus célokhoz	Prioritás	Érintett ágazat, fejlesztendő elem
BELTERÜLET	Belváros	A túlzottan egyközpontú rendszer oldása a városközpont kiterjesztésével	Tc1, Tc3, Tc5	**	városfejlesztés, városrehabilitáció, szolgáltatásfejlesztés
		Klímaparát közterületi rendszer kialakítása	Tc10, Tc11	***	klíma-, és környezetvédelem, kék- és zöldinfrastruktúra-fejlesztés
		Turisztikai, vendéglátói és kulturális funkciók erősítése	Tc3, Tc8	**	turizmus, vendéglátás, kulturális fejlesztés
		A belváros közlekedési és parkolási rendszerének átalakítása a kiskörút forgalmi szerepének újragondolása, a lágy közlekedési formák előnyben részesítése	Tc4, Tc11	***	közlekedésfejlesztés (parkolás), klíma- és környezetvédelem
		A szecessziós épített környezet védelme, megújítása	Tc3, Tc8	***	városrehabilitáció, műemlékvédelem, településképvédelem
		A belvárosi lakásállomány revitalizációjának elősegítése, támogatása	Tc3, Tc6	*	lakásépítés, városfejlesztés
	Hunyadváros-Ceglédi út	Hunyadváros lakóterületi jellegének erősítése, városi alközponti szerepének erősítése	Tc1, Tc6	**	lakásépítés, városfejlesztés
		Ceglédi út és környezetének közlekedési és városképi rendezése	Tc3, Tc4	**	városrehabilitáció, közút- és közlekedésfejlesztés
		A Békéscsabai úti gazdasági terület, barnamezős revitalizációjának elősegítése	Tc3, Tc9, Tc13	***	barnamezős városrehabilitáció
		A vasút menti térség közlekedési, illetve a közlekedési módváltást segítő fejlesztések elindítása	Tc3, Tc4	***	barnamezős városrehabilitáció, közlekedésfejlesztés
		A volt KTE pálya funkcionális megújulásának elősegítése	Tc3, Tc7, Tc8	**	barnamezős városrehabilitáció
	Szent István Város-Szolnoki-hegy	A lakó- és ipari területek egybenővésének megakadályozása, a konfliktusterületek számának csökkentése	Tc1, Tc3, Tc11, Tc14	**	városfejlesztés, városrendezés
		Az alulhasznosított ipari-gazdasági besorolású területek helyzetbe hozása, infrastrukturális fejlesztése	Tc2, Tc3, Tc7, Tc13	*	barnamezős városrehabilitáció, infrastruktúrafejlesztés
		A még meglévő mezőgazdasági területek védelme, valamint az agrártermelés és vízgazdálkodás szerepének növelése	Tc11, Tc13	***	klíma-, és környezetvédelem, termőföldvédelem, agrárgazdaság
		A kecskeméti repülőtér vegyes hasznosításában rejlő kiscépes személyszállítás, valamint „cargo” és logisztikai fejlesztési potenciál kiaknázása	Tc7, Tc13	**	közlekedésfejlesztés, logisztika
		A Műkertváros kisvárosias jellegének megőrzése, a minőségi lakókörnyezet és a közszolgáltatások erősítése a Gizella téren	Tc3, Tc7	**	városfejlesztés, településképvédelem, szolgáltatásfejlesztés
		Műkert komplex zöldfelületi, valamint a műkerti Múterem-villák örökségvédelmi szempontú felújítása, a Vadaskert szolgáltatási lehetőségeinek vizsgálata	Tc3, Tc5	*	településképvédelem, műemlékvédelem, kék- és zöldinfrastruktúra-fejlesztés
	Mezeiváros és környezete	A városrész épített környezetének és műszaki infrastruktúrájának megújítása, városképi rendezése	Tc2, Tc3,	***	településképvédelem, infrastruktúrafejlesztés
		Kecskemét-Alsó vasútállomás környezetének rendezését, a gyalogos felüljáró felújítása	Tc3, Tc4	**	barnamezős városrehabilitáció, közlekedésfejlesztés
		A szociális városrehabilitáció értékeinek fenntartása, a társadalmi integrációs programok folytatása	Tc5, Tc6	**	szociális városrehabilitáció, társadalomfejlesztés
	Szent László Város-Déli iparterület	A városrész gazdasági területeire jellemző pazarló területhasználat megszüntetése, az alulhasznosított gazdasági területek benépesítésének támogatása	Tc2, Tc3, Tc13	***	barnamezős városrehabilitáció, infrastruktúrafejlesztés, gazdaságfejlesztés
		Az ipari besorolású területek megfelelő közművesítése, a közösségi közlekedés és a kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása	Tc2, Tc3, Tc4, Tc7	**	gazdaságfejlesztés, infrastruktúrafejlesztés, közlekedésfejlesztés
		Az iparterületek és lakóterületek „egymásmellettiségéből” adódó konfliktushelyzetek kezelése, megoldása	Tc3, Tc11, Tc14	*	városfejlesztés
		Az 5-ös számú főút déli – városból kivezető szakaszának – fejlesztésére, a déli iparterület kerékpáros infrastruktúrájának kiépítése	Tc4	**	közlekedésfejlesztés, infrastruktúrafejlesztés
		A nagyobb forgalmú sugárirányú és a körüti szakaszok kereszteződésében a forgalmi csomópontok fejlesztése, valamint a hiányzó közvilágítás kiépítése	Tc2, Tc4, Tc7	**	közlekedésfejlesztés, közút- és infrastruktúrafejlesztés
		Városrészi alközpont fejlesztésének vizsgálata Rendőrfalu és Kósafalu körzetében	Tc1, Tc3, Tc7	**	városfejlesztés, szolgáltatásfejlesztés
		A tervezett új városi jégcsarnok kialakítása	Tc7, Tc8	*	infrastruktúrafejlesztés, sport- és rekreációs fejlesztés
		Alsószéktó-Homokbánya	Homokbánya területének környezetbarát módon történő komplex fejlesztése, teljes értékű városi alközpont létrehozása	Tc1, Tc3, Tc11	***
	A közterületi fejlesztések keretében folytatni szükséges a városrész – már megkezdett – zöldfelületi rendszerének egységes megjelenésű megújítását		Tc10, Tc11	**	kék- és zöldinfrastruktúra-fejlesztés
	Innovációs tudásközpont és technológiai park létrehozása az Egyetem Tudósházának bázisán		Tc13, Tc16	***	innovációs- és gazdaságfejlesztés
	Izsáki út négy nyomúsítása, a Homokbánya déli feltároló út utolsó szakaszának megépítése		Tc1, Tc4	**	közlekedésfejlesztés, közút- és infrastruktúrafejlesztés
	A Homokbánya helyi közösségi közlekedési kapacitásainak bővítése		Tc4		közlekedésfejlesztés
	Lakossági igények esetén, egységes elvek és tervek mentén történő lakóterületi bővítések Szeleifalu és Alsószéktó kertváros területén		Tc3, Tc6		lakásépítés, városfejlesztés
	Petőfiváros-Felsőszéktó	A Petőfiváros intézményeinek bővítése, felújítása, korszerűsítése	Tc7	**	intézmény- és szolgáltatásfejlesztés
		Új közösségi terek létrehozása, egységes zöldfelületi, csapadékgyűjtő és öntözőrendszer kialakítás	Tc3, Tc10, Tc11	***	városfejlesztés, kék- és zöldinfrastruktúra-fejlesztés
		Izsáki út keresztmetszetének bővítése, az Izsáki út - Vizmű út csomópontjának korszerűsítése	Tc4	***	közlekedésfejlesztés, közút- és infrastruktúrafejlesztés
		A Csalánosi út mentén a zöldfelületi hálózat fejlesztése	Tc10, Tc11	**	kék- és zöldinfrastruktúra-fejlesztés

SZATELLIT TELEPÜLÉSREZSEK		Felsőszéktó-Felsőcsalános területén, a Csalánosi út és az M5-ös autópálya között, javasolt a gazdasági-kereskedelmi-szolgáltatási övezet területén az Izsáki úttal párhuzamosan aszfalt borítású szervizút kialakítása és a terület városképi megjelenésének rendezése	Tc3, Tc7	***	településképvédelem, közútfejlesztés, városfejlesztés
	Máriaváros-Széktó	Máriaváros védett utcáinak és épületeinek örökségvédelmi szemléletű megújításának folytatása	Tc3, Tc6	*	műemlékvédelem, településképvédelem
		Az intézményi negyed épületeinek folyamatos korszerűsítése, a közterületek zöldfelületeinek minőségi megújítása	Tc3, Tc7, Tc8	**	intézményfejlesztés, zöld- és kékinfrastruktúra-fejlesztés
		A Széktói és Izsáki úti városrész szabadidős, rekreációs, kulturális, oktatási és sportfunkcióinak erősítése, a szálláslehetőségek bővítésével	Tc1, Tc3, Tc7, Tc8	***	funkcióbővítő barnamezős városrehabilitáció, szálláshelyfejlesztés, infrastruktúrafejlesztés
		A Megyei Kórház további épületekkel történő bővítése (Pólus II.), az „egytelephelyes” gyógyintézeti központ kialakítása érdekében	Tc5, Tc7	***	egészségügyi fejlesztés, infrastruktúrafejlesztés
		A városrész sportlétesítményeinek és rekreációs területének komplex fejlesztése	Tc8	**	sport- és rekreációs fejlesztés
		A terület közúti és kerékpáros kapacitásainak bővítése	Tc4	*	közút- és közlekedésfejlesztés
	Széchenyiváros-Máriahegy	Az egész városrész komplex közterületi és közlekedési megújítása, korszerűsítése	Tc3, Tc4	**	környezet- és klímabarát közterületfejlesztés, közlekedésfejlesztés
		A Károly Róbert körút teljes kiépítése a Margaréta buszfordulótól az 5. sz. főközlekedési útig, továbbá az út menti területek változatos lakóterületi és szolgáltatási fejlesztése, illetve zöldfelületi szabályozása	Tc4, Tc6, Tc7, Tc10	***	közút- és közlekedésfejlesztés, városfejlesztés, kék- és zöldinfrastruktúra-fejlesztés
		A Károly Róbert körút térségében szabadidős és rekreációs célokat szolgáló sport- és szabadidős komplexum kialakítása	Tc8	**	sport- és rekreációs fejlesztés, infrastruktúrafejlesztés
		A parkolási gondok enyhítése, a zöldfelületeken történő parkolás visszaszorítása parkolóház/házak, illetve automata parkolási rendszerek építésével	Tc4, Tc11	**	közlekedésfejlesztés (parkolás)
		A Széchenyi sétányi alközpont megújítása, ellátó és közösségi szerepének növelése	Tc1, Tc5, Tc6	**	városrehabilitáció, közösségfejlesztés
		A panelkorszerűsítési programok folytatása	Tc11, Tc12	**	energiakorszerűsítés
		A széchenyivárosi lakótelepi zöldítési program elindítása	Tc10, Tc11	**	kék- és zöldinfrastruktúra-fejlesztés
		Belső-Máriahegy lakóövezeti jellegének erősítése, közterületi rendezése, városképi megjelenésének javítása, az illegális hulladéklerakás felszámolása	Tc3, Tc6	*	városfejlesztés, településképvédelem, hulladékgazdálkodás
		Külső-Máriahegy kertészi kultúrtáj értékeinek megőrzése, a vízgazdálkodás fejlesztése a hagyományos kertkultúra és gyümölcsstermesztés feltételeinek biztosítása, a városellátó termelés szerepének növelése	Tc2, Tc11	**	tájképvédelem, kék- és zöldinfrastruktúra fejlesztése, agrárgazdálkodás, körkörös gazdaság
		Vacszi-Közi városrész	A városrész jobb megközelíthetőségét elősegítő hiányzó közlekedési kapcsolatok fejlesztése (Nagy Lajos Király körút és a Mátyás király körút összeköttetésének megteremtése, a Mikszáth Kálmán körút és Akadémia körút – legalább kerékpáros szintű – kapcsolatának biztosítása, Nagy Lajos király krt. hiányzó szakaszának megépítése a Budai útig, a kerékpáros úthálózat sugár irányú kapcsolatának biztosítása [pl. a Talfája közön keresztül] a városközponttal)	Tc1, Tc4	***
	Budaihegy térségében lakóterületek kiépítésének támogatása, a kertvárosi jelleg megőrzésével, intézményi negyed biztosításával és új közpark nyitásával		Tc6, Tc10	***	lakásépítés, városfejlesztés
	A hiányos alapellátási intézményrendszer fejlesztése		Tc7	**	intézmény- és szolgáltatásfejlesztés
	Hetényegyháza	Munkahelyteremtés, vállalkozások letelepítésének elősegítése	Tc13	**	gazdaságfejlesztés
		Alapszintű közszolgáltatások fenntartása, letelepítésük támogatása	Tc5, Tc7	**	intézmény- és szolgáltatásfejlesztés
		Minőségi lakóterület fejlesztés	Tc6	*	lakásépítés, városfejlesztés
		Kerékpárutak, belvárost összekötő utak, tömegközlekedés fejlesztése	Tc1, Tc4	**	közút- és közlekedésfejlesztés
		A hetényegyházi bekötő út elkészítése az M5-ös autópályába	Tc1, Tc4	***	közút- és közlekedésfejlesztés
		Hetényegyháza elővárosi vasúti kapcsolatának fejlesztése, a vasúti közlekedés és módváltás feltételeinek javítása	Tc4	***	közlekedésfejlesztés
	Katonatelep	Munkahelyteremtés, vállalkozások letelepítésének elősegítése	Tc13	**	gazdaságfejlesztés
		Infrastruktúra kiépítése, utak burkolása	Tc1, Tc3, Tc7	*	közút- és infrastruktúrafejlesztés
		Alapszintű közszolgáltatások fenntartása, letelepítésük támogatása	Tc5, Tc7	**	intézmény- és szolgáltatásfejlesztés
		Kerékpárutak, belvárost összekötő utak és a tömegközlekedés fejlesztése	Tc4	**	közút- és közlekedésfejlesztés
		A Katonatelepet érintő 441. sz. főút kapacitásbővítése	Tc1, Tc7	***	közút- és közlekedésfejlesztés
		Katonatelep elővárosi vasúti kapcsolatának fejlesztése, a vasúti közlekedés és módváltás feltételeinek javítása	Tc1, Tc4	**	közlekedésfejlesztés
	Kadafalva	Munkahelyteremtés, vállalkozások letelepítésének elősegítése, a Heliport ipari park fejlesztése	Tc9, Tc13	***	gazdaságfejlesztés
		A szükséges városrészi infrastruktúra-hálózatok kiépítése	Tc5, Tc7	**	infrastruktúrafejlesztés
Minőségi lakóterület és közterület-fejlesztés		Tc3, Tc6, Tc11	**	lakásépítés, környezet- és klímataudatos köztérfejlesztés	
Alapszintű közszolgáltatások fenntartása, letelepítésük támogatása (pl. óvoda)		Tc5	**	intézmény- és szolgáltatásfejlesztés	
Kerékpárút kiépítése az Izsáki út irányába		Tc1, Tc4	**	közút- és közlekedésfejlesztés	
A közösségi közlekedés feltételeinek javítása		Tc1, Tc4	***	közlekedésfejlesztés	
Méntelek	Minőségi lakóterület és közterület-fejlesztés	Tc3, Tc6, Tc11	**	lakásépítés, környezet- és klímataudatos köztérfejlesztés	
	Alapszintű közszolgáltatások fenntartása, letelepítésük támogatása	Tc5	***	intézmény- és szolgáltatásfejlesztés	
	A kertészi kultúrtáj értékeinek megőrzése, a vízgazdálkodás fejlesztése, a hagyományos kertkultúra és gyümölcsstermesztés feltételeinek biztosítása, a városellátó termelés szerepének növelése	Tc2, Tc10, Tc11	***	tájképvédelem, kék- és zöldinfrastruktúra fejlesztése, agrárgazdálkodás, körkörös gazd.	

	<i>Halasi úti kiskertek</i>	Minőségi lakóterület és közterület fejlesztés	Tc3, Tc6, Tc11	**	lakásépítés, környezet- és klímatudatos közterületfejlesztés
		A Halasi úti kiskertek mellett húzódó alsóbbrendű út (és kerékpárút) fejlesztése	Tc1, Tc4	**	közút- és közlekedésfejlesztés
		Alapszintű közszolgáltatások igény alapú kialakítása	Tc5	**	intézmény- és szolgáltatásfejlesztés
		Klasszikus mezőgazdasági kiskertek művelésének elősegítése	Tc2, Tc9	***	tájképvédelem, agrárgazdálkodás
		Energiatudatos-környezetbarát életforma támogatása	Tc11, Tc12	**	környezet- és klímavédelem
		Városrészi közterületi zöldítési programok elindítása	Tc10, Tc11	*	kék- és zöldinfrastruktúra fejlesztése
	<i>Borbás</i>	Klasszikus mezőgazdasági kiskertek művelésének elősegítése	Tc2, Tc9	**	tájképvédelem, agrárgazdálkodás
		Utak, közlekedési feltételek javítása	Tc1, Tc4	*	közútfejlesztés
		Mezőgazdasággal összefüggő munkahelyteremtő vállalkozások	Tc9	***	gazdaságfejlesztés
		Energiatudatos, környezetbarát életforma támogatása	Tc11, Tc12	**	környezet- és klímavédelem
	<i>Kisfői</i>	Klasszikus mezőgazdasági kiskertek művelésének elősegítése	Tc2, Tc9	***	tájképvédelem, agrárgazdálkodás
		Mezőgazdasággal összefüggő munkahelyteremtő vállalkozások támogatása	Tc2, Tc9	*	gazdaságfejlesztés
		Energiatudatos, környezetbarát életforma támogatása	Tc11, Tc12	**	környezet- és klímavédelem
		Infrastrukturális fejlesztések	Tc3, Tc7	***	infrastruktúrafejlesztés
	<i>Matkó</i>	Minőségi közterületfejlesztés, játszótér kialakítás	Tc8, Tc11	**	környezet- és klímatudatos közterületfejlesztés
		Közút-, kerékpárút- és járdaépítés, felújítás	Tc4	***	közútfejlesztés
		Hulladékátvitel és -gyűjtés, köztisztaság javítása	Tc11	*	hulladékgazdálkodás
		Energiatudatos, környezetbarát életforma támogatása	Tc11, Tc12	*	környezet- és klímavédelem
	<i>Szarkás</i>	Közút-, kerékpárút- és járdaépítés, felújítás	Tc1, Tc4	***	közútfejlesztés
		Társadalmi felzárkóztató programok, a közbiztonság javítása	Tc6	**	társadalomfejlesztés
		Energiatudatos, környezetbarát életforma támogatása	Tc11, Tc12	*	környezet- és klímavédelem
		A hulladékátvitel és -gyűjtés rendszerének fejlesztése	Tc11	**	hulladékgazdálkodás
	<i>Talfája</i>	Közút-, kerékpárút- és járdaépítés, felújítás	Tc1, Tc4	***	közútfejlesztés
		A közösségi közlekedés fejlesztése	Tc1, Tc4	**	közlekedésfejlesztés
Energiatudatos, környezetbarát életforma támogatása		Tc11, Tc12	*	környezet- és klímavédelem	
Társadalmi identitásnövelő programok, rendezvények indítása		Tc6	*	társadalomfejlesztés	
KECSKEMÉTI REPÜLŐTÉR	NATO és nemzeti katonai érdekű műszaki fejlesztések megvalósítása	Tc9, Tc13	***	infrastruktúrafejlesztés	
	A védelemipari tudásközpont eredményeinek hasznosítása	Tc13, Tc16	***	K+F+I együttműködés	
	A polgári repülés kapcsán rövid távú cél: a kiscépes forgalomhoz kapcsolódó műszaki feltételek (pl. bekötőút megépítése, terminál épület, árukezelő, eszköztároló és őrzés-védelmi irodaépület kialakítása, valamint belső úthálózat és parkolók kiépítése) biztosítása	Tc7, Tc13	**	közlekedésfejlesztés	
	A polgári repülés kapcsán középtávú cél: a légi áruszállítás háttérfeltételeinek megteremtése és bővítése, „cargo” központ kialakítása	Tc7, Tc13	**	közlekedésfejlesztés, logisztika	
TANYÁS KÜLTERÜLET	<i>Külterületi tanyás területek</i>	A tanyás külterületi kultúrtáj értékeinek megőrzése, a hagyományos agrártermelés hagyományainak fenntartása, a termőföld védelme, a városellátó termelés szerepének növelése	Tc2, Tc3, Tc9, Tc11	***	tájképvédelem, agrárgazdálkodás, körkörös gazdaság
		Az árutertermelő gazdák mezőgazdasági beruházásainak támogatása, a szántóföldi termelés, illetve a helyi zöldség- és gyümölcsstermesztés szerepének növelése	Tc9, Tc11, Tc13	***	gazdaságfejlesztés, körkörös gazdaság
		Telekstruktúra felaprózódásának visszaszorítása	Tc3, Tc13	**	városrendezés
		Az árutertermelő gazdák szövetkezési igényeinek, valamint a helyi ellátási és értékesítési rendszerek kiépítésének támogatása	Tc9, Tc13	**	gazdaságfejlesztés, körkörös gazdaság
		A nagyterületű zöldmezős ingatlanfejlesztések és a mezőgazdasági termeléshez, illetve tájfenntartáshoz nem köthető lakóingatlanok külterületi elhelyezésének jövőbeli korlátozása	Tc3	*	városfejlesztés, városrendezés

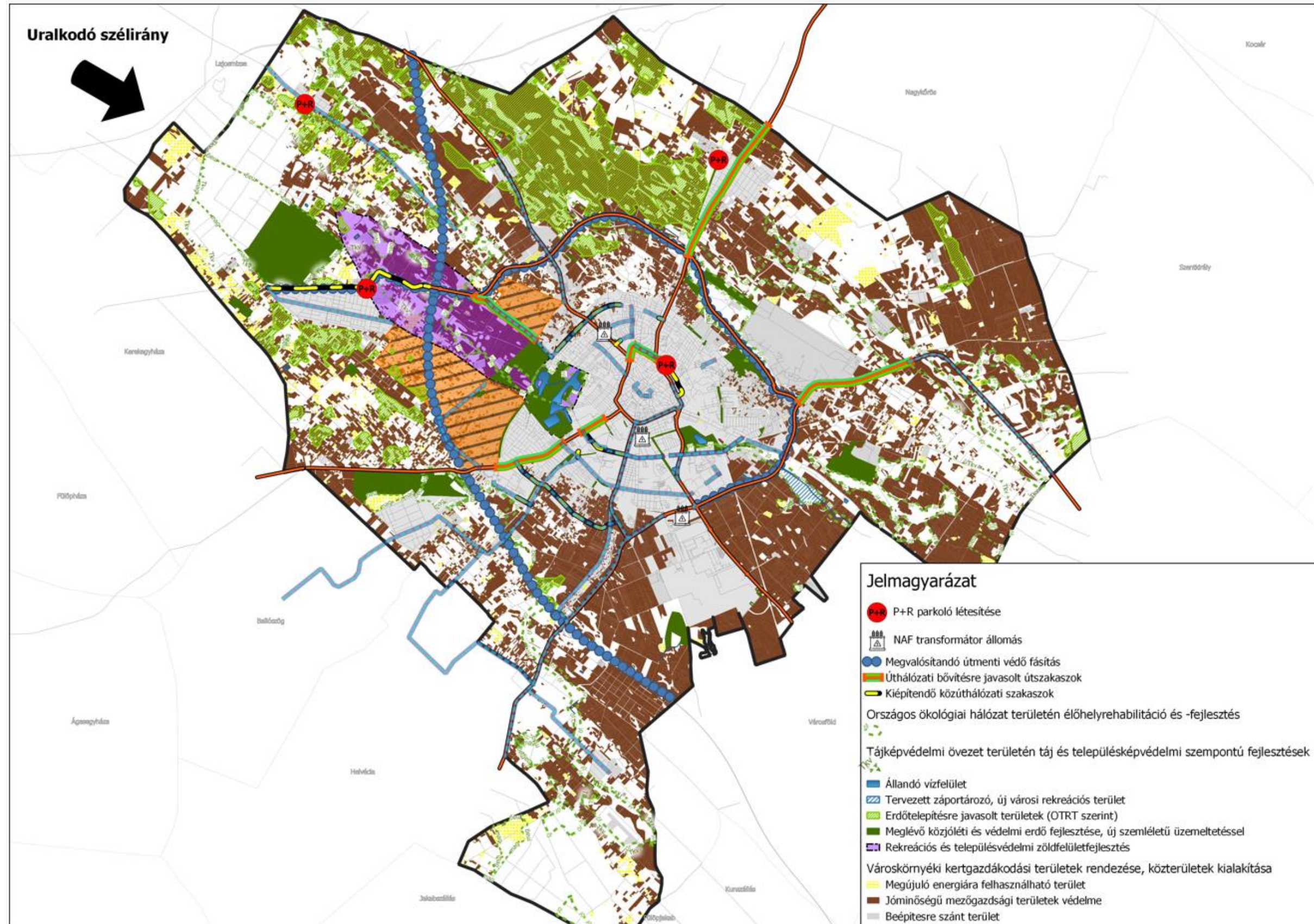
Jelmagyarázat: * fontos prioritás

** nagyon fontos prioritás

*** kiemelkedően fontos prioritás

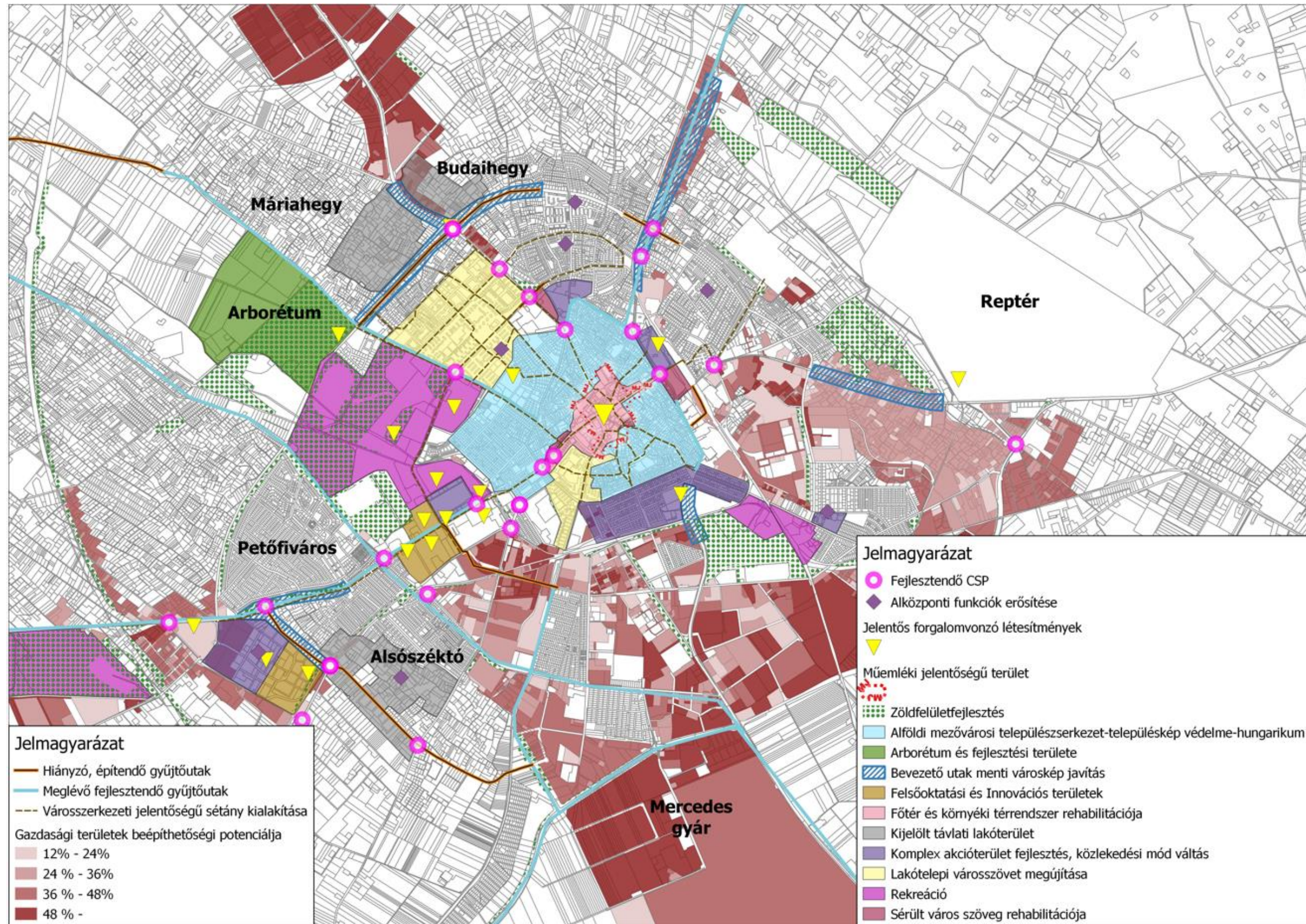
25. ábra: Városfejlesztési és területhasználati célok Kecskeméten (2021-2030)

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2021.

26. ábra: Városfejlesztési célok Kecskemét központi belterületén (2021-2030)

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2021.

4. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

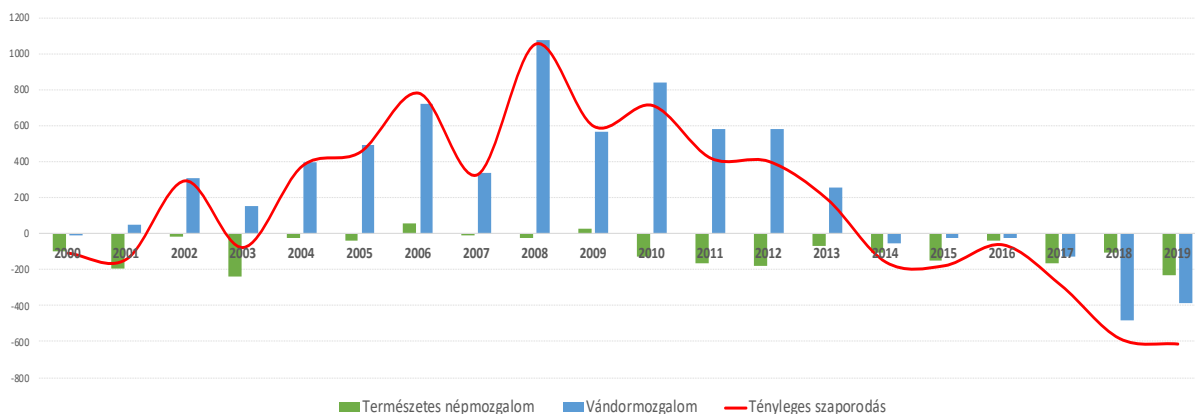
4.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

4.1.1. Társadalmi adatok, információk

Demográfiai jellemzők

Kecskemét lakónépessége a 2011. október elsejei eszmei időponttal végrehajtott legutóbbi népszámlálás adatai szerint 111.411 fő volt, míg 2019. év végén 110.373 főt tett ki, ezzel az ország nyolcadik legnépesebb települése volt Budapest, Debrecen, Szeged, Miskolc, Pécs, Győr és Nyíregyháza után. **Kecskemét Bács-Kiskun megye demográfiai centruma**, a megye lakosságának egyre nagyobb százaléka (2000-ben 19,63%, 2010-ben 21,58%, 2019-ben 21,97%) él a megyeszékhely határain belül, ez azonban nem a város dinamikus népességszám növekedésének, hanem a megye egyre gyorsuló népességszám veszteségének következménye. A városnak a kecskeméti járáson belül is meghatározó a népességkoncentráció szerepe: a járás lakóinak jelenleg 70,8%-a él a járási központban, ugyanakkor ez az arányszám az elmúlt 20 év folyamán csökkent (2000-ben 71,2%, 2010-ben 71,75%), melynek háttérben az emelkedő kecskeméti ingatlanárak következtében történő kiköltözések, illetve a városba történő beköltözések elmaradása áll. A város népessége 2013-ig bővült, azonban ezt követően folyamatos lakónépesség fogyás figyelhető meg, amely 2019-re már 1,5%-os visszaesést mutat (27. ábra). Ennek oka, az immár egy évtizede tartó természetes szaporulat csökkenése és a vándorlási nyereség 2014-et követő elmaradása.

27. ábra: Kecskemét lakónépességének változása és népmozgalmi adatai

Forrás: KSH adatai alapján, 2011.

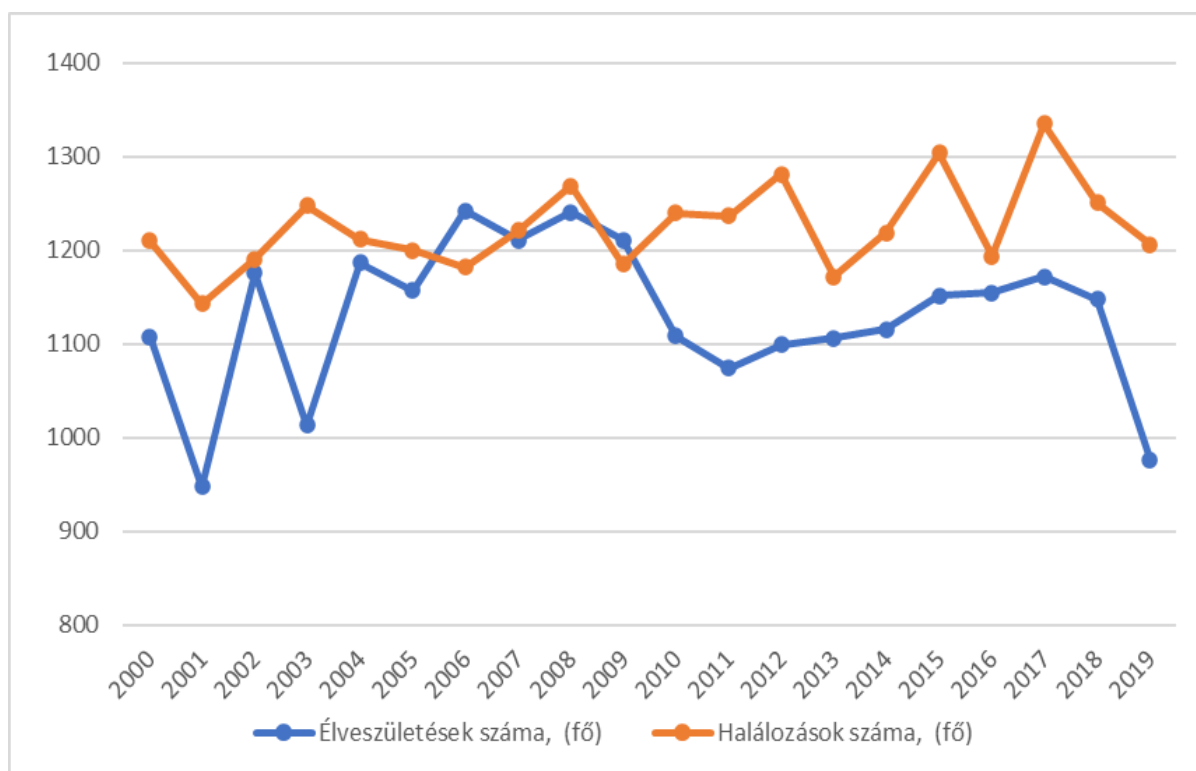
Míg korábban a város lakossága a természetes szaporodás következtében is bővült (még 1990-2001 között is, amikor a megyei jogú városok közül ezzel már csak Nyíregyháza, Szekszárd, Veszprém és Dunaújváros büszkélkedhetett), és stabil demográfiai folyamatok jellemezték (3. táblázat), addig 2001 és 2009 közötti időszakra az enyhe természetes növekedés, illetve fogyás váltakozása volt jellemző (28. ábra).

3. táblázat: Kecskemét jellemző demográfiai folyamatai (1970-2019)

Időszak	Élveszületések száma (fő)	Halálozások száma (fő)	Vándorlási egyenleg (fő)	Népességváltozás (fő)
1970-1979	16.649	9.829	5.580	12.400
1980-1989	14.441	11.753	2.946	5.634
1990-2001	13.904	13.788	5.117	5.233
2001-2011	12.262	12.962	4.362	3.662
2012-2019	8.925	9.962	-267	-1304

Forrás: KSH Népszámlálási adatok 1970, 1980, 1990, 2001, 2011, valamint KSH Területi Statisztika 2020. alapján, saját szerkesztés

Ez a tendencia 2010-től változott meg gyökeresen, ettől az időponttól folyamatos fogyás jellemzi a természetes szaporulatot. Ezen az sem változtatott, hogy 2012-től lassan elkezdett növekedni (2011-ben 1074 fő; 2018-ban 1172 fő) a születések száma, ami azonban 2018-tól ismét csökkenni kezdett, ugyanakkor a halálozások száma viszonylag magas értéken 1200-1300 fő/év állandósult.

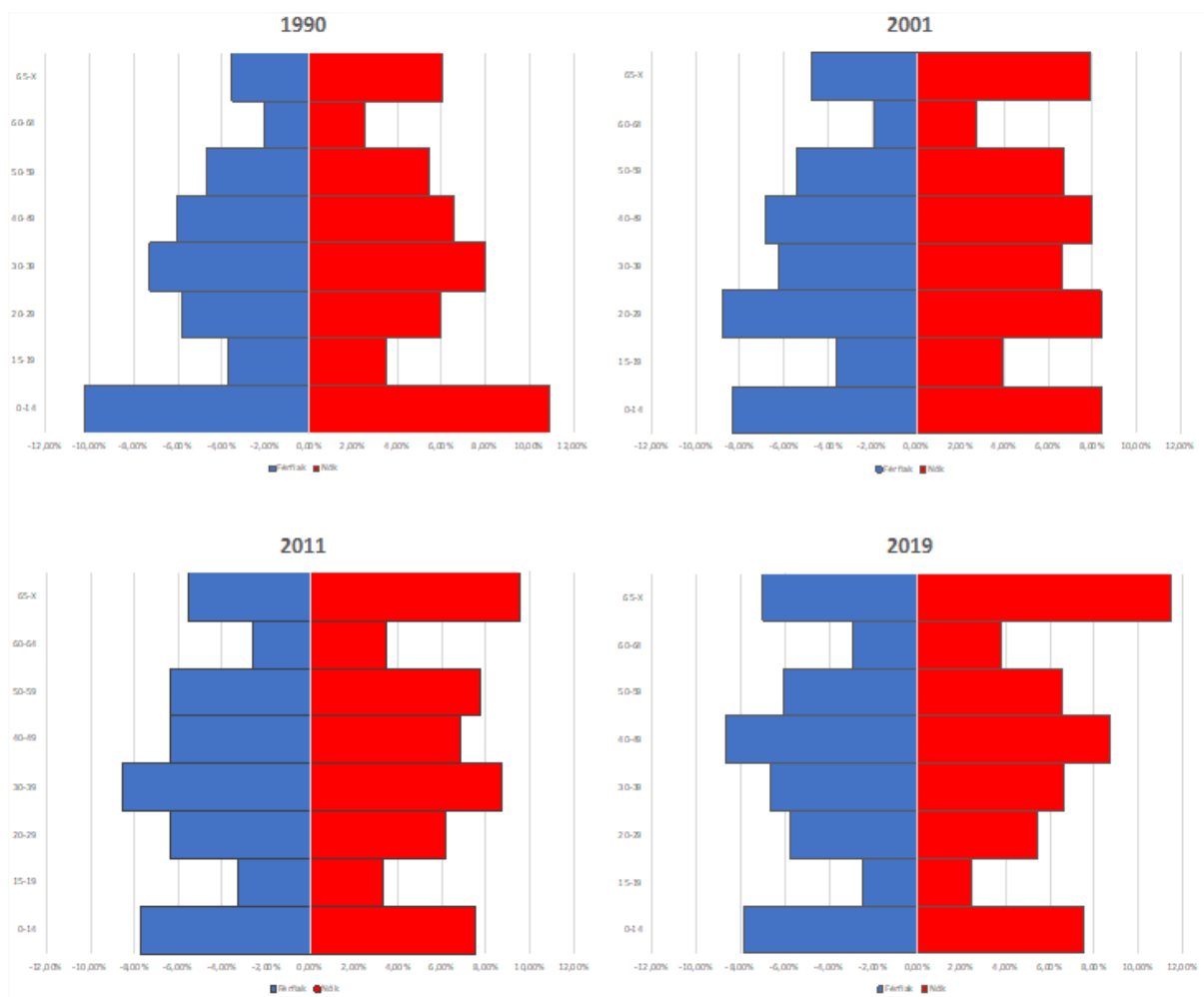
28. ábra: Az élveszületések és halálozások alakulása Kecskeméten (2000-2019)

Forrás: KSH Területi Statisztika 2001-2020. alapján, saját szerkesztés

A változások végig követhetők a város korfájának alakján is (29. ábra). a születések számának csökkenésével **Kecskemét korfája 2001-re felvette az előregedő társadalmakra jellemző „urna” alakot**, amely 2019-re az idősebb korosztályok sávjaiban jelentősen kiszélesedett, kedvezőtlen korstruktúrát mutatva.

29. ábra: Kecskemét lakónépességének korfái (1990-2019)

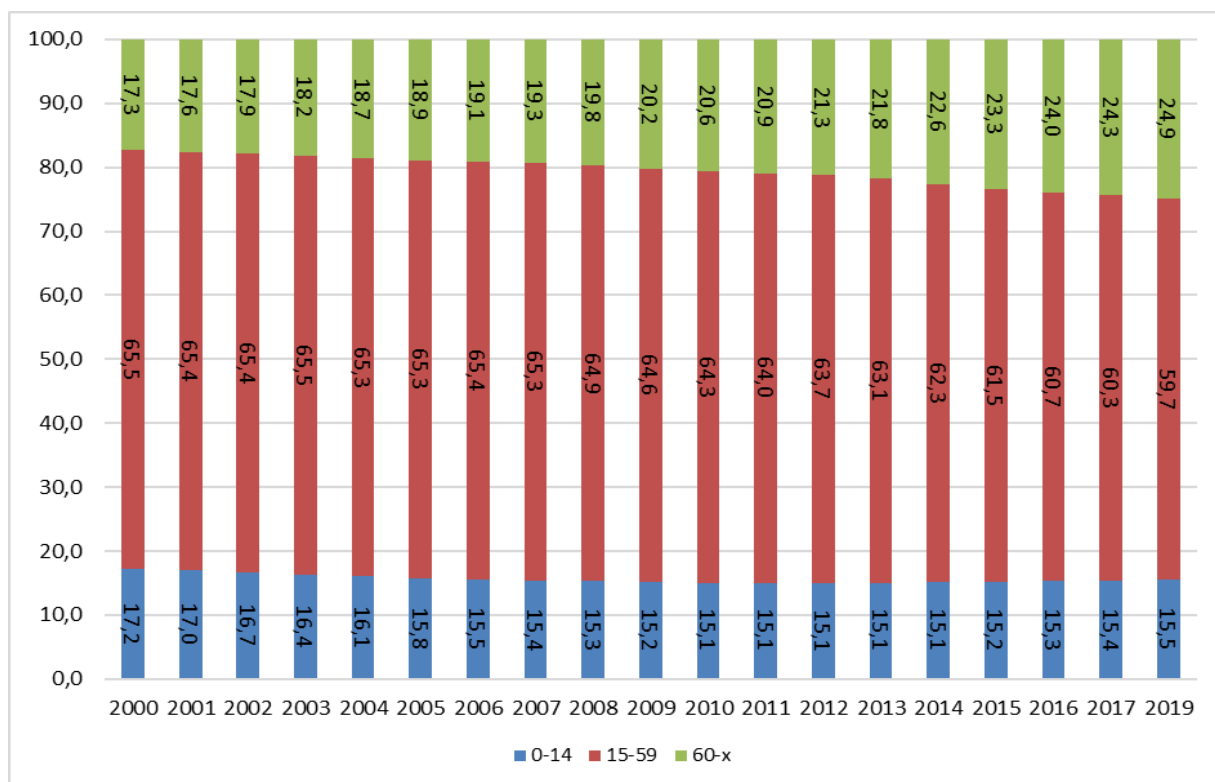
Forrás: KSH Népszámlálás 1990, 2001, 2011 és a Népszégnnyilvántartó adatai alapján, 2019.

A 60 felettek aránya 2014 és 2019 közötti időszakban 2,3 százalékponttal növekedett. Ezt a helyzetet súlyosbítja, hogy a legmeghatározóbb munkavállalói korosztályt (15-59 év közöttiek) képviselők aránya 2,6 százalékponttal csökkent. **Ez a kedvezőtlen folyamat jelentős kockázatot hordoz magában, hiszen a gazdasági fejlődés helyi humán tartalékai gyorsan kimerülhetnek** Ugyanakkor pozitívumként emelhető ki, hogy a 0-14 éves korosztályban a vizsgált időszakban enyhe, 0,4 százalékpontos emelkedés volt tapasztalható (30. ábra).

Kecskemét népességszámának alakulását napjainkban a vándormozgalom alakítja, melynek jelentősége az utóbbi évtizedekben sokkal nagyobb volt, mint a természetes szaporodásé. A 2000-2013 közötti időszak pozitív folyamatait követően, a vándormozgalomban is trendváltás következett be. A Kecskemétről történő elvándorlás különösen az elmúlt években öltött nem kívánatos méreteket (2017 és 2019 között éves átlagban 5.836 fő). A vándormozgalom erőteljes trendváltásának hátterében nem a Kecskemétre történő bevándorlás (2017-2019 között: 16.517 fő) csökkenése, hanem a városból történő egyre erőteljesebb elvándorlás (2017-2019 között: 17.508 fő) játssza a meghatározó szerepet.

30. ábra: Kecskemét korstruktúrájának változása 2000 és 2019 között

Forrás: KSH 2020.

Kecskemét állandó népessége a 2014 és 2019 közötti időszakban 1,67%-kal csökkent. Ugyanakkor a Kecskeméttel szomszédos települések állandó népessége ugyanebben az időszakban összeségében 26,62%-kal növekedett. Ez egyértelműen azt támasztja alá, hogy a Kecskemét lakosságának egy kisebb hányada inkább a környező településekre költözött, illetve a térségbe költözők is inkább a környező településeket választják – a drasztikusan növekvő ingatlanárakat mutató – Kecskeméttel szemben (4. táblázat).

4. táblázat: Állandó népesség változása 2014-2019 között Kecskeméten és a Kecskeméttel szomszédos településeken

Települések	2014 évi állandó népesség (fő)	2019 évi állandó népesség (fő)	Változás aránya(%)
Kecskemét	111.985	110.116	-1,67%
Lajosmizse	11.842	12.120	2,35%
Kerekegyháza	6.579	6.799	3,34%
Ballószög	3.512	3.816	8,66%
Helvécia	4.725	4.889	3,47%
Jakabszállás	2.717	2.715	-0,07%
Fülöpjakab	1.118	1.156	3,40%
Kunszállás	1.707	1.744	2,17%
Városföld	2.245	2.324	3,52%
Nyárlőrinc	2.304	2.340	1,56%
Szentkirály	1.938	1.916	-1,14%
Nagykörös	23.999	23.847	-0,64%

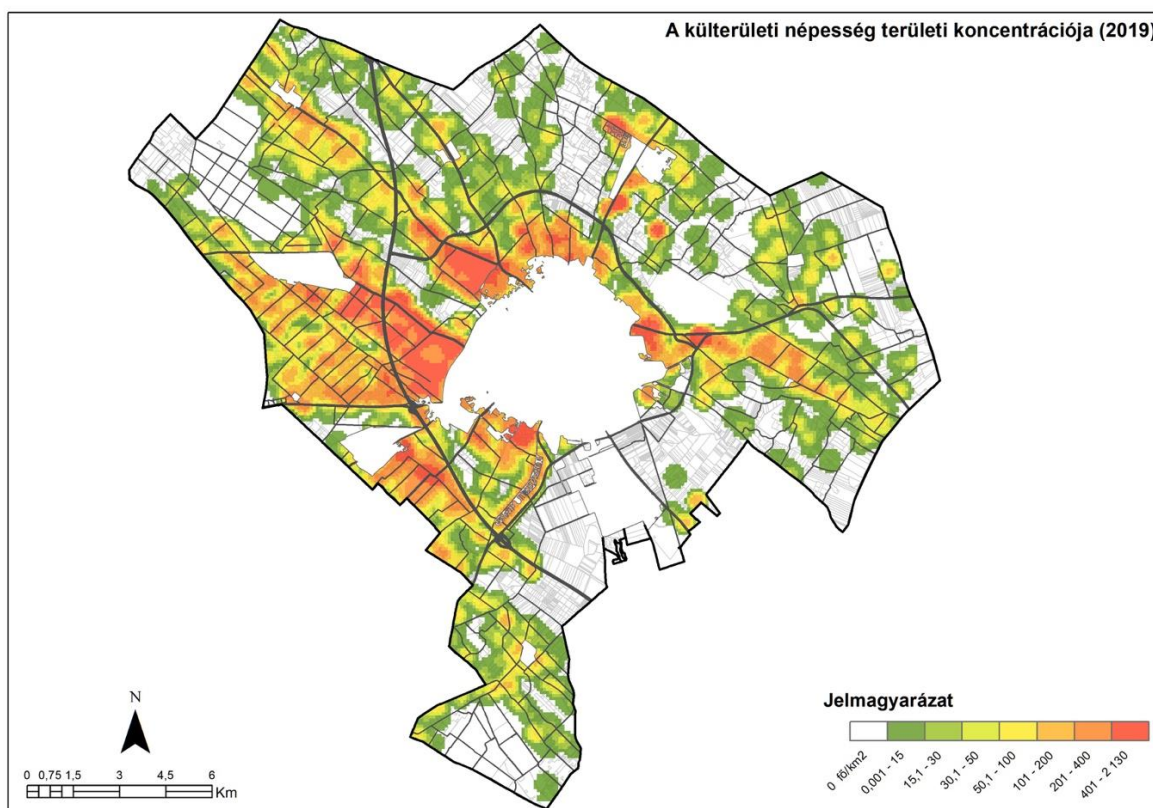
Forrás: KSH 2014 és 2019 évi adatok

A folyamat elsődleges oka, hogy – a világviszonylatban is meghatározó termelő vállalatok városba történő beköltözésével egyidőben – Kecskemét ingatlanpiaca jelentős áremelkedésen ment keresztül, ami kedvezőtlenül hatott az ingatlanpiac keresleti oldalára. A dinamikusan emelkedő ingatlanárak miatt, nem csak Kecskemét és a környező települések között, de a településen belül is megfigyelhettünk átrendeződéseket. A belterületi ingatlanok iránti kereslet visszaesett és ezzel párhuzamosan inkább a külterületi telkek, illetve az egyéb belterületi egységek olcsóbb árfejkvésű ingatlanai iránt növekedett meg az érdeklődés.

A település sajátos történelmi fejlődési útjának hagyatéka, hogy a népesség egy jelentős része a belterületen kívül lakik. A 2001-es népszámlálás adatai szerint 13.732 fő, a lakosság 12,4%-a élt külterületen, így hazánk települései közül Kecskemét rendelkezett a legnagyobb összlakosság számú külterületi népességgel. Az ezredforduló utáni évtizedben a külterületi népesség száma tovább nőtt, és a 2011-es népszámlálás szerint 17.281 fő élt a település közigazgatási területének e részén. A külterületi lakók egy része (6.720 fő) a belterülethez kapcsolódó sűrűn benépesült volt kertségekben (Budaihegy, Felsőszéktó, Körösihegy, Máriahegy, Szolnokihegy, Úrihegy, Vacsihegy), míg nagyobbik része (10.561 fő) a belterületektől akár igen távol eső tanyás körzetekben lakik (31. ábra).

31. ábra: A népesség eloszlása Kecskemét külterületén, 2019

Forrás: GeoX adatbázis, 2019.

A 2011-es népszámlálás adatai alapján, Kecskemét népességének csak 74,6%-a, 83.130 fő élt a központi belterületen. A lakónépesség mintegy 10%-a, 11.000 fő élt a településhez tartozó 10 egyéb belterületi egységekben. Az egyéb belterületek közül 3 népessége is meghaladta az

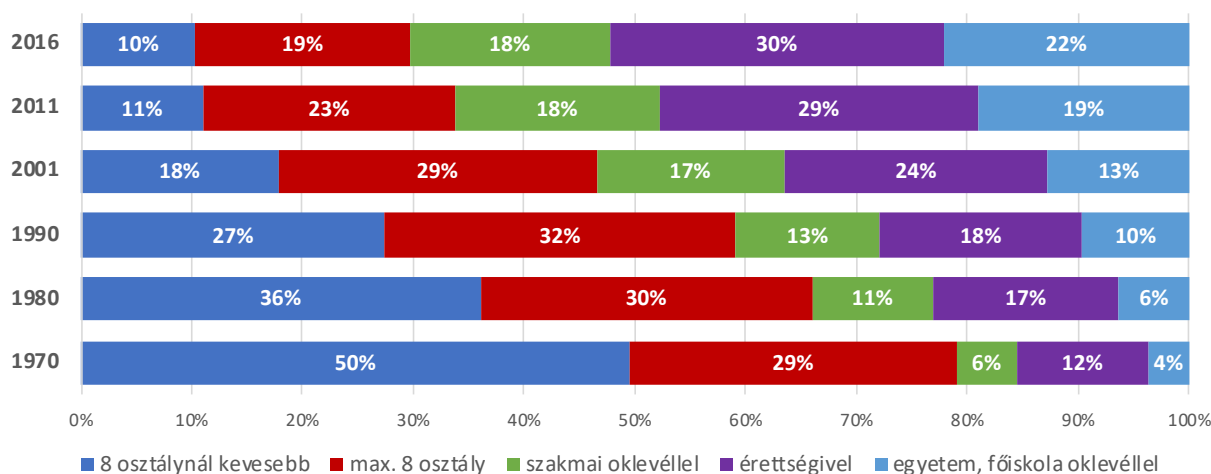

1.500 főt (Hetényegyháza, Katonatelep, Kadafalva). Hetényegyháza városrész 5.000 fő fölötti népességével a környékbeli önálló településekhez viszonyítva is tekintélyes lélekszámúnak számít. **A város lakosságának expanziója 2011 után is folytatódott**, hiszen a kecskeméti népességnyilvántartó 2016 november végi adatai alapján, folytatódott a külterületekre (18.280 fő) és az egyéb belterületi egységekbe (11.676 fő) történő kitelepülés. Érdemes kiemelni, hogy a 10 egyéb belterületi egység közül 7 esetben is növekedett a lakosságszám, ami nem meglepő, hiszen a város új telekosztásainak egy jelentős része is ezekre a területekre koncentrálódott. Ennek is köszönhetően Hetényegyháza több mint 200 fővel, de Katonatelep és Kadafalva is több mint 100 fővel tudta növelni lakosai számát. Az adatok alapján, a központi belterület népességszáma tovább zsugorodott (80.945 fő), s Kecskemét lakosságszámának már csak 72,9%-át koncentrálja. Amennyiben a jelzett térbeli lakossági mozgásfolyamatok a jövőben is folytatódnak, számos területen (pl. közlekedésszervezés, közszolgáltatások biztosítása, közművek kiépítése, városüzemeltetés) kihívások elé fogja állítani a város szakembereit és döntéshozóit.

A humánerőforrás iskolázottsága

Kecskemét lakosságának legmagasabb **iskolai végzettség** szerinti megoszlása – az országos trendeknek megfelelően – továbbra is jelentős fejlődést mutat (32. ábra).

32. ábra: A 7 éves és idősebb népesség megoszlása iskolai végzettség szerint

Forrás: KSH Népszámlálás 1970-2011 és Mikrocenzus 2016.

Azon 7 éves, vagy idősebb lakosok száma, akik kevesebb, mint 8 általánossal rendelkeztek, 1970-es és 2011-es népszámlások közötti időszakban drasztikusan visszaesett, a 2016 évi mikrocenzus adatok alapján további egy százalékpontot csökkent. A csak általános iskolai végzettséggel rendelkezők esetében 1970 és 1990 között enyhe emelkedés volt megfigyelhető, de 1990 után ez a tendencia megfordult és 2011-re ez az arány jelentősen visszaesett, majd a tendencia folytatódni látszódott 2011 és 2016 között. A szakmai oklevéllel rendelkezők aránya ezzel szemben a vizsgált időszakban emelkedő tendenciát mutatott, bár ennek a dinamikája kifulladásban volt 2011 és 2016 között. Az érettségivel rendelkezők és a diplomások aránya ugyanakkor jelentősen növekedett az elmúlt évtizedekben. Igaz 2011 és

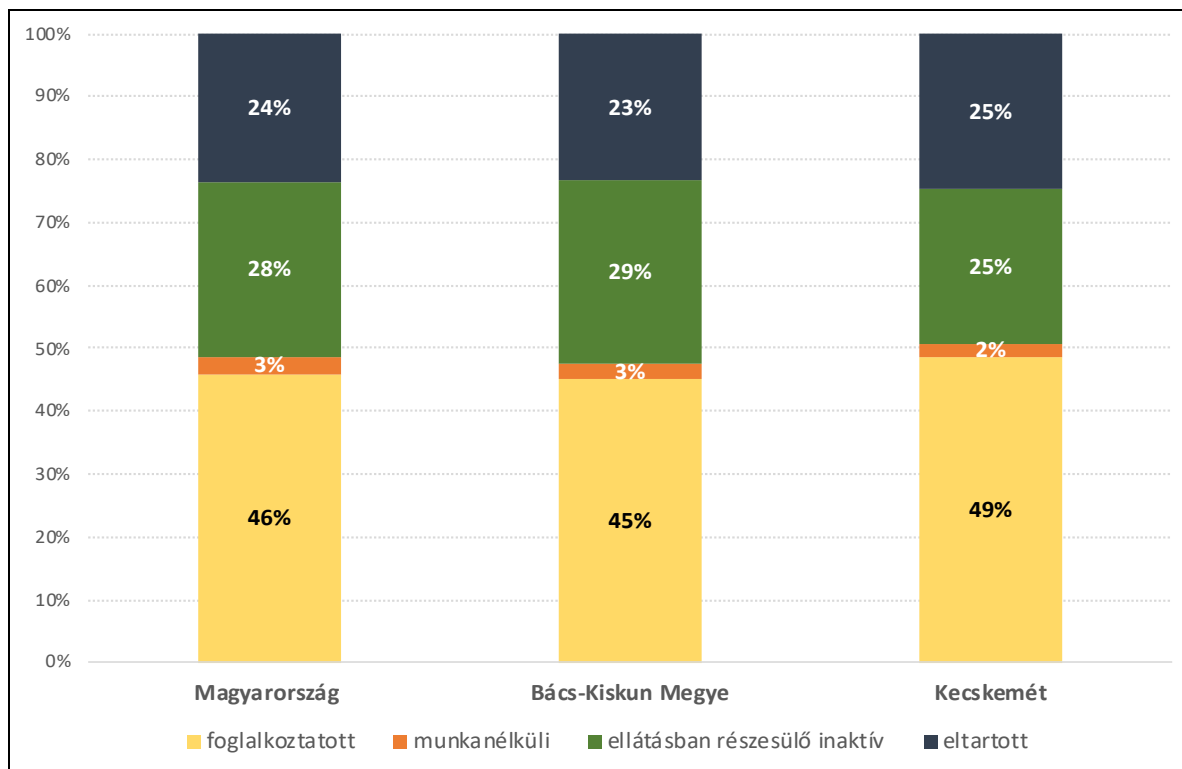
2016 között az érettségivel rendelkezők aránya már csak enyhe emelkedést mutatott, azonban a legképzettebb egyetemi, főiskolai oklevéllel rendelkezők aránya továbbra is erőteljesen (3%) növekedett. Megállapítható tehát, hogy Kecskeméten az iskolai végzettség folyamatosan javul. Ugyanakkor fel kell hívni a figyelmet arra a tényre, hogy Kecskemét lakosságának 29%-a továbbra is csak alacsony iskolai végzettséggel (max. 8 osztály vagy annál kevesebb) rendelkezik, s a város iskolázottsága a megyei jogú városok rangsorában csak átlagosnak⁹ mondható, így mind a méretéhez, mind gazdasági erejéhez képest elmarad a kívánatostól, s nem tudja megfelelően szolgálni a város modernizációs igényeit.

A jelen kori gazdasági és társadalmi kihívásaihoz való alkalmazkodás egyik legfontosabb a **digitális írástudás** minél szélesebb körű elsajátítása. Míg a hálózati összekapcsoltság területén hazánk jó helyezést ért el az uniós rangsorban, addig a digitális írástudás és készségek tekintetében elmaradt az átlagtól. A digitális technológia által kínált lehetőségek jobb kihasználtsága érdekében nagyon fontos, hogy a digitális készségek fejlesztése a lakosságot minél szélesebb körben érintse.

Gazdasági aktivitás, álláskeresés, jövedelmi viszonyok

Kecskemét lakónépességének gazdasági aktivitás szerinti megoszlása az országos és megyei viszonyokhoz képest kedvező képet mutat (33. ábra).

33. ábra: A lakónépesség megoszlása gazdasági aktivitás szerint, 2016

Adatok forrása: KSH Népszámlálás 2016 Mikrocenzus.

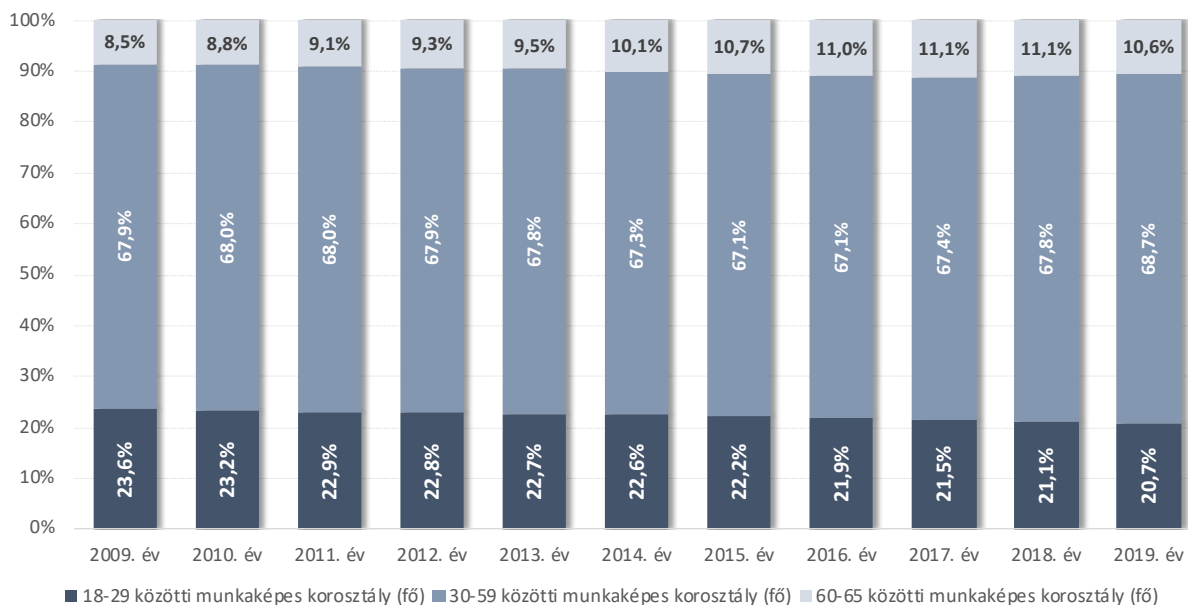
⁹ Az 1000 főre jutó nappali középiskolai tanulók számában Kecskemét a 9. helyet foglalja el a megyei jogú városok rangsorában, míg a teljes lakosságból a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya alapján, a város a 13. helyet foglalja el az említett rangsorban.

A 2016-os mikrocenzus adatai alapján a foglalkoztatottak aránya kissé magasabb (49%), míg az álláskeresők aránya kissé alacsonyabb (2%) az országos átlagnál, így a gazdaságilag aktív népesség (51%) felülmúlja az országos átlagot, az ellátásban részesülő keresők aránya pedig alacsonyabb annál (25%).

Fontos vizsgálni a városban a **munkaképes korosztály** korösszetételének változását is, amely befolyásolhatja a jövőbeli fejlesztéseket, illetve a munkaadói igények kielégítését is. A 18-29 év közötti korosztály aránya az elmúlt tíz évben folyamatos csökkenést mutat és összeségében 2,9 százalékponttal esett vissza. Ez arra utal, hogy csökken a város fiatal korosztályokat megtartó ereje. A munkaképes korosztályon belül a legnagyobb arányt a 30-59 év közöttiek képviselik. Arányuk a kezdeti csökkenést követően, 2015 óta fokozatosan növekszik, ami megfelelő stabilitást jelent. A 60-65 közötti korosztály aránya ugyan az elmúlt 10 évben 2,1 százalékponttal emelkedett, de arányuk 2015 óta gyakorlatilag stagnál (34. ábra).

34. ábra: Munkaképes korosztály arányainak alakulása Kecskeméten 2009 és 2019 között

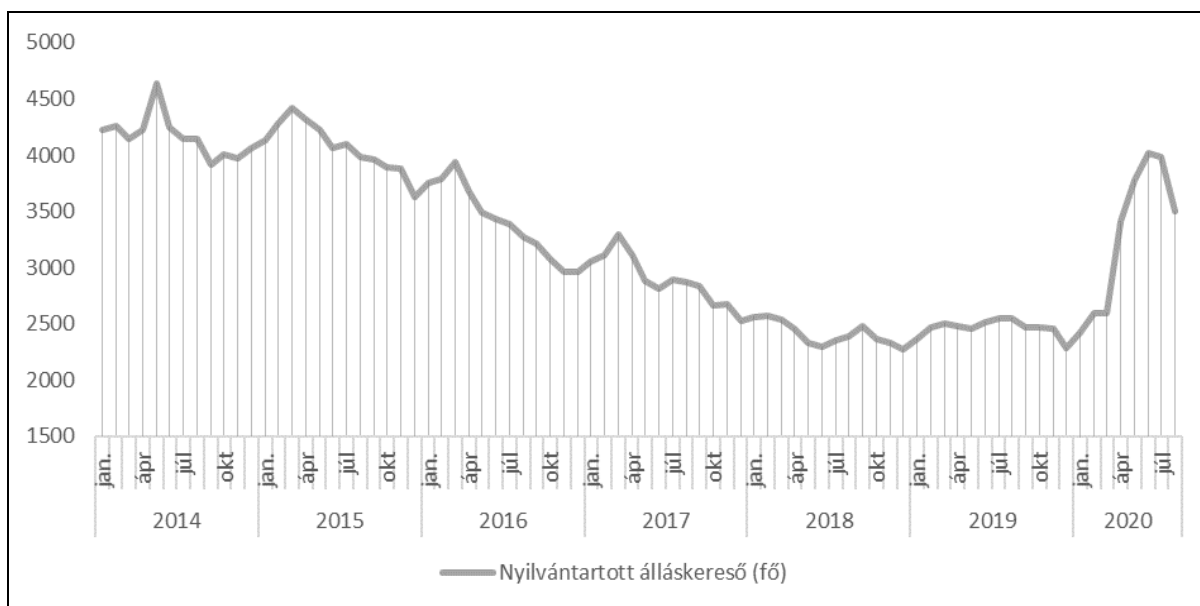
Forrás: KSH T-STAR adatbázis, 2019.

A **nyilvántartott álláskeresők** számában az elmúlt évtized második fele az országos tendenciához hasonlóan, a településen is kedvező változásokat hozott (35. ábra). Az elmúlt évtized első felében (2000-2006 között) a regisztrált munkanélküliek száma három és négyezer fő között mozgott, utána viszont folyamatosan növekedve a recesszió által leginkább sújtott évben (2009-ben) 6.257 főnél tetőzött. Ezt követően a nyilvántartott álláskeresők számának változása enyhe csökkenő tendenciát mutatott. Majd a Mercedes gyár és beszállítóik kecskeméti megjelenésével, illetve a gazdasági helyzet általános javulásával a munkanélküliség csökkenése még dinamikusabb lett, így 2019 év végére már csak 2.500 fő regisztrált álláskereső volt Kecskeméten. Ugyanakkor látható, hogy a pandémiás helyzet okozta gazdasági visszaesés városunkban is jól nyomon követhető az álláskeresők számának

alakulásában is, mivel 2020 nyarán az álláskeresők száma (a korábbi év azonos időszakához képest) közel 53%-kal emelkedett.

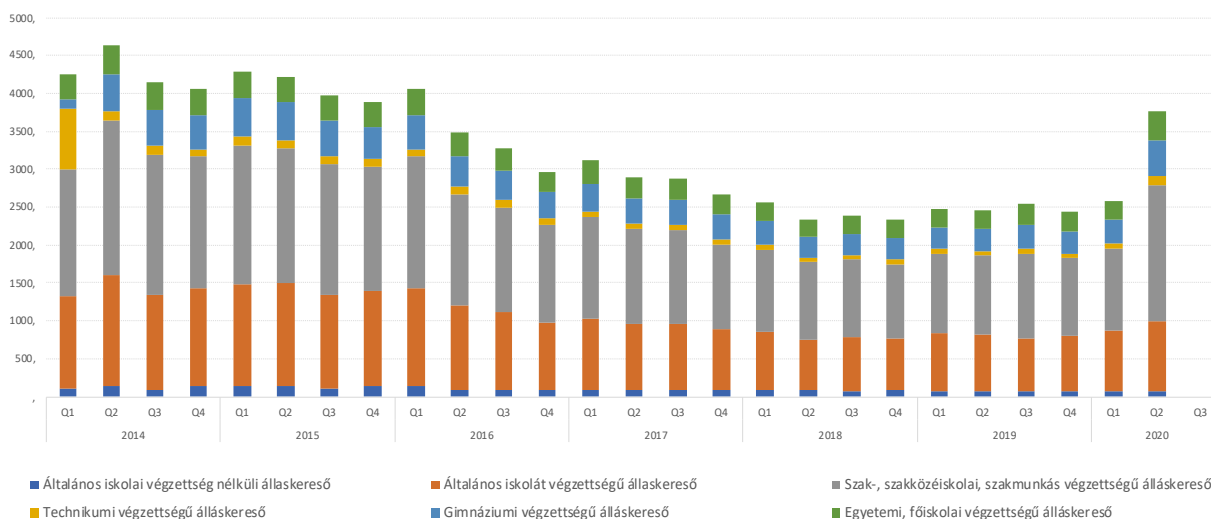
35. ábra: A nyilvántartott álláskeresők száma, 2014 -2020

Adatok forrása: KSH Népszámlálás 2016 Mikrocenzus.

Az álláskeresők képzettség szerinti megoszlása is az országos viszonyokat tükrözi: a legfeljebb általános iskolát végzettek és a szak-, szakközépiskolai, szakmunkás végzettségű álláskeresők felülreprezentáltak a csoporton belül, a munkaképes korú 15-64 éves korosztályon belüli számarányukhoz képest (átlagban ők adják az összes munkanélküli közel háromnegyedét, 73,1%), míg a diplomások aránya (9,3%) jóval alacsonyabb. (36. ábra).

36. ábra: A nyilvántartott álláskeresők képzettség szerinti megoszlása 2014-2020 között

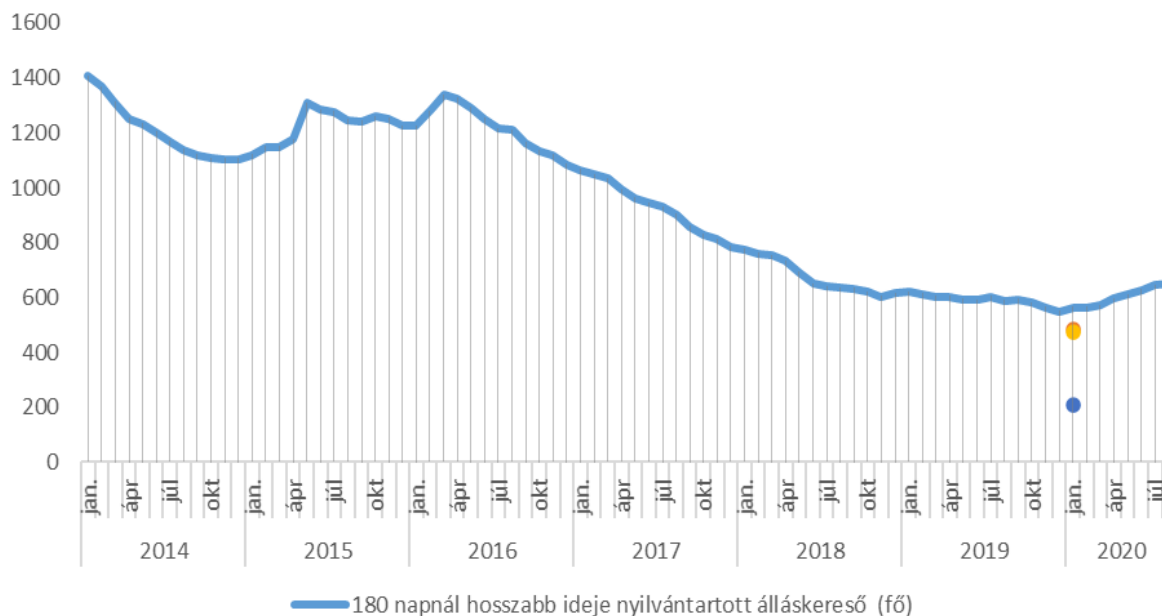
Adatok forrása: KSH

A tartósan álláskeresők száma követte, mind az országos, mind a megyei trendeket, azaz 2014 óta számuk egyenletesen csökken, majd 2018 és 2019 között kisebb stagnálás volt

érzékkelhető (37. ábra). Ugyanakkor a 2020 év eleji gazdasági visszaesés ebben a szegmensben – értelemszerűen – még nem érezte erőteljesen hatását, ez várhatóan a második félévben sokkal látványosabb lesz.

37. ábra: A kecskeméti tartósan álláskeresők számának változása 2014 -2020 között

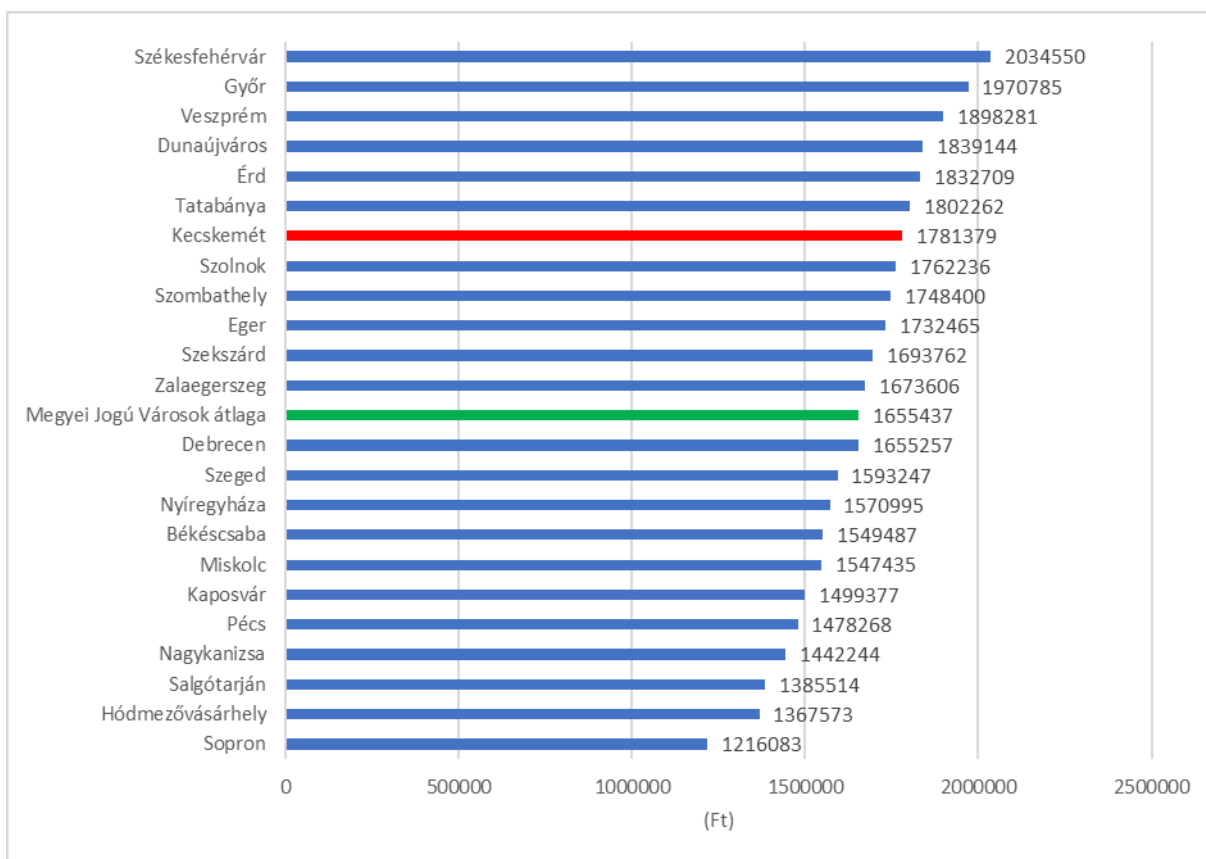
Forrás: KSH 2020.

A helyi társadalom életkörülményeinek javításában alapvető szerepet játszik **a jövedelmi viszonyok alakulása**. A 2008-2012-es pénzügyi válság vége és a Mercedes gyár termelésének beindulása (2012) óta, Kecskeméten az egy főre jutó átlagjövedelem jelentős mértékű (96,1%) növekedését figyelhetjük meg. **A helyi gazdaság erősödésének köszönhető, hogy a települési versenytársakénál dinamikusabban növekedett az egy főre jutó átlagjövedelem**, így Kecskemét a megyei jogú városok rangsorában a 2012-es 15. helyről a 7. helyre tudott előre lépni, a 2019-es 1.78 millió Ft-os értékével (38. ábra).

A munkahelyek számának növekedéséből is adódóan **az adófizetők száma a 2012-es 51.785 főről 2019-re 57.470 főre emelkedett**. Kedvezően alakult **az egy adófizetőre jutó jövedelem is, amely a vizsgált időszakban 74,5%-os növekedést mutatott**, így 2019-ben a 3.42 millió Ft-os érték, a megyei jogú városok sorában az 5. legmagasabb átlagjövedelmet jelentette.

Jellemző azonban az országon belüli jövedelmi különbségekre, hogy amíg Kecskeméten **az egy adófizetőre jutó éves átlagos jövedelem 138 ezer Ft-tal meghaladta a megyei jogú városok átlagát**, addig városunkban elérhető éves adófizetői átlagjövedelem, mintegy 422 ezer Ft-tal maradt el az első helyen található győri és 417 ezer Ft-tal a második helyen álló székesfehérvári éves átlagjövedelmektől.

38. ábra: Egy főre jutó átlagjövedelem a megyei jogú városokban 2019-ben

Forrás: TEIR 2019.

4.1.2. Humán infrastruktúra állapota, intézményi ellátottság

A kecskeméti intézményhálózat az elmúlt évtizedek fejlesztéseinek köszönhetően kiterjedt és sokelemű. **Az egészségügyi, szociális, közművelődési és kulturális, oktatási, kutatás-fejlesztési, sport és rekreációs, közigazgatási, valamint kereskedelmi és szolgáltatási intézményhálózat megléte, minőségi kiépítettsége és harmonikus fejlesztése a növekvő városverseny miatt jelentősen felértékelődött.**

A városi közintézmények szerepe ma már jelentősen túllépett azon, hogy pusztán csak egy ellátottsági mutatóként, a város fejlettségét meghatározó mennyiségi követelményként, vagy éppen az önkormányzati (kötelező és önként vállalt) feladatok ellátását szolgáló infrastrukturális egységként tekintsünk rá. **Szerepük a jóléti társadalmakban a város élhetőségének, közösségformáló szerepének, valamint versenyképességének fontos, s egyre inkább felértékelődő eleme.** Az intézményi és közszolgáltatási ellátottság, illetve **annak minősége,** ma már meghatározó nem csak a befektetők körében, hanem az új lakóközösséget kereső családok, munkavállalók, vagy tanulmányukat indító diákok döntéseiben is, így **jelentős hatással van a humán infrastruktúra állapotára is.**

Az egyre erősödő városverseny és a társadalom változó igényei Kecskeméten is rávilágítottak arra, hogy **az intézményhálózat bővítése, minőségi fejlesztése** nem csak egy elvárt társadalmi, politikai igény – amely jelentős anyagi áldozatokat, s feladat ellátási többletet követel a fenntartó önkormányzat, illetve állam részéről – hanem sokkal inkább **város-, és társadalomfejlesztési potenciál**. Ezek kialakítása, megfelelő üzemeltetése és szakmai irányítása nem csak a szolgáltatási színvonal emelését, de az intézményhálózatban folyó szakmai munka minőségét, s azon keresztül a humán infrastruktúra fejlettségét is befolyásolhatja, ami hatással lehet az adott intézmények (pl. oktatási, egészségügyi, vagy éppen kulturális) ismertségének és elismertségének növelésére, a hatásrendszereken keresztül pedig a város funkcionális szerepkörének kiterjesztésére is.

Kulturális intézmények

Az elmúlt évtizedek kitartó munkájának köszönhetően **a város kulturális intézményei** közül nem egy országos hírű és szakmailag elismerté vált. Ezek közül ki kell emelni a több díjjal is kitüntetett Katona József Megyei Könyvtárat, továbbá a Kecskeméti Kulturális és Konferencia Központot, a Kecskeméti Ifjúsági Otthont, a Ráday Múzeumot, a Bozsó Gyűjteményt, a Kecskeméti Képtárat (Cifrapalota), a Katona József Színházat, vagy a városi színjátszás üde színpoltját jelentő, s a fiatalabb korosztályokat megszólító Ciróka Bábszínházat.

Ezek az intézmények aktív szerepet vállalnak a kecskeméti hagyományok ápolásában, kulturális arculatának formálásában, vagy éppen a helyi közösség identitásának erősítésében. Az elkötelezett és kiváló szakembereknek köszönhetően, Kecskemét ma már **országos jelentőségű bemutatóhelyekkel** és kiállításokkal is rendelkezik, mint például a Magyar Fotográfiai Múzeum, a Magyar Naiv Művészek Múzeuma és a Szókraténusz Játékmúzeum. **Művészeti alkotóműhelyei** (Nemzetközi Kerámiastúdió, a Nemzetközi Zománcművészeti Alkotóműhely, illetve a magyar animáció egyik vezető műhelyeként számontartott Kecskemétfilm Kft.) pedig már az országhatáron kívül is ismertek, elismertek. Ugyanez mondható el a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézete tevékenységéről, melynek mestertanfolyamai, szemináriumai és koncertjei méltán világhíresek.

A közoktatási intézményi hálózat

Az elmúlt szűk egy évtizedben jelentős volt az előrelépés **a nevelési, közoktatási és felsőoktatási intézményhálózat** fejlesztése területén is. A jelentkező társadalmi igényeket lekövetve, formálódott a város óvodai és közoktatási intézményhálózata. A kecskeméti **óvodai feladatellátási helyek** száma a 2012 óta 18 egységgel gyarapodott, ahol a férőhelyek száma 199 fővel bővült. Így jelenleg 52 feladatellátási hely, 178 csoportjának, 4.319 férőhelyén 93,1%-os kihasználtság mellett látják el a szakemberek a nevelési feladatokat.

Az általános iskolai intézményhálózat 17 intézmény 44 telephelyét foglalja magába, ahova 9.585 tanuló jár. Érdemes kiemelni, hogy bár a tanulók száma jelentős hullámválást mutatott az elmúlt 7-8 évben (2012-ben 9.107 fő, 2018-ban 9.713 fő), de a tanulósám a más településről bejáró diákok lassan növekvő számának köszönhetően stabilizálódni látszik. Kecskemét erősödő oktatási szerepkörére utalhat az a tény is, hogy – a térségben csökkenő gyerekszám ellenére – a különböző magán (pl. Mercedes) és felekezeti (katolikus, piarista, református) intézményeknek köszönhetően napjainkban több mint 100 településről bejárók száma emelkedő tendenciát mutat (2006-ban 693 fő, 2012-ben 850 fő, 2019-ben több mint 1.000 fő).

A középfokú oktatási feladatokat 2019-ben 12 gimnáziumi, 7 szakközépiskolai és 3 szakközépiskolai, továbbá 9 szakiskolai intézmény látott el Kecskeméten. Nappali tagozaton gimnáziumban 3.225 fő, szakközépiskolában és szakközépiskolába 4.834 fő, míg szakiskolában 132 fő tanult 2019-ben. A város egyre erősödő középiskolai szerepkörét jól mutatja, hogy az 1000 lakosra jutó nappali tagozatos középiskolai tanulók számát (74,21 fő) tekintve Kecskemét a megyei jogú városok rangsorában a korábbi pozíciójához (1999-ben 17. helyezés) 8 helyet tudott javítani napjainkra. A más településekről bejáró középiskolások aránya közelít a 35%-hoz (2.853 fő), melyek közül a város 7 db középiskolai kollégiumában, 2019-ben 926 középiskolás és 15 fő szakiskolai tanuló részesült elhelyezésben.

A kecskeméti középfokú oktatási intézmények iránt mutatkozó növekvő érdeklődés nagymértékben köszönhető a – munkaerőpiac jelzéseit figyelembe vevő – képzési kínálat modernizációjának (pl. duális képzési formák, technikus végzettség szerzésének lehetősége mintegy 40 szakterületen, hiányszakmák képzéseinek indítása). **A középfokú oktatási hálózaton belül Kecskemét nagy figyelmet fordított a képzés-átképzés, valamint felnőttképzés rendszerének fejlesztésére, a képzés minőségének és tárgyi feltételeinek javítására,** valamint a munkaerőpiaci igényeknek megfelelő képzések kialakítására is.

Talán a legmarkánsabb változások a város **felsőoktatási intézményrendszerében** következtek be az elmúlt bő egy évtizedben. A jelentős infrastrukturális („Tudósház” létrehozása, a GAMF Kar új infoterének és hegesztőműhelyének, a Tanítóképző Főiskolai Kar Természettudományi Központjának, valamint a Kertészeti Főiskolai Kar Környezetvédelmi és Kertészeti Élelmiszeralapanyag-vizsgáló Laboratóriumának kialakítása, Járműmérnöki Intézet felépítése, korszerű gépek beszerzése, valamint a teljes informatikai hálózat modernizációja) és szakmai és humán erőforrás fejlesztések (Járműipari Technológiai Transzfer Iroda, Környezetbarát Technológiák Tudásközpontja) eredményeképpen, látványosan javultak a felsőoktatás szakmai és infrastrukturális feltételei, bővültek az intézmény szakmai és tudományos kapcsolatai. 2012 óta lehetőség van az intézményben **duális képzési rendszerben** is folytatni a tanulmányokat, ami azt jelenti, hogy a hagyományos felsőoktatási képzési rendszertől eltérő, gyakorlatorientált képzésen (a képzési időnek közel a felében az egyetemi karokon kívül a szerződött partnereknél zajlik.) vehetnek részt a hallgatók.

A város 2012-től megfigyelhető domináns gazdasági fejlődése igényelte a felsőoktatási kapacitások bővítését, illetve oktatási kínálatának szélesítését, s minőségének fejlesztését. Ennek a folyamatnak a részeként indították el (2015 júniusában) a közigazgatási campus kialakítását, melynek helyszínéül a volt Bács-Kiskun Megyei Kórház Izsáki úti telephelyét határozták meg¹⁰. Alig egy évvel később, 2016. július 1-jén a kecskeméti felsőoktatás újabb mérföldkőhöz érkezett. A Kecskeméti Főiskola és a Szolnoki Főiskola egyesülésével létrejött egy új, 4 karral működő, s immár alkalmazott tudományok egyetemként funkcionáló intézmény, amely 2017. augusztus 1-étől *Neumann János Egyetem* nevet viseli. Neumann János Egyetem – a munkaerőpiaci igények minél teljesebb körű kielégítése érdekében – új szakirányokat (gépészmérnöki, járműmérnöki, logisztikai mérnöki, vidékfejlesztési agrármérnöki, környezetgazdálkodási agrármérnöki) vezetett be, melyekkel együtt **jelenleg a három karon** (Gazdaságtudományi, GAMF Műszaki és Informatikai, Kertészeti és Vidékfejlesztési) összesen **15 alapszak és 5 mesterszak** (Nemzetközi gazdaság és gazdálkodás, MBA, Gépészmérnöki, Kertészmérnöki, Vidékfejlesztési agrármérnöki) **közül választhatnak az NJE-re jelentkező hallgatók. Lehetőség van az egyetemen duális képzési rendszerben is folytatni a tanulmányokat**, ahol a hallgatók napjainkban 13 alapszak és egy mesterképzés (gépészmérnöki) közül választhatnak.

A város felsőfokú oktatási hálózatának és kínálatának változásai napjainkban is folyamatosak. A Neumann János Egyetem (NJE) 2020-as szervezeti átalakításának eredményeként, ismét megtalálhatók a *Károli Gáspár Református Egyetem* (KGRE) képzései a városban. Az átalakítás eredményeként az NJE Pedagógusképző Kara 2020. július 31. napján átkerült Károli Gáspár Református Egyetem szervezeti rendszerébe. A változások következtében újabb kar és képzési formák jelennek meg hamarosan Kecskemét felsőoktatási struktúrájában. A KGRE összesen hét szakot indít Kecskeméten 2021 szeptemberétől. Új karként jelenik meg a városban a Szociális és Egészségtudományi Kar, és visszatér Kecskemétre a nagy múltú jogászképzés, a KGRE Állam- és Jogtudományi Karának köszönhetően. A Szociális és Egészségtudományi Kar keretében szociális munka, valamint szociálpedagógia alapképzést hirdetnek levelező munkarendben. Az Állam- és Jogtudományi Kar keretében pedig jogi felsőoktatási szakképzést és jogász osztatlan képzést indítanak 2021 szeptemberétől szintén levelező munkarendben. A Pedagógus Kar 2021-es kínálatában a megyeszékhelyen csecsemő- és kisgyermeknevelő, valamint óvodapedagógus szak lesz elérhető nappali képzésben. Emellett levelező rendszerben ugyanezekre a szakokra, valamint közösség-szervezés szakra lehet majd jelentkezni.

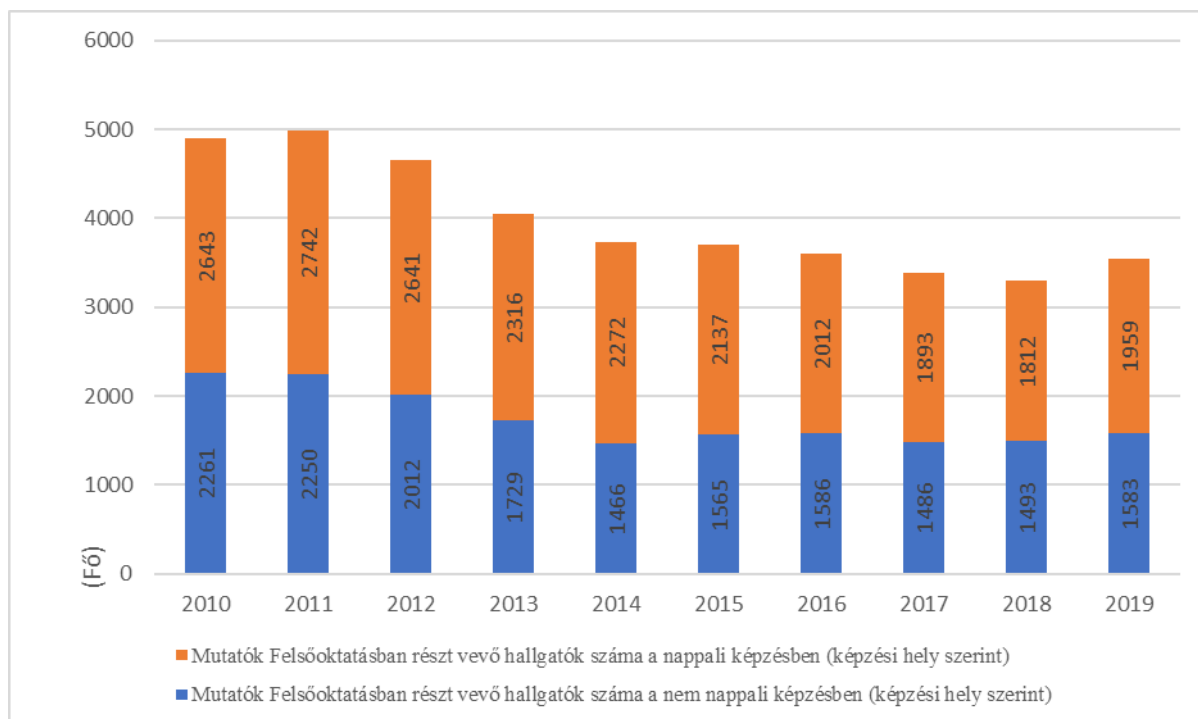
¹⁰ Az egyetem a „Nyugati-kapu” fejlesztési övezetében 5,5 hektáros területen, több ütemben mintegy 30 ezer négyzetméteren öt épület (oktatási, igazgatási-adminisztrációs, könyvtár, kollégium és kulturális központ) felépítését tervezi. Az egyetemi CAMPUS I. ütemének kivitelezési és kiviteli tervezési feladatai 2017 februárjában indultak el. A munka keretében 2019 szeptemberére elkészült az oktatási épület, illetve az igazgatási-adminisztrációs épület alapozása.

A felsorolt képzési kínálat mellett a városban működik a *Szegedi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar Repülő- és Űrorvosi Tanszéke, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem - Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézete*. A kecskeméti oktatási telephely 2005. január 1. óta biztosít külföldi és hazai hallgatóknak felsőfokú zenepedagógiai képzéseket. A város felsőfokú képzési kínálatát színesítik a *Tomori Pál Főiskola* kihelyezett gazdaságtudományi képzései is, ahol gazdálkodás és menedzsment, pénzügy és számvitel, valamint nemzetközi gazdálkodás alapszakokon lehet tanulmányokat folytatni, költségtérítéssel formában.

Bár az elmúlt évtizedben jellemzően csökkent a városi felsőfokú oktatási intézményekbe járó hallgatók száma (39. ábra), a megvalósított szervezeti átalakításoknak köszönhetően, **a város érdekelt a hallgatói létszám legalább megduplázásában az évtized végéig**. A kitűzött célok eléréséhez elengedhetetlen lenne egy inspiráló városi egyetemi közeg és hangulat kialakítása, az oktatási és tudományos teljesítmény fokozása, a minősített oktatók számának emelése, valamint új kari- és szakakkreditációk előkészítése. Emellett szükség mutatkozik – állami segítséggel – új egyetemi tudásközpontok városi letelepítésére, továbbá a gazdaság és az egyetemi szféra kutatási és innovációs kapcsolatainak szélesítésére, erősítésére és elmélyítésére.

39. ábra: A kecskeméti felsőfokú oktatási intézménybe járó hallgatók létszámának változása

Forrás: KSH Területi statisztika 2020.

Az egészségügyi intézményhálózat

Az egészségügyi alapellátás biztosítása során Kecskemét mindenben igyekszik megfelelni a kor követelményeinek. Az egészségügyi alapellátó hálózat kapacitását úgy méretezték, hogy

nem csak a város, de a környező térség lakosságának igényeit is ki tudja elégíteni. Az önkormányzat az egészségügyi alapellátást 37 feladatellátási helyen biztosítja (21 felnőtt háziorvosi és 16 házi gyermekorvosi feladatellátási hely, melyek közül 10 olyan feladatellátási hely található a városban, ahol egyszerre vehető igénybe felnőtt háziorvosi és házi gyermekorvosi ellátás). A háziorvosi, és a házi gyermekorvosi rendelők – a közszolgáltatások egyenlő területi elérhetőségének érdekében – térben egyenletesen elosztva, a jelentősebb lakónépességgel rendelkező városrészekbe (valamint a közigazgatási területhez tartozó szatellit települések közül Hetényegyházára, Kadafalvára és Katonatelepre) települtek. A városban a háziorvosok száma 2019-ben 47 fő volt, ez 3 fővel kevesebb, mint 2011-ben regisztrált érték, a házi gyermekorvosok száma (20 fő) ez 2 fővel kevesebb 2011-hez képest. Komoly kihívást jelenthet a jövőben, hogy a praxissal rendelkező 47 felnőtt háziorvosból 21 fő, míg a 20 házi gyermekorvosból 10 orvos töltötte már be a rá irányadó nyugdíjkorhatárt, **így a háziorvosok pótlása az elsődleges megoldandó feladatok közé kell, hogy tartozzon a jövőben.**

A megyeszékhelyen 18 fogorvosi körzet és rendelő található. A 18 fogorvosból 2 nyugdíjas korú, így a megfelelő pótlás az alapellátás zavartalan biztosítása érdekében ezen a területen is fontos. **Kecskemét 2019-ben 35 gyógyszerházzal és 2 fiókgyógyszertárral rendelkezett,** a településen 10.000 főre átlagosan 3,35 gyógyszerházzal jutott, ami lényegesen kedvezőbb ellátottsági szintet mutat az országos 3,07-es értéknél.

A megyeszékhely **szakorvosi rendelőintézetei,** valamint a megyei kórház és a repülőkórház szakambulanciái 130 szakellátási formával nemcsak a város, hanem tágabb környezetének (kecskeméti telephelyek 24 település (2019: 196.673 fő) teljes körű területi illetékességű ellátásáért felel) igényeit is kiszolgálja. A járóbeteg szakellátást 2019-ben 1,62 millióan vették igénybe.

Kecskemét a **fekvőbeteg ellátásban** is kiemelkedő szerepet tölt be a megyében. A város két kórházában (Bács-Kiskun Megyei Kórház, MH Kecskeméti Repülőkórház) 2019-ben 33 fekvőbeteg osztálya 1.785 működő ágyon folytatott gyógyító munkát. A megyei kórház szerepét jól mutatja, hogy illetékessége több mint 60 megyei településre terjed ki, így mintegy 500.000 ember ellátásáért felelős. A növekvő térségi szerepkörből adódó feladatok (a kardiológia, a belgyógyászat és a szájsebészet területén megyei, míg az ortopédia, onkoradiológia és plasmapheresis terén regionális hatókörű feladatokat lát el) szükségessé tették az intézmény folyamatos fejlesztését. Az elmúlt bő hét év a folyamatos fejlesztések jegyében telt el (bővült az onkoradiológiai központ, új helyre költözhetett a Bőr- és Nemibeteg Gondozó, új Gastroenterológiai Központot alakítottak ki). 2014-ben megnyitotta kapuit a Kecskeméti Gyógyintézeti Központ Az új, több mint 15.000 m²-es komplexumba létrejött egy új szív és érrendszeri diagnosztikai és terápiás centrum, fejlesztették onkoradiológiai részleget, a teljes diagnosztikai és telemedicina rendszert. Majd 2014-től tovább fejlődhetett a komplex onkológiai betegellátás is. Emellett végig kísérték az időszakot

különböző szakmai és szervezeti fejlesztések is. Ezek közül a legfontosabb a 2013-as szervezeti átalakítás volt, melynek keretében összevonták a kecskeméti Megyei Kórházat, a Kiskunfélegyházi Városi Kórházat és Rendelőintézetet, valamint a Kalocsai Szent Kereszt Kórházat, az integrációs folyamat részeként egy közel 3 milliárd Ft értékű fejlesztés is megvalósulhatott, amely épület- és laborkorszerűsítéseket, orvos-szakmai technológiai fejlesztéseket és eszközbeszerzéseket érintett.

A fejlesztések lendülete napjainkra sem állt le, hiszen elindult 2020-ban az egynapos sebészetnek helyet adó és a gyermekpszichiátria épületének kivitelezése, valamint elkezdődött a 80 fős nővérszálló építése is. Figyelembe véve a Kecskeméti Megyei Kórház napi 6.000-7.000 fős betegforgalmát, szükséges a Nyíri úti telephely megfelelő forgalmának és parkolási igényeinek kielégítése is, melynek keretében új körforgalom és hozzá kapcsolódóan egy parkolóház (385 fedett- és további 32 külszíni parkoló) építése is megkezdődött. *A jövőben az egészségügyi ellátás kapcsán a legfőbb feladatként a gyógyító tevékenység minőségi színvonalának növelése, az intézmény hatékony működésének biztosítása és a kialakult orvos és ápolóhiány mérséklése fogalmazható meg városi szinten.*

A szociális ellátóhálózat

Kecskemét a szociális ellátás intézményi rendszerén keresztül széleskörű kapcsolati rendszert működtet, ennek keretében **szociális alapszolgáltatásokat** (étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, családsegítés, támogató szolgálat, nappali ellátást nyújtó létesítmények, népkonyhai étkeztetés, hajléktalan ellátás), **szakosított ellátásokat** (pl. idősök átmeneti elhelyezése, hajléktalanok éjjeli menedékhelye, illetve átmeneti szállása, hajléktalanok otthona, valamint rehabilitációs intézménye, ápolást-gondozást nyújtó intézményi szolgáltatások, fogyatékosok otthona) és **gyermekjóléti alapellátásokat** (család- és gyermekjóléti szolgálat, család- és gyermekjóléti központ, gyermekek napközbeni ellátása, gyermekek átmeneti gondozása) **egyaránt biztosít a város és térsége lakosságának**. Az önkormányzat feladatellátását a saját intézményein kívül, több mint egy tucat külső szervezet is segíti, összességében mintegy 70 telephelyen.

Kecskemét a **szociális alapszolgáltatásokat** az önkormányzat fenntartásában integrált intézményként működő **Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága (ESZII)**, az **Őszirozsa Időskorúak Gondozóháza** keretében, valamint – ellátási szerződések, illetve megállapodások alapján – külső szakmai szervezetek (**Humán-Rehab Közhasznú Egyesület** [40 férőhelyen biztosítja a fogyatékkal élő személyek nappali ellátását], **Római Katolikus Főplébánia** [pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali és közösségi ellátása, szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátása], **Magyar Máltai Szeretetszolgálat** [népkonyhai étkeztetés, családok átmeneti otthona, éjjeli menedékhely, nappali melegedő biztosítása, hajléktalanok otthona, hajléktalanok rehabilitációs otthona, utcai szociális munka], **SOS-Gyermekfalu Magyarországi Alapítványa** [helyettes szülői ellátás, gyermekek átmeneti otthona]) bevonásával látja el.

A **szakosított ellátások** területén, az Időskorúak átmeneti elhelyezését biztosító szolgáltatást két önkormányzati intézmény is nyújt 28 férőhelyen. A hajléktalanok éjjeli menedékhelyét (39 férőhely) és hajléktalanok átmeneti szállását (13 férőhely) szolgáltatási szerződés keretében a Magyar Máltai Szeretetszolgálat biztosítja. **Ápolást-gondozást** 4 intézmény (Margaréta Otthon [240 férőhely], Hetényi Idősek Otthona [25 férőhely], Platán Otthon [idősek otthona 120 férőhely, fogyatékosok otthona 100 férőhely], Hajléktalanok Otthona [28 férőhely]) biztosít Kecskeméten összesen több mint 513 férőhellyel. A város rendelkezik egy *rehabilitációs intézménnyel* is (hajléktalan személyek rehabilitációs intézménye), melyet a Magyar Máltai Szeretetszolgálat tart fenn 21 férőhellyel.

A **gyermekjóléti alapellátások** körébe tartozik a **bölcsődei alapellátás**, ahol 8 önkormányzati feladatellátási helyen, 782 férőhelyen 795 gyermeket gondoztak 2019-ben. A bölcsődei ellátási igény növekedését jól mutatja, hogy a teljes telítettséggel dolgozó önkormányzati bölcsődéken kívül még egy vállalati (Mercedes, 28 férőhely) és egy felekezeti („Silencio” Hitközség, 48 férőhely) bölcsőde, valamint 19 önálló családi bölcsőde keretében, 121 engedélyezett férőhely található, amely teljes mértékben kihasználja a rendelkezésre álló engedélyezett kapacitásokat, így a város bölcsődéibe, illetve családi bölcsődéibe beiratott gyermekek száma megközelítette az 1000 főt 2019-ben. Az önkormányzati intézmények beiratkozási adataiból (2019/2020-as gondozási évben 803 fő) is jól látható, hogy az eddig már megvalósított fejlesztések ellenére, jelentős társadalmi igény mutatkozik a városban a bölcsődei szolgáltatások iránt. A jövőbeli intézményi kapacitások fejlesztése hozzájárulhat a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez, így közvetett módon a helyi és térségi foglalkoztatás szintjének emeléséhez, valamint a munkaerőpiacra történő belépés, illetve gyors visszatérés támogatásához.

Az egyéb család- és gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat Kecskeméten az ESZII működteti a Család- és Gyermekjóléti Központon keresztül, ahol a **családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás** integráltan működik. A központnak kell ellátnia járási szinten a hatósági és a vonatkozó jogszabályban meghatározott speciális szolgáltatásokat is. Nem hatósági jellegű járási feladatkör az **óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység** is, amely 2018. szeptemberétől kötelező feladatként jelent meg az önkormányzat szolgáltatási tevékenységei között. Ennek keretében Kecskemét járás területén hozzávetőlegesen 25.000 gyermek szociális segítő tevékenységét kell ellátnia a központnak. Ez a humán erőforrás biztosítása szempontjából jelentős kihívást jelent Kecskemét számára.

A **gyermekek átmeneti gondozása** a Magyar Máltai Szeretetszolgálat 21 férőhelyes családok átmeneti otthonában történik. Ezen kívül az SOS-Gyermekfalu Magyarországi Alapítványa 5 főnek biztosít helyettes szülői ellátást, továbbá 2015. év júliusától kezdte meg az SOS-Gyermekfalu Magyarországi Alapítványa a 12 férőhelyes gyermekek átmeneti otthona működtetését.

A fentebb bemutatottakból is jól látható, hogy a szociális ellátások területén **Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának** – a jogszabályok által meghatározott – **jelentős és költségigényes szociális feladatai, ellátási kötelezettségei vannak, melyek a helyi demográfiai és társadalmi folyamatok, illetve szükségletek változásával folyamatosan módosulhatnak, új fejlesztési igényeket generálva.** A városnak szem előtt kell tartania, hogy a különböző jogszabályokban nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban levő célcsoportok (pl. gyermekek, idősek, fogyatékosok, nők, romák, mélyszegénységben élők) helyzetét szükséges nyomon követni és a városi társadalmi folyamatokat elemezni, hogy a társadalmi igényeknek megfelelő, hatékony ellátó rendszer és szolgáltatások alakulhassanak ki, ezzel is biztosítva a társadalmi esélyegyenlőség követelményének teljesülését, illetve a szolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvének biztosítását.

A városi szociális ellátórendszernek az elkövetkező években jelentős kihívásokkal kell megküzdenie, hiszen az ellátórendszer jelentős finanszírozási nehézségekkel küzd. Ebből is adódóan az ellátórendszer épületállománya elavult, egyes szociális intézmények (pl. idősek otthonai, ápolást-gondozást nyújtó intézmények, fogyatékosok otthona) kapacitása (az igénybe vevők és rászorulókat relatíve magas száma miatt) nem kielégítő, tárgyi feltételei hiányosak. Az alacsony fizetések, a szakterület megbecsülése és a rossz munkahelyi körülmények miatt, az ágazat munkaerőproblémákkal, szakemberhiánnyal küszködik, melyet tovább nehezít a magas dolgozói fluktuáció (különösen gyermekjóléti területen) is.

Figyelembe véve a város és térségének demográfiai folyamatait, egyes társadalmi csoportok mentális állapotának romlását, a szociális intézmények kapacitásának kimerülését és finanszírozási gondjait, féltő, hogy folytatódik a rászoruló, hátrányos helyzetben lévő társadalmi csoportok további leszakadása és bizonyos szociális konfliktusok kiéleződése (pl. növekvő jövedelmi különbségek, egyes városrészek leszakadásának folytatódása, drogfogyasztás növekedése, deviáns viselkedések, megélhetési bűnözés erősödése). Az említett problémák – jelentős állami segítség mellett – a szociális ágazat magasabb (szakmai és anyagi) megbecsülésével, tudatos (adat- és elemzés alapú) városi szintű közszolgáltatástervezéssel, a közszolgáltatások hatékonyságának javításával, új közszolgáltatási menedzsment megoldások bevezetésével mérsékelhetők.

4.1.3. Gazdasági adatok, információk

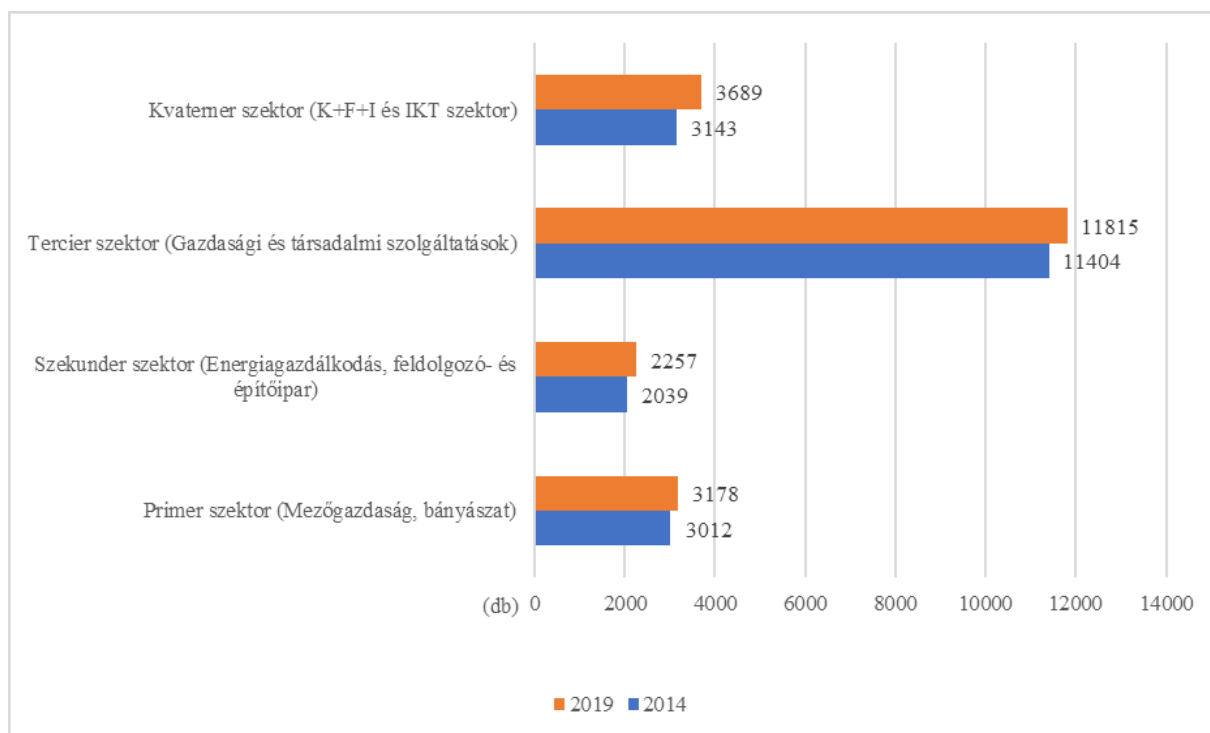
A 2014 és 2019 közötti vizsgált időszakban **kedvező gazdasági folyamatok játszódtak le Kecskeméten.** A 2010-es évek közepéhez érve, a Mercedes gyár beindulását követő évek kedvező gazdasági környezetét kihasználva, számos vállalat döntött a városba, vagy környezetébe történő betelepülésről (Antolin Hungary Kft., Argus Artur Kft., AXON, Risk Capital Kft., SMP), illetve már a városban meglévő kapacitásainak bővítéséről (Bosal Hungary Kft., Graboplast Zrt., KÉSZ Ipari Gyártó Kft., Knorr-Bremse Fékrendszerek Kft., Ritz Mérőtranszformátor Kft., Univer Product Zrt.). Majd a Daimler AG. 2016. áprilisi 185

milliárd Ft értékű technológia-fejlesztési és karosszériaüzem (99 ezer m²-es üzemcsarnok) építési program, illetve a 2016. július 29-én, a meglévő kecskeméti telephelyen tervezett új – 1 milliárd EUR összegből, az évtized végére megvalósítandó – gyár építésének (melynek megvalósítását később bizonytalan időre elhalasztották) bejelentése hatására, újabb beruházási hullám indult a városban (ABRAZIV Mérnöki Iroda és Gépgyártó Kft., Kecskeméti Konzerv Kft., KITE Zrt., Knorr-Bremse Fékrendszerek Kft., Freudenberg Sealing Technologies Kft., ElringKlinger Hungary Kft., Flisom Hungary Kft., HILTI). Az említett beruházások mellett, a hazai (pl. Modern Városok Programja 88 milliárd Ft-os keretösszeg) és uniós (pl. a 2014-2020-as uniós költségvetési ciklusban a Széchenyi 2020 Program keretében, összességében 725 db kecskeméti pályázat részesült több mint 108 milliárd Ft támogatásban) fejlesztési források is hozzájárultak ahhoz, hogy **majd minden gazdasági mutató tekintetében** – nem csak önmagához, de a megyei jogú városokhoz képest is – **előrelépett Kecskemét**.

A vizsgált időszakban növekedett mind a regisztrált (2014-ben: 19.598 db; 2019-ben: 20.939 db), **mind a működő** (2014-ben: 9.233 db; 2018-ban: 10.795 db), **mind az egyéni vállalkozások** (2014-ben: 5.419 db; 2019-ben: 7.120 db) **száma**. Az egyes nemzetgazdasági ágakban regisztrált vállalkozások száma alapján, kiegyenlítettebbé vált a város gazdasági szerkezete, növekedett a magasabb termelési értéket előállító ipari, illetve nagyobb hozzáadott értéket termelő terciér (szolgáltatási) és különösen a kvaterner (K+F+I és IKT) ágazatok súlya (40. ábra).

40. ábra: A kecskeméti gazdaság szektorális megoszlásának változása, a regisztrált vállalkozások száma alapján (2014-2019)

Forrás: KSH Területi statisztika 2020.

Kedvező folyamatként értékelhető, hogy a gazdaságilag stabilabb – nagyobb foglalkoztatotti létszámot és magasabb árbevételű előállító – regisztrált társas vállalkozásokon belül, **a 20 főnél többet foglalkoztató vállalkozások száma minden méretkategóriában növekedett 2014 és 2019 között** (5. táblázat). Figyelemre méltó, hogy a vizsgált időszakban is **emelkedni tudott a 250 főnél több munkavállalót foglalkoztató kecskeméti nagyvállalkozások száma**, ami nem csak a helyi iparüzési adó befizetés szempontjából meghatározó, hanem a munkahelyek stabilitása és a magasabb munkavállalói bérek biztosítása oldaláról is.

A foglalkoztatotti létszám változásáról az OPTEN adatbázisa alapján alkothatunk képet. A város gazdasági fejlődését jól mutatja, hogy **a kecskeméti székhelyű működő vállalkozások által foglalkoztatottak létszáma 2012 és 2019 között jelentős mértékben (17%-kal, mintegy 5.500 fővel) növekedett**. Ez a szám azonban nem tartalmazza még annak a több mint 1.400 nagyobb vállalkozás munkavállalói adatait, melyek székhelye más településeken található, de telephellyel, illetve fióktelephellyel rendelkeznek Kecskeméten.

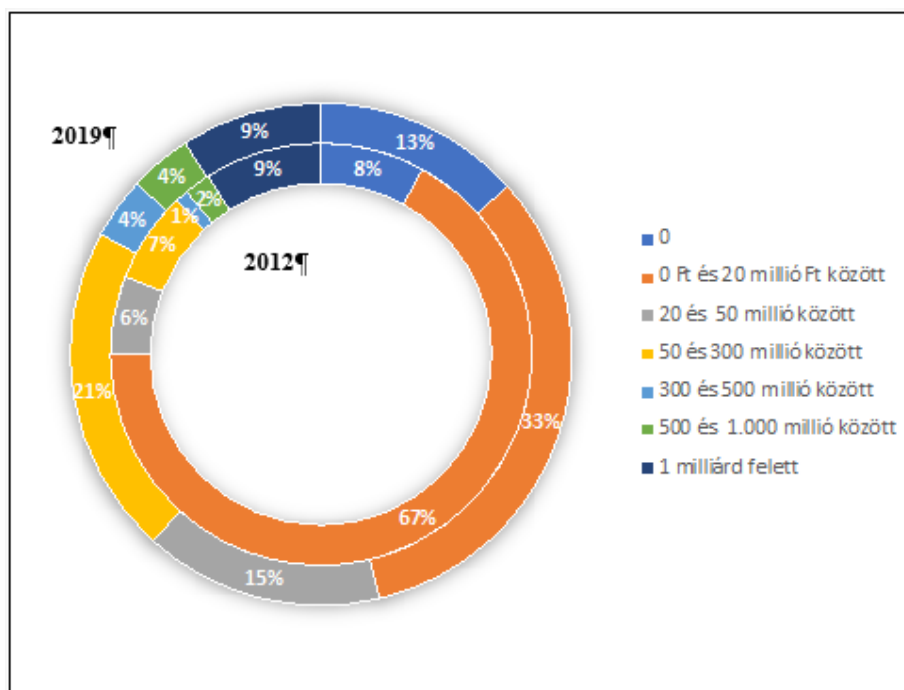
5. táblázat: *A kecskeméti regisztrált társas vállalkozások számának változása a méretkategóriák szerint 2014 és 2019 között*

Év	0 és ismeretlen fős regisztrált társas vállalkozások száma (db)	1-9 fős regisztrált társas vállalkozások száma (db)	10-19 fős regisztrált társas vállalkozások száma (db)	20-49 fős regisztrált társas vállalkozások száma (db)	50-249 fős regisztrált társas vállalkozások száma (db)	250-499 fős regisztrált társas vállalkozások száma (db)	500 és több fős regisztrált társas vállalkozások száma (db)
2014	2054	4777	290	144	66	5	11
2019	1839	4075	269	164	73	9	12

Forrás: KSH Területi statisztika 2020.

A kecskeméti székhelyű működő vállalkozások nettó árbevételének összetétele alapján, a városi gazdaság szerkezete 2012-ben még **a 20 millió Ft-nál kevesebb árbevételű cégek dominanciáját mutatta** (41. ábra). Ezek a cégek tették ki az összes működő vállalkozás 67%-át, míg a tőkeerősebb, 300 millió Ft-nál nagyobb árbevételű cégek aránya együttesen is alig haladta meg a 12%-ot, ezen belül a vállalkozások 9%-a (114 db vállalkozás) rendelkezett csak 1 milliárd Ft-ot meghaladó árbevétellel. A városba betelepülő nagyobb cégek hatására – s az általános gazdasági fejlődésnek köszönhetően – 2019-ig a működő vállalkozások árbevételi szerkezete jelentős változáson ment át, ekkor már egy kiegyensúlyozottabb árbevételi struktúrát figyelhettünk meg. Bár a „nullás” árbevételű vállalkozások aránya növekedett, de az összes vállalkozás 1/3-ára esett vissza a 20 millió Ft-nál kevesebb árbevételű produkáló cégek aránya. Ugyanakkor jelentősen emelkedett a magasabb árbevétellel rendelkező cégek aránya és száma. Jellemző folyamat, hogy az 1 milliárd Ft-ot meghaladó nettó árbevételű vállalkozások száma majdnem meg ötszöröződött (511 db vállalkozás) a vizsgált időszakban.

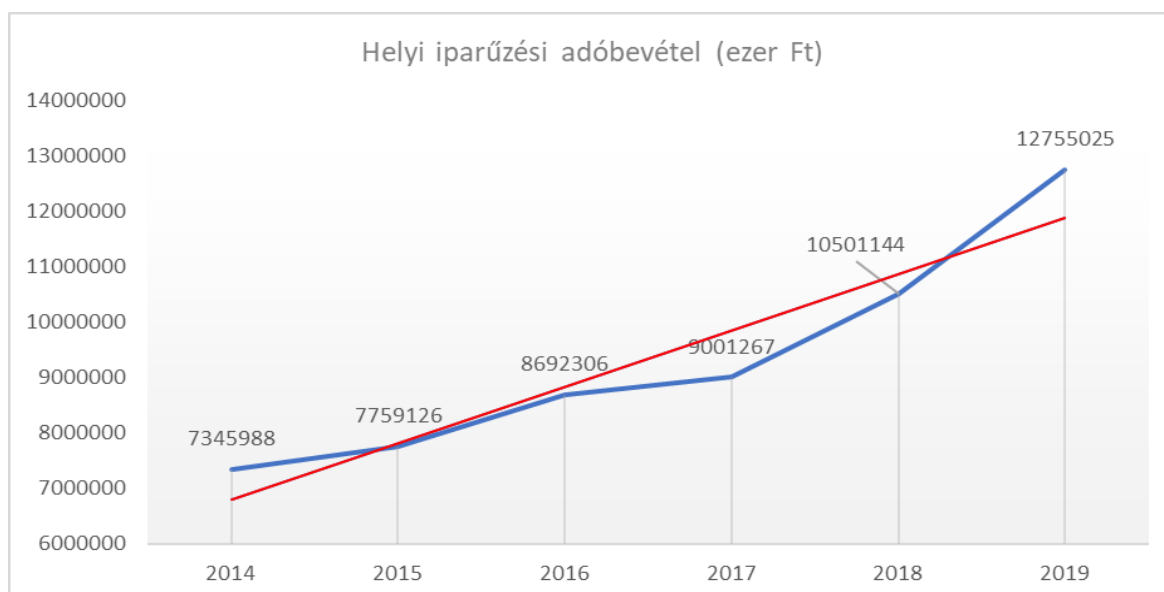
41. ábra: A kecskeméti székhelyű működő vállalkozások megoszlása árbevétel-kategóriánként (2012 és 2019)

Forrás: Opten Kft. 2020.

A vállalkozások árbevételének gyarapodásával párhuzamosan, növekedett a város vállalatainak bruttó hozzáadott érték termelése is, amely 2014 és 2018 között mintegy 51%-os bővülés mellett, 430 milliárd Ft-nyi értéket mutatott. Kecskemét gazdasági teljesítményének növekedését jól szemlélteti, hogy **2014 és 2019 között 73,6%-kal növekedett a helyi iparüzési bevétel** (42. ábra), amely 2019-ben meghaladta a 12,7 milliárd Ft-ot (a megyei jogú városok sorában ez a 4. legmagasabb érték).

42. ábra: A kecskeméti helyi iparüzési adóbevétel alakulása (2014-2019)

Adatok forrása: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának zárszámadásai, 2014-2020

A vizsgált időszak alapvetően imponáló gazdasági mutatói ellenére, a SARS-CoV-2 koronavírus járványhelyzet hatására kialakult **gazdasági válság is rávilágított a kecskeméti gazdaság alapvető problémáira**. Ezek közül az egyik, a **tőkeszegény** – a gazdaság változásainak kitett, alacsony innovációs hajlandóságot mutató – **mikrovállalkozások dominanciája**. A másik, a **város belső gazdasági szerkezetének** (árbevétel alapú) **aránytalansága, a feldolgozóipar, s azon belül is a járműipari túlsúlya**.

A vállalkozások mérete alapján megállapítható, hogy a **KKV szektorba tartozó mikrovállalkozások** (10 fő alatti létszám) **képzik a város vállalkozásainak közel 99,7%-át**. Méretük és alacsony tőkeellátottságuk ellenére, a **mikrovállalkozások helyi gazdaságban betöltött szerepe mégis meghatározó, hiszen az összes foglalkoztatott mintegy 57,7%-a köthető hozzájuk, s az értékesítés nettó árbevételének 32,6%-át biztosítják**. A jelzett mikrovállalkozások versenyképessége és válságállósága (a fejlődéshez elégtelen bevételek, gyenge innovációs és adaptációs képesség, alacsony digitalizáltság) azonban nem megfelelő. A bevételeik évről-évre nagy ingadozásokat is mutathatnak, ezért a legkisebb válság esetén is sok vállalkozás szűnik meg. Problémát jelent számukra a legjobb szakemberek megtartása, hiszen a tőkeerősebb cégek jelentős nyomást helyeznek ezekre a vállalkozásokra. A jellemzően helyi kötődésű KKV szektor megerősítése, a vállalkozási ismeretek erősítése, a vállalkozói kultúra fejlesztése, a kezdő (pl. „spin-off”, „startup”) vállalkozások megfelelő mentorálása, technológiai- és vállalkozási transzfer iroda/ák működtetése és a KKV-k tőkeellátottságának növelése (pl. kisvállalkozási hitelprogramok, kockázati tőketársaságok) némileg csökkenthetné a város külföldi tulajdonban lévő nagyvállalataitól való függőségét, s lehetőséget biztosíthatna a piac változásaihoz rugalmasabban alkalmazkodni képes gazdasági struktúra, illetve helyi vállalkozói réteg kialakulásához/erősödéséhez.

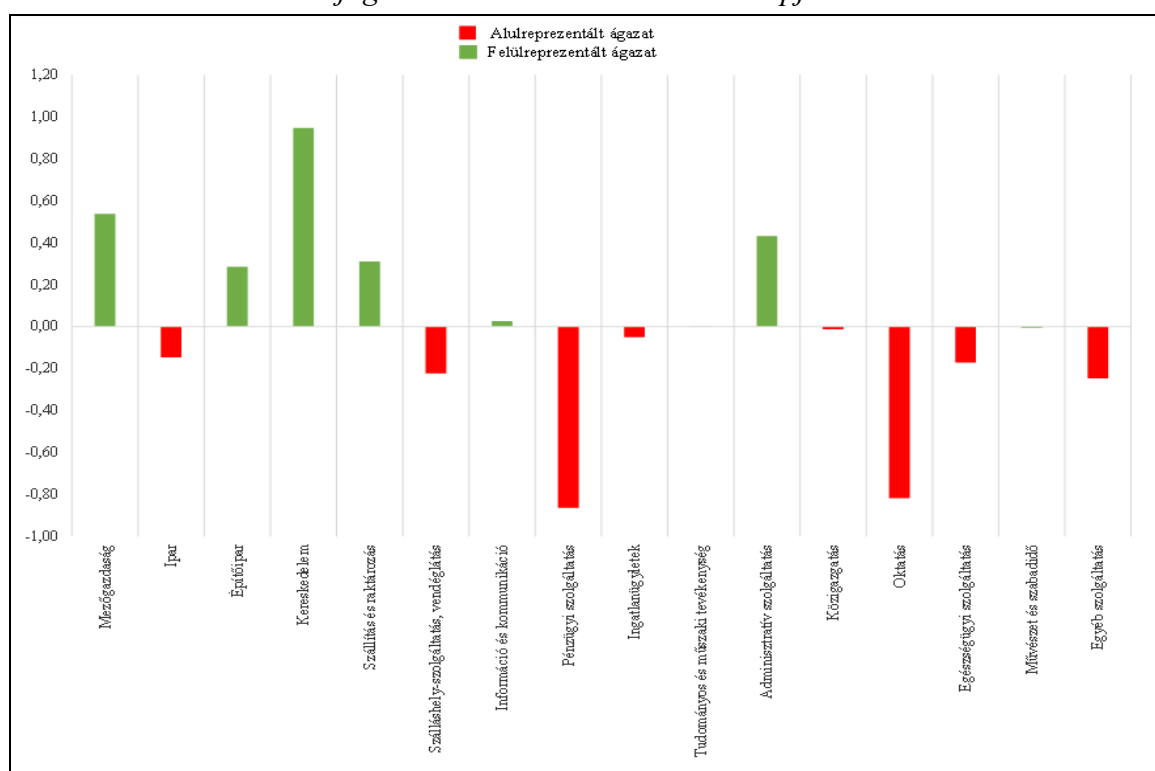
A kecskeméti székhelyű vállalkozások nemzetgazdasági ágazonként történő bontásának vizsgálata során egyértelműen kirajzolódott, hogy – az értékesítés nettó árbevétele alapján – **a város belső gazdasági szerkezete túlzott egypólusosságot mutat**. Az adatok elemzése során igazolást nyert, hogy **a város gazdasága jelentősen függ a feldolgozóipar** (az összes nettó árbevétel 72,7%-át, míg az összes exportértékesítés nettó árbevételének 97,3%-át adja), **azon belül is a járműgyártás** (feldolgozóipar részeként, az összes nettó árbevétel 80,3%-át, a városi gazdaság exportbevételeinek pedig 85%-át a járműgyártás ágazata adja) **teljesítményétől**.

Kecskemét jövőbeli gazdasági törekvéseit (pl. karbonsemleges gazdaság, komplementer ágazatok erősítése, minőségi városi szolgáltatási környezet fejlesztése, hazai KKV-k támogatása, magasabb hozzáadott érték termelés), s gazdasági szerkezetének diverzifikálását segíthetné elő, hogy ha **a feldolgozóiparon belül nagyobb szerepet kaphatna a városban nagy hagyományokkal rendelkező – s a jövőben mindinkább stratégiai ágazattá váló – mezőgazdaság** (ld. termőföld védelem) **és élelmiszeripar, az elektronikai ipar és a környezetipar**.

Emellett javasolható a – napjainkban is már nélkülözhetetlen szerepet játszó – **helyi szolgáltatási szektor** (a kereskedelem, gépjárműjavítást most nem beleértve) **szerepének erősítése**. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy ebben a szektorban (egyaránt ide értjük a terciér és kvaterner szektort is) található a kecskeméti székhelyű működő (adóbevallást benyújtó) vállalkozás 64,8%-a, valamint az összes foglalkoztatott közel 24%-a, ugyanakkor a teljes szektor hozzájárulása a nettó árbevételhez igen alacsony (7,2%), így a – növekvő lakossági béreket is figyelembe véve – szektor előtt határozott növekedési potenciál állhat. Ezt bizonyítja az az összehasonlító elemzés is, melyben Kecskemét vállalkozásainak ágazati összetételét hasonlítottuk össze a megyei jogú városokéval (43. ábra).

43. ábra: A működő vállalkozások ágazati összetételének összevetése Kecskemét és a megyei jogú városok összesített adatai alapján

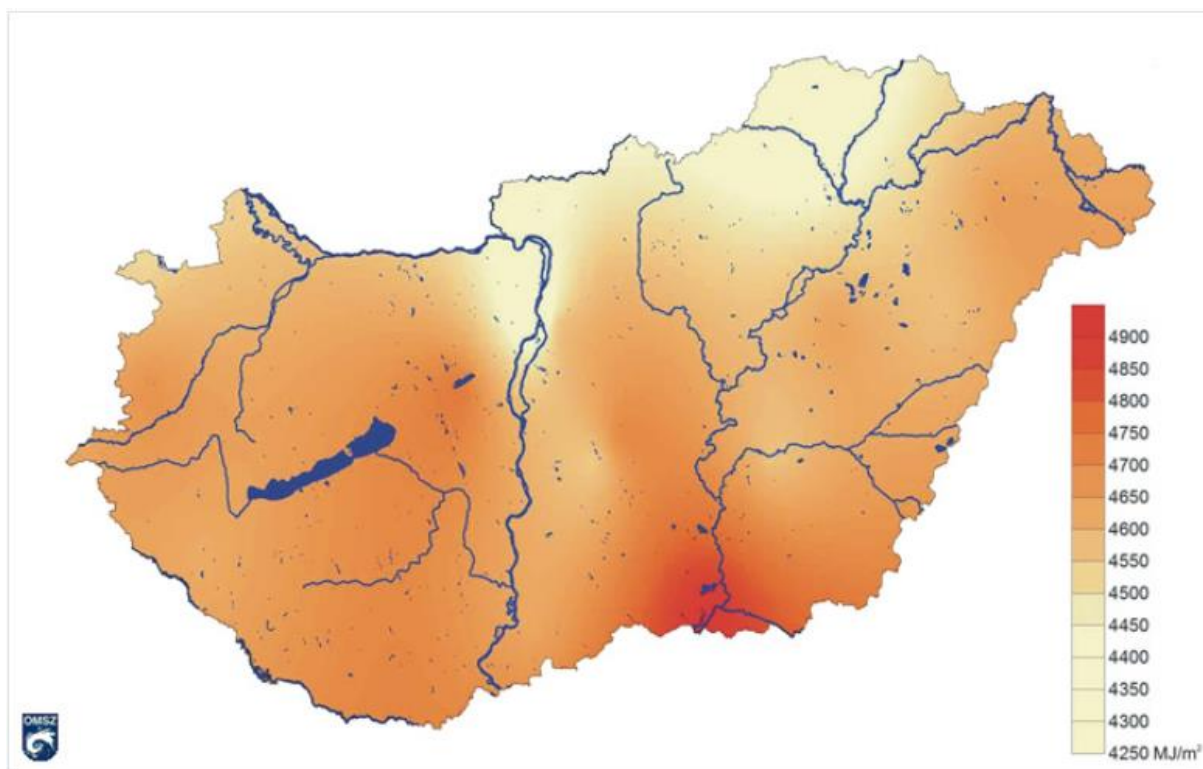
Forrás: Megyei jogú városok. KSH, 2018.

Látható, hogy számos szolgáltatási területen (pl. oktatási, pénzügyi, egészségügyi, szálláshely és vendéglátás, ingatlanügyletek) – a vállalkozások száma alapján – a kecskeméti gazdaság alulreprzentált. Ennek oka lehet, hogy ezekben a szolgáltatási ágazatokban az adott vállalkozások központjai nem Kecskeméten található, így a döntések sem Kecskeméten születnek az adott fejlesztésekről. **Különösen a magas szintű üzleti szolgáltatások** (pl. pénzügyi és üzleti szolgáltatások, logisztika, ingatlanügyletek, oktatás, szálláshelyszolgáltatás és vendéglátás, egészségügyi szolgáltatások) **a kvaterner szektorhoz** (pl. kutatás-fejlesztés-innováció, információtechnológia, média, IT szektor) **tartozó vállalkozások nagyobb jelenléte lenne kívánatos Kecskeméten**, hiszen ezek azok az ágazatok, melyek nem csak kvalifikáltabb munkaerőt kívánnak, de lényegesen innovatívabbak, s nagyobb hozzáadott érték termelésre képesek.

4.1.4. Környezeti adatok, információk

Kecskemét tágabb térsége földrajzi helyzetének köszönhetően, változó erősségű és időtartalmú szárazföldi és tengeri befolyás alatt áll. A rendelkezésre álló térségi éghajlati elemzések és az országos klímaterképek alapján¹¹ Kecskemét környezetének (Kiskunsági löszöshát kistáj) meleg-száraz éghajlata van, amelyet folytonos és állandó éghajlatingadozások, illetve egyre gyakoribbá váló időjárási szélsőségek jellemeznek. **Az évi besugárzás** országos térképe alapján (44. ábra) Kecskemét térségében az átlagos évi sugárzás összege meghaladja a 4700 MJ/m² értéket.

44. ábra: A globálsugárzás (MJ/m²) átlagos évi összege Magyarországon (2000-2009)

Forrás: Országos Meteorológiai szolgálat

A város környezetében a napfénytartam évi összegének területi, sokévi átlaga 2.100 óra, ami az agrártermelés, a turisztikai potenciál és a napenergia-hasznosítás szempontjából is kedvező. A jelzett magas napfénytartam, alapvetően összefügg a **felhőborítottság** alakulásával, ami Kecskemét térségében viszonylag alacsony, az évi középérték alig haladja meg az 50%-ot.

Az évi középhőmérséklet sokévi átlaga (1931-2014) 10,6°C, ami emelkedő tendenciát mutat (2011-2020 között 11,8°C). A térségben az évi abszolút hőmérsékleti maximumok átlaga 36,1°C, míg az abszolút minimumoké -16°C volt az elmúlt 35 évben (6. táblázat).

¹¹ Magyarország kistájkatasztere...
Magyarország éghajlata a XX. században

6. táblázat: *Kecskemét meteorológiai jellemzői*

Mutató	Jellemző érték
a levegő évi középhőmérsékletének területi, sokévi átlaga (1931-2014):	10,6 °C
a levegő évi középhőmérsékletének 10 éves átlaga (2011-2020)	11,8 °C
a vegetációs időszak átlaghőmérséklete (2020):	17,4 °C
az eddigi leghidegebb év (1940) középhőmérséklete:	8,1°C
az eddigi legmelegebb év (2019) középhőmérséklete:	12,5°C
az évi abszolút hőmérsékleti maximumok átlaga (1985-2020):	36,1°C
az évi abszolút hőmérsékleti minimumok átlaga (1985-2020):	-16°C
a potenciális párolgás sokévi átlaga (1970-1996):	1024 mm
a napfénytartam évi összegének területi, sokévi átlaga:	2100 óra
a csapadék évi összegének sokévi átlaga (1931-2014):	521 mm
a csapadék évi összegének az utóbbi 30 évének átlaga (1990-2019):	535 mm
a csapadék évi összegének eddigi legkisebb értéke (2004):	306 mm
a csapadék évi összegének eddigi legnagyobb értéke (2010):	885 mm
a leggyakoribb szélirányok:	ÉNy-i, (D-i)
az átlagos szélsébség:	2,5-3,0 m/s

Adatok forrása: OMSZ, KSH

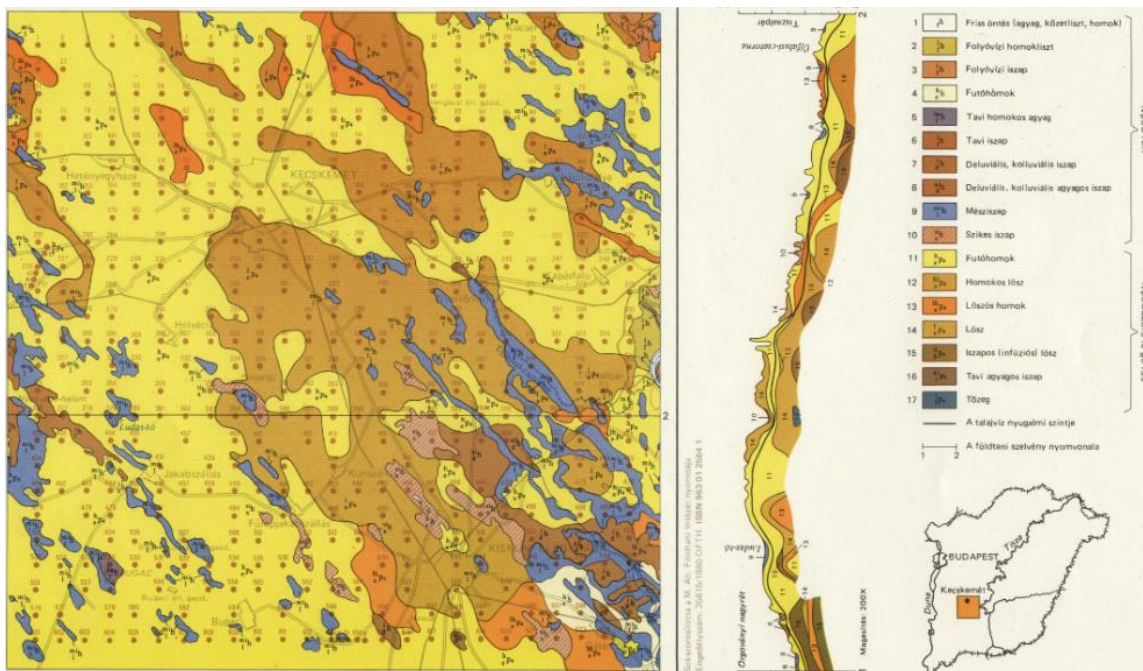
A csapadék évi összege az Alföld középső részén átlagosan 520-540 mm körül alakul, vegetációs időszakban 300-320 mm. Kecskemét térségében a csapadék összegének sokévi átlaga 521 mm, a Dél-Alföld meteorológiai állomásai közül a legkevesebb (bár, hacsak kismértékben is, de emelkedő tendenciát mutat). A kistáj ariditási indexe 1,26-1,30 közötti. Miután az érték magasabb 1,0-nál, ez azt jelenti, hogy a párolgásra rendelkezésre álló energia több, mint amennyit a lehullott csapadék elpárologtatásához fel lehetne használni, ezért a terület szárazodásra hajlamos. Ez visszaköszön nem csak a növényállományban, de a térség jellemző talajtípusaiban is.

A térség talajtani térképén jól elkülönül a homok- és a löszhátság (45. ábra). **Kecskemét jellemző talajképző kőzete és talajtípusa** a közigazgatási terület É-i, ÉNy-i, Ny-i, valamint középső DK-i részein a **futóhomok**, míg ÉK-i és D-i, DK-i területein a **lössz, lejtőlössz, löszös üledék**. A város tágabb térségének jelentős részét is a futóhomok uralja, benne ÉNy–DK-i csapású hosszanti foltok formájában lápos réti talaj, szoloncsák, réti talajok jelzik a mélyedéseket. Az ÉK-i területrészen az alföldi mészlepedékes csernozjom dominál, melyben szintén ÉNy–DK-i irányultságú sávokban változatos talajtípusok fordulnak elő. A löszön képződött csernozjom talajok közül a jó termékenységű besorolású alföldi mészlepedékes csernozjom és a csernozjom jellegű homok kiterjedése meghatározó. A terület taljai kiszáradásra és kiporzásra hajlamosak, így a szálló por mennyisége a besugárzás, a csapadékviszonyok és a növényborítottság mellett, leginkább a **szélviszonyok** függvénye.

A térség földrajzi helyzetéből adódóan, Kecskeméten a nyugati, illetve még inkább az ÉNy-i szelek az uralkodóak, de a kistáj területén a D-i szélirány is jelentős. Az átlagos szélsébség 2,5-3,0 m/sec, a szeles napok számának éves átlaga, az elmúlt 35 év adataihoz képest (96,9 nap) emelkedést mutat, ami 2013 és 2020 között már 130 nap.

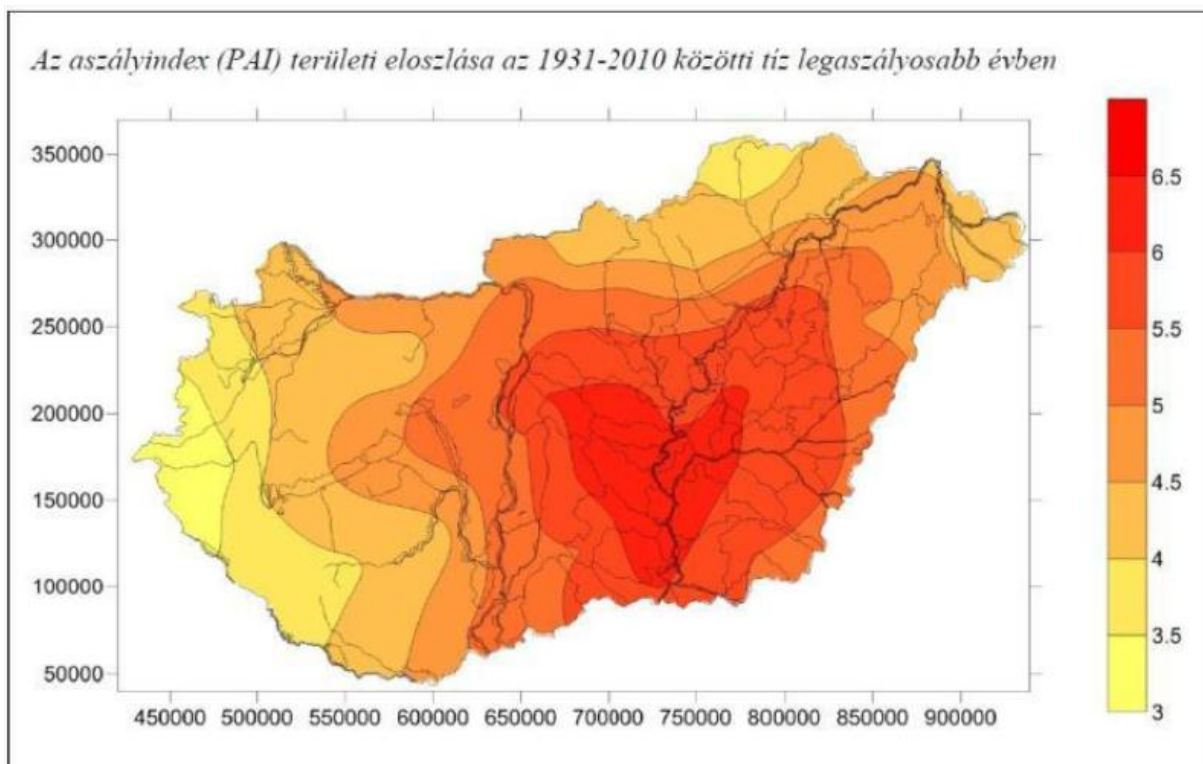
45. ábra: Kecskemét térségére jellemző talajtípusok

Forrás: Az Alföld Földtani Atlasza – Kecskemét, 1981.

Az antropogén és természeti hatások kölcsönhatásai révén (melyben globális, regionális és lokális összetevők egyaránt szerepet játszanak) földrajzi tekintetben a **Duna-Tisza-köze hazánk egyik legérzékenyebb tájává vált**, így elmondható, hogy **Kecskemét ariditásra hajlamos tájegységen helyezkedik el** (46. ábra).

46. ábra: Az aszályindex területi eloszlása az 1931–2010 közötti tíz legaszályosabb évben

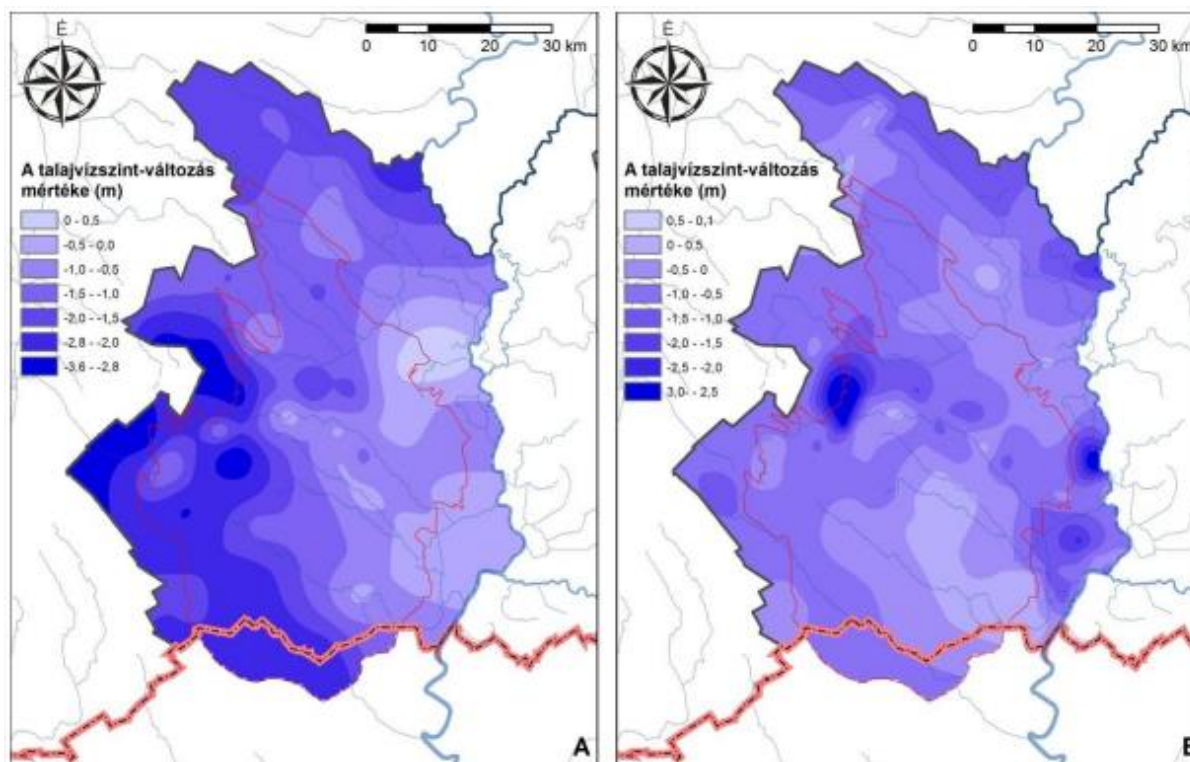

Forrás: Nemzeti Aszálystratégia

Az elmúlt évtizedek folyamatai alapján megállapítható, hogy a térség hidrológiai viszonyai egyre kedvezőtlenebbé váltak, a talajvízszint süllyedése kihat a vegetáció változására és a biomassza produkció alakulására, a gazdasági és társadalmi életre egyaránt. A főbb időjárási elemek (pl. hőmérséklet és a csapadék) az utóbbi évtizedekben tapasztalt változásai jelentős átalakulást indítottak el a környék tájain, ami fokozatosan megváltoztatta a talajok tulajdonságait és a növényzeti borítást egyaránt.

A klimatikus változásokra visszavezethető csapadékhiány, illetve a csapadék szélsőséges megjelenése és a részben ezzel – részben pedig az illegális vízkivétellel – összefüggésbe hozható talajvízszint süllyedés a Homokhátságon trendszerűvé vált. A várostesthez közeli, hátsági jellegű területeken, átlagosan 1,5-2 m, az érzékenyebb vagy jelentősebb talajvíz kivétellel jellemezhető területeken pedig ennél is nagyobb talajvízszint-csökkenés lépett fel az elmúlt évtizedekben (47. ábra).

47. ábra: A talajvízszint hosszú távú (A) változása 2003 márciusában az 1971-1975 évi átlagokhoz viszonyítva (Rakonczai 2006), és a rövid távú (B) változások (ATI-VIZIG adatsorok alapján a 2011-2013-as időszakra

Forrás: Extrém vízgazdálkodási eseményekkel kapcsolatos területi érzékenység felmérése 2013.

A néhány csapadékosabb esztendő és magasabb talajvízállású időszak időlegesen ugyan képes kompenzálni a vízhiányt, de az ezeket követő száraz, aszályos időszakok hossza egyre emelkedik. A térségben lévő, zömében mesterséges vízfolyások, csatornák, csapadék és talajvíz utánpótlása egyre bizonytalanabbá válik. Az időszakos vízfolyások vízhozamában nagymértékű ingadozás jelentkezik, a nyár derekára a vízpótlás hiányában erőteljes hidrológiai egyensúlyvesztés állhat be.

A talajvízszint süllyedése mellett, megfigyelhető **az átlagos évi középhőmérséklet emelkedése** is. A folyamat együtt járt az időjárási szélsőségek gyakoribbá válásával (pl. hosszú száraz időszakok, növekvő számú hőségnapok, hirtelen lezúduló nagy csapadékmennyiség, rövid időszakon belüli nagy hőingások). Éppen ezért, elsősorban a mezőgazdaságnak, mint a környezeti hatásoknak legjobban kitett gazdasági ágazatnak, de az energetikának és a városüzemeltetésnek is fel kell készülnie a jelentkező új – éghajlati, időjárási, környezeti és azzal összefüggő tájgazdálkodási – folyamatokra.

A biomassza produkció meglehetősen nagy ingadozásokat mutat már 10 éves időtartamon belül is, amelyhez hozzátartozik, hogy a magas csapadékintenzitású időszakok sem növelik feltétlenül a biomassza-terméket. Ez az eredmény rámutat arra, hogy a klímaváltozás hatásai nem hozhatók összefüggésbe kizárólag az egyes tájalkotó elemek átalakulásával, főleg, ha a tájváltozás antropogén vonatkozásait is figyelembe vesszük. Nem állapítható meg egyértelmű trend azzal kapcsolatban sem, hogy a feltételezett csapadékcsökkenés, illetve hőmérséklet-emelkedés milyen irányban befolyásolja a természetközeli tájak arculatát, vagy a biomassza termelést. Vagyis a térség klimatikus és hidrológiai, valamint ezzel összefüggésben álló tájökológiai folyamatai, konfliktusai nehezen prognosztizálhatók, amely a társadalom számára – az idő előre haladtával – egyre nehezebbé teszi a válaszadási lehetőségek megfelelő szintű és minőségű kidolgozását.

A városban élők számára is kihívást jelentenek ezek a problémák, hiszen a szélsőséges időjárási jelenségek kedvezőtlen hatással vannak a munkavégzésre, a gazdasági aktivitásra, a városüzemeltetésre, a városon belüli közlekedésre és a lakosság egészségi állapotára is. A vízzel való takarékoskodás, a helyi vízbázisok és mezőgazdasági területek védelme, a lakosság klíma- és környezettudatosságának erősítése érdekében tett intézkedések, a térség természeti-környezeti egyensúlyának kialakításában és megőrzésében kulcsfontosságú feltételek lesznek a jövőben.

Talajok

Környezetföldtani szempontból a település talajai egyöntetűen felszíni szennyeződésre erősen érzékeny porózus képződmények, melyet fokoznak a talaj vízföldtani, vízgazdálkodási tulajdonságai. Ezek mellett a kecskeméti talajok szerves anyag tartalma közepes, illetve alacsony, amely kedvezőtlenül befolyásolja a talaj káros környezeti hatásokkal szembeni puffer kapacitását. A közigazgatási terület É-i, ÉK-i, valamint D-i, DNy-i része foltokban szélerózió (defláció) kitett terület, ez a kifúvás okozza döntően a levegő szilárd anyag (üledő por) szennyezettségét. Emellett a Kecskemét térségi talajok vízgazdálkodási tulajdonságai (nagy víznyelésű, közepes vízraktározó és gyenge víztartó és rossz kapilláris vízemelő képességű talajok) a térség szárazodási problémái szempontjából kedvezőtlenek, melyeket a szélsőséges, illetve átérésztő talaj vízháztartás típusok is alá támasztanak. A város átlagosnál jobb minőségű termőterületei a belterülettől D-re, DK-re, É-ra, ÉNy-ra, valamint a

közigazgatási terület K-i részén találhatóak, melyek döntően szántó művelési ágú területek. A D-i, DK-i területek esetében konfliktusforrás az utóbbi időszakban tapasztalt jelentős gazdasági területi terjeszkedés. Megjegyzendő továbbá, hogy az É-ÉNy-i átlagosnál jobb minőségű termőterületek a város ÉNy-i zöldfolyosójának belterülethez közeli részén találhatóak, így védelmük indokolt lenne.

A fentiek alapján az alábbi tájtipusok különíthetők el a település közigazgatási területén:

A város térsége „a mérsékelt kontinentális síkság, uralkodóan mezőgazdaságilag hasznosított” tájtypusba tartozik.

- A közigazgatási terület középső ÉNy-i és DK-i része a „medencebeli löszös síkság mezősi talajú kultúrsztyepp” tájtypusba sorolható, melyen belül a vizsgált terület tájtypusa: „Mély talajvízű löszös síkság csernozjossal.”
- A közigazgatási terület Ny-i és ÉK-i része, valamint az É-ÉK-i sarok a „futóhomokos hordalékkúp síkság, szőlő – gyümölcsös és erdőmozaikos kultúrsztyepp, közepes és mély talajvízállással” típusba sorolható, melyen belül:
  - a Ny-i területek tájtypusa: „Kötött homokos síkság, mozaikos homokpusztaréttel, akác- és nyárerdővel, szőlő- és gyümölcsös kultúrákkal.”
  - Az ÉK-i területek tájtypusa: „Csernozjomos homoksíkság, kertészeti és szántóföldi hasznosítással.”
  - Az É-ÉK-i sarok tájtypusa: „Félig kötött buckás homokvidék telepített erdővel és homokpusztaréttel-maradványokkal.”

Termőföld jellemzők

Az Uniós irányelvek és különböző programok, valamint az erre vonatkozó jogszabályok egyik legfontosabb alapelve az egyre csökkenő **mezőgazdasági termőterületek, termőföldek** védelme. Ezen belül az átlagosnál jobb minőségű termőföldek védelme (művelési ágának megfelelő hasznosítása) élvez prioritást.

Kecskemét közigazgatási területén az átlagos aranykorona érték (2013. májusában és 2020. augusztusában) művelési áganként:

Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztálya adatközlése alapján:

	2013 május	2020 augusztus
Gyümölcsös:	43,41 AK	43,64 AK
Kert:	37,13 AK	37,05 AK
Szántó:	17,00 AK	17,19 AK
Szőlő:	38,89 AK	38,44 AK
Legelő:	9,22 AK	8,98 AK
Rét:	12,04 AK	12,02 AK
Nádas:	13,69 AK	13,80 AK
Fásított terület:	7,02 AK	6,89 AK
Erdő	-	6,08 AK

Az elkövetkezendő időszakban szükséges intézkedések:

- Az átlagosnál jobb minőségű termőterületek, termőföldek védelme, a művelési águknak megfelelő hasznosítással;
- A mezőgazdaságilag művelt területek esetében, a talajok szerves anyag tartalmának pótlása;
- A szárazodás elleni küzdelem, megfelelő öntözési kultúra kialakításával, a szükséges feltételek biztosításával;
- A szélrózió csökkentése érdekében a megfelelő művelési mód megválasztása, valamint a deflációra érzékeny területek védelme védőfásításokkal, mezővédő erdősávokkal.

A szélrózióra érzékeny (döntően homokos talajú, erdőfoltokkal, fasorokkal nem védett egybefüggően nagy) területek uralkodó széliránya(i) alapján szükséges meghatározni az érintett területek védelmét elősegítő gyepesítés, védőfásítások, illetve mezővédő erdősávok kialakításának módját és mértékét, a zöldfelület-gazdálkodási, mező- és erdőgazdálkodási szempontokkal összhangban. Ennek érdekében javasolt egy komplex készítése, melynek megállapításait és szabályozási igényei a TRT felülvizsgálatába épüljenek be.

A szélrózió csökkentését célzó intézkedések a város levegőminőségének javításában, valamint egyes környezet-egészségügyi területeken kiemelkedő fontossággal fognak bírni a jövőben.

Felszíni és felszín alatti vizek

Kecskemét és térsége a Tisza vízgyűjtőjén a Kiskunsági löszös hát és a Kiskunsági-homokvidék középső, É-i, enyhe lejtésű, gyér lefolyású határán helyezkedik el. A terület **felszíni vizeinek** mennyiségét döntően a csapadékviszonyok és a talaj vízháztartási jellemzői, valamint a felszíni, lefolyási viszonyok határozzák meg. A felszíni vizek minőségét döntően a települési infrastruktúra, a csatornázottság színvonala, illetve a működő ipar befolyásolja. Hatással van a vízminőségre a mezőgazdasági művelés alatt álló területekről bejutó diffúz szennyezés, illetve a települési hulladékgyártás is.

A város és környéke felszíni vizekben kifejezetten szegény. A belvízlevezetést 3 ÉNy-DK-i folyási irányú belvízcsatorna (melyek mindegyike időszakos vízfolyás, gyakran évekig természetes vízszállítás nélkül) biztosítja (Alpár-Nyárlőrinci csatorna, Félegyházi vízfolyás, Csukáséri-főcsatorna). A város területén található legjelentősebb állóvíz a Csukáséri-főcsatornán található ún. Felső záportározó tó együttese (~50 ha) a Benkó Zoltán Szabadidő Központ területén.

A Csukáséri-főcsatorna, mint a települési tisztított szennyvíz és a levezetett csapadékvizek fő befogadjának vize a 2014 előtti években oxigénháztartás és tápanyagháztartás alapján erősen szennyezett (5), míg a szerves és szervesetlen mikroszennyezők és egyéb paramétereket tekintve szennyezett (4) volt. Frissebb adatok nem állnak rendelkezésünkre. A Felső

záportározó tó szabad strandja jelenleg engedélyezett természetes fürdőhelyként és fürdésre alkalmas természetes vízként van nyilvántartva. A fürdővíz osztályba sorolását a Nemzeti Népegészségügyi Központ végzi, mely alapján *2015-2018 évekre vonatkozóan a Kecskeméti Szabadidő Központ fürdővize „kiváló” minősítést kapott.*

A *felszín alatti vizek* minőségi és mennyiségi szempontból is veszélyeztetettek. A *talajvízkészletek* a térségben a 20 - 30 m vastag holocén és pleisztocén korú homokos rétegekben találhatóak. A talajvíz járásának, áramlásának és minőségének jellemzéséhez az országos törzshálózati talajvízszint-észlelő kutak adataiból kaphatunk képet. A kutak vízjárásából megállapítható, hogy belterületen a vízszint ingadozása (talajvízjárás) közepes (kb. 2,5 m). A Duna-Tisza közti hátságban, a hosszan tartó aszályos időjárás következtében kialakult jelentős talajvízszint süllyedések a belterületre is hatással voltak (002435 sz. kút), a település külterületén jelentős, 2,5-3,5 m körüli vízszint-süllyedés következett be az elmúlt évtizedekben. A térségben a talajvizek áramlásának fő iránya ismereteink szerint ÉNy-DK-i irányú. A terület vízföldtani adottságai a kinyerhető víz mennyisége szempontjából kedvezőek. A talajvíz kontingens lekötési aránya az elmúlt 5 évben számottevően nem változott (41-60 % közötti – a 60 % közeli értékek az utóbbi években jelentkeztek). A Kecskemét közigazgatási területén kitermelhető talajvíz kontingens (mintegy 20 éve): 528.000 m³/év. A település területén található talajvíz-megfigyelő (monitoring) kutakból rendszeresen vett vízminták alapján megállapítható, hogy a vas, mangán és arzén határértéket meghaladó koncentrációja valószínűleg természetes, földtani eredetű szennyezőként fordul elő, míg az ammónium, a nitrát, a klorid, a szulfát, a nátrium és a fajlagos elektromos vezetőképesség magas értéke egyértelműen emberi tevékenységből eredő szennyezésre utal.

A talajvíz a település területén tehát sehol sem alkalmas közvetlen ivóvízként való felhasználásra a természetes és az emberi eredetű szennyezők jelenléte miatt.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges intézkedések:

- A Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervben meghatározott víztestek állapotértékelése
- Meg kell akadályozni a vízi és a vizektől függő szárazföldi ökoszisztémák és vizes élőhelyek további romlását; védeni és javítani állapotukat;
- Támogatni kell a rendelkezésre álló vízkészletek hosszú távú védelmére alapozott fenntartható vízhasználatot;
- Fokozottan védeni és javítani kell a vízi környezetet, a veszélyes és mérgező anyagok bevezetésének fokozatos csökkentésével és megszüntetésével;
- Biztosítani kell a felszín alatti vizek szennyezettségének fokozatos csökkentését, megakadályozni további szennyezésüket;
- Hozzá kell járulni az árvizek és aszályok mérsékléséhez;
- Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében;

- Szennyezőanyag és hordalék lemosódás csökkentése gyepesítéssel, fásítással, lejtős területeken teraszolással, beszivárgó felületekkel, belterületi növénytermesztés izolálásával;
- Szennyezőanyag lemosódás csökkentése síkvidéki területen agrár-környezetgazdálkodási program (AKG) keretében (pl. táblamenti szegélyek, mélyszántás);
- Vízfolyások és tavak melletti pufferzónák kialakítása gyepesítéssel vagy agrár-erdészeti módszerrel (összehangolás a parti növényzónák rehabilitációjával, árvízvédelmi és fenntartási szempontok figyelembevételével);
- Víztakarékos megoldások alkalmazása a növénytermesztésben (növénykultúra, öntözési technológia, energiahatékonyság);
- Csapadékvíz-gazdálkodás, táblaszintű vízvisszatartás a táblákon belül a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében;
- A védett természeti területek állapotát javító speciális hidromorfológiai intézkedések, beleértve a vízkivételek speciális szabályozása, vízkormányzás és vízpótlás megoldása a természetvédelmi igények kielégítésére;
- A használtvizekből származó vízkészletekre és felszíni összegyülekezésből származó vízkészletekre alapozott tározó fejlesztés, a vízvisszatartás és vízpótlás érdekében;
- Vízhatalomok (vízkivételek, egyéb vízelvonások) szabályozása igénybevételi korlátokkal (együttműködve a vízügyi és természetvédelmi államigazgatási szervekkel);
- Engedély nélküli vízkivételek visszaszorítása (eredményes szabályozó, ellenőrző, szankcionáló rendszer kidolgozásával);
- Víztakarékosságot (lakossági, ipari) elősegítő intézkedések (szabályozással, tájékoztatókkal: pl.: csapadékvíz gyűjtése, majd locsolóvízként, szürkevízként történő felhasználása, stb.);
- Új vízkivételi helyek igénybevétele (korlátozás esetén);
- Felszín alatti víztől függő ökoszisztémák lokális rehabilitációja (vízkivétel korlátozása, vízpótlás).

Szükséges továbbá monitoring rendszer kiépítése és működtetése – az Önkormányzat tulajdonában lévő erre a célra felhasználható talajvíz kutak figyelembevételével – a közigazgatási terület talajvíze minőségének és mennyiségének figyelemmel kísérésére, mellyel a nem pontszerű (diffúz) szennyező forrásokból származó szennyezés hatására kialakult állapot kísérhető figyelemmel.

Levegőtisztaság és védelme

A város és térsége síkvidéki jellegéből adódóan egyöntetűen jó átszellőzésű terület. Az uralkodó szélirány Ny-i, ÉNy-i, ÉK-i, míg az átlagos szélesség 2,5-3,0 m/s.

Kecskemét levegőminőségét az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat (OLM) keretében korábban a környezetvédelmi, jelenleg a közegészségügyi hatóság (jelenleg: Csongrád Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi és Élelmiszerlánc-biztonsági Főosztály Laboratóriumi Osztálya) méri és értékeli. Az OLM automata és manuális (RIV) hálózathoz áll.

Az Országos Immissziómérő Hálózat keretében az 1973-ban létrehozott RIV mérőhelyek közül Kecskemét területén 2014-ig 3, majd 2015 óta 2 különböző funkciójú területen (Nyíri út 11. (Bányai Júlia Gimnázium), Katona József tér 4. (Közgazdasági Szakközépiskola) elhelyezett mérőhelyen méri a légszennyezettséget, szakaszos mintavételen alapuló módszerrel, valamint 2009. októbere óta a 17/57 hrsz.-on üzemel egy automata monitorállomás.

A RIV hálózatban mért légszennyező komponens az NO_2 . 2008. január 1. óta az SO_2 és az ülepedő por mérése megszűnt. Az automata mérőállomáson 2014. I. félévének a végéig NO_2 , NO_x , O_3 , majd azóta ezeken kívül NO és PM_{10} , az utóbbi időszakban pedig ezek mellett CO , SO_2 , $\text{CPM}_{2,5}$ és Benzol mérés is történik, illetve az automata mérőállomásnál a Tóth László sétányon negyedévenként 2 hétig napi 24 órában PM_{10} -hez köthető As, Ni, Pb, Cd nehézfémek és poliaromás szénhidrogének (ezen belül többek között) BaP (3,4-Benz-a-pirén) komponens mérés történt az elmúlt években is a megelőző évekhez hasonlóan.

A NO_2 és NO_x tekintetében a RIV mérőhelyeken vett minták 2014-2018 évi eredményei szerint a vizsgált időszakban az átlagkoncentrációk értéke folyamatos növekvő tendenciát mutatott. A legmagasabb értékeket a 3, illetve 2 mérőhely közül a Katona J. tér 4. sz. alatti mérőhelyen mérték minden vizsgált évben és a 24 órás határérték túllépések száma is itt volt a legnagyobb mindegyik esetben. 2018-ban az éves átlagkoncentráció értéke itt $53,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$ volt (mely már szennyezett minősítést jelent), míg ugyanezen évben 24 órás határérték átlépés 52 db volt. Az automata mérőállomás eredményeiből látható, hogy az utóbbi években jelentősen megnövekedtek az NO_2 koncentráció értékei. A tetemes koncentráció-növekedések mellett, ugyancsak kedvezőtlen folyamatként értékelhető, hogy 2018 októberében a havi átlag $89,67 \mu\text{g}/\text{m}^3$ volt, ami felülmúlja a 24 órás határértéket. Az adatokból valószínűsíthető, hogy a rövid idejű határértékek betartása mind az NO_2 , mind az NO_x tekintetében egyre nagyobb problémát okoz a mérőállomás környezetében, az éves és a 24 órás határértékekhez képest viszont az átlagkoncentrációk viszonylag kedvezőek.

A felszínközeli ózon esetében ugyancsak romló tendencia figyelhető meg 2017-ig és jelentős a határérték túllépések számának növekedése is. A nitrogén-dioxidhoz hasonlóan elsősorban a közlekedéssel függ össze a talajközeli ózon koncentrációja. A járművek emissziója mellett az időjárási körülmények (évszak, napsütéses órák száma) is számottevően befolyásolják a szennyezettséget.

A **PM₁₀ (szálló por)** mérési adatai alapján az elmúlt években az éves átlagkoncentrációk (a 2018-as átlagkoncentráció a 2016-os értékhez viszonyítva mintegy 29%-kal magasabb volt) és a 24 órás határérték túllépések száma is folyamatos növekedést mutat. Az eredmények szerint továbbá jelentős szezonális eltérés mutatkozik a fűtési és nem fűtési időszak PM₁₀ koncentrációiban. Ez egyértelműen a növekvő arányú (döntően lakossági) és gyakran nem megfelelő szilárd tüzelőanyag használatból, kisebb mértékben pedig a növekvő közúti közlekedésből adódik. Megjegyezzük, hogy a Kecskemét belterületétől ÉNy-ra található K-Pusztá automata mérőállomás (amely háttérkoncentrációkat mér) elmúlt évi PM₁₀ és PM_{2,5} mérési adatai (háttérszennyezettség) is enyhe emelkedést mutatnak, amely az éghajlatváltozás Kecskemét térségét komolyan érintő szárazodás hatásai miatti kiporzás növekedést támasztja alá.

A város az *ülepődő porral* legjelentősebben terhelt települések között szerepel az országos levegőminőségi értékelésekben. A por döntően talajfelszín eredetű, koncentrációja jelentős mértékben függ a térség talajainak minőségétől (deflációra való érzékenységtől), az időjárástól (csapadék, szél) a burkolatlan közlekedési felületek arányától, a közúti forgalomtól, a burkolt felületek és a zöldfelületek karbantartásától, a külterületi mezőgazdasági területek művelésétől, a parlagon hagyott területek arányától, stb.

A 2017 januári igen magas PM₁₀ koncentrációk okán 2017-ben elkészült és a 24/2017. (XI. 22.) Ök. rendelettel elfogadásra került **Kecskemét Megyei Jogú Város füstköd-riadó terve**, amely 2018. január 1-én lépett hatályba. Elkészítését az indokolta, hogy a PM₁₀, és PM_{2,5} légszennyező komponens esetében a riasztási küszöbérték túllépésének a veszélye fennállt.

A város rendelkezik **Levegőminőségi tervvel**, a 2013-ban készült eredeti dokumentum felülvizsgálata 2020-ban került elfogadásra, amely 2020-2025 időszakra fogalmazza meg a település előtt álló feladatokat. Elkészítését a 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet 14. §-a indokolta, azaz mivel Kecskemét légszennyezettségi zónájában a PM₁₀ szintje az éves levegőminőségi értékelés alapján meghaladja a határértéket. A Levegőminőségi Terv **átfogó célja Kecskemét város levegőminőségének javítása, a kedvező állapot fenntartása, a levegőszennyezés csökkentése** és a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendeletben meghatározott határértékek betartása, különös tekintettel a szálló porra (PM₁₀) vonatkozóan.

Kén-dioxid (SO₂) jellemző szintjét az OLM hálózatban mérik. A korábbi évek adatai alapján, valamint a kibocsátásokból megállapítható, hogy a város kén-dioxid szennyezettsége alacsony szintű, mértéke enyhén csökkenő tendenciájú. Az átlagkoncentrációk az év teljes időszakában lényegesen határérték alattiak, a rövid idejű maximális értékek az átlagkoncentrációk többszöröse, azonban minden esetben a 24 órás határértéken belül kerültek regisztrálásra. A „fűtési” féléveknek a „nem fűtési” félévekhez viszonyított magasabb átlagértékei a szennyező anyag döntően fűtési (szén, egyéb vegyes, stb.) eredetét igazolja.

Fluorid: A környezeti levegőben kimutatott átlagos fluorid koncentráció a korábbi években mindvégig határérték alattinak bizonyult. A város átlagos fluorid szennyezettsége az utóbbi időszakban kis mértékben csökkent. A szennyezőanyag a város környezeti levegőjében bizonyítottan ipari eredetű.

Ülepedő por: A város az ülepedő porral legjelentősebben terhelt települések között szerepel az országos levegőminőségi értékelésekben. Az elmúlt néhány évben az ülepedő por szennyezettségi szintje kissé emelkedett. Különösen jelentős ez a „nem fűtési” félévek átlagszennyezettségének és maximális szennyezőanyag koncentrációjának az esetében. A por döntően talajfelszín eredetű, koncentrációja jelentős mértékben függ a térség talajainak minőségétől (deflációra való érzékenységtől), az időjárástól (csapadék, szél) a burkolatlan közlekedési felületek arányától, a közúti forgalomtól, a burkolt felületek és a zöldfelületek karbantartásától, a külterületi mezőgazdasági területek művelésétől, a parlagon hagyott területek arányától, stb. A kedvezőtlenebb értékek az aszályosabb években tapasztalhatók.

A pollenterhelés mérése, vizsgált komponensek

A levegő pollenkoncentrációját a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya, az Aerobiológiai Hálózat tagjaként 1996 óta monitorozza.

Kecskeméten a mintavételezés 2013. márciusáig a Balaton u. 19. sz. épület tetején kihelyezett Hirst-mintavételi elven működő Burkard csapdával történt. A pollencsapda környezetében a fák olyan mértékben megnöttek (mely már nem tette lehetővé a pollencsapda működtetését), ezért 2013. áprilisában átkerült a pollencsapda a Kecskemét, Fecske u. 25. sz. épület (Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály) tetejére. A Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály az allergológiai jelentőségük alapján kiválasztott 32 növényi pollen és 2 gombaspóra légköri koncentrációját monitorozza rendszeresen. Egészségügyi hatásait tekintve hazánkban a kültéri biológiai légszennyezettség legfontosabb tényezője **a parlagfű** (*Ambrosia artemisiifolia*). Kecskemét és térsége Magyarország parlagfűvel legerősebben fertőzött területei közé tartozik. A monitorozott 23 év alatt a legmagasabb terhelést 1999-ben mérték (21.771 db pollenszem/m³), mely jelentősen meghalad minden más eddig mért értéket. A terhelés 2007-ben érte el a legalacsonyabb értéket (2182 db pollenszem/m³), majd a 2008 évi igen magas érték (14.278 db pollenszem/m³) óta 2012-ig döntően csökkenő tendenciát, majd 2013-2014-ben ismét jelentős emelkedést, ezt követően 2015-ben egy átmeneti visszaesést követően 2015-2018 között ismételt jelentős emelkedést mutatott.

A levegőminőség javítása érdekében, az elkövetkező időszakban megvalósítani szükséges intézkedések és programok:

- Panelprogram folytatása (iparosított technológiával épült lakóépületek felújítása az energiahatékonyság növelése érdekében);

- Energiahatékonysági beruházások (intézmények nyílászáró cseréje, szigetelése, épületenergetikai fejlesztése, geotermális hőtermelő rendszer kiépítése);
- A megújuló energiahordozók előnyben részesítése, támogatása a CO₂ kibocsátás és szilárd tüzelőanyag felhasználás visszaszorítása érdekében;
- Az elővárosi közlekedési rendszerek fejlesztése;
- A város közösségi közlekedésének fejlesztése, lágy közlekedési módok előtérbe helyezése, valamint az elektromobilitás feltételeinek javítása; átalakítása;
- Nehézgépjárművek forgalomkorlátozása;
- A rendezési tervben a kertvárosi övezetekben ipari jellegű kisvállalkozások telepítésének és a működők bővítésének korlátozása;
- Fásítás, parkosítás, meglévő zöldfelületek minőségének a javítása;
- A TRT-ben kijelölt, erdőszítésre szánt mezőgazdasági területek fásításának elindítása;
- Kerékpárút hálózat fejlesztése, kerékpártárolók létesítése;
- A korszerűtlen forgalmi csomópontok átépítése;
- Utak rendszeres takarítása;
- Közterületek száraz időszakban történő locsolása, az ezt szolgáló járműpark állományának bővítése, korszerűsítése;
- Magas légszennyezettség esetén forgalomkorlátozó intézkedések bevezetése;
- Zöld zóna: az autóforgalomtól elzárt belvárosi közterületek növelése;
- Városi szintű intelligens forgalomirányítási rendszer bevezetése;
- Ipari légszennyezőanyag-kibocsátók felügyelete, a kibocsátások lehetőség szerinti csökkentése (elavult berendezések korszerűsítése, cseréje, diffúz kiporzás lehető legkisebb mértékűre történő visszaszorítása);
- A tüzelőberendezések minősítése és ellenőrzése, korszerű eszközök beszerzésének támogatása;
- A városban a parlagfű elterjedtségének visszaszorítása, a megbetegedési mutatók javítása érdekében.
- Avarégetés betiltása.

Zaj- és rezgésterhelés

A város lakóinak nyugalma leginkább zavaró környezeti hatás a monoton zajterhelés, vagy impulzusszerűen jelentkező erős zajhatás.

A kibocsátó tevékenységek szerint a zajforrások: ipari, üzemi tevékenység, közlekedés (közúti, vasúti, légi), szabadidős tevékenységek (vendéglátás, szórakoztatás). A negyedik kategória pedig az építési kivitelezési tevékenységből származó zajterhelés.

Zaj- és rezgésvédelmi szempontú övezetek, területek

A környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szó 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet szerinti – a rendeltetése miatt fokozott védelmet igénylő létesítmény (egészségügyi, oktatási, művelődési, stb.) körül kialakítható – **csendes övezetek**, valamint **zajvédelmi szempontból fokozottan védett területek** –, azaz a zajvédelmi zónáknál megadott zajterhelési határértékeknél szigorúbb határértékekkel védett területek – Kecskemét közigazgatási területén **nem találhatóak**, illetve kialakítása a továbbiakban sem javasolt az önkormányzat szándékaival összhangban, ugyanis az egyéb zajterhelési határértékek is elegendően szigorúak és betartásuk jelenleg is egyes helyeken nehézséget okoz.

A közigazgatási területen olyan közüzemi létesítmény, ahol a zajszint nem csökkenthető határértékre, azaz **fokozottan zajos terület nem található**, illetve a környezetvédelmi hatóság ilyet nem jelölt ki, illetve folyamatban lévő kijelölről sincs tudomásunk.

Üzemi zaj

Kecskeméten olyan *termelő, szolgáltató tevékenységet folytató üzemi zajforrások*, amelyek környezetüket nagymértékű határérték túllépéssel terhelik jelenleg nincsenek, azaz az üzemi zaj lokális és koncentrált volta miatt általában elmondható, hogy a város méreteihez és a forgalmi zajhoz képest üzemektől származó zaj szempontjából nem jelentősen terhelt, üzemi létesítményektől származó zaj miatti határérték túllépés jellemzően nem fordul elő a város területén.

A város zajhelyzetét kedvezően befolyásolja, hogy az iparterületek, ipari parkok a lakóterületektől általában megfelelő távolságra találhatóak, illetve az új gyártó üzemek a lakóterületektől távol létesültek (pl. Mercedes autógyár, Knorr-Bremse Kft. Axon Kábelgyártó Kft., ElringKlinger Hungary Kft., stb.).

Problémát általában az a tény jelent, hogy az iparterületekre rátelepültek több helyen a lakóterületek és az iparterületek között is találhatóak nem elhanyagolható kiterjedésű lakóterületek.

Szabadidős tevékenységtől származó zaj

A város területén számos szabadidős jellegű (kulturális, szórakoztató, vendéglátó és sport) zajforrás üzemel, amelyek túlnyomó többségben szezonálisan, vagy állandó jelleggel működő vendéglátó egységeket jelentenek.

Az elmúlt években ezen zajforrásoktól származó lakossági panaszok csökkentek, amelynek oka egyrészt a zenés-, táncos rendezvényeket bonyolító vendéglátó egységek számának csökkenése, másrészt ez a szigorodó környezetvédelmi hatósági engedélyezési és ellenőrzési gyakorlatnak köszönhető.

Közlekedéstől származó zaj

Közúti közlekedési zaj

A környezeti zajforrások közül a közúti közlekedés az, amely a legnagyobb mértékben és a legnagyobb területet terhel zajjal. Ez elsősorban a tranzit utakra vonatkozik, de hasonló zajterhelés tapasztalható a sűrű beépítésű, nagy forgalmú belvárosi területeken is.

A város az országot átszelő közlekedési főútvonalak szempontjából É-D-i, ÉK-DNy-i és K-Ny-i irányú tranzitforgalmú csomópont. Igen jelentős a közúti közlekedésből származó zaj a település közigazgatási területén áthaladó főutak (5., 52., 54., 44., 441., 445.) mentén, különös tekintettel a lakóterületek melletti szakaszokra, mely forgalomszervezési intézkedések nélkül a forgalom növekedésével várhatóan tovább fog nőni a későbbiekben. Némi javulást hozott ebben a tekintetben az M5 autópálya elkerülő szakaszának elkészülte, valamint a 44. sz. főutat az 52. sz. főúttal összekötő D – i elkerülő út (44. és 54. sz. főút) és É-i elkerülő út (445. sz. főút). Érzékelhető hatása az átmenő és ezen belül is a nehézgépjármű forgalomra van.

A különböző forgalmi zajmérési, illetve a forgalomszámlálási adatok alapján végzett számítási adatokból megállapítható, hogy a főútvonalak és a belterületi körutak, gyűjtő utak mentén időszakosan (döntően éjszaka) határérték túllépések adódtak, adódnak, melyek egyes esetekben igen jelentősek.

Ennek oka, hogy a városban regisztrált gépjárművek száma 2010-2018 között mintegy 25%-kal emelkedett, valamint növekedett a személygépjárművel ingázók száma is, így a város közúti gépjárműforgalma az utóbbi 8 évben mintegy 30%-kal növekedett.

Vasúti közlekedési zaj

A települést érintő 4 normál nyomtávú és egy keskeny nyomtávú vasútvonal általában a védendő lakóépületektől távol halad a település belterületén és a forgalmuk sem számottevő, illetve egyre csökkenő mértékű, a nagy forgalmú Cegléd-Szeged vonal pedig villamosított, így ebből adódóan jelentős zajterhelés nem keletkezik a területen.

A vasúti közlekedés okozta zajhatás főleg éjszaka és a pályaudvarok közelében zavaró mértékű (árurakodás, tolatás, rendezés). A pályaudvaroknál legtöbbször éjszaka a hangosbemondón történő közlések miatt érkezett lakossági panasz.

Légi közlekedési zaj

A *Kecskeméti katonai repülőtér (MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőtér)*, melynek polgári célú fejlesztése folyamatban van használatához kapcsolódó zajterhelés igen jelentős a reptér és a fel- és leszállási repülési irány környezetében, míg a *Matkópusztai IV. osztályú repülőtér* használatához kapcsolódó zajterhelés a repülőtér, illetve a fel- és leszállási irányok közvetlen környezetében számottevő.

A környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről szóló 2002/49/EK irányelv alapján elkészített 280/2004. (X. 20.) Korm. rendelet értelmében a 100 ezer lakost meghaladó lélekszámú város önkormányzata *stratégiai zajtérkép és intézkedési terv készítésére kötelezett.*

Kecskemét Város Stratégiai Zajtérképét és Zajcsökkentési Intézkedési Tervét 2012-ben a Vibrocomp-GEOfellevel konzorcium elkészítette KEOP-6.3.0/Z/10 pályázati források segítségével, majd 2017-ben mindkét dokumentum felülvizsgálatra került, melyeket az Akusztika Mérnöki Iroda Kft. készített a KTI Nonprofit Kft. munkatársainak a bevonásával.

A zajtérképek és a zajcsökkentési intézkedési tervek alapján megállapítható, hogy *Kecskeméten a közúti közlekedés forgalmából eredő zaj a legjelentősebb.* A vasúti közlekedésből származó zajterhelés jóval kisebb területet és kevesebb lakost érint.

A 2010-2018 között jelentősen megnövekedett személygépjármű forgalom hatásait jól tükrözik a város 2012-ben készült ***Stratégiai Zajtérképének és Zajcsökkentési Intézkedési Tervének*** és a 2017-ben elkészült ***5 éves felülvizsgálatának adatai közötti különbségek.***

Eszerint:

- Az éjszakai időszak legnagyobb ***10 dB feletti konfliktussal érintett ingatlanok száma*** 2012 és 2017 között ***nem változott.***
- Az éjszakai időszak ***5-10 dB konfliktustartományba eső belterületi közutak száma az elmúlt 5 év alatt majdnem megduplázódott*** (26 helyett 49 db). 15 db közút mentén nem történt változás, 11 db közút mentén megszűnt, míg 34 db közút mentén újonnan jelentkezett a jelzett mértékű konfliktus.
- ***Hasonló következtetések állapíthatók meg az éjszakai időszak 0-5 dB konfliktustartományára is.*** A konfliktussal érintett belterületi közutak száma 54 db-bal nőtt. 46 közút mentén nem történt változás, 14 db mentén megszűnt, ugyanakkor 70 db közút mentén újonnan jelentkezett a jelzett mértékű konfliktus.
- Ezekhez ***hasonló arányban nőtt a konfliktussal érintett védendő épületek száma is*** 2017-re 2012-höz képest.

Mivel a forgalmi adatok 2017 év után is dinamikusan növekedtek, így *mára várhatóan még tovább növekedett a kritikus útszakaszok és érintettség száma,* annak ellenére, hogy időközben megépült az É-i elkerülő út (445. sz. főút), amely döntően az átmenő forgalomtól mentesítette a belterületi gyűjtőutakat. Az is látható az adatokból, hogy a zajterhelési konfliktus zónát váltó kritikus útszakaszok általában a nagy forgalmú sugárirányú és körút szakaszok, amely indokolja a hiányzó közúthálózati elemek megépítését.

A stratégiai zajtérképezés során vizsgált ***vasúti forgalomból, a Matkópusztai repülőtér légiforgalmából, valamint az IPPC üzemek tevékenységéből eredő konfliktus nagysága 2012 és 2017 között nem változott.***

Az elkövetkezendő időszakban szükséges intézkedések:

- Az elkészült stratégiai zajtérkép és intézkedési tervben foglaltak végrehajtása, a dokumentum folyamatos karbantartása, valamint szükség szerinti, de legalább ötévenkénti felülvizsgálata;
- Az intézkedési tervben foglalt önkormányzat hatáskörébe tartozó feladatok ütemezett megvalósítása, elsősorban azokon a sűrűn lakott területeken, ahol a zajterhelés 75 dB-nél magasabb;
- A zajgátló védőövezet kijelölése a katonai repülőtér és a matkópusztai repülőtér körül;
- A zajgátló védőövezetek kijelölésével a határérték felett terhelt zónákban élő lakosság zajvédelmét biztosító intézkedések (pl. zajvédő falak építése, védőfásítások, közutak felújítása, Részletes Rendezési Tervek készítése az ipari és a lakó funkciók határozott szétválasztása érdekében), valamint a további beépítéseket befolyásoló korlátozások meghatározása;
- A zajvédelem helyi szabályozásáról szóló (17/2013. (V. 30.) önkormányzati rendelet) rendszeres felülvizsgálata és az új előírásoknak megfelelő módosítása, valamint az intézkedési terv – ezen a szinten szabályozható – vonatkozó megállapításainak beépítése a helyi rendeletbe;
- A lakóépületek beépítési síkjának minél távolabb építése a zajforrástól (közút, vasút, ipari terület), a védendő helyiségek megfelelő tájolása, illetve a védendő helyiségek passzív zajvédelmének a biztosítása megfelelő hanggátlású homlokzati nyílászárókkal és homlokzati falakkal;
- Új lakóövezet kijelölése a zajvédelmi hatásterületen belül, véderdősávok, védőzöldsávok kiépítésével történhet.

Hulladékgazdálkodás

Kecskemét városa az önállóan kezelt környezeti hatótényezőkön belül kiemelt figyelmet fordít a hulladékgazdálkodási kérdések kezelésére. Kecskemét Megyei Jogú Város *Helyi Hulladékgazdálkodási Terve 2017-ig volt hatályos*, melyben a tervezett intézkedések részben teljesültek, részben pedig az új szabályozás következtében el is évültek. Ezen tervfajta készítésének kötelezettsége 2013-tól megszűnt.

A hulladékgazdálkodás szabályozási környezete 2013. január 1-től jelentősen megváltozott a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény és a végrehajtására kiadott rendeletek előírásai alapján. Jelenleg az új Országos Hulladékgazdálkodási Terv és Országos Megelőzési Program, valamint a Közszolgáltatói Hulladékgazdálkodási Tervek adják meg a keretét a települési hulladékgazdálkodásnak.

2017 őszén teljesen átalakult Kecskemét települési hulladékgazdálkodási közszolgáltatási rendszerének felépítése. A 2017. október 1. óta a **települési hulladékgazdálkodási közszolgáltatási tevékenységeket** a Kecskeméti Városgazdasági Nonprofit Kft.-től, a Kecskeméti Regionális Hulladéklerakó Közszolgáltató Kft.-től és a Hírös Hulladékgazdálkodási Kft.-től a **DTkH Duna-Tisza közti Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. vette át.**

A **szilárd kommunális hulladékok szállítását** a város területén 2017 őszéig a Kecskeméti Városgazdasági Nonprofit Kft. végezte, majd azóta a DTkH Nonprofit Kft. végzi. A városon belül az ellátottság nagy területi különbségeket mutat. Míg a központi belterület belső városrészeiben 100 %-os teljes lefedettséggel találkozunk, addig Szent István városban és Máriahegyen kb. 70 %-os, Felsőszéktón és Úrihegyben kb. 80%-os, ez az arány, azaz részleges a lefedettség (2018-ban 87,56%), amely azonban folyamatosnövekedést mutat. A kecskeméti települési hulladékszállítás néhány jellemző adatát a 7. táblázat mutatja.

7. táblázat: A lakossági hulladékgyűjtés, -szállítás általános adatai (2014-2018)

Év	Lakosságtól elszállított kommunális hulladék (t/év)	Hulladékszállításba bekötött kertes ingatlanok száma (db)	Hulladékszállításba bekötött társasházi lakások száma (db)	Összes ingatlan száma (db)	Hulladékgyűjtésbe bevont összes ingatlanok aránya (%)
2014	21 348*	18 683	22 785	41 468	82,49
2015	21 072*	18 720	22 779	41 499	82,44
2016	23 037,0	19 440	22 870	42 310	83,92
2017	20 894,0	19 824	23 916	43 740	86,46
2018	25 030,3	20 765	23 916	44 681	87,56

Forrás: Kecskeméti Városgazdasági Nonprofit Kft., DTkH Nonprofit Kft. (Önkormányzati adatszolgáltatás)

* a lakosságtól begyűjtött települési vegyes hulladék (200301), valamint az elkülönítetten gyűjtött (szelektív) hulladék (150106)

A város területén gyűjtött és elszállított települési hulladék mennyisége 2014-2019 között dinamikusabban növekedett, melynek mértéke 6 év alatt elérte a 35 %-ot (8. táblázat). Látható azonban, hogy a bővülés üteme nem csak hogy megállt 2018 után, de több mint 1000 tonnával még csökkent is. Kérdés, hogy a 2019-es adat trendfordulót jelent-e, s a lakosság tudatosabb fogyasztás irányába történő elmozdulását mutatja-e, vagy csak egy ideiglenes visszaesésnek lehetünk-e tanúi?

8. táblázat: Kecskemét területén elszállított összes települési hulladék mennyisége (2014-2018)

Megnevezés	2014	2015	2016	2017	2018	2019
<i>Összes elszállított települési hulladék t/év</i>	27.161,6	29.211,7	33.745	36.974,6	37.744,4	36.706,0

Forrás: KSH

Kecskemét **Regionális hulladéklerakó telepe** a közigazgatási terület DK – i részén, a belterületi lakóterület szélétől DK – re mintegy 2800 m-re a Kisfái 248. sz. (0737/12 hrsz.) alatti ingatlanon található.

A teljes (meglévő és 2013-2014-ben bővített) hulladéklerakó térfogata (2018-ban) 1.388.508 m³, mely további mintegy 10-12 évig képes fogadni a város és környezetének hulladékait.

A II/A-B ütem összkapacitása 879.612 m³ és amely már betelt, részlegesen rekultiválásra került. A rekultiváció részeként az átmeneti felső záróréteg került kialakításra ezen a depónia területen, a végleges felső záróréteg még nem. Az Üzemeltető továbbá engedéllyel rendelkezik a II/A-B ütemű depónia szintmagasítására rátöltéssel, ugyanakkor nem vonta még ismételten művelés alá a területet. A 2014-ban átadott II/C-D ütem összkapacitása 508.896 m³. A hulladéklerakó telepen II/A. és B ütemben biogáz gyűjtő kutakat (20 db) is kialakítottak. A keletkező gázmennyiség optimális esetben 300 m³ /500 kW. Ugyanilyen rendszer kerül kiépítésre a C-D ütem-nél is. A keletkező biogázt a telepen hasznosítják. A két gázmotor által termelt elektromos energiát részben a telep villamosenergia igényének fedezésére használják, részben a villamos hálózatba táplálják vissza, a termelt hőenergia döntő része azonban – egyelőre – nincs hasznosítva.

A **szelektív hulladékgyűjtés** a város területén 2004. év folyamán indult meg, ekkor a Városgazdasági Kft. által kihelyezett szelektív gyűjtő edényzetekben papír, műanyag és az üveg szelektív gyűjtését kezdte el. Bevezetése óta 2017-ig (6159,2 tonna) folyamatosan növekedett az ily módon gyűjtött hulladékok mennyisége, utána 2018-ban egy jelentősebb visszaesést (4427,7 tonna) tapasztalhattunk, de 2019-től ismételten növekedett a lakosságtól elkülönített gyűjtéssel elszállított hulladék mennyisége (2014-ben 1133,2 tonna, 2019-ben 4730,8 tonna), amely jól tükrözi a lakossági gondolkodás változását, a tudatosság erősödését és a szelektív gyűjtés iránti igények növekedését.

Az átadott **új regionális hulladékkezelő központ** egy szelektív hulladékválogató-műből (Kisfái) és két hulladékudvarból (Halasi út, Felsőcsalános), valamint szelektív hulladékgyűjtő szigetekből áll, melyek segítették, segítik a hulladék válogatott gyűjtését. A hulladékgyűjtő szigetek helyének kijelöléséről közgyűlési határozatban döntöttek. Jelenleg 25 db sziget üzemel szigetenként 3, illetve 4 db 1100 literes gyűjtőedényzet segíti a hulladék válogatott gyűjtését.

A központ és az eszközök üzemeltetését 2017 őszéig a HÍRÖS Hulladékgazdálkodási Kft. végezte. A szelektív hulladékgyűjtés lakossági erősítése, s a külső városrészek bevonása érdekében 2011 júniusától elindult Kecskeméten a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés (a szelektív hulladékgyűjtés új rendszere) is, amely a város teljes területére kiterjesztésre került. Az új rendszer lényege, hogy a háztartási hulladékból az újrahasznosítható (csomagoló) anyagokat – papír, műanyag, fém-hulladékokokat és a biohulladékot – a lakosoknak, a szolgáltató és kereskedelmi egységeknek kötelező szelektíven gyűjteni 2011-től. A kerti biohulladék begyűjtését 2013-tól 2017 őszéig a Hírös Hulladékgazdálkodási Kft. helyett a Kecskeméti Városgazdasági Kft. végezte. 2017 őszétől az eszközök üzemeltetését és a szelektív hulladékgyűjtést a DTkH Nonprofit Kft. végzi. A fentiekén túlmenően a DTkH Nonprofit Kft. üveghulladék gyűjtési akciókat is hirdet, mivel a jelentős mennyiségben keletkező üveg csomagolási hulladék gyűjtése a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés keretében nem biztonságos, a hulladékudvarokban és gyűjtőszigeteken begyűjtött ezen hulladék mennyisége pedig eddig nem volt jelentős. Emellett minden évben kétszer iskolai papírgyűjtési akciókat is szerveznek, illetve a DTkH Nonprofit Kft. ezen felül valamennyi ingatlanhasználó számára, évi kétszeri házhoz menő lomtalanítás lehetőségét biztosít (egyeztetés alapján).

A település területén jelentős mennyiségben keletkeznek egészségügyi **veszélyes hulladékok** a kórházakban és a különböző szakorvosi rendelőintézetekben keletkeznek. A folyamatosan növekvő egészségügyi veszélyes hulladék mennyiséget a DESIGN Kft. a dorogi veszélyes hulladékégetőbe szállítja. A **veszélyes hulladék kezelő telep** a belterület DK – i szélén az Ipar u. 6. sz. (8364/18 hrsz.) alatti ingatlanon működik, amely a térség legnagyobb ilyen jellegű telepe. A telepen a térség mintegy 2000 üzeméből, telephelyéről származó szinte mindenfajta veszélyes hulladék begyűjtését, átmeneti tárolását és egyes hulladékok kezelését is végzik a vonatkozó előírásoknak megfelelően.

Veszélyes hulladék a lakosság részéről a hulladékudvarokban is elhelyezhető, melyek gyűjtését 2017 őszéig a Hírös Hulladékgazdálkodási Kft. végezte, azóta pedig a DTkH Nonprofit Kft. végzi.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges intézkedések:

- a hulladékgyűjtésbe bevont lakások számának növelése, az ellátottsági különbségek csökkentésével, a 95%-os lefedettség elérése érdekében,

- a hulladékkezeléssel összefüggő szállítási és feldolgozási kapacitások, valamint technológiák folyamatos fejlesztése, a hasznosítási arányok növelése,
- a települési hulladék keletkezését, csökkentését célzó intézkedések beindítása, a vásárlási és fogyasztói szokások megváltoztatására, befolyásolására irányuló tudatformáló és felvilágosító kampányok beindítása, a különböző szintű Hulladékgazdálkodási Tervekhez kapcsolódó Megelőzési Programok segítségével.
- növelni kell a szelektíven gyűjtött papír-, üveg-, műanyag- és fémhulladékok mennyiségét az újrahasználatra előkészítés és az újrafeldolgozás meghatározott mértékének (a képződött ilyen típusú hulladék mennyiségének 50%-a) eléréséhez,
- ki kell terjeszteni a szelektív hulladékgyűjtést a lakossági ételmaradékokra is, ennek érdekében a kezeléshez szükséges eszköz és más rendszerlem fejlesztéseket el kell végezni, hogy a lerakásra kerülő biológiailag lebomló szervesanyag-mennyiség meghatározott mértékre (35%) csökkenjen,
- a nem veszélyes építési-bontási hulladék – a föld és a kő kivételével – újrahasználatra előkészítésének, újrafeldolgozásának és egyéb, anyagában történő hasznosításának – ideértve a feltöltési műveleteknél más anyagok helyettesítésére használt hulladékot – együttes mértékét a képződött mennyiséghez viszonyítva tömegében legalább 70 %-ra kell növelni
- felkészülés a szelektív hulladékgyűjtés jogszabályi változásából adódó feladatokra (pl. elkülönített gyűjtés fejlesztése, újrahasznosítás arányának növelése),
- a lerakott hulladék mennyiségének jelentős csökkentése, valamint a hulladék energetikai hasznosításának érdekében valamely térségi hulladék-feldolgozó erőműhöz történő csatlakozás előkészítése.

Az illegális hulladéklerakások visszaszorítása, illetve megszüntetése az Önkormányzat és a Kecskeméti Városüzemeltetési Kft. együttműködésével a bejelentések, illetve a felderítések üteméhez igazodóan folyamatosan történik, ennek hatékonyságát azonban javítani szükséges.

Vizuális környezetterhelés

A város vizuális környezetterhelését **leginkább a különböző méretű, elhelyezkedésű és tartalmú reklámtáblák** okozzák. Legjelentősebben érintett területek a város lazább beépítésű bekötőútjai menti (városkapu) térségek. Nem elhanyagolhatóak továbbá, a belső városrészekben a kereskedelmi, szolgáltató létesítmények portáljain, illetve a tűzfalakon megjelenő, időnként a város táji, településképi harmóniáját megzavaró reklámtáblák sem.

A vizuális környezetterhelés második csoportját, **a leromlott állapotú, illetve a félbehagyott épületek, építmények** (pl. Ürgés egyes épületei, a foghíj telkek, a Mária krt. - Csaba u. kereszteződésében félbehagyott társasház), továbbá **a városképbe nem illeszkedő színvilágú és formájú homlokzatok és épületszerkezetek** látványa jelenti.

A vizuális környezetterhelés harmadik csoportját a főként szegregált területeken, illetve a vasútvonalak melletti területeken időszakonként megjelenő **falfirkák, graffitik**, továbbá – a szervezett hulladékszállítás ellenére időszakonként egyes területeken megjelenő – **illegális szemétkupacok** alkotják.

A problémát részben a város Helyi Építési Szabályzatáról (HÉSZ) szóló 33/2015. (XII. 17.) önkormányzati rendelete, valamint a város településképeinek védelméről szóló 16/2017. (IX. 21.) önkormányzati rendelete, továbbá az épített környezet helyi örökségvédelmének helyi szabályozásáról szóló 67/2009. (XII. 17.) önkormányzati rendelet megfelelő alkalmazása kezeli. A vizuális környezetterhelés elleni harcot másrészt a város által a város épített környezetével kapcsolatos értékvédelem és a településképi véleményezési eljárás keretében működtetett Helyi Építészeti-Műszaki Tervtanács működése biztosítja.

Az illegális lerakóhelyek felderítése és a felderített területekről a hulladékok elszállítása folyamatosan történik az önkormányzat, a Kecskeméti Városüzemeltetési Kft és a DTKH Nonprofit Kft. együttműködésével a bejelentések, illetve a felderítések üteméhez igazodóan. Ezt a folyamatot segítik elő a civil kezdeményezések, a közterületek rendszeres ellenőrzése. Az összegyűjtött hulladékok összetételétől függően történik azok kezelése/ártalmatlanítása. Az építési/bontási törmeléket az építési-bontási hulladék feldolgozóra szállítják, míg a vegyes kommunális hulladékokat indokolt esetben a válogatóműben válogatják, vagy a lerakón helyezik el.

A vizuális környezetterhelés témakörbe sorolható a **fényszennyezés** is, melynek fogalmát az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (OTÉK) 2012 évi módosítása definiálta, valamint megalkotta a fényszennyezés kivédésére szolgáló építési szabályrendszert. Az élhetőbb és egészségesebb környezet megteremtése érdekében a város tervezi a fényszennyező létesítmények és források felmérését és azok, az új szabályozásnak megfelelő, korszerűbb és hatékonyabb eszközökkel való kiváltását, egyúttal a fényszennyezés kiváltó okainak a megszüntetését.

Klímavédelem

A klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak települési szinten történő megelőzésére, illetve az alkalmazkodás lehetőségeire vonatkozó programok kidolgozása a Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiával, illetve egyéb nemzetközi, hazai és városi programokkal, koncepciókkal, tervekkel összhangban kell, hogy történjen.

A klímaváltozás elleni küzdelem legfontosabb terepe a légkörbe jutó CO₂-kibocsátás csökkentése (pl. *energiatakarékossággal, az energiahatékonyság növelésével, új gazdálkodási megoldások és technológiák felhasználásával, jelentős társadalmi szemléletváltással és a környezettudatosság növelésével*), illetve annak kivonása a légkörből (*jelenleg a leghatékonyabb módszer az erdők telepítése, a többszintű növényállomány telepítése, de emellett kísérleti ipari eljárások is léteznek a CO₂ szingas konverziójára*).

Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, a klímaváltozás káros hatásainak mérséklése, illetve a megváltozott körülmények hatásaihoz való alkalmazkodás érdekében az alábbi feladatok megvalósítása ajánlott.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges intézkedések, feladatok:

I. Megelőzés

Alapvetően négy, egymással némileg átfedő olyan nagy beavatkozási terület létezik, ahol az üvegházhatású gázok kibocsátásának jelentős mértékű csökkentése érhető el:

- a) közlekedés, a fenntartható városi mobilitás
- b) energia-előállítás és felhasználás (lakossági, intézményi, gazdasági)
- c) hulladékgyalogkodás
- d) a gazdaság térbeli szerkezete

Az első három beavatkozási terület mindegyikénél érvényes, hogy alapvetően kétféle stratégia alkalmazható a települési szintű ÜHG kibocsátásának visszafogására.

Az első az *elegendőség stratégiája*, amely gyakorlatilag igény- és teljesítmény-visszafogást jelent: pl. a közlekedésen belül a gépjárműforgalom csillapítását, illetve az energiafelhasználás visszafogását (energiatakarékosság), valamint a keletkező települési hulladékmennyiség csökkentését jelenti. A jelzett intézkedések a társadalom klíma- és környezettudatosságának erősítésével, a szemléletformálás hatékonyságának javításával, a társadalom értékrendjének módosításával, továbbá szabályozási, hatósági eszközök, ösztönző rendszerek bevezetésével, illetve az új technológiai megoldások alkalmazásával érhető el.

A második a *hatékonyság stratégiája*, amely az egységnyi teljesítményre jutó alapanyag- és energiaigényt, illetve szennyezést igyekszik csökkenteni: pl. környezetbarát (üzemanyag takarékos) autók terjedésének ösztönzésével, a fenntartható városi mobilitás, ezen belül a közösségi közlekedés szerepének bővítésével, az energiahatékonyság növelésével, a megújuló

energiaforrások nagyobb arányú használatával, korszerű hulladékgazdálkodással és újrahasznosítással, továbbá a körkörös gazdaság komplex kialakításával.

a) Közlekedés, a fenntartható városi mobilitás

A gépjárművek üzemanyagának elégeésekor nagy mennyiségű szén-dioxid és egyéb szennyezőanyagok kerülnek a légkörbe. Az elmúlt évtizedekben a közlekedési ágazat egyre növekvő szerepét figyelhetjük meg a CO₂ kibocsátás tekintetében, ami elengedhetlenné teszi az ágazatban szükséges települési klímavédelmi beavatkozásokat.

- elengedőségi stratégia: a gépjárműforgalom és közlekedési igény csökkentése (különösen az egyéni gépjárműhasználat visszaszorítása), ezzel együtt a gyaloglás, a kerékpározás előtérbe helyezése.
  - Szükséges kialakítani minél több állandóan és/vagy időszakosan autómentes, illetve csökkentett forgalmú zónát a városban.
  - Célszerű a parkolási díjjal érintett területek felülvizsgálata, kiterjesztése a forgalmas területekre.
  - A környezetszennyező gépjárművek kitiltása a város közigazgatási területéről.
  - A közlekedésfejlesztési koncepcióban és a Fenntartható Városi Mobilitási Tervben (SUMP) foglaltak szerint, a városi kerékpárforgalmi létesítmények fejlesztése (pl. a települési kerékpárút-hálózat teljessé tétele, új kerékpártárolók létesítése a forgalomvonzó intézményeinél, közbringa hálózat kiépítése).
  - A várostervezésben szükséges, hogy kiemelt szempont legyen a közlekedési igény csökkentése, a funkciók megfelelő térbeli telepítésével, a kompakt város kialakításának igényével.
- hatékonysági stratégia: a gépjárművek üzemanyag fogyasztásának csökkentése, a közösségi közlekedés hatékonyságának növelése, az elektromobilitás fejlesztése, a különböző közlekedési módok összekapcsolása és városi szintű forgalomirányítás korszerűsítése.
  - Elsődleges fontosságú a közösségi közlekedés előnyben részesítése az egyéni személygépjármű használatával szemben. Ennek során vonzóbbá kell tenni a közösségi közlekedési szolgáltatásokat: a járatok optimalizálásával, a menetrendek összehangolásával, a közlekedési módváltás lehetőségeinek bővítésével és feltételrendszereinek javításával, a szolgáltatások olcsóbbá (a finanszírozás rendszerének átalakításával), valamint az utazás kényelmesebbé tételével.
  - A környezetkímélő autózás megvalósítása, az elektromobilitás növelésével, a telekocsi rendszer előnybe részesítésével (pl. buszsáv használata, ingyenes parkolás), az üzemanyag-takarékos vezetési módszerek tanításával és népszerűsítésével.
  - Áruszállítás optimalizálása, a city logisztika rendszerének kialakítása, az áruszállítás minél nagyobb részének kötöttpályás és elektromos rendszerű kialakítása.

- Az inter- és multimodalitás feltételeinek javítása, P+R, B+R rendszerek fejlesztése a város agglomerációs övezetében és az egyéb belterületi egységeiben (pl. Hetényegyháza, Katonatelep, Kadafalva).
- Környezeti alapú, városi forgalomirányítási rendszer kialakítása.

b) Energia-előállítás és felhasználás

Az épületekben, illetve infrastrukturális létesítményekben felhasznált energia jelentős része közvetlenül vagy közvetve (a villamosenergia felhasználásán keresztül) fosszilis (pl. földgáz, kőolaj, szén) energiahordozókból származik. Ezeknek az energiahordozóknak a használata üvegházhatású gázok és egyéb szennyező anyagok légkörbe kerülésével jár.

- elegendőségi stratégia: (energiatakarékosság)
  - Mind a távfűtésű, mind pedig az egyéni fűtésű lakásokban megfontolandó a fűtés mértékének csökkentése. Ennek érdekében minden távfűtésű lakásban fontos lehetővé tenni a fűtés egyéni mérhetőségét és szabályozhatóságát, illetve ezáltal az egyéni számlázást.
  - A városban csak a hatóságok által ellenőrzött, energiatakarékos (null emissziós) és környezetbarát épületek építésére, illetve használatba vételére kerülhet sor.
  - El kell érni, hogy az önkormányzati tulajdonú épületeket csak a szükséges mértékben és hőmérsékletre fűtsék fel.
  - Fontos, hogy az egyedi légkondicionáló berendezések helyett, alternatív, energiatakarékosabb épülethűtési módszerek terjedjenek el (pl. árnyékolás, hővédő burkolatok, zöldtetők, éjszakai szellőztetés).
  - A hősziget hatás mérséklése érdekében előnyben kell részesíteni a minél magasabbról történő hőkibocsátást (kémény, klíma a tetőn).
  - Szükséges megvizsgálni, hogy hol található a városban felesleges fényreklámok, és ezeket érdemes megszüntetni.
  - Ahol a környezetvédelmi és gazdaságossági szempontok is indokolják és a forgalmi, közlekedésbiztonsági viszonyok is lehetővé teszik, a közlekedési lámpák helyett körforgalmakat érdemes kialakítani a kereszteződésekben.
- hatékonysági stratégia:
  - Az energiahatékonyság fokozása (ugyanakkora teljesítmény előállítása kevesebb energiával) a városi szintű energiamenedzsment rendszer bevezetésével.
  - Energiamenedzsment szempontú létesítmény-üzemeltetés az önkormányzati és állami tulajdonú intézményekben.
  - Szükséges minél hatékonyabb hőszigetelés kialakítása a város minden épületénél (a panelházak esetében a panelprogram folytatása révén).
  - Szükséges minél hatékonyabb gépészeti (fűtési és hűtési) és világítási rendszerek alkalmazása az önkormányzati épületekben.
  - Minden esetben fontos betartatni, és szükség esetén szigorítani is kell az építészeti energiahatékonysági normákat.
  - Intelligens közvilágítási rendszer kialakítása Kecskeméten.
  - „Ledesítés” folytatása a városi fényreklámtáblák és közlekedési lámpák esetében.
  - A fosszilis tüzelőanyagok részesedésének csökkentése, helyettük – a lehetőségek függvényében, minél inkább helyben előállított – megújuló

energiahordozók (pl. napenergia, biomassza, biogáz, geotermikus energia és esetleg szélenergia) előnyben részesítése, százalékos arányuk folyamatos emelése a város teljes energia-felhasználásában.

- A távhőrendszer fejlesztése, hatékonyságának, versenyképességének növelése.

c) Hulladékgazdálkodás

A hulladéklerakók a légkörbe kerülő üvegház hatású gázok jelentős forrásai közé tartoznak, így az ezekbe kerülő hulladék mennyiségének csökkentésére, illetve a tovább nem hasznosított hulladék folyamatos csökkentésére van szükség.

- elegendőségi stratégia: Lényeges a városban keletkező hulladék mennyiségének csökkentése.
  - Elsősorban a pazarló lakossági fogyasztás lefaragása a tudatos vásárlási szokások oktatásával és népszerűsítésével.
  - A lakossági komposztálás és újrafelhasználás (javítás) növelése, annak népszerűsítésével.
  - Szemléletformálás (környezetvédelem vs. fogyasztói társadalom).
- hatékonysági stratégia:
  - A város teljes területén szükséges megoldani a keletkező hulladék minél nagyobb hányadának szelektív gyűjtését, valamint minél inkább helyi újrahasznosítását.
  - Hulladékválogató mű létesítése és hatékony üzemeltetése, a hulladék minél nagyobb mértékű újrahasznosításának érdekében.
  - A depóniagáz-hasznosítás révén a lehető leghamarabb és legnagyobb mértékben csökkenteni kell a hulladéklerakóból felszabaduló metán mennyiségét.
  - Környezetbarát hulladékégető-, illetve krakkolómű létesítése a regionális hulladéklerakó közelében (villamos- és hőenergia előállítására és városi szintű felhasználására).

d) A gazdaság térbeli szerkezete:

Célszerű racionalizálni a települési termelési-fogyasztási láncot, kiaknázva és támogatva a körkörös gazdaság megvalósítását is.

- elegendőségi stratégia: Csökkenteni szükséges a kevésbé indokolható globális, illetve nagytérségi kereskedelmi áruszállítás léptékét.
  - A klímavédelem, a helyi gazdaság erősítése és a több lábbon állása érdekében is kívánatos lenne a helyben termelt áruk és szolgáltatások előnyben részesítése. Ennek lényege, hogy a Kecskeméten elfogyasztott javakat a városhoz minél közelebb (legkedvezőbb esetben, helyben) termeljék meg, minél inkább helyi természeti erőforrások felhasználásával. A különböző gazdasági szektorok közül elsősorban a mezőgazdaság és élelmiszeripar esetében lehetséges a lokalizáció (együttműködésben a környékbeli mezőgazdasági termelőkkel), de a különböző szolgáltatások és az energiatermelés esetében is elősegíthető a helyi erőforrások használata.

• hatékonysági stratégia:

- Szükséges elősegíteni, hogy a környékbeli mezőgazdasági termelők képesek legyenek Kecskeméten értékesíteni áruikat.
- A megújuló energiahordozók egyre nagyobb használatával elősegíthető a város energiafüggetlenségének erősítése és a hálózati veszteségek csökkentése.
- A termelőszférában szükség van a térségi beszállítói hálózatok erősítésére.
- A „city logisztika” rendszerének kialakításával megelőzhető a nem kívánatos nehézgépjármű forgalom megjelenése a város belsőbb övezeteiben.

II. Alkalmazkodás

A klímaváltozás már elérte azt a szintet, amelynek vannak visszafordíthatatlan következményei, hatásai. Ezekhez a klimatikus és környezeti meghatározottságú hatásokhoz alkalmazkodni kell, ami előtérbe helyezi a helyi adaptációs lehetőségek kidolgozását és megvalósítását.

A térségünkben a klímaváltozás várható negatív hatásaihoz való alkalmazkodás stratégiai jelentőségű feladat, a térség ökológiai viszonyainak megőrzése és a fenntartható fejlődés feltételeinek biztosítása érdekében. Ennek központi eleme: a helyi vízkészletekkel történő felelős gazdálkodás (csapadék- és tisztított szennyvíz helyben tartása, takarékos vízhasználat) és a vízutánpótlás lehetőségeinek megteremtése, a földhasználat ésszerű átalakítása, a zöldfelületekkel történő átgondolt gazdálkodás, valamint a környezetbarát (ökológiai alapú) várostervezés és -építészet, amelyek egyaránt szolgálják a térség természeti adottságainak megőrzését, a táji erőforrások fenntartható hasznosítását, illetve a város hosszú távú élhetőségének és működtethetőségének biztosítását.

A különböző nemzetközi és hazai kutatások megállapításai alapján, az éghajlatváltozás hatásai miatt, Kecskemétet és tágabb térségét a korábnál gyakrabban és fokozottabban fenyegethetik majd az alábbi események:

- a) hóhullámok
- b) tarló- és erdőtüzek
- c) extrém időjárási események (pl. szélviharok, intenzív csapadékhullás, jégverés)
- d) szárazságok, aszály

A jelzett események alapvetően befolyásolhatják nem csak a helyi gazdálkodás és gazdasági teljesítmény alapjait és lehetőségeit, illetve a város üzemeltethetőségét és annak minőségét, hanem a társadalom egészségügyi állapotát is. Ezért az éghajlatváltozáshoz történő helyi alkalmazkodás elemi szükséglet, amely az elmúlt évtizedek egyik legnagyobb kihívása elé állítja napjaink társadalmát. A kihívásra adott válaszok pedig alapjaiban fogják meghatározni Kecskemét jövőbeli fejlődési lehetőségeit és hosszú távú élhetőségét.

Az éghajlatváltozás fentebb bemutatott lehetséges hatásaihoz az alábbi alkalmazkodási lehetőségek körvonalazódnak:

a) hőhullámok:

- Kiemelten fontos annak elérése, hogy a hőhullámok hatására ne következzenek be zavarok a „kritikus infrastruktúrákban” (villamosenergia-, földgáz-, üzemanyag-, távhő-, ivóvíz-, és szennyvízszolgáltatás; közúti és vasúti közlekedési infrastruktúra; távközlési és informatikai hálózatok), illetve e zavarok minél kisebb mértékűek legyenek.
- El kell indítani a városökológiai kutatásokat a lehetséges hatások és megoldási lehetőségek pontos feltárása érdekében.
- A városi hősziget hatás mérséklése érdekében szorgalmazandó a reflektív burkolatok (pl. fal, tető, járda, parkoló, út) kialakítása, a megfelelő városszerkezeti és városépítészeti beavatkozások (pl. nyílt terek, átszellőzésre alkalmas utcaszerkezetek, egybefüggő nagy parkok kialakítása, hatékony köztéri és épületállományi árnyékolás technika) megvalósítása.
- Megfelelő párologtatás feltételeinek biztosítása a város teljes területén (párakapuk, öntözés rendszerének kiterjesztése, újabb felszíni záportározó kialakítása).
- Növénytelepítés, faültetés (mivel a fák nagymértékű párologtatásuknak köszönhetően csökkentik a nappali maximum-hőmérsékleteket, és így a városi klíma mérséklődik).
- Alternatív épülethűtési módszerek elterjesztése.
- A mentőszolgálatokkal, a kórházakkal és az egyéb civil szervezetekkel (pl. Magyar Vöröskereszt, Magyar Máltai Szeretetszolgálat) történő együttműködés és folyamatos kapcsolattartás rendszerének kialakítása a kockázatok csökkentése érdekében.

b) tarló- és erdőtüzek:

- Fenn kell tartani, és szükség esetén javítani kell a tűzoltósági oltókapacitást.
- Tűzérzékelő szenzorok telepítése szükséges a legveszélyeztetettebb területekre.
- Javítani szükséges a természet védelmével, a tüzesetek megelőzésével kapcsolatos lakossági tájékoztatást és szemléletformálást.

c) extrém időjárási események:

- A területhasználat tervezése során ügyelni kell az ökoszisztéma szolgáltatások hatékony használatára és a biodiverzitás megóvására (alapvető kérdés lesz az ökológiai kapcsolatok és a zöldövezeti hálózatok rendszerének kialakítása).
- Kiemelten fontos annak elérése, hogy az extrém csapadékesemények hatására ne következzenek be zavarok a „kritikus infrastruktúrákban”, de legalábbis e zavarok minél kisebb mértékűek legyenek.
- A víz- és hulladékkezelés tervezésekor az extrém időjárási jelenségek hatásait figyelembe kell venni, különösen a vízgazdálkodás és a csatornahálózat megfelelőségének vizsgálata során. Lényeges a nagymennyiségű csapadékvíz megfelelő elvezetésének, illetve helyben (a város közigazgatási határán belül) történő tárolásának és hasznosításának megoldása.

- Támogatandó a megye területén működő jégkár mérséklő rendszer további fejlesztése, tökéletesítése (lehetőség szerint környezetkímélő vegyületek alkalmazásával).
- A felszíni parkolás arányainak csökkentése, a jégverésből adódó gépjármű káresemények visszaszorítása érdekében.
- A városvédő erdősávok, zöld infrastruktúra-elemek megerősítése a városi és település körüli homoktalajok megkötése – a szélerősödésből adódó kiporzás megelőzése – érdekében.
- A lakosság felkészítése a szélsőséges időjárási eseményekre és a klímaváltozás hatásaira.

d) szárazságok, aszály:

- A település vízkészleteinek mennyiségi védelme érdekében, szükséges a víztakarékosság fokozása.
- A vízbázis fenntartható módon történő hasznosítása érdekében kiemelt feladat, hogy a városban csökkenjen a vízfelhasználás, illetve a vízszükséglet kielégítéséhez más forrásokat (csapadékvíz, tisztított szennyvíz) is minél inkább igénybe vegyenek.
- Támogatni szükséges a szürkevíz hasznosítási módszerek alkalmazását és annak népszerűsítését.
- Városi szintű csapadékvíz gazdálkodási és menedzsment rendszer kialakítása (a vízkormányzás technikai feltételeinek megteremtése, felszíni záportározó/tározók és felszín alatti víztározók kialakítása), a vízvisszatartás és vízpótlás érdekében.
- Új talajkezelési és gazdálkodási gyakorlatok bevezetése a mezőgazdaságban.
- Az öntözött területek kiterjedésének növelése mind a város parkjaiban, mind pedig a mezőgazdasági területeken.
- Hatékony és víztakarékos öntözési módszerek kifejlesztése, illetve alkalmazása a város területén.
- Tájékoztatás, információnyújtás a gazdák részére: együttműködések kialakítása agrár-kutatóintézetekkel, klímakutatókkal, nemzetközi jó példák gyűjtése az agrárszektor klímaalkalmazkodásának erősítésére.

III. A társadalmi részvétel erősítése és a cselekvési lehetőségek megismertetése

A klímavédelem, klímaadaptáció és klímatudatosság sikerének egyik kulcsa, hogy a város lakói minél tájékozottabbak, illetve érzékenyebbek legyenek az éghajlatváltozással kapcsolatos információkra, hírekre. Szükséges tisztában lenniük azzal, hogy az éghajlatváltozás súlyos probléma, amelynek kapcsán azonnali cselekvésre van szükség, melynek sikere elképzelhetetlen a helyi társadalom közreműködése és felelős magatartása nélkül.

Ez az érzékenység az egyik alapvető feltétele az új társadalmi viselkedési normák kialakulásának és ezek révén a konkrét megelőzési és alkalmazkodási cselekvéseknek. A másik fontos feltétel, hogy a lakóknak tisztában kell lenniük azokkal a cselekvési

lehetőségekkel is, melyek a probléma megoldását elősegíthetik. Ehhez széles körű érzékenyítési, oktatási és tájékoztatási program elindítására van szükség minden korosztály és társadalmi csoport körében.

A tájékoztató és érzékenyítő program keretében az alábbi beavatkozások javasolhatók:

- A lakosságnak szóló kiadványok megjelentetése és terjesztése;
- A lakosságnak szóló előadások, fórumok és filmvetítések szervezése;
- Klímavédelmi tematikus játszóterek és erdei iskolák létrehozása, fejlesztése és fenntartása;
- A város honlapján folyamatosan frissülő és a helyi vonatkozásokat is bemutató éghajlat-változási tartalom létrehozása és fenntartása;
- A város köznevelési intézményeiben elő kell segíteni, s hangsúlyosan meg kell jeleníteni a tananyagban az éghajlatváltozás témáját, a klímavédelmi lehetőségeket és a változásra történő felkészülést;
- A város sok embert megmozgató rendezvényein biztosítani kell, hogy hangsúlyosan jelenjen meg a klímaváltozás, -védelem és -adaptáció témája;
- A jeles napok (pl. Autómentes Nap, Környezetvédelmi Világnap) kiterjesztése és támogatásának növelése;
- A lakossági klímaérzékenység növelését célzó civil kezdeményezések támogatása;
- A Környezetvédelmi Alap és a Városi Támogatási Program kiemelt módon foglalkozzon a városi klímavédelmi projektek támogatásával.

4.1.5. A táj- és külterületi területhasználat

A várost körülölelő tájak a lakosság mindennapi életének színterei, helyet adnak az egyes gazdasági tevékenységek számára, valamint fontos természeti, történelmi-kulturális, esztétikai és érzelmi értékeket is magukban hordoznak. **A kecskeméti természeti- és kultúrtáj, a településkörnyezeti rendszer szerves része, a helyi társadalom gazdálkodási lehetőségeit és életminőségét meghatározó, pótolhatatlan helyi erőforrás.**

Korábban a mezővárosok körüli tájak elsősorban természeti területként, illetve mezőgazdasági termőhelyekként voltak definiálva, ami napjainkra erőteljes átalakulást mutat. **A mező- és erdőgazdasági célú gazdálkodás** (szántóföldi művelés, zöldség- és gyümölcsstermesztés, állattenyésztés, erdészet), illetve **a természetvédelem ma is a városkörnyéki területhasználat alapvetően meghatározó része**, mellette azonban egyre hangsúlyosabban jelenik meg **a lakófunkció, az ipari, logisztikai és közlekedési célú beépítés, valamint a rekreációs tevékenység.** Kecskemét esetében a természeti-táji környezet, valamint a hozzá kapcsolódó területhasználat meglehetősen összetett képet mutat, ami az eltérő tevékenységek (pl. természetvédelem-agrártermelés, biogazdálkodás-vegyszeres gazdálkodás, extenzív-intenzív területhasználat, lakófunkció-agrárgazdálkodás), illetve társadalmi különbségek, szokások és értékrendek következtében konfliktusok kialakulásához vezettek/vezethetnek, s számos szabályozási kérdést vetnek fel.

A térségben található zónák az eltérő **természetföldrajzi adottságoknak és térhasználati módoknak** köszönhetően számos területi egységre bonthatók.

A közigazgatási területen **a természeti adottságok alapján** alapvetően **négy területi kategória különíthető el:**

1. *Értékes erdős és természetközeli vegetációjú területek.* Ezek a külterületek ÉNy-i és D-i peremlein találhatóak, ahol a nagy kiterjedésű erdős területek mellett, értékes szikes és lápi növénytársulások és homoki gyepek is fellelhetők. A város Natura 2000 területei is ebben a zónában találhatóak.
2. *Értékes természetközeli vegetációjú kultúrtáj mozaik.* A közigazgatási terület K-i, ÉK-i harmada, ahol még viszonylag nagy területen maradtak fenn természetközeli szikes és lápi jellegű élőhelyek.
3. *Tájra jellemző, táji értékeket képviselő mozaikos kultúrtáj.* A belterülettől ÉNy-ra eső területek, amelyek természeti értékekben ugyan szegények, de számos alternatív gazdálkodási lehetőséget adhatnak (bio-, ökológiai). A tanyák többsége itt található.
4. *Természeti értékekkel alig rendelkező – jórészt átalakított-környezetű, ipar és mezőgazdaság által meghatározott terület.* Főként a városhatár D-i, uralkodóan nagytáblás területei tartoznak ide.

Földhasználati típusok és művelési ágak alapján is kategorizálható a külterületi területhasználat:

Nagytáblás szántók jelennek meg Talfája, Borbás, Városföld, Törökfái területén. Nagyobb kiterjedésű **gyepterületek, mélyfekvésű rétek, legelők, s nádasok** Belsőnyír, Úrrét, Kisfái és Matkó térségében, míg a **zöltség, szőlő és gyümölcs kultúrák** Úrihegy, Máriahegy, Kőrösihegy, Kisfái, Alsószéktó, Ballószög és Szarkás környékén összpontosulnak. Megtalálható továbbá a város területén az **összefüggő erdőtömbök** is, mint amilyenek a Nagynyíri-erdő, Matkói-erdő, Méntelek környéki erdők.

Miután **a városi külterületek komplex vidéki létezőként értelmezhetők, e kultúrtájban zajló folyamatok igen bonyolultak** és együttesen kezelendők (e kérdés itt sokkal összetettebb, mint a kompaktabb, kisebb városok esetében). **Igen szembetűnő és komplex konfliktusokat ölelnek fel a külterületek differenciálódásából és intenzív benépesüléséből fakadó környezeti, társadalmi változások.** A területi fejlődés nyomán az egyes határrészek – a földrajzi elhelyezkedéstől, a kialakulás és fejlődés módjától függően – egyre inkább eltérnek egymástól. **A külterületek sokak (sőt egyre többek) számára lakó- és életteret biztosítanak,** viszont meglehetősen eltérő formában, igen eltérő építési módokkal és életszínvonalbeli különbségekkel.

Kecskemét tekintetében a zártkerti és külterületi területhasználati változásokat bonyolította, hogy az utóbbi két évtizedben **jelentősen megváltoztak az ingatlanpiaci körülmények,** melynek következtében mára egyre kevesebb a városi belterületeken található – megfizethető árú – új építési telek.

Az önkormányzat a kilencvenes években, döntően a korábról örökölt beépítésre előkészített területek révén oldotta meg a telekigények kielégítését. Újabb területek kialakítására (a kisajátítás és a közművesítés magas költségei, illetve a megtérülés bizonytalansága miatt) sem az önkormányzat, sem beruházók részéről nem történt komolyabb kezdeményezés. A belterületi telekhiány, illetve az ebből következő magas telekárak az építkezni szándékozókot mind nagyobb arányban alternatív megoldások keresésére ösztönözték. Ennek következtében Kecskemét határában **megnőtt az igény mind a városperemi önerős telekalakítások, mind a tanyás külterületi ingatlanok** – mint kizárólag lakás célját szolgáló építmények – **iránt.** A külterületen épült családi házak jelentős része közvetlenül az utak mellé települt, vagy a főutakba torkolló dűlők elején csoportosul. Ez a folyamat az elmúlt évtizedek során jelentősen átalakította mind a táj arculatát, mind pedig a jellemző területhasználatot.

A város belterülete és annak peremén sokasodó – még külterületi besorolású – lakóövek speciális átmeneti zónája sajátos helyzetet teremt. Az elmúlt évtizedekben az épített lakás célú épületek mintegy 20%-a, a központi belterületen kívül, illetve a nem központi belterületeken (szatellit települések), s annak határaiban létesültek. A szórvány-építkezések, illetve a benépesülő „hobbik” együttes hatására a külterületen (ezen belül is leginkább a kertéségi határrészekben) jelentős (2001 óta napjainkig 30%-os) népességnövekedés következett be, egyes körzetekben az állandó lakosság megduplázódott. Az 1990-es évektől hatályos szabályozások általában megengedők voltak a külterületi építkezésekkel szemben, ami a mai napig érezteti kedvezőtlen hatását, s nehézségeket okoz nemcsak a szabályozás, de a városüzemeltetés területén is.

A városkörnyéki tájak egy részét az újonnan kiköltözők „felélték”, a legtöbb övezetben nem alakult ki a klasszikus értelemben vett „ember-környezet” összhang és harmónia. Az aktuális folyamatok, tendenciák érvényesülése mellett, számos társadalmi és környezeti probléma, illetve feszültségforrás jelentkezik. Az újonnan kiköltözők alapvetően kétféle társadalmi rétegből származnak: 1. középosztály és elit kb. 40%; 2. a kényszerűségből kitelepülő, hátrányos helyzetű társadalmi rétegek kb. 60%. A társadalmi egyenlőtlenségek „látványosan” megjelennek az épített környezetben is, hiszen a kisebb fajta „paloták” és a roskadozó tanyaépületek sokszor egymás mellett, vagy néhány száz méteren belül figyelhetők meg. Ez utóbbiak által generált **problémák rendkívül összetettek és természetesen befolyásolhatják a középtávon tervezett területhasználatot, ezen keresztül a táj fenntarthatóságát is.** A szegregációval és rossz műszaki állapottal jellemezhető belterületi városrészek megújulásának, valamint a munka reményében érkező, többszörösen hátrányos helyzetben lévő emberek városban történő megjelenésének a külterületeken is érezhető következményei vannak, ugyanis a társadalmi-szociális problémák egy része ebbe a térségbe „exportálódik”. A külterületi zónákban, sokszor igen alacsony életszínvonalon, halmozottan hátrányos helyzetű, mélyszegénységben élő családok tucatjai találhatók. **A közbiztonsági kérdések mellett,**

élesen jelentkeznek a környezetvédelmi és közműellátási kérdések is. A szennyvízcsatornával ellátott lakások aránya Kecskeméten (a teljes közigazgatási területre számítva) jelenleg mindössze 71 %, nagyobb részt a külterületi lakásoknak köszönhetően, ami sok helyen szennyvízelvezetési problémával és talajvíz szennyezéssel párosul. Számos épület esetében nem megoldott a modern, környezetbarát épületfűtés sem, ami viszont légszennyezési problémákat vet fel a külterületek egy jelentős részén.

A sűrűsödő beépítés, illetve a növekvő népesség, s ezzel összefüggésben az infrastruktúrával és lakókörnyezettel szembeni egyre magasabb társadalmi igények, mind gyakrabban vetik fel **a lakóterületi átsorolás, illetve belterületbe vonás** kérdését. A külterületi lakosság lényegében ugyanazt a magasabb színvonalú közszolgáltatást várja el, mint ami a belsőbb városrészekben biztosított. A magasabb státuszú kiköltözők igényei a lakókörnyezettel szemben (pl. csend, tiszta levegő, biztonságos környék) sokkal nagyobbak, mint a régi, eredeti tanyai lakosságé, hiszen városi életmódhoz szokott rétegekről beszélünk. Az elvárások sokszor túlzóak. A felvetett problémák és fejlesztési igények (pl. utcák kiszabályozása, közművekkel történő ellátás, közszolgáltatások megszervezése, rendezett és szabályozott területhasználat) kezelése évtizedek óta nem megoldott, így a konfliktusok az elmúlt években csak mélyültek.

A trendek azt mutatják, hogy **a kizárólag lakófunkciójú külterületi otthonok térhódításával a természetközeli, „falusias” milliók egyre inkább átalakulnak, leépülnek, a jellegzetes külterületi tanyás tájkép és természetközeli állapot pedig sérül.** Vannak még ugyan hagyományosabb berendezkedésű (a központi belterülettől távol eső) közösségek, akik egyelőre több-kevesebb sikerrel próbálják megőrizni gyökereiket (pl. Matkó, Méntelek, Úrihegy, Külsőnyír), de valódi tanyai közösségekről már nem nagyon beszélhetünk. Ez a társadalmi kohéziót jelentősen gyengíti, amivel párhuzamban **a lakosság tájfenntartó aktivitása és szerepe is háttérbe szorul.** Vagyis a túlzott külterületi benépesülés a kultúrtájak fenntarthatóságát gyengíti.

A külterületen történő építkezések általánossá válása miatt, napjainkra egyre gyakoribb, hogy a külterület frekvenciáltabb részein lakóházépítésre alkalmas földterülettel bírók egy része az ingatlanra nem, mint természeti vagy mezőgazdasági területre, hanem mint befektetésre tekint. **A zártkerti és külterületi településrészekben megjelenő kiköltözők tehát sok esetben nem a táji és vidéki értékeket keresik a város környékén.** A lakosság saját érdekeinek megfelelően leginkább lakóhelyét kívánja megteremtteni. A vidéki térben megjelenő lakófunkciók rendszerint átforgalmazzák és megváltoztatják a hagyományos tájak korábbi jellemzőit is. A külterületek átalakulását jelzi, hogy egyre kevesebb az olyan „kertség”, ahol a gyümölcs- vagy növénytermesztés, esetleg az állattartás lenne általános. A gazdálkodók száma alacsony, az okszerű tájhasználat háttérbe szorult. Kecskemét közigazgatási területén az elmúlt évtizedben tovább csökkent mind a klasszikus tanyák, mind pedig a környezetükre is figyelő gazdák száma, amely gyengíti a térség biodiverzitását, valamint az önálló agrárgazdaság helyzetét, illetve a rövid ellátási láncú élelmiszergazdaság erősödését.

A külterületi táj- és területhasználat kapcsán tehető ajánlások:

- Az optimális tájhasználat, vagyis a természeti értékek, az ökológiai hálózatok, a mezőgazdálkodás és a mesterséges, épített környezeti elemek térigényeinek, ezek egymáshoz való térbeli elhelyezkedésének megfelelő kialakítása, szabályozása;
- Az ökológiai folyosó elemeinek erősítése, a homoktalajok megkötése, a természetközeli tájak fokozott védelme, a vízpótlás feltételeinek kialakítása;
- Az egyes külterületi határrészek benépesülésének, a lakosság térbeli elhelyezkedésének szabályozása, az eltérő hasznosítású területek megfelelő szeparációja, ezen keresztül a város külső zónáiban élő társadalmi csoportok igényeinek kielégítése;
- A kertségek területén az okszerű tájhasználat elősegítése, a kertgazdálkodás, a növény (pl. fűszernövény, gyógynövény, biogazdálkodás) és gyümölcsstermesztés elősegítése, szabályozási eszközökkel való támogatása;
- A külterületi lakosság közlekedési lehetőségeit, illetve a külterületek ellátását alapvetően befolyásolja a földutak állapota, ahol jelentős előrelépést csak a földúthálózat stabilizálása hozhat;
- Az északi külterületek (Ménteleki tanyák, Talfája) tájrehabilitációjának elhúzódnása nemcsak esztétikai, de területhasználati problémákat is felvet. A fennmaradt természeti területek (gyepek) megőrzése érdekében, azok körül, illetve között extenzív gazdálkodással hasznosított pufferterek kialakítására lenne szükség;
- A tájértékek megőrzése, a jellegzetes tanyai tájhasználat tájképi elemeinek (fasorok, facsoportok, gyümölcsfás szőlők stb.) védelmének elősegítése;
- A „tájban élő” közösségek fejlesztése, a szociális és műszaki körülmények (szigetüzemű energetikai és szennyvíztisztítási rendszerek) javítása, a szociális és/vagy etnikai szegregátumok kialakulásának megelőzése;
- A közbiztonságának fokozása, a külterületek hosszútávú élhetőségének biztosítása érdekében.

4.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a területfelhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

Kecskemét településfejlesztési koncepciójának elfogadását követően, a településfejlesztési célok megvalósítása, a jövőképpen megfogalmazott törekvések és a stratégiai célok elérése érdekében, a műszaki infrastruktúra fejlesztése, valamint a területfelhasználás rendjének meghatározása során a koncepcióban megfogalmazott javaslatokat kell figyelembe venniük, mérlegelniük a településrendezési eszközöket (Településszerkezeti terv és Helyi Építési Szabályzat) készítő szakembereknek.

A hatályban lévő településrendezési eszközök módosítását a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet – vagy a településrendezés követelményeiről szóló mindenkor hatályos jogszabály – szerinti tartalmi és metodikai előírások alapján kell elkészíteni.

A Településszerkezeti tervben (TSZT) kell megállapítani a táj, az épített- és a természeti környezet alakításának és védelmének területfelhasználással összefüggő módját, valamint ki kell jelölni a település fejlesztésének területi irányait. A TSZT-ben kell továbbá meghatározni a település egyes területrészeinek területfelhasználását, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeknek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését.

A szükséges műszaki infrastruktúra elemek listája:

- Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termásvíz-hasznosítás);
- Szennyvízelvezetés;
- Csapadékvíz-elvezetés, felszíni vízrendezés;
- Energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek);
- Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények);
- Közlekedési hálózatok.

A TSZT-nek összehangolt fejlesztési javaslatot kell tartalmaznia az említett infrastruktúrák fejlesztésére, valamint a tervezésbe újonnan bevont és beépítésre igénybe venni kívánt területek beépítésére.

A városi szövet hosszú távú továbbfejlesztésének fizikai terveit megfogalmazó említett munkarészek kidolgozásával párhuzamosan, **kiemelt figyelmet kell fordítani a műemlékvédelemre, melynek fontos dokumentuma az önkormányzat örökségvédelmi hatástanulmánya.** A városi szövet fizikai átalakításának szabályait a TSZT-ben, az építészeti örökség integrált védelmére irányuló közérdeknek megfelelően, az örökségvédelmi hatástanulmányban foglaltakkal összehangolva kell megalkotni.

A koncepcióban megfogalmazódó irányelvek és a településrendezési eszközök felülvizsgálata kapcsán felmerülő fejlesztési szándékok örökségvédelmi szempontrendszerű megközelítése során, **figyelembe kell venni az örökségvédelmi jogszabályi előírásokat is, így a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvényben (a továbbiakban Kőtv.), valamint a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV.9.) Korm. rendeletben** foglaltakat.

Külön vizsgálni szükséges az **örökségvédelmi szempontból nagyberuházásnak** minősülő ügyeket, illetve figyelembe venni a rájuk vonatkozó külön eljárásrendet, melyet a Kőtv. és az Övr. szabályoz. A Kőtv. 7. § 20.) pontja értelmében a következő beruházások számítanak nagyberuházásnak:

- a) a bruttó 500 millió forintos értékhatárt meghaladó teljes bekerülési költségű beruházás
- c) a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. által kezelt beruházás,
- d) a védmű-, töltés- és a 2500 hektár alapterületet meghaladó árapasztó- vagy árapasztó tározó-építés, vagy
- e) azon közérdekű célú beruházás, amelynek megvalósítása érdekében a kisajátításról szóló törvény szerint kisajátítást végeztek.

4.2.1. Infrastrukturális elemek fejlesztése (közműellátás, közművesítés)

Az elmúlt évtizedekben, Kecskemét számára az egyik legnagyobb kihívást a **közművesítettség** viszonylag alacsony szintje, illetve a **közműellátottság** – a város fejlődésével lépést tartó – fejlesztése jelentette. A közmű- és infrastrukturális ellátottság mutatói tekintetében Kecskemét a megyei jogú városok rangsorában az utolsó harmadban helyezkedett el egészen a 2000-es évek elejéig. Az 1990-es évek végétől elinduló fejlesztéseknek, majd a 2000-es évek közepső, illetve második felében lezajlott ISPA programok („Kecskemét Város Agglomeráció Szennyvízelvezetési és Tisztítási Rendszerének Fejlesztése”) keretében megvalósított fejlesztéseknek, valamint a Mercedes beruházás járulékos hatásainak köszönhetően, jelentős változások következtek be az ellátottsági mutatók tekintetében, így Kecskemét a leszakadó városok csoportjából a felzárkózók körébe került. A jövőbeli legfontosabb feladat a város fejlődésével lépést tartó, proaktív infrastruktúra-fejlesztés kialakítása.

4.2.1.1. Vízellátás

Az elmúlt évtizedekben elvégzett hálózatfejlesztéseknek köszönhetően, 2007. év óta, a város lakásállományának közel 100%-ban biztosított a vezetékes ivóvízellátás. A növekvő lakásállománynak (2014 és 2020 között 3,8%-kal) köszönhetően, különösen a központi belterület szélén, az egyéb belterületeken, illetve külterületen jelentős igényt fogalmazott meg a víziközmű hálózatok fejlesztésével kapcsolatban, így **az ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások száma több mint 2.000-rel növekedett az elmúlt 7 évben.**

A teljes vízfogyasztásból a lakossági vízfogyasztás mintegy 60-62%-ot tett ki az utóbbi években. Az értékesített vízmennyiség 2014 óta folyamatos kismértékű növekedést mutat, gyakorlatilag minden szektorban. Az 1 főre jutó ivóvíz felhasználás az utóbbi években Kecskemét területén 85-92 l/fő/nap között volt, ami szintén emelkedő tendenciát rajzol ki.

A vezetékes vízzel el nem látott (Kecskemét lakosságának kevesebb mint 1%-át érintő) **külterületi ingatlanokon a vízellátás egyedi kutakból történik**, ahol jelentős problémát okoz a lakosság megfelelő minőségű ivóvízellátása, ugyanis az egyedi kutak vízminősége sok esetben nem ismert, illetve a kis mélységű kutak valószínűsíthetően több komponens tekintetében kifogásolhatóak, illetve nem ivóvíz minőségűek.

Öntözővíz igény a vezetékes vízen kívül – a felszín alatti vizek közül – csak a talajvízből elégíthető ki – a VITUKI ajánlásai szerint – az öntözött növénykultúra víznormája (a meghatározott vízkontingensen belül). A Kecskemét közigazgatási területén kitermelhető talajvíz kontingens (mintegy 20 éve) 528.000 m³/év. A kitermelhető talajvíz kontingens lekötési aránya az utóbbi 5 évben 41-60% között változott, amely a korábbi évek arányaihoz képest növekedés. A fentiek oka, hogy a Kiskunsági löszös hát ezen részén a talajvízszint süllyedési problémák miatt, a nem ivóvízellátásra történő hidegvíz feltárás, felhasználás az OVF utasítása alapján korlátozás alá esik. Ennek értelmében ilyen célra (pl.: öntözés) csak maximum 30 m mélységű kutak létesíthetők (az első vízzáró réteg feletti vízkészlet igénybevételével) korlátozott számban és korlátozott időtartammal.

Jelentősebb – felszín alatti vízbázisra települt – öntözőtelepek, öntözött területek a város közigazgatási területén nem találhatóak. 1988-tól 1995-ig a Kecskeméti Főiskola Kertészeti Főiskolai Kara Tangazdaságának a területén Kisfáiban 110 ha-s öntözőtelep üzemelt 520.000 m³/év lekötött vízkontingenssel, majd 1995 után a lekötött vízkontingens 38.000 m³/év-re csökkent.

A város termálkútjaiból döntően fürdési, illetve gyógyászati célú termálvíz hasznosítás történik. A *Széktői Strand (Kecskeméti Élmenyfürdő és Csúszdapark)* termálvíz igényét a 2002-ben fűrt K-932 OKK számú 971 m talpmélységű termálkútból biztosítják gáztalanítást követően. A kút a 10988 hrsz.-ú ingatlanon található. A kút üzemi vízhozama 450 l/p, vízhőmérséklete 47,0 °C, az éves lekötött vízmennyiség megközelíti a 75 ezer m³/év mennyiséget. A vízfelhasználás idényjellegű, május 1-től augusztus 31-ig terjed. A kút vize minősített gyógyvíz.

A *Kecskeméti Versenyuszoda és Élmenyfürdő* termálvíz ellátása a 10211/1 hrsz.-ú ingatlanon 2011-ben fűrt K-971 OKK számú 1001 m talpmélységű termálkútból történik gáztalanítást követően. A kút üzemi vízhozama 500 l/p, vízhőmérséklete 46,8 °C, az éves lekötött vízmennyiség megközelíti a 185 ezer m³/év mennyiséget. A kút vize minősített gyógyvíz.

A K-932 és a K-971 termálkút összekötésre került termálvíz vezetékkel.

Kecskemét vezetékes vízellátása a város vízbázisának mélyfúrású kútjairól, 2 db vízmű telepen keresztül (I. sz. telep: kapacitás: 16.500 m³/nap; II. sz. telep: kapacitás: 24.000 m³/nap) biztosított. Kecskemét, valamint kapcsolódó településrészeinek, továbbá Ballószög és Helvécia településeknek a vízellátása a 2 db vízmű telepen lévő összesen 49 db mélyfúrású kútból történik, melyek döntően a 200-300 m közötti mélységközben található vízadó rétegekre (mélységi rétegvizek) települtek, azonban található közöttük 450 m mély kút is. A két telepen összesen üzemelő kutak száma 36 db, melyek közül 6 db csak időszakosan üzemel. Kecskemétről vízátadás történik Ballószög és Helvécia településekre, valamint ágvezetéseken jut el a víz a külső településrészekre (Katonatelep, Kadafalva, Méntelek, Kossuth és Törekvés Tsz lakótelepek, Hetényegyháza, Matkó, Borbás). A nyersvíz minősége miatt, mindkét vízmű telepen üzemel vízkezelő technológia, melyek felépítése és üzemelése is hasonló egymáshoz: gáztalanítás, vas-, mangán-, arzén-, ammóniummentesítés, fertőtlenítés klórozással. **A 2014-től megvalósított vízminőség javító fejlesztések** (pl. 7 db kút szűrőcserés felújítása és a kapcsolódó építmények és gépészeti szerelvények rekonstrukciója, 2 db kút ún. „melléfúrásos” felújítása, Klór-dioxidos fertőtlenítés (BelloZon) kiépítése mindkét vízmű telepen), **korszerűsítések és a folyamatos hálózatfejlesztések növelték a vízellátás biztonságát mind vízminőségi, mind pedig vízmennyiségi szempontból.**

A város **vízvezeték hálózatának** hossza (bekötővezetékek nélkül) 2019-ben mintegy 611,5 km, melyből mintegy 31 % az azbesztcement (ac), közel 49 % a műanyag (KM-PVC, KPE), több mint 19 % a horganyzott acél (hg) és 1 % alatti az egyéb (öv, göv) csövek aránya. A folyamatos hálózat korszerűsítéseknek köszönhetően csökkent az ac, illetve nőtt a műanyag és a göv (gömbgrafitos öntöttvas) csövek aránya a hálózatban.

A vízbázis védelme érdekében Kecskemét, I. és II. sz. vízmű telep kútjainak védőterülete, védőidoma a 35600/2919-13/2016.ált. számú határozattal került kijelölésre (Kecskemét I. sz. vízbázisának 21 db kútja és II. sz. vízbázisának 26 db kútja védőterületének belső védőövezete került kijelölésre). A vizsgálati dokumentáció alapján „*A kecskeméti vízmű termelőkútjai* hosszú távon felszíni szennyeződésekkel szemben *védtett ivóvíz termelésére alkalmasak*. A kutaknak a 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet előírásainak értelmében *felszíni védőterülete nincs, így különösebb biztonságba helyezési intézkedésekre nincs szükség.*” Az ivóvíztermelő kutak *belső védőövezete (közegészségügyi védőterülete)* minden esetben kialakított. A kutaktól min. 10 m-es távolságban húzódik a kerítés. Továbbá ezen területek körül minden esetben vízmű (véd)területek találhatóak. A védőterületek gondozása, karbantartása megoldott, nem történik rajtuk vízkészletet veszélyeztető (pl.: mezőgazdasági) tevékenység – az üzemeltető adatszolgáltatása szerint. Az 50 éves elérési időhöz tartozó *hidrogeológiai "B" védőövezet rétegbeli védőidoma függőleges vetületének* felszíni metszete az I. sz. vízműtelep esetében egy ~4,2-4,3 km átmérőjű szabálytalan kör, míg a II. sz. vízműtelep esetében egy ~6 km hosszú és ~2 km széles ÉNy-DK – i irányú ovális alak. A vízbázis kijelölt védőterületei és a védőidomok függőleges vetülete, valamint az ezek védelmére vonatkozó előírások beépítésre kerültek a településrendezési eszközökbe.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges beavatkozások:

- az ivóvízminőség-javítás mellett, a közműves vízellátás területén (még külterületeken tapasztalható) fennálló ellátási hiányok mérséklése, az ivóvíz-szolgáltatás biztonságának növelése,
- a hálózati felújítások, ütemezett karbantartások elvégzése (gördülő fejlesztési terv kidolgozása és végrehajtása), az azbesztcement csövek folyamatos cseréje,
- a termelő kutak műszaki állapotának folyamatos fejlesztése,
- a takarékos ivóvíz-használati eszközök, technológiák alkalmazásának a támogatása szemléletformálással, népszerűsítéssel, az önkormányzati intézmények esetében pedig erre vonatkozó programokkal, ösztönzéssel,
- az ivóvízellátást biztosító külterületi egyedi kutak vízminőségére vonatkozó állapotértékelő dokumentáció elkészítése, majd ennek eredményei alapján a külterületi lakosság egészséges ivóvízzel történő ellátására vonatkozó környezetvédelmi-környezetegészségügyi koncepció elkészítése,
- a vezetékes vízzel el nem látott külterületi lakosság megfelelő minőségű ivóvízellátását biztosítani szükséges,
- a szárazodás következtében, fel kell készülni a nagyobb arányú öntözővíz igény kielégítésére,
- a termálvíz-hasznosítás esetében vizsgálni szükséges az energetikai célú hasznosítási lehetőségeket, s el kell végezni a termál kutak védőidom, védőterület kijelölését.

4.2.1.2. Szennyvízelvezetés és -tisztítás

Kecskemét szennyvízelvezetése és szennyvíztisztítása a kiépített csatornahálózaton keresztül, illetve a városi szennyvíztisztító telepen történik. A 2000-es évek nagyarányú **szennyvízcsatorna-hálózat** fejlesztéseinek köszönhetően az elmúlt 20 évben a szennyvízcsatorna-hálózat hossza több mint 3-szorosára növekedett (2000-ben 135 km, míg 2019-ben 408,2 km), melynek keretében a város addig el nem látott belső részein (Mária krt., Kossuth krt., Bethlen krt.) kívül, a külső területeken (Matkó, Méntelek, Kossuth-lakótelep, Borbás) is épültek szennyvízcsatorna-hálózatok. Az igények folyamatos jelentkezését jól mutatja, hogy 2014-től, több mint 20 km-nyi új szennyvízhálózatot építettek ki az egyéb belterületi egységekben és a központibelterület határos részein (pl. Kadafalva, Hetényegyháza, Katonatelepe, Belső-Máriahegy, Sutusfalva, Homokbánya, Műkertváros). Emellett a szennyvízcsatorna-hálózatra történő lakossági rákötések aránya is bővült (2019-ben kb. 71%), míg a csatornával ellátott területeken a rákötések aránya ~95%. Az 1 km közüzemi vízhálózatra jutó közüzemi szennyvízcsatorna-hálózat hossza a 2014-es 613,2 m-ről 2019-re 667,5 m fölé emelkedett. Az alkalmazott csőanyagok tekintetében a csatornahálózatban több mint 59 %-ot tesz ki a KG-PVC, közel 14 %-ot a KPE, közel 20 %-ot az azbesztcement (ac) és több mint 3 %-ot a beton, míg közel 1%-t a KM-PVC csövek aránya. A folyamatos hálózat korszerűsítéseknek köszönhetően, csökken a korszerűtlen „ac”, illetve növekszik a korszerűbb műanyag csövek aránya a hálózatban.

A lakosság részére szolgáltatott vízmennyiséghez hasonlóan, **az elvezett lakossági szennyvíz mennyisége** is kismértékű növekedést mutat (2019-ben 3,1 millió m³) az utóbbi években. A kecskeméti szennyvízcsatorna hálózaton gyűjtött és a városi szennyvíztisztító telepre vezetett átlagos napi szennyvízmennyiség 2014-2019 között 20.500 és 22.000 m³/nap között változott. A teljes elvezetett szennyvízmennyiségből a lakossági szektor (lassan növekvő szennyvíz előállítás mellett) részaránya mintegy 41-45 %-t tett ki az utóbbi években. A folyamatos fejlesztéseknek köszönhetően, csökken a közüzemi szennyvízgyűjtő csatornában tisztítatlanul elvezetett szennyvíz mennyisége (2000-ben 555 ezer m³, 2011-ben 24 ezer m³, 2019-ben 0 m³), amely kedvező a talaj és a felszín alatti vizek terhelésének szempontjából.

A település területén nagyságrendileg 40 db szennyvízátemelő üzemel. A régi átemelők: a Műkertvárosi, Klebelsberg K. u., MOL, Kutató intézet, Hunyadi téri, Homokbánya, METRO, Vacsiközi, Széchenyivárosi, TESCO, Széles-közi, Tatár-sori, Talfája köz, Kadafalvi, Árpádváros-i, Halasi úti, Knorr-Bremse, Juhász utcai.

Az ISPA keretén belül, valamint azt követően épült átemelők: Erzsébetvárosi I., II., Rendőrfalu I., Műkertváros I., Kecskemét-Katonatelep I., II., III., IV., Kecskemét-Kadafalva II., Kecskemét-Hetényegyháza I., II., III., Mercedes gyár, Daimler út, Matkó közbenső és végátemelő, Méntelek közbenső és végátemelő, Kossuth lakótelep I., II., Rezgő u., Nyomda u.

A **szennyvízelvezetési és tisztítási agglomeráció** kialakítására vonatkozó jogszabályi követelmények (a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programról szóló többször módosított 25/2002. (II. 27.) Korm. rendelet) gyakorlatilag teljesültek azzal, hogy az agglomerációhoz tartozó Városföld szennyvízcsatorna-hálózatának kiépítése is megvalósult. A jogszabályban foglaltak szerint az agglomeráció központja Kecskemét, az agglomeráció települései pedig Ballószög, Helvécia, Kecskemét, Kerekegyháza, Városföld. Az agglomeráció szennyvízterhelése: 249.153 LE (lakosegyenérték) – lakosság: 128.381.

Kecskemét város szennyvíztisztító telepe a belterület DK-i részén a Mindszenti krt. 36. sz. (8360/3 hrsz.) alatti ingatlanon található. A szennyvíztisztító telepen mechanikai tisztítás, majd eleveniszapos, mélylégbefúvós résznitifikációs biológiai tisztítás történik, a tisztított szennyvíz fertőtleníthetőségének a biztosításával, a keletkező szennyvíziszap sűrítésével, rothasztásával, centrifugás víztelenítéssel és a biogáz gázmotoros hasznosításával. Ezen túlmenően a tisztítótelepen lehetőség van szippantott szennyvíz fogadására is.

A szennyvíztisztító telep kialakítása és üzemeltetési paraméterei a vonatkozó előírásoknak megfelelőek. A telep jelenlegi átlagos hidraulikai kihasználtsága 43-46% a csatornán és a tengelyen érkező szennyvizek esetében egyaránt, azonban szennyezőanyagok tekintetében közel 100%-os az érkező „tömény” szennyvíz miatt. Az elvezetett tisztított szennyvíz megfelel a befogadóba bocsáthatósági kritériumoknak. **A szennyvíztisztító telepről kibocsátott tisztított szennyvíz befogadója a Csukáséri-főcsatorna.**

A szennyvíztisztító telep mértékadó hidraulikai kapacitása (2018):	48.000 m ³ /d.
ebből nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz kapacitás:	400 m ³ /d
Biológiai tisztító kapacitás:	240.000 LE
Átlagos terhelés:	21.364 m ³ /d

A tisztítási tevékenység során keletkező fölös (szennyvíz)iszap a 3 db anaerob iszaprothasztóba kerül, ahol megtörténik a szerves anyag lebontása, melynek eredményeképpen **biogáz és stabilizált iszap** keletkezik. A rothasztókban növényi eredetű hulladékokat is fogadnak, melyekből a szennyvíziszappal keverve szintén biogázt termelnek és 2 db gázmotorban hasznosítják. A gázmotorok hulladék hőjével felmelegített vízzel hőcserélőn keresztül fűtik az iszapot a rothasztóban, valamint a technológiai épületek fűtését biztosítják, továbbá a gázmotor generátorral termelt elektromos áramot a telep részbeni villamos energia ellátására használják. Az összes termelt villamos energia a szennyvíztisztító telep saját igényének mintegy 80%-át fedezte az utóbbi években. A termelt biogáz mennyisége 2014-2018 között 1.322.978-1.812.792 m³/év között változott, a korábbi évekhez képest növekedett, mint ahogyan a biogázból előállított villamos energia mennyisége (2014-2018 között 2.690-3.090 ezer kW között alakult) is.

A stabilizált iszapot emellett **komposztálják** is, a szennyvízteleppel azonos 8360/3 hrsz.-ú ingatlanon megépült zárt, kamrás komposztáló telepen. A komposztáló telep kapacitása 19.454,5 m³/év (21.205,4 t/év), melyből a kecskeméti telepről származó iszap mennyisége 15.220,5 m³/év.

A komposztált szennyvíziszap mennyisége 2014-2018 között 7.186-14.201 t/év között változott. A komposztáló telep is rendelkezik jelentős tartalékkapacitással. A komposztált szennyvíziszap mennyiségét számottevően befolyásolja az egyéb kezelt települési szennyvíziszap, illetve a kezelt növényi hulladék mennyisége.

Kecskeméten emellett lehetőség mutatkozik a **technológiai szennyvíz hasznosítására** is, amely a Kecskeméti Konzerv Kft. (6000 Kecskemét, Szolnoki út 35.) üzeméből származó – magas szervesanyagtartalmú – technológiai mosóvíz öntözési célú felhasználását jelenti. Az *öntöző (hasznosító) telep* a belterületől D-re a Mercedes gyártól Ny-ra lévő területen található, ahol a haszonnövények öntözése 2003 óta történik, több mint 100 ha-on.

A szennyvíz kezelése, elhelyezése és a szennyvíztisztító telep területi védelme kapcsán több probléma is azonosítható, melyek kezelésére, szabályozására a jövőben figyelmet kell fordítani. A szennyvízcsatornával el nem látott – döntően a beépítésre szán területektől távol eső – területeken a szennyvizek elhelyezése részben *zárt gyűjtéssel (vízzáróan kialakított medencékben)*, részben pedig *egyedi szennyvíz előkezelést követően szikkasztással történik*.

A gyakorlati tapasztalatok szerint a valóságban ritka a megfelelő zárt gyűjtő kialakítás és a szakszerű (legalább mechanikai előtisztítást követő megfelelő) szikkasztás is. Általában köztes megoldások találhatók, melyek talaj- és talajvízszennyező források. (A lakóterületek

alatti talajvizek legkomolyabb szennyező forrásai a szakszerűtlenül kialakított szennyvízgyűjtő, -elhelyező létesítmények.).

Problémát jelenthet továbbá, hogy a szennyvíztisztító telep korábbi 500 m-s védőtávolságát, jogszabály már nem írja elő, melyet azonban az üzemeltető továbbra is a korábbiak szerinti feltételekkel fenn kíván tartani.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges beavatkozások:

- a felszíni vizek védelme érdekében a nitrogén- és foszfor-eltávolítás hatékonyságának növelésével az eutrofizációt okozó tápanyagok kibocsátásának további csökkentése,
- kiemelt cél a szennyvíziszap mennyiségének jelentős csökkentése,
- a közműves szennyvízelvezetés területén fennálló ellátási hiányok felszámolására történő törekvés, ennek keretében a lakossági rákötések arányát 80% körüli szinten javasolt meghatározni,
- a lakások csatornabekötéseinek ösztönzését (gazdasági szankciókkal, ösztönzőkkel) folytatni szükséges,
- a hálózati felújítások, ütemezett karbantartások elvégzése (gördülő fejlesztési terv kidolgozása és végrehajtása) továbbra is kiemelt célként szerepel,
- az egyedi szennyvízkezelő-elhelyező létesítmények/berendezések, valamint a természetközeli kezelési megoldások elterjedésének ösztönzése, a szakszerű kialakítás, üzemeltetés tájékoztatókkal való segítése azokon a településrészeken, ahol a csatornahálózat kiépítése nem gazdaságos,
- a megfelelő öntözési infrastruktúrával rendelkező területeken (pl. az 54. sz. főúttól D-re eső átlagosnál jobb minőségű szántóterületek) fenntartandó a jelenlegi szürkevízes öntözési technológia, sőt ennek kiterjesztése, s az ehhez szükséges infrastruktúra és háttérfeltételek kialakítása támogatandó,

A közigazgatási terület más, korlátozások által nem érintett – mélyebb talajvíz nivójú, megfelelő talajszerkezettel és telekmérettel rendelkező – területein szakszerű egyedi szennyvízkezelő berendezésekkel (egyedi szennyvíz-elhelyezési kislétesítmények, illetve egyedi szennyvíztisztító kisberendezések) kell a szennyvizek egyedi gyűjtéséről, tisztításáról és ártalommentes elhelyezéséről gondoskodni, a vonatkozó jogszabályok előírásai szerint. a közműves szennyvízelvezetés által nem érintett területeken javasolható a megfelelő ellenőrző rendszer kialakítása is.

Az egyedi szennyvízkezelő berendezések lehetnek:

- egyedi szennyvíz-elhelyezési kislétesítmények, melyek elemei a hagyományos mechanikai előtisztító (ülepítő) berendezések (oldómedencék, oldóaknák), valamint a kavics/homokszűrők (szikkasztó akna, szikkasztó alagcső hálózat, stb.), mint szennyvíz elhelyező létesítmények (ahol a szennyezőanyag-lebontás energiabevitel nélkül történik),

- egyedi szennyvíztisztító kisberendezések (gyökérszonda, stb. természetközeli technológiák, vagy eleveniszapos, stb. hagyományos technológiák), melyek egyenértékű környezetvédelmi megoldást biztosítanak a közműves szennyvízelvezetéssel és -tisztítással (a szennyezőanyag lebontás általában energia bevétel segítségével történik)

Új beépítésre szánt terület kijelölésénél, a közüzemi hálózati rendszerhez való csatlakozás feltételeit is vizsgálva, javasolt annak prioritását meghatározni.

4.2.1.3. Csapadékvíz elvezetés és elhelyezés

A város belterületi csapadékvíz elvezetése – az elmúlt időszakban át-, illetve kiépült főgyűjtő szakaszok ellenére – csak részben megoldott. A többszintes (nagyvárosias) lakóövezetekben és a sűrű beépítésű belvárosi és egyéb területeken a zárt csapadékvíz-csatorna hálózat kiépült, míg a családi házas (kertvárosias, kisvárosias lakóterületi) övezetekben általában nincs kiépített zárt csapadékvíz-csatorna, legfeljebb helyenként szikkasztó árkok kerültek kialakításra. Az elmúlt évtizedek intenzív beépítése és a burkolt felületek nagyarányú növekedése miatt megnövekedett lefolyó csapadékvíz-mennyiséget a meglévő csapadékvíz-csatornák nem tudják azonnal elvezetni korlátozott kapacitásuk (helyenként szűk keresztmetszetük), illetve csak részbeni kiépítésük miatt. Ebből adódóan a mélyebb fekvésű területeken időszakos elöntések, illetve az egyre növekvő intenzitású csapadékhullásnak köszönhetően, a csatornázatlan, mély fekvésű területeken belvízkárok keletkeznek.

A város belterülete mintegy 95%-ának csapadékvíz befogadója a Csukáséri-főcsatorna. A területre lehulló csapadékvíz mennyisége lényegesen nagyobb, mint amit a Csukáséri-főcsatorna ATIKÖVIZIG kezelésében lévő szakasza le tud vezetni, ezért a BÁCSVÍZ Zrt. kezelésében lévő városi szakaszra záportározókat kellett építeni. A város belterületén 20 vízgyűjtő terület alakult ki, melyből az 1-16. főgyűjtő közvetlenül a Csukáséri-főcsatornába, míg a 17-20. főgyűjtő (kiterjedése 352,3 ha) a felső záportározóba vezeti a csapadékvizet. A felső záportározó (45 ha kiterjedésű) kapacitása (135.000 m³, amely a nyári párolgás esetén 180.000 m³) megfelelő, azonban az alsó záportározó (58 ha kiterjedésű, tározási kapacitása: 339.360 m³) az elmúlt évtizedek alatt feliszapolódott, így tározó térfogata a levezetett egyre növekvő csapadékvizet már nem tudja megfelelően tározni. A főcsatorna vízszállító képessége a belterület fölött (50+524 cskm) 2,5 m³/sec, míg az alsó záportározó alatti (40+953 cskm) szelvényében 3,5 m³/sec, azaz a város területéről csak 1,0 m³/sec többlet csapadékvizet tud fogadni a csatorna.

A *Reptér II. csatorna* a város K – i, DK – i külterület, valamint a Műkertváros K – i rész felszíni vizeinek befogadója. A csatorna 5+740-6+817 km szelvények közötti zárt szakasz a repülőtéri lakótelep csapadékvizeinek befogadója is. Befogadója a Csukáséri-főcsatorna alsó záportározó alatti szakasza Városföld területén. A csatorna vízszállító képessége a torkolatnál csekély (0,65 m³/sec).

A *Csalánosi csatorna* a belterület DNY – i szélén lévő Alsószéktó (Homokbányai volt laktanya térség) és Kadafalva K – i (iparterület) rész felszíni vizeinek befogadója. Vízzállító képessége igen csekély ($0,25 \text{ m}^3/\text{sec}$), többlet csapadékvizet – késleltetés, illetve intenzitás csökkentés nélkül – gyakorlatilag nem tud befogadni.

A *Félegyházi vízfolyás* a város D – i külterületi rész felszíni vizeinek befogadója, valamint végszelvénye fölött csatlakozik bele a Csalánosi csatorna. Vízzállító képessége igen csekély ($45+563 \text{ km}$ szelvényben $0,56 \text{ m}^3/\text{sec}$).

Az *Alpár-Nyárlőrinci főcsatorna* a belterülettől K – re húzódik, a város K – i külterületi rész felszíni vizeinek befogadója. Ugyancsak befogadója a METRO áruház csapadékvizeinek is. Vízzállító képessége jelentős ($24+512 \text{ km}$ szelvényben $3,0 \text{ m}^3/\text{sec}$), többlet csapadékvizet be tud fogadni. Probléma, hogy a belterületektől viszonylag távol húzódik.

A belterületi csapadékvíz elvezetés rendszere számos problémával terhelt. A külsőbb városrészek esetében a beépült területek közterületein, a közterületek felszíni vízvezetésének műszaki kialakítása nem minden esetben megoldott (ennek egyik oka a közterületek „elhasználata”), de a telkek vízvezetésében, a helyben történő elszikkasztásban is vannak gondok, itt sok esetben azt tapasztalható, hogy az ingatlantulajdonosok a közterületre vezetik ki a csapadékvizeiket.

Az elmúlt években a belterületi csapadékvíz elvezető hálózatok rövid csatorna szakaszokkal bővültek a legproblematikusabb helyeken, illetve a minimálisan szükséges rekonstrukciós munkák elvégzésre kerültek, beleértve a meglévő szikkasztó árkok újra profilozását, illetve a betemetett árkok ismételt kialakítását is. A fő probléma, hogy a csapadékvíz elvezető-elhelyező rendszer üzemeltetésének nagyon csekélyek az anyagi forrásai.

További problémát jelent, hogy általában a fejlesztések (pl. bevásárlóközpontok, útburkolások, lakás- és intézményépítések) együttesen jelentősen megnövelik a burkolt felületek arányát, ami egyidejű, nagy mennyiségű levezetendő vízmennyiséget jelent, ezáltal a terület belvíz-veszélyeztetettsége jelentősen megnőhet az elégtelen, rendelkezésre álló kapacitások miatt. Éppen ezért a vízrendezési, fejlesztési feladatok meghatározása során, elsősorban záportározók kialakítása, üzemeltetése, valamint vízáteresztő burkolatok használata javasolt. Fontos feladatként jelentkezik a klímaváltozásból adódó vízhiányos időszakok kezelésének stratégiája is, melynek egyik fontos eszköze a vízvisszatartás/tározás, valamint a használt vizek helyben tartása, tározása és hasznosítása.

A klímaváltozásra történő felkészülés, valamint az unió által támogatni kívánt zöld/kék infrastrukturális fejlesztések miatt a települési csapadékvíz-gazdálkodás jövőbeli irányai az alábbiak (a vízgazdálkodási szakmai szervezetek szerint):

1) A meglévő elvezető hálózatok megfelelő karbantartása, tisztítása elengedhetetlenül fontos karbantartási tervek alapján. Ehhez biztosítani kell a szükséges forrásokat az üzemeltetőnek. Mivel a települési vízkár 40-60 %-a karbantartás hiánya miatt történik.

2) Felülvizsgálandó a települési csapadékvíz-gazdálkodás jelenlegi gyakorlata és jövőbeni tervei az új elvek figyelembevételével. Friss terület felmérési és csapadékvíz intenzitási adatokra épülve szükséges *egy komplex városi vízgazdálkodási és csapadékvíz hasznosítási koncepció, illetve új integrált települési vízgazdálkodási terv készítése.*

A vízvisszatartáson alapuló települési csapadékvíz-gazdálkodás elvei:

- szükséges a város belterületén a lefolyási tényezők csökkentése (zöldfelületek növelésével, a burkolt felületek növelésének korlátozásával, illetve vízáteresztő burkolatok alkalmazásával),
- az ingatlanokon belül történő csapadékvíz elhelyezés szorgalmazása (talajban történő elsikkasztásra), vagy tározást követően egyéb nem ivóvíz minőséget igénylő célra (pl.: öntözés, szürkevíz hasznosítás) történő felhasználása, hasznosítása,
- a településen belüli szikkasztás és párologtatás műszaki létesítményeinek (pl. szikkasztóárkok, esőkertek, ideiglenesen elárasztott területek, víztározó terek) kialakítása,
- a csapadékvizek visszatartása és késleltetett levezetése ingatlan szintű tározók előírásával és a településen kívüli további tározási lehetőségek felmérésével (a tározókban legyen hasznosító és késleltető térfogatrész is),
- a hasznosítási alternatívák biztosítása elsősorban ösztönzéssel, támogatással (szikkasztás, öntözés, párologtatás, hűtővíz, egyéb szürkevíz hasznosítás).

Az elkövetkezendő időszakban szükséges beavatkozások:

- a csapadékvíz-elvezető hálózat ütemezett továbbépítése, fenntartása, rekonstrukciója, a belvíz-elvezetési problémák további csökkentése érdekében, nagyon fontos az így összegyűjtött vizek – lehetőség szerint minél nagyobb arányú – záportározókban történő helyben tartása,
- szükséges a vízvisszatartáson alapuló belvízgazdálkodás műtárgyainak, létesítményeinek, illetve megfogalmazott szabályozó-ösztönző előírásainak pontosítása, illetve az előírások betar(ta)tása (a csatornába bevezethető csapadékvíz mennyiségének és intenzitásának a korlátozása, lefolyási tényezők csökkentése, törekvés az ingatlanokon belüli minél nagyobb arányú csapadékvíz felhasználásra, hasznosításra),
- a hálózati felújítások, ütemezett karbantartások elvégzése (a vizekkel való gazdálkodást biztosító rendszerek üzemeltetési koncepciójának és felújítási ütemtervének kidolgozása és végrehajtása),
- Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv (benne csapadékvíz gyűjtési, kezelési, tárolási és hasznosítási terv) készítése és folyamatos karbantartása,
- az önkormányzati tulajdonban lévő külterületi belvízvédelmi művek fenntartása, rekonstrukciója az ehhez szükséges felújítási és karbantartási ütemterv kidolgozásával és végrehajtásával,

- a belvízvédekezési (vízkárelhárítási) terv időszakos felülvizsgálata,
- a Duna-Tisza közti Homokhátság vízpótlásával – vízvisszatartásával kapcsolatos program részeként – az alsó záportározó mintaprojektként történő fejlesztése, valamint ehhez kapcsolódóan a környező területek öntözése a klímaváltozásból eredő hatások enyhítése és az alkalmazkodás lépéseinek megalapozása céljából,
- a Csalánosi csatorna igen csekély vízzállító képessége miatt, vizsgálandó a Homokbánya alatti mezőgazdasági területeken átvezető szakaszon záportározó kialakíthatóságának vizsgálata, valamint a Nyíri csatorna (esetleg a Ménteleki csatorna) mentén, a Csukáséri-főcsatorna belterületen átvezető szakaszának tehermentesítése érdekében záportározó kialakíthatóságának vizsgálata.

4.2.1.4. Villamosenergia-ellátás

A város villamosenergia-ellátását a 120 kV-os alaphálózat biztosítja a közép feszültségű, illetve kismegnyomású hálózatokon keresztül. Kecskemét város főelosztó hálózati táppontja a Városföld 120/20 kV-os kapcsoló állomás. Az innen kiinduló két **120 kV-os nagyfeszültségű villamos főelosztó hálózat** (Kecskemét-Szultán u. I-II., továbbá a Kecskemét-Kecskemét Észak II., ez utóbbi kétrendszerű) táplálja a város négy állomását.

A Kecskemét Észak 120/10 kV-os (2x40 MW) szabadtéri kivitelű állomás a Március 15. u. – Fazekas M. u. kereszteződésében a 10576/118 hrsz.-ú ingatlanon található sűrű beépítésű lakóterületbe ékelődve. A Kecskemét Szultán utcai 120/20/10 kV-os (2x50 MW) állomás a belvárostól D-re a 2141 hrsz.-ú ingatlanon helyezkedik el. A Kecskemét Kósafalu 120/20 kV-os (40 MW) új állomás a belterület D-i szélén, a déli iparterületen a 0794/125 hrsz.-ú ingatlanon üzemel. Ennek közelében található még a Kecskemét Dél 120/20 kV-os kapcsolóállomást, a 9990 hrsz.-ú ingatlanon.

A belterületi városrészek villamos energia ellátását íves-gyűrűs kialakítású **10 kV-os közép feszültségű hálózat** biztosítja az állomásokból. A külterület villamosenergia ellátása, valamint az ipari fogyasztók energiaellátása 20 kV-os légvezeték hálózaton keresztül történik a Szultán u.-i táppontról.

A közép feszültségű hálózat összességében korszerű, a város igényeit kielégíti. A fogyasztási energiaigénynek megfelelően a hálózat folyamatos fejlesztés alatt áll, a terhelés növekedésének ütemének megfelelően változik. A közép feszültségű hálózatokról leágazva épültek az általában épített házas, egyes helyeken pedig oszloptranzformátorok, ahonnan **0,4 kV-os kismegnyomású hálózatok** létesültek. A 0,4 kV-os hálózat, mely a kommunális energiaigényeket közvetlenül elégíti ki, általában vegyes, kábeles, illetve légvezetékes hálózat. A kismegnyomású hálózatot 10/0,4 és 20/0,4 kV-os transzformátor állomások táplálják. A belterületen (a 10 kV-os területen) több a földkábeles szakasz, külterületen pedig a légvezetékes hálózat.

A KSH adatai szerint a kifeszültségű **villamosenergia elosztó hálózat hossza** a 2014. évi 948,9 km-ről 2019-re 976,1 km-re mintegy 2,8%-kal növekedett. Újabb fogyasztói igények kiszolgálására a rendszer kapacitástartalékának erejéig tovább bővíthető. A Kecskemét Kósafalu alállomás a dél iparterület várhatóan dinamikusan növekvő villamosenergia igényét tudja biztosítani.

A meglévő rendszerelemek kapacitásánál nagyobb igényeket új transzformátor állomások telepítésével, illetve hálózat bővítésekkel lehet biztosítani. Ennek szükségességét támasztják alá az elmúlt évek városi **villamosenergia fogyasztási** adatai is, melyek azt mutatják, hogy a vizsgált időszakban (2014-2019) – a város dinamikus fejlődéséből adódóan – tovább növekedett (21,3%-kal) a település villamosenergia felhasználása. Jelentősen növekedett emellett a villamosenergia-fogyasztók száma (2014-ben: 64.790 db 2019-ben: 68.346 db, ezen belül a háztartási villamosenergiafogyasztók száma 2014-ben 59.559 db, míg 2019-ben 62.268 db) is, így a város energiaigényének biztosítása, a hatékony energiafelhasználás és az energiatakarékosság kialakítása, valamint ezzel párhuzamosan a CO₂ kibocsátás csökkentése a város részéről koncepcionális gondolkodást igényel.

A város energiaellátásában jelenleg elhanyagolható arányt képvisel a **megújuló energia felhasználása**. A megújuló energiák (napenergia, geotermikus energia, talajhő, biomassza) részaránya, ha csak kis mértékben is, de növekedett a város energiaellátásában. Ezt a folyamatot erősítheti tovább, a Termostar Kft. által létesítendő biomassza fűtőmű is, amely 20+5 MW-os kapacitásával segíti majd a város megújuló energiaforrásainak növelését. Emellett több (pl. Rendőrség, Aranyhomok szálloda, BÁCSVÍZ Zrt., ipari létesítmények, hivatalok, intézmények, lakóépületek) napelemes energiatermelő rendszer is kiépült a városban. Ezen – döntően épület tetőfelületekre telepített – rendszerek a néhány kW-tól a néhány tucat kW-os csúcsteljesítményű villamos energiatermelő rendszerekig terjednek, melyek nagyrészt az üzemeltető saját villamosenergia felhasználását biztosítja. A város közigazgatási területén folyamatosan növekszik a **fotovoltaikus energiatermelő rendszerek** (napelemes kiserőművek) beruházásainak a száma is. Ezen létesítmények a város külterületén – döntően mezőgazdasági területeken – találhatóak, illetve létesülnek jelenleg Kadafalva, Szarkás, Talfája, Méntelek térségében különböző vállalkozások beruházásaiban. Ezen egyenként általában 0,5 MW-nál kisebb teljesítményű kiserőművek egyenként 1-1,5 ha területen valósultak, valósulnak meg. 2019-ben mintegy tucatnyi helyszínen, több mint 46 ha területen, összesen 8,062 MW összteljesítményű napelemparkról tudunk. Számuk a közeljövőben várhatóan jelentősen növekedni fog.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges beavatkozások:

- a villamosenergia-ellátás területén fennálló ellátási hiányok felszámolása, az ellátásbiztonság növelése, az intelligens hálózatok (smart-grid) irányába történő fejlesztések vizsgálata, kísérleti programok indítása,

- az energiabiztonság növelése érdekében új Albertirsa-Kecskemét 400 kV-os kétrendszerű távvezeték létesítése,
- Törökfői 400 kV-os állomás létesítése, 400/128 kV-os 2 x 250 MVA transzformátorral, a Kecskemét-Szultán u. I-II. és a Kecskemét-Kecskemét Észak II. két kétrendszerű 120 kV-os nagyfeszültségű villamos főelosztó hálózat befogadása az új állomásba,
- Kecskemét Autógyár állomásba csatlakozó 132 kV-os vezetékek téli/nyári terhelhetőségének növelése 860/710 Amperre,
- Szultán u.-i és a Kósafalui állomás összekötése 2,5 km új kábellel,
- vizsgálni szükséges a város belterületeit (és beépítésre szánt területeit) érintő 120 kV-os légvezeték hálózati szakaszok áthelyezésének kérdését, vagy földkábelre történő kiváltásának lehetőségét,
- növelni kell az energiahatékonyság és energiatakarékosság fokozását, valamint a megújuló energiatermelés arányát a város primer energia felhasználásában,
- szükség mutatkozik egy városi szintű energiatakarékossági és energiahatékonysági, valamint a megújuló energiák mind nagyobb használatát célzó energetikai koncepció kialakítására, valamint egy egységes települési energiamedszment rendszer felállítására.

Javasolható a településképi, valamint a beépítést és a területhasználatot korlátozó szempontok miatt, a szabályozás újragondolása, hogy a nagy védőtávolsággal rendelkező vonalas közműlétesítmények a beépítésre szánt területeken elsősorban föld alatt, illetve ezen területek elkerülésével legyenek létesíthetőek. Ez az előírás a meglévő létesítmények felújítása, korszerűsítése esetén is irányadó lehet.

4.2.1.5. Földgázellátás

A város földgázellátása csaknem teljes, melyet a 2 db (25.000 + 15.000 és a 25.000 m³/nap) kapacitású gázátadó állomásról (Halasi úti: Kecskemét I-1. és Kecskemét I-2., illetve a Békéscsabai úti: Kecskemét II.) biztosít a szolgáltató. A gázátadó állomások ellátása nagynyomású szénhidrogén-szállító távvezetésekről történik. A belterületet kelet felől elkerülő Algyő-Vecsés NA 600 **nagynyomású gázvezeték** táplálja a Békéscsabai út melletti Kecskemét-II. gázátadó állomást, amely a város K-i felének gázellátását biztosítja.

A Városföld-Adony NÁ 600 és a Kardoskút-Városföld-Adony NÁ 400 gázvezetésekről leágazó NÁ 100 és NÁ 150 vezetékek látják el a Kecskemét Ny-i felének gázellátását biztosító Halasi úti Kecskemét-I. gázátadó állomást. A közigazgatási területen halad továbbá az Algyő-Vecsés vezetésekről leágazó, Nagykőrös város gázátadójának (NA 150) és a Nagykőrösi Konzervgyárnak (NA 100) az ellátását biztosító vezeték. A gázvezetékek (szénhidrogén-szállító távvezetékek) acél nagynyomású (60 bar) vezetékek.

A Vecsés-Városföld NA 700 és az Algyő-Vecsés NA 600 gázvezetékek védősávján belül üzemel az NÁ 300 Algyő-Százhalombatta olajvezeték. A nagynyomású szállítóvezetéseket

bányaüzemi hírközlőkábel kíséri és ezeknek a szénhidrogéneknek a vezetéksávjában halad a Cegléd-Kecskemét DN 200 termékvezeték a MOL Rt. bázistelepéig, valamint a bázisteleptől épült ki a DN 150 Kecskemét repülőtéri betároló termékvezeték is.

A létesítmények biztonsági övezeteinek beépítésére és használatára vonatkozó tiltásokat és korlátozásokat a jelenleg hatályos 1993. évi XLVIII. tv. és a végrehajtására kiadott 203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelet 19/A. és 19/B. §-ban, valamint a 2/2010. (I. 14.) KHEM rendelet 14. és 15. §-ban szereplő tiltások és korlátozások vonatkoznak (a biztonsági övezetben mindennemű építési tevékenység tilos).

A gázadóktól kiépített 6 bar **nagyközép-nyomású gázvezeték** hálózat fűzi fel a város nagyközép/középnomású (6/3 bar) szabályzóit, melyekből mintegy 40 db van a területen. A megépített nagyközép-, közép- és kisnyomású hálózat ágvezetékes rendszerű.

A hálózat a lakótelepeken és a műemléki városrészekben, valamint a Hunyadváros lakóterületein, a Máriavárosban, Műkertvárosban, Rendőrfaluban, továbbá a Petőfiváros és Alsószéktó ÉK-i részén **kisnyomáson** (0,03 bar) üzemel. A lakótelepeken, a Széchenyivárosban egy tömb kivételével, továbbá az Árpádvárosban is, a panelos épületekbe bevezették a földgázt. A hasznosítás főzési célból történik.

Kadafalván és Katonatelepen az elosztó hálózat nagyközép-nyomással épült. Az egyéb területeken 3 bar (esetleg 1 bar) **középnomású gázvezeték hálózat** került kialakításra. A fogyasztók kisnyomású gázellátását ingatlanonként épített 3/0,03 bar nyomásszabályozók beépítésével biztosítják. **A tervezett lazább beépítésű kertvárosi lakó- és egyéb területeket a középnomású, a nagyobb ipari fogyasztókat pedig a nagyközép-nyomású gázhálózat továbbfejlesztésével célszerű ellátni.**

A folyamatosan jelentkező társadalmi igényeknek köszönhetően a városi gázcső hálózat hossza 2014 és 2019 között mintegy 30 km-rel bővült (2019-ben 818,4 km). Kecskemét területén az összes szolgáltatott gázmennyiség 2014-2019 között 89,2-104,3 millió m³ volt (2019-ben 96,6 millió m³).

A földgázellátás tekintetében a rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy a háztartási gázfogyasztók száma (2014-ben 41.514 fő, míg 2019-ben 42.026 fő) enyhe (1,2%-os) növekedést mutat, ami a lakásszám növekedésénél (2014-ben 50.272 db, míg 2019-ben 51.441 db, 2,3%-os növekedés) kisebb mértékű. Megállapítható, hogy a háztartási gázfogyasztók aránya – ha csak kismértékben is, de – folyamatosan csökken, mely tendencia 2010 óta tart. Ez abból adódik, hogy az új építésű házak esetében sokan már nem kötnek rá a gázhálózatra, döntően megújuló energiával biztosítják a fűtést és a használati melegvíz termelést.

Ezzel párhuzamosan az összes gázfogyasztó száma a 2014. évi 43.955-ről 2019-re 45.177-re növekedett, amely mintegy 2,8%-os növekedés, ennek nagyobb részét az ipari, kereskedelmi szolgáltató és intézményi fogyasztók adták.

A vizsgált időszakban növekedett az összes gázfogyasztás (8,3%), ugyanakkor érdemes megfigyelni, hogy a lakások alapterületének növekedésével és az életszínvonal emelkedésével, a lakossági gázfogyasztás a közületi fogyasztásnál is nagyobb mértékben bővült (15,3%), holott ezt nem indokolná a fűtési idény átlaghőmérsékletének alakulása (ami a vizsgált időszakban növekedett). A teljes gázfogyasztásból a lakossági fogyasztás mintegy 36-41%-ot tett ki az utóbbi években. Érdemes azonban megemlíteni, hogy a város 10 legnagyobb gázfogyasztója az elmúlt években közel 38 ezer m³ gázt használt fel, amely Kecskemét teljes gázfelhasználásának közel 40%-át adta. A felhasználás nagyságának növekedése azonban jelentősen függ az új nagyfogyasztók megjelenésétől, az ipari termelés alakulásától, az érintett vállalkozások technológiai fejlesztéseinek megvalósításától és a klímavédelmi döntéseiktől.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges beavatkozások:

- az ellátásbiztonság növelése és a gázvesztések csökkentése érdekében tovább kell folytatni a házi gáznyomás-szabályzó csere programot, amely segíthet a földgáz elosztó hálózat hálózati és mérési különbözetének csökkentésében,
- a meglévő rendszer elemek kapacitásánál nagyobb igényeket a nyomásszabályozók kapacitásának növelésével, új nyomásszabályozók létesítésével, illetve a hálózat bővítésével lehet biztosítani.

4.2.1.6. Táv hőellátás

A távhő energia előállítása 2 db fűtőműben (Akadémia krt.-i, Szultán u.-i) 100%-ban földgáz üzemű kazánokkal és gázmotorokkal történik. A 2000-2004 között telepített gázmotorokkal az előállított hőmennyiség mellett, kapcsolatosan villamos energiát is termelnek. A beépített és üzemeltetett kapacitás 2005 óta változatlan.

2013-ig a Széchenyivárosi fűtőmű a Széchenyi városrész, míg a Szultán u.-i fűtőmű a városközpont és az Árpádváros városrész távhőszolgáltatását biztosította. A hőtermelés optimalizálása érdekében ekkor került sor a két hőköri kooperációs távhővezetékkel történő összekötésére. A fizikai összeköttetés lehetőséget ad a fűtőművek energiatakarékos üzemeltetésére, így a nyári időszakban a Szultán u.-i fűtőmű üzemének időszakos leállítására, ezzel csökkentve a város környezetterhelését.

A Széchenyivárosi (Akadémia krt.-i) fűtőműben 2 db kazánházban összesen 6 db egyenként 7,5 MW kimenő teljesítményű és 1 db üzemén kívüli hideg tartalék 19 MW bemenő teljesítményű gázkazánal és 3 db gázmotorral történik hőenergia és a gázmotorokkal villamos energia előállítás is. A kazánok összes kimenő hőteljesítménye: 62,5 MW. A gázmotorok összes hőteljesítménye 5 MW, míg összes villamos teljesítménye: 4,7 MW.

Az Árpádvárosi (Szultán u.-i) fűtőműben 1 db kazánházban 5 db gázkazánal és 1 db gázmotorral történik hőenergia és a gázmotorral villamos energia előállítás is. A kazánok

összes kimenő hőteljesítménye: 31,2 MW. A gázmotor hőteljesítménye 1,6 MW, míg villamos teljesítménye: 1,5 MW. A rendszernek van tartaléka. A fűtőművek újabb fogyasztók kiszolgálását tudják biztosítani.

A Kecskeméti fűtőművekben 2019-ben összesen mintegy 15 millió m³/év földgáz felhasználásával 464.705 GJ primer tüzelő hő került felhasználásra. A távhő szolgáltatásba jelenleg 11.656 lakossági, illetve mintegy 224 egyéb fogyasztó van bekapcsolva. Ebből a fűtéskorszerűsített (költségosztóval felszerelt) lakások száma 7.231 db. Emellett 10.578 lakásban és egyéb fogyasztónál történik használati melegvíz szolgáltatás.

A primer elosztó hálózat nyomvonala 20,8 km, a szekunder fűtési elosztó hálózat nyomvonala 10,0 km, míg a szekunder használati melegvíz elosztó hálózat nyomvonala 9,5 km. A két fűtőműhöz kapcsolódóan 3 távhővezeték körzet (Széchenyiváros, Árpádvaros I., Árpádvaros II.) épült ki.

A kapcsolt erőműként működő távhőszolgáltató rendszer energiahatékonysági és környezetszennyezési mutatói lényegesen jobbak más fűtési módoknál, így előnye környezetvédelmi szempontból vitathatatlan.

A gázmotor működtetése különösen a fűtési szezonon kívüli időszakban előnyös, mert kevesebb kazánt kell működtetni, ahhoz, hogy a fogyasztók részére szolgáltatni tudják a használati melegvizet és a termelt többlet hő hasznosul a kapcsolt energiatermelés során.

Napjainkban, amikor a városok levegőtisztasága és a megújuló energiák szélesebb körben történő felhasználása különösen fontos az EU és a hazai cselekvési tervek elvárásai alapján is, hogy a távfűtéssel ellátott területeket növeljük. A távfűtés környezetvédelmi jelentősége egyértelmű, mivel a legszélesebb körben képes a különböző energiahordozók felhasználását integrálni, többféle megújuló energia hasznosítására lehet alkalmas.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges beavatkozások:

- magas energiahatékonyságú kapcsolt energiatermelés alkalmazása (röviden: kogeneráció),
- a távhő-rendszerre kapcsolt fogyasztók számának növelése az új összekötő távvezeték körzetében, valamint a meglévő vezetékek térségében (intézmények, korszerűtlen egyedi fűtésű épületek, városközpont), ezzel javítva a távhőrendszer energiahatékonyságát, gazdaságosságát és a környezetvédelemben betöltött szerepét,
- a hőtermelő- és hőszállító vezetéki rendszerek fejlesztése, meglévő berendezéseik felülvizsgálata, illetve korszerűsítése, a fűtőműveket összekötő távvezetéki szakaszok megépítése, amelynek köszönhetően létrejön az újabb nagyfogyasztók távhőre kapcsolódását is lehetővé tevő kecskeméti távhőgyűrű,
- a távhő energia előállításában megújuló energiaforrások (elsősorban biomassza) minél nagyobb arányban történő felhasználása, új 25 MW teljesítményű – faapríték és városi

zöld biomassza tüzelésére alkalmas – fűtőmű telepítése az új telephelyhez kapcsolódó komplett infrastruktúra kialakításával,

- a szolgáltatói hőközpontok szétválasztása és a felhasználói hőközpontok kialakítása, a fogyasztók hőigényének jobb, takarékosabb kielégítése és az épületenkénti fűtés indítás, illetve leállítás érdekében.

A tervezett beruházások további légszennyezőanyag-kibocsátás csökkenést és energiahatékonyság növelést eredményeznek, így fejlesztésük kiemelten támogatandó.

4.2.1.7. Elektronikus hírközlés

Az egyik legdinamikusabban fejlődő közműfajta az elektronikus hírközlés és annak létesítményei. Az egyre nagyobb adatmennyiség egyre gyorsabb továbbításának az igénye jelentős kihívás elé állította a fejlesztőket és a szektor szereplőit. Az ágazat átalakulása és modernizációja folyamatos a városban, melynek során az elektronikus hírközlés az analóg rendszerek felől egyre inkább a nagy sáv szélességet biztosító digitális rendszerek irányába tolódott el, illetve egyre növekszik az igény a nagy sáv szélességű vezeték nélküli rendszerek és szolgáltatások iránt.

A kiépített vezetékes, illetve vezeték nélküli elektronikus hírközlési szolgáltatók a város teljes közigazgatási területét lefedik. A központi belterületen, valamint az egyéb belterületeken kiépültek a vezetékes elektronikus hírközlési hálózatok, míg az egyéb külterületi létesítmények területén a szolgáltatás vezeték nélküli rendszerekkel biztosított.

A város minden főútja mentén, valamint az alközpontok között a Magyar Telekom Nyrt. üzemeltetésében lévő *gerinchálózatok (fényvezető kábel hálózatok és körzeti kábel hálózatok)* üzemelnek.

A **telefonhálózat** a belvárosban és a város belső területein döntően alépitmény és kábel, míg a külsőbb városrészekben döntően légvezeték kialakítással épült. A telefonközpont épülete a Kálvin tér 10/12. sz. alatt található, emellett azonban minden városrészben üzemel 1-1 alközpont.

A vezetékes telefonhálózat a várhatóan megnövekvő igényeket is biztonsággal kielégíti. Ahol a meglévő vezetékek kapacitása jelentősebb bővítést és fogyasztó rákötést nem tesz lehetővé, illetve azon külterületi, tanyás térségekben, ahol nem üzemel telefonhálózat, ott a meglévő hálózatok bővítésével vagy vezeték nélküli rendszerekkel biztosítható az ellátás.

A város közigazgatási területén **kábel TV és internet gerincvezetékek (optikai kábelek), valamint kábel TV légvezeték és földkábel hálózatok** üzemelnek, melyek a város sűrűbben beépített belterületeit döntően lefedik. Ezen hálózatok is a belvárosban és a város belső területein döntően alépitmény és kábel, míg a külsőbb városrészekben döntően légvezeték kialakítással épültek önálló oszlopsoron, vagy az áramszolgáltató kifestőszűrésű légvezeték oszlopain.

A vezetékes kábeltévé hálózatok a jövőben várhatóan megnövekvő igényeket is általában biztonsággal kielégíthetik. Ahol a meglévő vezetékek kapacitása jelentősebb bővítést és fogyasztó rákötést nem tesz lehetővé, illetve azon külterületi tanyás térségekben, ahol nem üzemel kábel TV hálózat, ott vezeték nélküli rendszerekkel (pl. műholdas vevőegység) biztosítható az ellátás.

A tervezett vezetékes telefon, kábel TV és internet hálózatokat a belváros, illetve azon városrészek területén, ahol a villamos hálózatok is földkábelben, vagy alépítményben épültek, a telefon, kábel TV és internet hálózatok bővítésénél is előnyben kell részesíteni a földkábeles, alépítményes technológiákat.

A város területén minden nagyobb **mobiltelefon szolgáltató** jelen van és üzemeltet *mobil távközlő tornyot (erősítő állomást), illetve erősítő antennát.* A város közigazgatási területe a nagyobb szolgáltatók esetében gyakorlatilag teljes lefedettséggel rendelkezik.

Kecskemét közigazgatási területén az első 3 szolgáltatónak teljes lefedettséggel rendelkezik a szélessávú 4G rendszere. Az 5G rendszerek kiépítése pedig folyamatban van a település közigazgatási területén. A vonatkozó előírások szerint a településfejlesztés és településrendezés keretei és eszközrendszerei nem befolyásolhatják (nem korlátozhatják) a szolgáltatásnyújtás szabadságát, a szolgáltatások szabad áramlását, a szabad szolgáltató- és szolgáltatásválasztás, az esélyegyenlőség, az egyetemes szolgáltatáshoz való hozzáférés biztosítását, az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, új technológiák elterjedési lehetőségét.

Az **összes távbeszélő fővonalak száma** 2014-től lassú növekedést mutatott egészen 2018-ig, majd elindult egy erőteljesebb visszaesés. A csökkentő tendenciát döntően az okozza, hogy a mobiltelefonok terjedésével egyre több háztartás kapcsoltatta ki a vezetékes fővonalát, az egyre kedvezőbb díjszabás ellenére is. Hasonló folyamatok figyelhetők meg az egyéni és az üzleti fővonalak előfizetése esetében, ami a technológia lassú leépülésére utal.

A **kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások** száma folyamatos emelkedést mutat, ennek köszönhetően a kábel-tv hálózatba bekapcsolt lakások aránya 2019-re elérte a 62,6%-ot.

Az **összes internet előfizetés száma** ugyancsak dinamikus növekedést mutat az utóbbi években (2014 és 2019 között 26,4%), melyen belül gyakorlatilag minden előfizetési forma növekedő tendenciájú. A nagyobb sáv szélességet biztosító optikai hálózatok és a mobil-internet előretörését figyelhetjük meg a technológián belül.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges beavatkozások:

- az elektronikus hírközlés területén az ellátásbiztonság növelése, az intelligens hálózatok irányába történő fejlesztések,
- az 5G hálózat városi kiépítése,
- az ingyenesen elérhető, jó minőségű városi wifi hálózat bővítése,
- a vízműdombi sugárzó állomás antennarendszerének tájba illesztése.

Az energiaellátó, illetve az elektronikus hírközlési hálózatok vonatkozásában egyaránt vizsgálendő városi üzemeltetésű hálózatok kialakításának, illetve üzemeltetésének a lehetősége, módja.

Mindegyik közműre vonatkozóan megállapítható, hogy az ellátási hiányok felszámolása és az ellátásbiztonság növelése az egyes közműszolgáltatók ágazati előírásai alapján a településfejlesztéssel, településrendezéssel, valamint az egyéb közműfejlesztésekkel összhangban kell, hogy történjen.

4.2.2. *Megújuló energiaforrások, energiatakarékosság és energiahatékonyság*

A *megújuló energiaforrások* alkalmazása területén a Nemzeti Energiastratégia 2030 című dokumentumban megfogalmazott cél, hogy a fenntartható energiaellátás érdekében, a megújuló energia aránya a bruttó végsőenergia felhasználáson belül a 2018. évi ~12,5 %-ról 21 % közelébe emelkedjen 2030-ig.

Az EU közösségi szinten előírt célkitűzéseinek elérése érdekében Magyarország számára 2020-ra a bruttó összenergia végfelhasználásban, a megadott ütemezés szerint 13,0 %-os megújuló energiaforrás részarányt kell biztosítani (a közlekedés megújuló energiaforrásait is beleértve), amely 2554 ktoe (kilotonna kőolaj egyenérték) energiát jelent.

Az NCsT-ben vállalt, a megújuló energia részarányára vonatkozó 2020. évre szóló nemzeti célkitűzés 14,65 %, mely 2879 ktoe energiát jelent, mely a lehetőségek, korlátozó tényezők által behatárolt maximumot célozza meg, nem pedig a kötelező EU célszámból indul ki.

Az NCsT-ben foglaltak szerint: A megújuló energia részaránya a fűtés és hűtés vonatkozásában a 2010 évi 9,0 %-ról 2020-ra 18,9 %-ra növekszik (2018-ban 18,1 % volt), míg a villamos energia vonatkozásában a 2010 évi 6,7 %-ról 2020-ra 10,9 %-ra növekszik (2018-ban 8,3 % volt). Térségünkben arányaiban vélhetően a geotermikus és a napenergia felhasználás jelentősebben növekszik, mint az egyéb megújuló energiatípusok alkalmazása – a helyi adottságokhoz igazodóan.

Az Energiastratégiában foglaltak szerint:

- A megújuló energiaforrásokon belül prioritást a kapcsoltan termelő biogáz és biomassza erőművek és a geotermikus energia-hasznosítás formái kapnak, amelyek elsősorban, de nem kizárólagosan hőtermelési célt szolgálnak.
- Emellett a napenergia alapú hő- és villamos energia mennyiségében várható növekedés. 2020 után nyílhat lehetőség a hazai napenergia-potenciál nagyobb mértékű közvetlen áramtermelésre való felhasználására a fotovillamos technológia árcsökkenése révén.
- A bioenergia-hasznosítás szempontjából az energetikai rendeltetésű ültetvényekről származó alapanyaggal, valamint mezőgazdasági- és ipari (pl. élelmiszeripari) melléktermékekkel dolgozó decentralizált energiatermelő egységek (pl. biogáz üzemek) kerülnek előtérbe.

- Szintén hangsúlyos kérdés az anyagában már nem hasznosítható kommunális és ipari hulladékok, illetve szennyvizek energetikai felhasználása.

Mindezekkel lehetővé válik a fosszilis energiahordozók részarányának jelentős csökkentése és az energiaellátással kapcsolatos üvegházhatású gázkibocsátás csökkentése. A megújuló hőenergia előállítás aránya a teljes hőfelhasználáson belül a 2018 évi 18,1 %-ról 25 %-ra nő 2030-ra, amelybe beleértjük az egyedi hőenergia előállító kapacitásokat (pl. biomassza-, nap- és geotermális energia) is.

Jelentősebb megújuló energia részarány a fűtési és hűtési energia, míg csekélyebb a villamosenergia-előállítás vonatkozásában várható. A megújuló energiaforrások közül térségünkben potenciálisan a geotermikus és a napenergia, valamint a biomassza energetikai célú felhasználásának van jelentősebb realitása.

A vízenergia alkalmazásának lehetőségei nem mérvadóak. **A szélenergia** hasznosító technológiák terjedését mindenekelőtt a térségre jellemző mérsékelt szélsébségek, valamint a város területének döntő részét érintő honvédelmi, természetvédelmi, valamint műszaki biztonsági szempontú korlátozások akadályozzák. A szél erőművek építményeinek elhelyezésére vonatkozó előírások beépítésre kerültek 2013 tavaszán a helyi építési szabályzatba. Az ebben foglaltak szerint honvédelmi, természetvédelmi, valamint műszaki biztonsági szempontból a település közigazgatási területének jelentős részén szél erőművek nem létesíthetők.

Napenergia vonatkozásában az elvi potenciál igen jelentős a térségben, a legjelentősebb korlátozó tényező jelenleg a hosszú megtérülési idő és a berendezések magas ára (ami azonban az elmúlt években jelentősen csökkent és további csökkenés prognosztizálható). Emellett figyelembe kell venni, hogy a napelemparkok telepítése során, Bács-Kiskun Megye – 2020-ban elfogadott – Területrendezési Terve kiemelt figyelmet kíván fordítani a kedvező földminőségű és értékes táji adottságokkal rendelkező területek megtartására/megóvására. Ennek érdekében a kisebb, egyszerűbben létesíthető napelemparkokat kizárólag a gyengébb minőségű földeken (10 AK alatti területek), táji szempontból „érdektelen” környezetben engedni meg, nagyobb beruházásokat pedig külön térségi területfelhasználási engedély elkészítéséhez köti.

A megye az említett szabályozással kívánja biztosítani a klímavédelem szemszögéből támogatható, de jelentős területet elfoglaló, és a tájban is markáns beavatkozást okozó napenergia-hasznosító létesítmények helyszínének megfelelő kijelölését, figyelembe véve az elfoglalt termőföld minőségét éppúgy, mint a táji hatásokat. **Ez a szabályozási gyakorlat maximálisan megfelel az egységes uniós osztályozási rendszer, más szóval „taxonómia” előírásainak.**

A taxonómia egy olyan osztályozási rendszer, amely meghatározza, hogy mely gazdasági tevékenységek számítanak fenntarthatónak. Ebben a rendszerben hat környezeti célt határoztak meg, és rögzítették, hogy egy tevékenység akkor tekinthető

fenntarthatónak, ha úgy támogatja valamelyik célt, hogy egy másik közben nem sérül.

A hat célkitűzés:

- az éghajlatváltozás mérséklése;
- alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz;
- a vízi és tengeri erőforrások fenntartható használata és védelme;
- áttérés a körforgásos gazdaságra;
- a szennyezés megelőzése és csökkentése;
- a biológiai sokféleség védelme és helyreállítása.

Ahhoz, hogy egy gazdasági tevékenység környezeti szempontból fenntarthatónak minősüljön, az alábbi követelményeknek kell majd eleget tennie:

- jelentős mértékben hozzá kell járulnia az előbbieken felsorolt hat környezetvédelmi célkitűzés legalább egyikéhez,
- nem sértheti súlyosan egyik környezetvédelmi célkitűzést sem,
- az adott tevékenységet bizonyos alapvető társadalmi biztosítékok betartása mellett kell végrehajtani,
- a tevékenységnek meg kell felelnie a vonatkozó „szakmai átvilágítási kritériumoknak”.

Kecskemét térségében a napsütéses órák számát tekintve a **termikus napenergia-hasznosítás** a kifejlett technológia révén igen jó eszköz a megújuló energiaforrások elterjesztésében, a fotovoltaikus napenergia esetében pedig a felgyorsult gyakorlatorientált kutatás-fejlesztési munkáknak köszönhetően a berendezések ára csökken, teljesítményük és hatásfokuk pedig növekszik, így rövid időn belül versenyképes rendszerek terjedését teszik lehetővé.

A termikus napenergia-hasznosítás (napkollektorok) területén leginkább a családi házas, a közintézmények és az önkormányzati létesítmények melegvíz-ellátása, fűtés-rásegítése, a fotovoltaikus napelem-rendszerek tekintetében pedig a kettős hasznosítás fog leginkább előnyt élvezni, azaz a legfontosabb cél a saját villamosenergia termelés, amelyet a többlet zöldenergia értékesítés egészíthet ki.

A fotovillamos eljárás a jövőben is elsősorban a villamos energiával el nem látott területek ellátásában játszhat szerepet, mert itt a napelemes autonóm áramforrás összességében olcsóbb lehet, mint a hálózati csatlakozás kiépítése. Ezzel párhuzamosan ezen rendszerek árának csökkenésével megjelentek Magyarországon, így Kecskeméten is néhány éve az első naperőművek. A város közigazgatási területén folyamatosan növekszik a fotovoltaikus energiatermelő rendszerek (napelemes kiserőművek) beruházásainak a száma. Ezen létesítmények a város külterületén – döntően mezőgazdasági területeken – találhatóak, illetve létesülnek jelenleg Kadafalva, Szarkás, Talfája, Méntelek térségében különböző vállalkozások beruházásaiban. Ezen egyenként általában 0,5 MW-nál kisebb teljesítményű kiserőművek egyenként 1-1,5 ha területen valósultak, valósulnak meg. Jelenleg több mint tucatnyi helyszínen, több mint 50 ha területen összesen 8,5 MW összteljesítményű napelemparkról tudunk. Számuk a közeljövőben várhatóan jelentősen növekedni fog.

A jelentős potenciállal rendelkező **geotermikus energia** elsősorban hőellátási (fűtési-hűtési) célú hasznosítására kedvező példák vannak hazánkban, mind a lakóépületek, társasházak, mind pedig a közintézmények vonatkozásában. A geotermikus energia elsősorban hőellátásban történő szerepének növelésében (távfűtés, közintézmények, önkormányzatok tulajdonában lévő lakóépületek fűtése és használati melegvíz ellátása, kertészetek hőellátása, stb.) mutatkoznak lehetőségek. Egy-egy beruházásnál a minél komplexebb hőhasznosítás kívánatos. Kecskemét térségében 1 db 2500 m talpmélységű, ~130 °C kútfej hőmérsékletű, ~1000 l/p hozamú kút mintegy 1000 db átlagos háztartás nem fűtési célú elektromos energia igényét és mintegy 240 db közelben lévő átlagos háztartás fűtési hőigényét tudná biztosítani kutatási eredmények szerint. A hasznosítás azonban további vizsgálatokat igényelne.

A földhő hasznosítása jelentősen bővíthető decentralizáltan, különösen családi házas környezetben, a természeti adottságokból adódó korlátok nélkül. A hőszivattyú alkalmas eszköz lehet Kecskeméten is a földhő (talajhő, vagy geotermikus energia, hidrotermikus energia és légtermikus energia) hasznosítására, ami bár alacsony hőmérsékleten, de térségünkben is rendelkezésre áll. Ebből adódóan a hőszivattyúk területén gyors fejlődés várható.

A város és térségének kiváló agroökológiai adottságai miatt, jelentős a **szilárd biomassza** (az ételmezési- és takarmány szükségletet meghaladó mennyiségű) előállítási, ezzel együtt pedig a **biogáz** előállítási potenciál, amely az energetikai szempontokon túl hozzájárul a környezetvédelmi célok teljesítéséhez, a metángáz kibocsátás csökkentésével fontos klímavédelmi eszköz. Emellett a biomassza az egyik legkönnyebben elérhető, olcsó energiaforrás. A bioenergia alapú villamosenergia-termelés előre jól tervezhető, szabályozható.

Kedvező példák a **szennyvíziszap**, illetve a zöldhulladék (biomassza) komposztálással történő hasznosítása, valamint a szennyvíztisztító és hulladéklerakó telepen keletkező biogáz gázmotorokban történő hasznosítása.

Biomassza hasznosítása:

- *A rothasztott (stabilizált), víztelenített szennyvíziszapot* a városi szennyvíztisztító telep mellett megépült zárt, kamrás komposztáló telepen komposztálják, majd termékként értékesítik hasznosítás céljából a szennyvíztisztítás fejezetben részletezettek szerint.
- *A Kecskeméti Termostar Hőszolgáltató Kft.* a Mindszenti krt.-on a városi szennyvíztisztító telep Ny-i szomszédságában lévő területen *25 MW teljesítményű faapríték és városi zöld biomassza tüzelésére alkalmas fűtőmű* telepítését tervezi a megújuló energiaforrások minél nagyobb arányú alkalmazásának érdekében, mely biomassza fűtőmű összekötésre kerülne a meglévő távhőrendszerrel. A szükséges engedélyek beszerzése folyamatban van.
- *A BÁCSVÍZ Viz- és Csatornaszolgáltató Zrt.* 2010 és 2013 között (elsőként a régióban) indította meg öntözési lehetőséggel egybekötött *energiacélú növénytermesztési pilot-projektjét*, mellyel a globális problémákra („energiaválság és környezetvédelem”) helyi

megoldást keresett. Az általuk kiválasztott fás szárú növényekkel (energianyár és energiafűz) végzett kísérletek, bár nem hozták az elvárt hozamokat és nem sikerült igazolni a rendszer gazdaságosságát, a kísérlet rengeteg tapasztalatot hozott a kecskeméti talaj és éghajlati adottságok mellett, s újabb lehetőségek mutatkoznak más növényi kultúrák kapcsán, melyek termesztése az alulhasznosított mezőgazdasági és ipari területeken akár eredményeket is mutathat a jövőben.

Biogáz

A biogáz előállítás a termelési hulladékok, mezőgazdasági melléktermékek és egyéb szerves anyagok kezelésével – az energetikai szempontokon túl hozzájárul a környezetvédelmi célok teljesítéséhez, a metángáz kibocsátás csökkentésével fontos klímavédelmi eszköz.

A biogáz üzemekben előállított, a földgázzal egyenértékű biogáz a gázvezeték hálózatba táplálható, valamint a közlekedési célú felhasználást is lehetővé teszi, továbbá biogázból gázmotorokkal hő- és villamos energia állítható elő.

- *A BÁCSVÍZ Víz- és Csatornaszolgáltató Zrt. szennyvíztisztító telepén* lévő 3 db anaerob iszaprohasztóban történik meg a települési szennyvízből a szennyvíztisztítási technológiában keletkező szennyvíziszapban lévő szerves anyag lebontása, melynek eredményeképpen biogáz és stabilizált iszap keletkezik.

A rohasztó tornyokban keletkező biogázt 2 db gázmotorban hasznosítják. A gázmotorok hulladék hőjével felmelegített vízzel hőcserélőn keresztül fűtik az iszapot a rohasztóban, valamint télen a technológiai épületek fűtésére használják, továbbá a gázmotor generátorral termelt elektromos áramot a telep részbeni villamos energia ellátására használják az 5.1.5. pontban részletezettek szerint. A biogázból megtermelt villamos energia a szennyvíztisztító telep saját igényének döntő részét fedezi.

- *A regionális szilárdhulladék lerakó telepen* üzemel egy biogáz üzem, mely a hulladéklerakó II./AB üteméből, illetve a jelenleg feltöltés alatt álló II/C-D ütem egy részénél kinyert biogázt hasznosítja gázmotorokkal. A depóniagáz kinyerése a hulladéktestbe épített gázkutakkal lehetséges. Az előállított hőt teljes egészében, míg a villamos energiát döntően a hulladékkezelő telepen hasznosítják. A 2018-ban kinyert, illetve ártalmatlanított biogáz mennyisége 1,25 millió m³ volt. A biogáz üzem üzemeltetője az ENER-G Zrt.

- *Az Agrowatt Kft. biogáz üzeme* a regionális szilárdhulladék lerakótól É-ra mintegy 200 m-re lévő 0730/141 hrsz.-ú ingatlanon található, ahol mezőgazdasági és élelmiszeripari melléktermékek, hulladékok fermentálásával előállított biogázból gázmotorral elektromos energiát állítanak elő, melyet a villamos hálózatba táplálnak vissza, a termelt hőenergia nagy része egyelőre nincs hasznosítva. Az üzem biogáz előállító kapacitása 2,2 millió m³/év.

- *A Pilze-Nagy Kft. gombatermesztő telepéhez kapcsolódó* biogáz üzeme a közigazgatási terület É-i részén a 0238/14 hrsz.-ú ingatlanon üzemel.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges beavatkozások:

- a jelentős elvi potenciállal rendelkező megújuló energiaforrások (napenergia, geotermikus energia és a szilárd biomassa) használatának, alkalmazásának növelése, egyedi energetikai rendszerek kialakításával,
- megújuló energiaforrások használata növelési lehetőségeinek felkutatása, megújuló energiahasznosítási projektekhez kapcsolódó pályázatokon való önkormányzati részvétel, mintaprojektek elindítása,
- a megújuló energiaforrások építményeinek az elhelyezésére vonatkozó előírások pontosítása és a megújuló energiaforrások alkalmazását előíró szempontok megfogalmazása a Helyi Építési Szabályzatban,
- a megújuló energiák alkalmazásával összefüggő ösztönző-rendszerek vizsgálata, javaslatok megfogalmazása a kormányzati szint felé,
- a lakó- és intézményi épületek, ipari-kereskedelmi létesítmények energiatakarékosságának, energiahatékonyágának növelése, összhangban a megújuló energiák részarányának a növelésével, figyelembe véve a prioritást élvező decentralizált energiatermelési lehetőségeket,
- szükséges egy részletes városi megújuló-energia stratégia kidolgozása – összhangban az ehhez kapcsolódó egyéb fejlesztési programokkal, tervekkel, koncepciókkal – mely tartalmazza részletesen a megújuló energia potenciál feltérképezését, a megújuló energiaforrásokból származó energiafelhasználási adottságok, lehetőségek felmérését, a koncepcionális szempontokat, a célok és prioritások pontos meghatározását, majd ezek alapján egy részletes stratégiát, cselekvési-intézkedési tervet,
- tárolást igénylő megújuló energia hasznosító rendszerek (napenergia, biomassa, biogáz) esetében szükséges az intelligens hálózatok irányába történő fejlesztések előtérbe helyezése, energiaközösségek létrehozása és támogatása.

Az épületek energiatakarékosságának, energiahatékonyágának növelése:

Középületek, közintézmények energiatakarékos működtetése, energiahatékonyágának javítása (fűtési, hűtési és világítási rendszerek modernizálása, tanúsítása, épületszigetelés):

- El kell készíteni az Önkormányzat által üzemeltetett épületek energiaauditját és ki kell dolgozni az energiahatékonyág növelését és az energiatakarékosságot szolgáló intézkedéseket tartalmazó programot és a hozzá kapcsolódó cselekvési-intézkedési tervet, amit aztán rögzíteni szükséges a város Energetikai Koncepciójában (a fenntartható energiagazdálkodás mellett, a környezettudatos anyaghasználatot is beleértve).

A lakó- és intézményi épületek, illetve az ipari-kereskedelmi létesítmények energiatakarékos működtetését, energiahatékonyágának javítását szolgáló javaslatok:

- A városban folytatni kell a fűtéskorszerűsítési és panel-felújítási programokat.

- Alternatív fűtési és hűtési módszerek bemutatása, a propagálást célzó programok kidolgozása (pilot projekt, tanácsadási rendszer, stb.).
- Nagyon fontos az élet minden területén és a fogyasztási szokások formálása során a környezet- és energiatudatos gondolkodás (kialakítása), népszerűsítése.
- Ki kell dolgozni a lakóépületek, kecskeméti kis- és középvállalatok energiatakarékos, energiahatékony üzemeltetését ösztönző, elősegítő programokat (pl.: klíma- és energiatudatos épület cím, gazdasági ösztönzők: helyi iparüzési adó súlyozás, stb.).
- A helyhez kötött energiatermelésen túl szükséges a gazdálkodó szervezetek esetén a szállítási energiaigény és veszteség csökkentési lehetőségeinek vizsgálata is, míg a lakosságnál az energiahatékonyság javításának a fentiekén túl egyéb eszközei, lehetőségei is vannak („okos mérés” kialakítása, bevezetése, különböző zónaidők között eltérő tarifa szerkezet, fűtési, hűtési és világítási megoldások modernizálása és okszerű használata).

4.2.3. Közlekedés

Kecskemét hazai és euroregionális közlekedésföldrajzi helyzete kedvező, hiszen a Budapest-Belgrád-Athén fejlesztési tengely mentén fekszik, melyen áthalad az Észak- és Dél-Európát összekötő IV-es számú Helsinki folyosó, valamint a tervezett kelet-nyugati irányú (M8-M4) – korábbi TINA hálózathoz tartozó – transzverzális közlekedési tengely. A közúti és vasúti megközelíthetősége is megfelelő a városnak. A térség kisebb településeinek elérésében, ellátásában, valamint a településközi kapcsolatok erősítésében meghatározó szerepet játszanak főútvonalai (5, 441, 44, 54, 52), valamint vasúti kapcsolatai (140-es Cegléd-Szeged, 145-ös Kecskemét-Szolnok, 142-es Kecskemét-Lajosmizse-Budapest).

A közlekedésföldrajzi helyzet és a közlekedési ágazat jelentőségét jól szemlélteti, hogy a város legfontosabb fejlesztési és forrásszerző dokumentumában, a 2017-ben felülvizsgált **Kecskemét Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájában**, a tervezők kiemelték: a *„belső adottságok közül – az elkövetkező évtizedben is – várhatóan az egyik legnagyobb városfejlődési potenciált, a város kedvező földrajzi elhelyezkedése fogja jelenteni, különösen abban az esetben, ha – a közlekedésfejlesztési stratégiában tervezetteknek megfelelően – megépül az M44-es autópút, továbbá döntés születik az M8-as kelet-nyugati transzverzális közlekedési út Duna-Tisza-közi szakaszának megépítéséről.”* Említést tettek arról a logisztikai potenciálról is, amely *„egyrészt az észak-dél (M5) és kelet-nyugat irányú (M8-M4-M44) közlekedési hálózatok metszéspontjából, másrészt a kecskeméti repülőtér közös felhasználású repülőtérre történő fejlesztéséből, s eredményes működtetéséből adódhat.”*

Ez utóbbi kapcsán kiemelhető, hogy az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény 2014. január 1-vel hatályba lépett módosításával (az OTrT a kecskeméti repülőbázist közös felhasználású katonai és polgári repülőtérre fejleszthető repülőtérnek sorolta be), a Kormány lehetőséget teremtett Kecskemét számára egy olyan fejlesztési irány

megfogalmazására, amely tovább növelheti a város regionális szerepkörét. A döntések függvényében, a reptér „Cargo” szerepkörének erősítésével Kecskemét akár már középtávon (10-15 év) is meghatározó logisztikai szervező, elosztó és csomóponti szerepet tölthetne be. Amennyiben a „Cargo” funkció mégsem kapna támogatást, akkor a város elsődlegesen a kisgépes és charter repüléseknek helyszíneként tudna szerepet vállalni, jelentősebb gazdasági előnyök nélkül.

Kecskemét kiemelkedő közlekedés-földrajzi helyzetét, s az ágazat kedvező potenciális fejlődési lehetőségeit erősíthetik az elmúlt években – mintegy 40 milliárd Ft értékben – elindított, s a város jobb megközelíthetőségét, illetve a forgalom jobb levezetését szolgáló **közútfejlesztési programok** (Északi elkerülő építése [445. sz. főút], 54. sz. főút 2x2 forgalmi sávra történő fejlesztése az 5. sz. főút és az M5 autópálya között, városi körforgalmi csomópontok kialakítása, Homokbánya déli feltáró út építése), **útfelújítási beruházások** (pl. Kuruc körút, Géza fejedelem körút, Csabay Géza körút, Szent László körút, Mindszenti körút, Szolnoki út, Búzakalász utca, Kiskőrösi út), **az elővárosi közlekedés javítását célzó tervek** (M44 autóút fejlesztése, 441. sz. főút keresztmetszeti bővítése, 5. sz. főút minőségének javítása, kötöttpályás közlekedési kapcsolatok [pl. 140-es sz., 142-es sz., 145-ös számú vasútvonal] fejlesztési lehetőségeinek vizsgálata), **valamint a közös** (katonai-polgári) **használatú reptér fejlesztése.**

Az eddig elért jelentős eredmények ellenére, a stratégiai fejlesztési dokumentum ugyanakkor felhívja a figyelmet több, a közlekedés minőségét befolyásoló tényezőre, mint például a város hiányos közúthálózati struktúrája, keresztmetszeti problémái, a közúthálózati minősége (amely részben öröklött probléma), vagy éppen a parkolási problémák, melyek rendszerszintű kezelése – a jelentős fejlesztési forrásigény, a fenntartható és klímabarát mobilitás biztosítása, valamint az ennek kialakítását szolgáló beavatkozások komplexitása miatt – hosszabb időt vesz igénybe.

Az egyre emelkedő városi gépjárműszám¹² és a növekvő közúti forgalom¹³ már nem csak jelentős forgalmi torlódásokat eredményez a korlátozott kapacitással rendelkező városi közúthálózatban, hanem komoly parkolási, közlekedésbiztonsági, környezeti- (pl. zaj, légterhelés, parkolás miatt csökkenő zöldterületek) és klímakockázatot (CO₂ kibocsátás növekedés) is magában rejt.

A város térszerkezeti vázát képező úthálózat gyűrűs-sugaras szerkezetű (48. ábra), melyben a hálózat legfontosabb sugárirányú elemeit az országos főutak alkotják (5. sz., 52. sz., 541. sz., 44. sz. és 441. sz.).

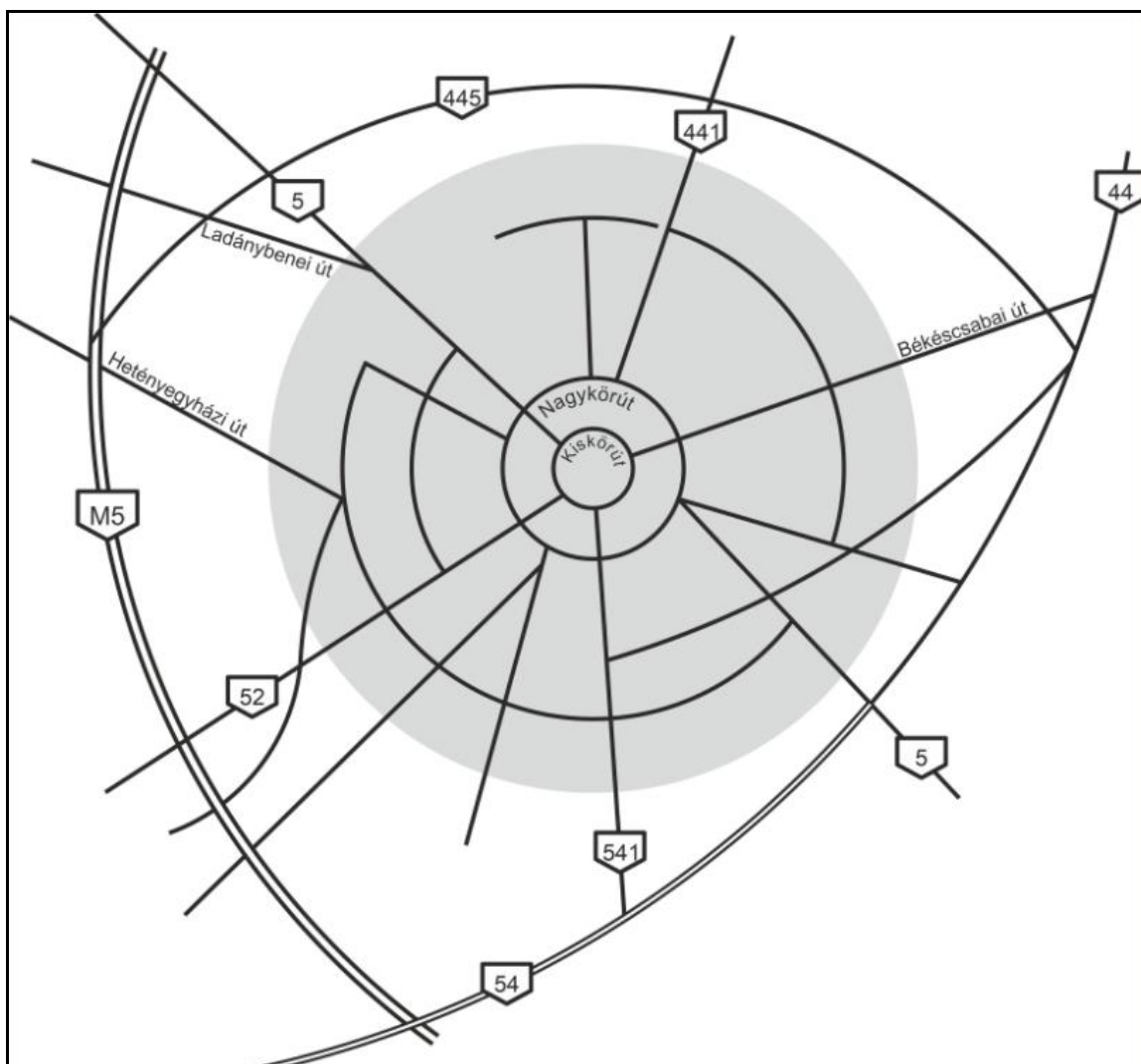
¹² 2014 óta 22%-kal emelkedett a Kecskeméten regisztrált gépjárművek száma, amely 2019-ben elérte a 63.773 darabot.

¹³ 2014 óta a Kecskemét közigazgatási területén, a Magyar Közút Nonprofit Zrt. mérőpontjain áthaladó gépjárműforgalom 27,4%-kal növekedett, így 2019-ben már 730.705 E/nap gépjármű haladt át a mérőpontokon.

- 5-ös számú elsőrendű főút, amely ÉNY-DK irányban metszi keresztül a várost a Nagykörút érintésével (Budai út – Nagykörút – Szegedi és Külső Szegedi út)
- 44-es számú elsőrendű főút (Békéscsabai út – Szolnoki út)
  - 1998 óta: a 44-es számú főút része a Déli elkerülő útnak,
- 441-es számú másodrendű út: (Ceglédi út – Bethlen krt.);
- 52-es számú másodrendű főút: (Dunaföldvári út – Izsáki út – Dózsa György út);
- 54-es számú (az idei évben az M5-ös autópálya és az 5. sz. főút között 2x2 sávusra bővített) másodrendű főút;
  - 1998 óta: az 54-es főút része a Déli elkerülő útnak.
- 541-es számú országos közút (Halasi út).

48. ábra: Kecskemét úthálózatának sematikus ábrája

Forrás: Saját szerkesztés 2020..

Ezeket egészíti ki az elővárosi forgalomban jelentős szerepet játszó néhány alsóbb rendű út, mint például az 5202. j. (Dabas, Ladánybene), az 5218. j. (Kerekegyháza), az 5301. j. (Izsák, Ágasegyháza) és 53101-es (Ballószög), valamint az 53102-es út (Helvécia).

A sugárirányú országos közutak változó keresztmetszete, áteresztő képessége és minősége van legnagyobb hatással Kecskemét térségi elérhetőségi és elővárosi közlekedési viszonyaira. Különösen az Izsáki út (52. sz. főút), a Ceglédi út 2x1 sávós (441. sz. főút), a 44. sz. főút, valamint a Kerekegyházi (5218. j.) út keresztmetszete bizonyul szűkösnek a jelenlegi forgalmi adatok alapján. Ezek megfelelő fejlesztése – a közúti infrastruktúra oldaláról -alapjaiban befolyásolja Kecskemét további fejlődését, regionális térszervező pozícióinak alakulását és a város élhetőségét, fenntartható mobilitását.

Míg a sugárirányú közúthálózati elemek a város elérhetőségét befolyásolják, addig **a gyűrűs rendszer részét képező városi körutak a tranzitforgalom levezetésében, a városrészek közötti kapcsolatok erősítésében, valamint a szolgáltatástervezés optimalizációjában játszanak kitüntetett szerepet.**

A városba vezető sugárirányú országos főutak között hagyományosan **a Nagykörút** teremti meg a kapcsolatot. A 445-ös északi elkerülő megépüléséig a – Kiskörút vitatott motorizált közlekedési szerepköre mellett – Nagykörút jelentette a város egyetlen olyan körútját, amely ténylegesen gyűrűszerűen záródott, bár a Bethlen körúti szakaszának beszűkülő keresztmetszete (2x1 sáv) és minősége miatt, már napjainkban is egyre nehezebben tudja kielégíteni a jelentkező (2019-ben 21.179 E/nap) forgalmi igényeket, illetve a jövőbeli hálózat-kapcsolati (pl. közösségi közlekedés fejlesztéséhez szükséges 2x2 sávós egyenkeresztmetszet) szükségleteket (49. ábra).

A Nagykörút mellett, már a 20. század elején megfogalmazódott egy újabb körgyűrű megvalósításának gondolata. Ennek a „**harmadik körútgyűrűnek**” azonban csak a nyugati (Akadémia körút – Csabay Géza körút) és északi (Mikszáth Kálmán körút) darabjai, illetve a déli része (Mindszenti körút – Klebelsberg Kunó út) készült el. Mivel az Akadémia és Mikszáth Kálmán körút, valamint az Izsáki és Halasi út között hiányzik az összeköttetés, így a körútszakasz szerepe elsősorban a szomszédos városrészek közötti kapcsolat megteremtésére korlátozódik, hálózati közlekedési szerepköre jelenleg alárendelt. Ezen a helyzeten változtathatna az Akadémia körút és a Mikszáth Kálmán körút, valamint az Izsáki és Halasi út között kiszabályozott körúthálózati szakaszok kiépítése, amely valódi hálózati szerepkört biztosíthatna a hivatkozott körútnak, elősegítve a közösségi közlekedés és a városi szolgáltatástervezés (ld. intézmények elérhetősége) optimális kialakítását.

A negyedik körútgyűrű („Királyok körútja”) a város külső negyedeit lenne hivatott összekapcsolni (Mátyás király körút, Nagy Lajos király körút, Károly Róbert körút, III. Béla körút, Csalánosi út, illetve Vízmű út, Könyves Kálmán körút, Szent László körút). A körútgyűrű forgalmi jelentősége mind meghatározóbb, amely jelentős lakó-, ipari- (Keleti- és Déli Ipartelep, Technik Park-Heliport), valamint kereskedelmi- és szolgáltatási egységeket, illetve fejlődő városrészeket (pl. Széchenyiváros, Alsószéktó, Homokbánya) köt össze. A körút sugárirányú közúthálózati szakaszok tehermentesítő és – városrészek közötti – kapcsolaterősítő szerepkörének használhatóságát azonban rontja, hogy a keleti és nyugati része között (Miklovics-telep és Bogovicsfalu) hiányzik a hálózati kapcsolat. Nincs megoldva

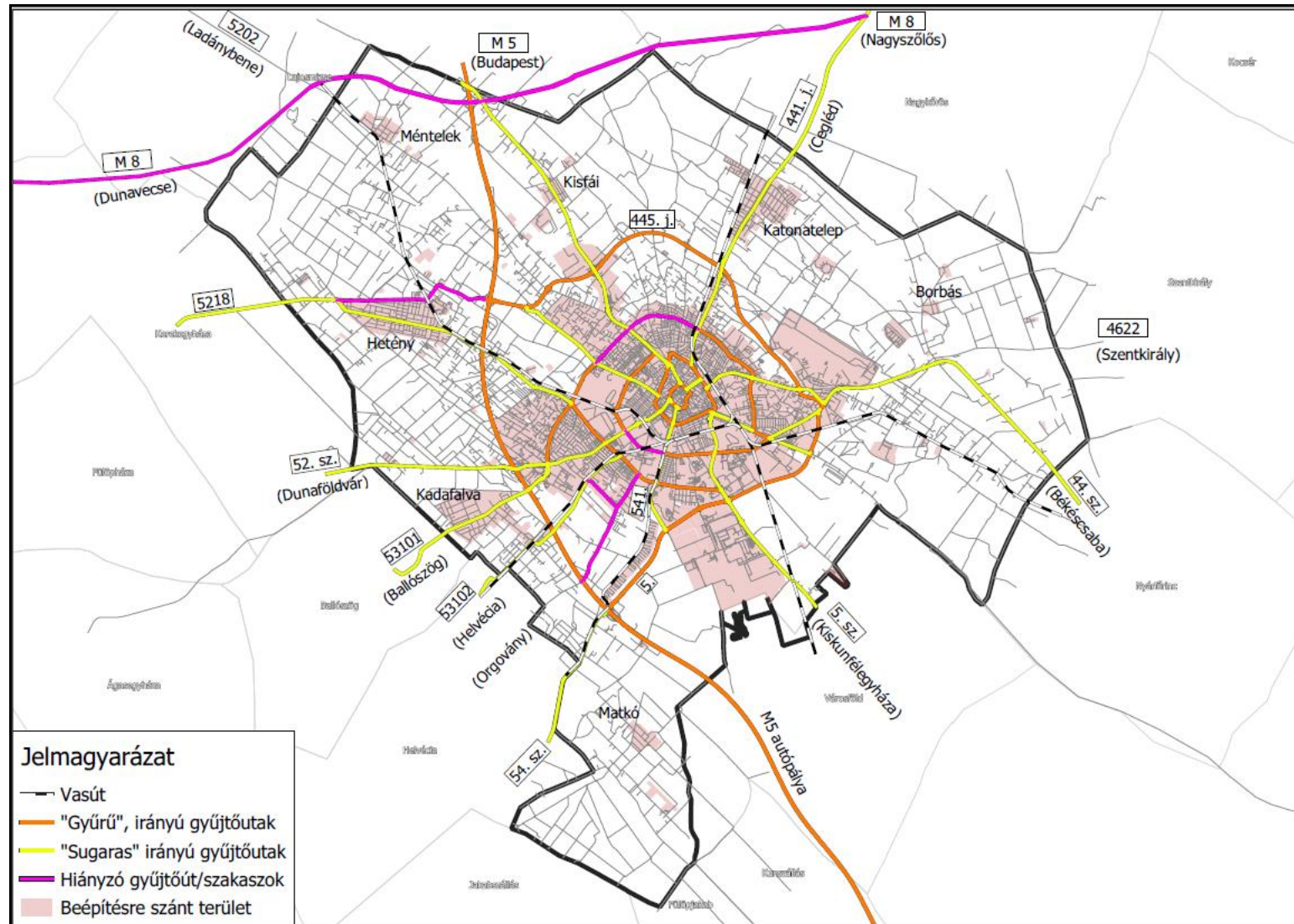
továbbá az összeköttetés a Mátyás király körút és a Nagy Lajos király körút között (a Cegléd-Szeged 140-es vasútvonal alatt). A hiányzó szakaszok kiépülésével közvetlen kapcsolat létesülhetne a Szent István város, a Bethlenváros, a Széchenyiváros, – valamint a Csalánosi útnak köszönhetően – a Petőfiváros és a Homokbánya között, illetve a Vízmű út – Könyves Kálmán krt. – Szent László krt.-on keresztül a déli iparterület irányába. Az új „szakadásmentes” körútgyűrű összességében 15-20 ezer ember mindennapos közlekedésében biztosíthatná a felsorolt városrészek közötti kapcsolatot, tehermentesítve számos nagy forgalmú sugár irányú (Ceglédi út, Vacsai köz, Budai út, Izsáki út, Nyíri út, stb.), valamint haránt irányú (Gázló utca, Csíksomlyói utca, Március 15. utca) városi útvonalat.

Évtizedek óta húzódnó probléma megoldására tett pontot az **Északi elkerülő** (445-ös) út 2018. év végi átadása (ötödik körgyűrű), amely a 44. sz főút és az M5 autópálya között biztosít kapcsolatot, s ezzel elsősorban az ÉNY-DK irányú tranzitforgalom levezetésében játszik kiemelt szerepet, megszabadítva a város belső területeit (pl. Budai út, Nagykörút, Szolnoki út) a jelentős (napi szinten 2019-ben mintegy 1.500-2.000 tehergépjármű) teherforgalomtól.

A város szempontjából kulcsfontosságú kérdés a térség **gyorsforgalmi úthálózatának bővítése**, amely a nagytérségi kapcsolatok fejlesztése és a város logisztikai szerepkörének formálása mellett, hozzájárulhat a – forgalmi torlódásokat és környezeti szennyezést okozó - közúti tranzitforgalom közigazgatási határon kívülre helyezésében. A kelet-nyugati irányban épülő **M8-M4-es közúti korridor**, valamint a dél-keleti irányból a várost elérő **M44-es autópálya**, amely Kecskemét számára nem csak a közlekedési folyosó mentén elhelyezkedő meghatározó települési központok elérhetőségét javítja, de a regionális fejlődési tengely meghatározó részévé teszi a várost, s bővülő lehetőségeket nyit meg Nyugat-Magyarország, Stájerország és az Adria-térsége, illetve az ország keleti, dél-keleti része, valamint Erdély irányába.

49. ábra: Kecskemét közlekedési hálózatának átnézeti térképe

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2021.

A hálózati hiányokkal és a szűkös közúti keresztmetszeti kapacitásokkal szinte egyenrangú probléma a **csomópontok áteresztő-képességének kérdése** is. A legfontosabb városi kereszteződések esetében, jelentős fejlesztések történtek az elmúlt években. Számos körforgalmi csomópont (északi elkerülő út, 54. sz. főút, 5. sz. főút, Szolnoki út - Bem utca – Kuruc krt körforgalom, Arborétum körforgalom) épült meg a városban, s további közúti forgalmi csomópontok (pl. Könyves Kálmán krt. – Halasi út, Klebersberg K. út – Mártírok útja, Március 15. u. – Irinyi út, Március 15. u. – Nyíri út) korszerűsödtek. Az eddig elért eredmények is rávilágítottak arra, hogy a folyamatos gépjárműáramlás biztosítása, a közlekedésbiztonság erősítése, valamint a környezet- és klímavédelmi célok biztosítása érdekében, további beavatkozásokra és forgalomtechnikai korszerűsítésekre van szükség a város több területén (pl. Bethlen krt. – Ceglédi út, Budai Kapu, Vízmű út – Izsáki út, Mátyás király krt. – Ceglédi út, Csabay Géza krt. – Izsáki út, Március 15. utca – Budai út, Március 15. utca – Nyíri út, Erzsébet krt. – Szegedi út).

Kecskemét és környezete közúti közlekedési igényeinek megfelelő színvonalú kiszolgálása, a fenntartható, környezetbarát mobilitás biztosítása kiemelt célkitűzése a városnak, melynek eléréséhez a szükséges infrastrukturális alapok megteremtése elengedhetetlen. Figyelembe kell venni azonban, hogy a klímavédelmi törekvések miatt, **a járműipar és a városok mobilitási céljai átalakulóban vannak**. Ez megnehezíti a kecskeméti hosszú távú célok megfogalmazását, különösen a közúti közlekedés területén. Általános elvként megfogalmazható, hogy a TFK időtávjára a közúti infrastruktúra fejlesztése során, csak olyan léptékű és tartalmú beavatkozások valósuljanak meg, melyek hozzájárulnak a meglévő hálózati hiányok oldásához, a működés hatékonyságának emeléséhez és a közlekedésbiztonság javításához. Ennek figyelembevételével a legszükségesebb közútfejlesztési elképzeléseket a 9. táblázat foglalja össze.

9. táblázat: Kecskemét rövid- és középtávú közúthálózat-fejlesztési feladatai

Feladat	Felelős	Megvalósulás kívánt ideje	Előkészítettség
Az M8-as gyorsforgalmi út 51. számú főút (Dunavecse) és M5 autópálya (Kecskemét) közötti szakasz megvalósítása	országos közútkezelő /NIF	5-6 év	OTRT-ben szerepel, tervezése-engedélyeztetése folyamatban (nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházás)
Az M44 gyorsforgalmi út Kecskemét és Békéscsaba közötti szakasz megvalósítása	országos közútkezelő /NIF	2-3 év	OTRT-ben szerepel, a kivitelezés folyamatban van (nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházás)
52. számú Kecskemét-Dunaföldvár másodrendű főút 5+000-51+000 km szelvények közötti szakasz felújítása, 4 új körforgalom létesítésével	országos közútkezelő	1-2	A közúti felújításokra vonatkozó kiemelt társadalmi igények megvalósítása érdekében szükséges intézkedésekről szóló 1744/2020. (XI. 11.) Korm. határozat alapján. A tervek rendelkezésre állnak, a kivitelezés 2022 márciusában indul
Az 52. számú főút, M5 autópálya és Kecskemét, Nagykörút közötti szakasz fejlesztése, Nagykörút és a Vízmű utcai csomópont között I. fázis	országos közútkezelő /NIF	1-2 év	Kiemelt közútfejlesztési projekt, kiviteli tervvel és építési engedéllyel rendelkezik (nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházás)
Az 52. számú főút, M5 autópálya és Kecskemét, Nagykörút közötti szakasz fejlesztése, Vízmű utcai csomópont és az M5 autópálya között II. fázis	országos közútkezelő /NIF	3-4 év	Kiemelt közútfejlesztési projekt, kiviteli tervvel és építési engedéllyel rendelkezik (nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházás)
441. sz. főút 11,5 t-s burkolat-megerősítése 7.29 km hosszban, melyből 2,79 km hosszban a meglévő 2x1 sávossal kialakítású burkolat 2x2 sávossá történő kapacitásbővítése a 445. sz. főút-M8 között	országos közútkezelő /NIF	1-2 év	Kiemelt közútfejlesztési projekt, kiviteli tervvel és építési engedéllyel rendelkezik, a kivitelezésre irányuló közbeszerzés folyamatban (nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházás)
A 441. számú főút, 445. számú főút és Kecskemét, Nagykörút közötti szakasz fejlesztése	országos közútkezelő /NIF	2-3 év	Kiemelt közútfejlesztési projekt, tervekkel és építési engedéllyel rendelkezik. A kivitelezés jogerős ép. eng. birtokában a minisztériumi elrendelése után (nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházás)
44. sz. főút felújítása a 9 km szelvénytől a reptéri körforgalomig	országos közútkezelő /NIF	2-3 év	Kiemelt közútfejlesztési projekt, tervekkel és építési engedéllyel rendelkezik, a kivitelezés 2022-ben indul.
Az 541. számú főút, 52. számú főút és Kecskemét, Halasi út közötti szakasz megvalósítása	országos közútkezelő /NIF	6-7 év	Kiemelt közútfejlesztési projekt, tervekkel és építési engedéllyel rendelkezik. A kivitelezés jogerős ép. eng. birtokában a minisztériumi elrendelése után (nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházás)
Kecskemét, Nagykörút fejlesztése	országos közútkezelő /NIF/ önkormányzat	2-3 év	Kiemelt közútfejlesztési projekt, tervekkel és építési engedéllyel rendelkezik. A kivitelezés jogerős ép. eng. birtokában a minisztériumi elrendelése után
Károly R. krt. szakasz kiépítése a Margaréta buszforduló és az 5. sz. főút között	önkormányzat	1-2 év	A közútfejlesztési projekt, kiviteli tervvel és építési engedéllyel rendelkezik, a kivitelezés hamarosan elkezdődik

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ 2021-2030

Hetényegyháza bekötő út építése (az M5 autópályától a Helikon utcáig) I. ütem	önkormányzat	1-2 év	A közútfejlesztési projekt, kiviteli tervvel és építési engedéllyel rendelkezik, a kivitelezés a közbeszerzési eljárást követően valósul meg
Hetényegyháza bekötő út építése (a Helikon utca korszerűsítése és a 33067 hrsz-ú földúton a Tamási Áron utcáig aszfalt burkolat építése) II. ütem	önkormányzat	1-2 év	A közútfejlesztési projekt engedélyes tervvel rendelkezik
Hetényegyháza bekötő út építése (Helikon utcától az 5218 sz. útig) III. ütem	önkormányzat/országos közútkezelő	3-4 év	Nem ismert
Homokbánya, Déli feltáró út (Gábor Dénes utca) III. ütemének megvalósítása, 2*1 sávós aszfaltos út kiépítése, a vasúti átjáró korszerűsítése, a Helvéciai úti csomópont kialakítása	önkormányzat	1-2 év	A közútfejlesztési projekt, tervekkel és építési engedéllyel rendelkezik, kivitelezése 2022-ben várható
Nyíri út korszerűsítése a 445. sz. főúttól a III. Béla krt-ig (2*1 sávós gyűjtőút, gyalog-kerékpárúttal és közvilágítással)	önkormányzat	2-3 év	A szükséges tervek nem állnak rendelkezésre
Vacsi köz burkolt út felújítása és továbbépítése a Nagy Lajos kir. krt. és a 445. sz. út között	önkormányzat	2-3 év	A szükséges tervek nem állnak rendelkezésre
Noszlopy G. park, Vasútállomás mögött és az APEH mögötti gazdasági területek feltárása – új gyűjtőút építése	önkormányzat	4-6 év	A közútfejlesztési projekt tanulmány tervvel rendelkezik
Akadémia krt.- Mikszáth K. krt. összekötése a Budai úton teljes értékű jelzőlámpás csomópont kialakításával	önkormányzat/országos közútkezelő	4-6 év	A szükséges tervek nem állnak rendelkezésre
Nagy L. kir. krt. hiányzó szakaszának kiépítése az 5. sz. főútig (gyalog-kerékpárúttal és közvilágítással)	önkormányzat	6-7 év	A szükséges tervek nem állnak rendelkezésre
Írisz utca hiányzó szakaszának kiépítése az 52. sz. főút és a Gábor Dénes út között	önkormányzat/országos közútkezelő	6-7 év	A szükséges tervek nem állnak rendelkezésre
Alsószéktói új út építése (Izsáki út-Vályogvető u. magasságáig) I. ütem	önkormányzat/országos közútkezelő	2-3 év	A közútfejlesztési projekt a TRT-ben rögzített, tanulmány tervvel rendelkezik
Alsószéktói új út építése (Vályogvető u.- Helvéciai út [53102 j. út] között) II. ütem	önkormányzat/országos közútkezelő	4-6 év	A közútfejlesztési projekt a TRT-ben rögzített, tanulmány tervvel rendelkezik
Bethlen krt. – Ceglédi út (441. sz. főút) közúti csomópontjának korszerűsítése	önkormányzat/országos közútkezelő	2-3 év	Nem ismert

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ 2021-2030

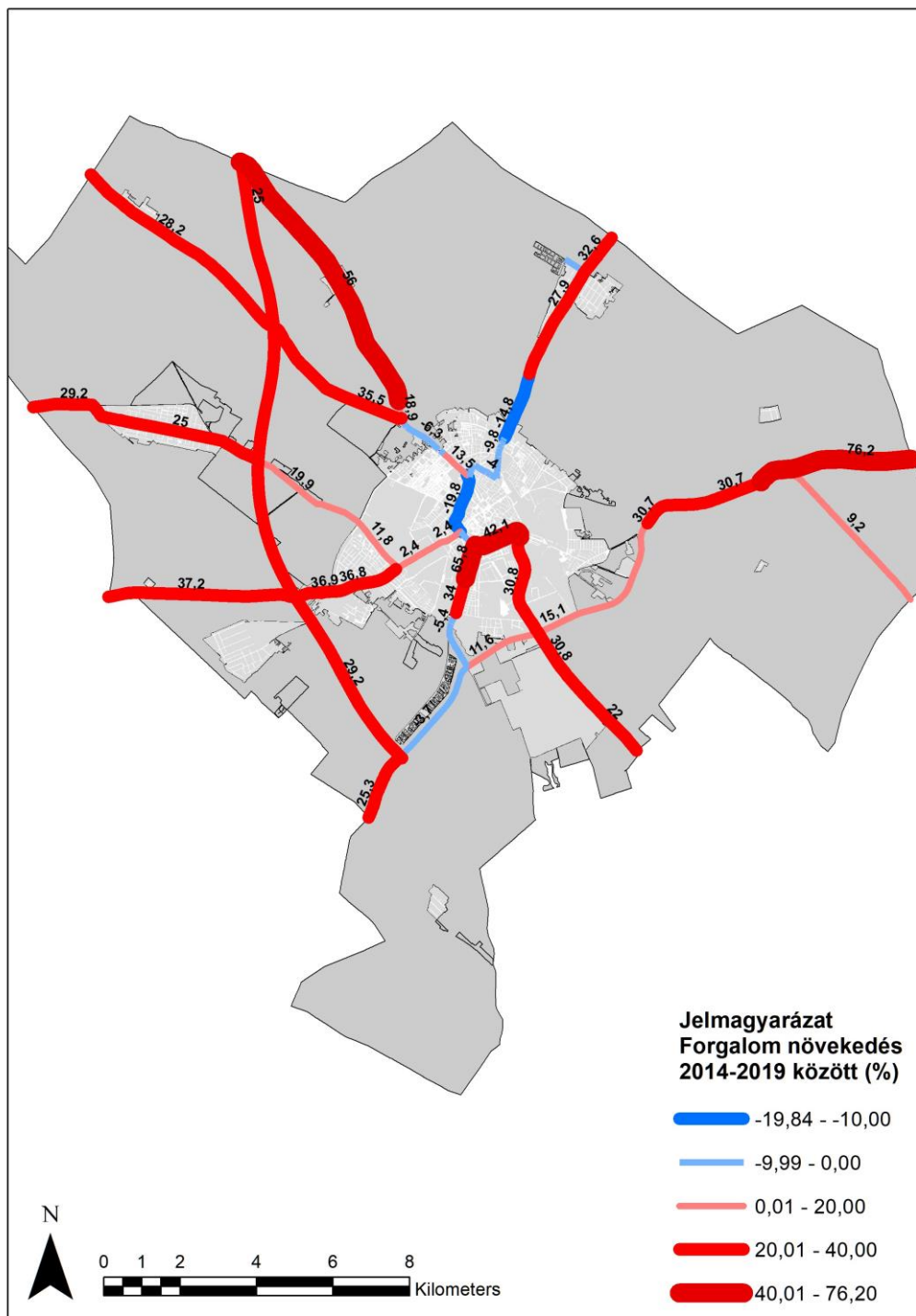

Bethlen krt. – Nagykőrösi utca – Intermodális központ közúti csomópontjának korszerűsítése	önkormányzat /országos közútkezelő	2-3 év	Nem ismert
Akadémia krt.-Nyíri út közúti csomópontjának korszerűsítése, ötágú körforgalom készítése	önkormányzat /országos közútkezelő	1-2 év	A közútfejlesztési projekt kiviteli tervvel és engedéllyel rendelkezik, a közműkiváltás 2021-ben, míg a körforgalom építése 2022-ben kezdődik
Klebelsberg u.- Mártírok útja közúti csomópont fejlesztése	önkormányzat	1-2 év	A közútfejlesztési projekthez a szükséges tervek nem állnak rendelkezésre
5. sz. – Mindszenti krt. közúti csomópont korszerűsítése, egysávos körforgalom létesítése	önkormányzat /országos közútkezelő	3-4 év	A közútfejlesztési projekthez a szükséges tervek nem állnak rendelkezésre
Szolnoki út – Platter u – Béke fasor – Kandó K. utca – közúti csomópont fejlesztése, forgalombiztonságának növelése, körforgalomépítése	önkormányzat	1-2 év	A közútfejlesztési projekt tanulmánytervvel rendelkezik, a kiviteli terv készül
Könyves Kálmán krt. – Kiskőrösi út kereszteződésének korszerűsítése	önkormányzat	3-4 év	A közútfejlesztési projekthez a szükséges tervek nem állnak rendelkezésre
53102 j. út (Helveciai út) – Könyves Kálmán krt. csomópontjának korszerűsítése	önkormányzat/országos közútkezelő	4-6 év	A közútfejlesztési projekthez a szükséges tervek nem állnak rendelkezésre
Wéber Ede út – Kiskőrösi út közlekedési csomópontjának korszerűsítése	önkormányzat/országos közútkezelő	4-6 év	A közútfejlesztési projekthez a szükséges tervek nem állnak rendelkezésre
Ipoly u. – Küküllő u. közúti csomópont korszerűsítése (mini körforgalom)	önkormányzat	4-6 év	A közútfejlesztési projekthez a szükséges tervek nem állnak rendelkezésre
Petőfi Sándor u. – Kőhid u. kereszteződésében forgalomirányító jelzőlámpa telepítése a szükséges útkorrekcióval	önkormányzat	1-2 év	A közútfejlesztési projekt engedélyes tervvel rendelkezik
Csíksomlyói utca – 5. sz. főút kereszteződésében jobbra kanyarodó sáv kiépítése a Csíksomlyó utcán	önkormányzat	4-6. év	A közútfejlesztési projekthez a szükséges tervek nem állnak rendelkezésre
Nagykőrösi utca rekonstrukciója a Bethlen krt. és a Kiskörút között	önkormányzat	2-3 év	A közútfejlesztési projekt kiviteli tervvel rendelkezik
Arany János utca rekonstrukciója	önkormányzat	3-4 év	A projekthez a szükséges tervek nem állnak rendelkezésre
Kiskörút rekonstrukciója a Batthyány utcától a Rákóczi útig a közbeeső közúti csomópontok korszerűsítésével	önkormányzat	4-6 év	A projekthez a szükséges tervek nem állnak rendelkezésre
Beretvás köz korszerűsítése (burkolatfelújítás, járda és kerékpárút építése)	önkormányzat	4-6 év	A projekthez a szükséges tervek nem állnak rendelkezésre

A fenti közútfejlesztési beavatkozások prioritizálásánál és a rendezési, szabályozási feladatok ellátásánál mindenképpen figyelembe kell venni a forgalmi terhelés trendjeinek alakulását, a terhelés aktuális területi adatait és a forgalom növekedéséből adódóan, a városon belül kialakult jelentős térszerkezeti eltolódásokat. A kecskeméti közúti forgalmi terhelés területi jellemzőinek vizsgálatánál látható, hogy **2014 és 2019 között** összességében (27,4%-kal) és számos közúti viszonylatban **kiemelkedő mértékben növekedett a forgalom** (50. ábra).

50. ábra: Az állami kezelésű utak forgalmi adatainak változása Kecskeméten (2014 és 2019)

Adatok forrása: Magyar Közút NZrt. 2020. alapján saját szerkesztés

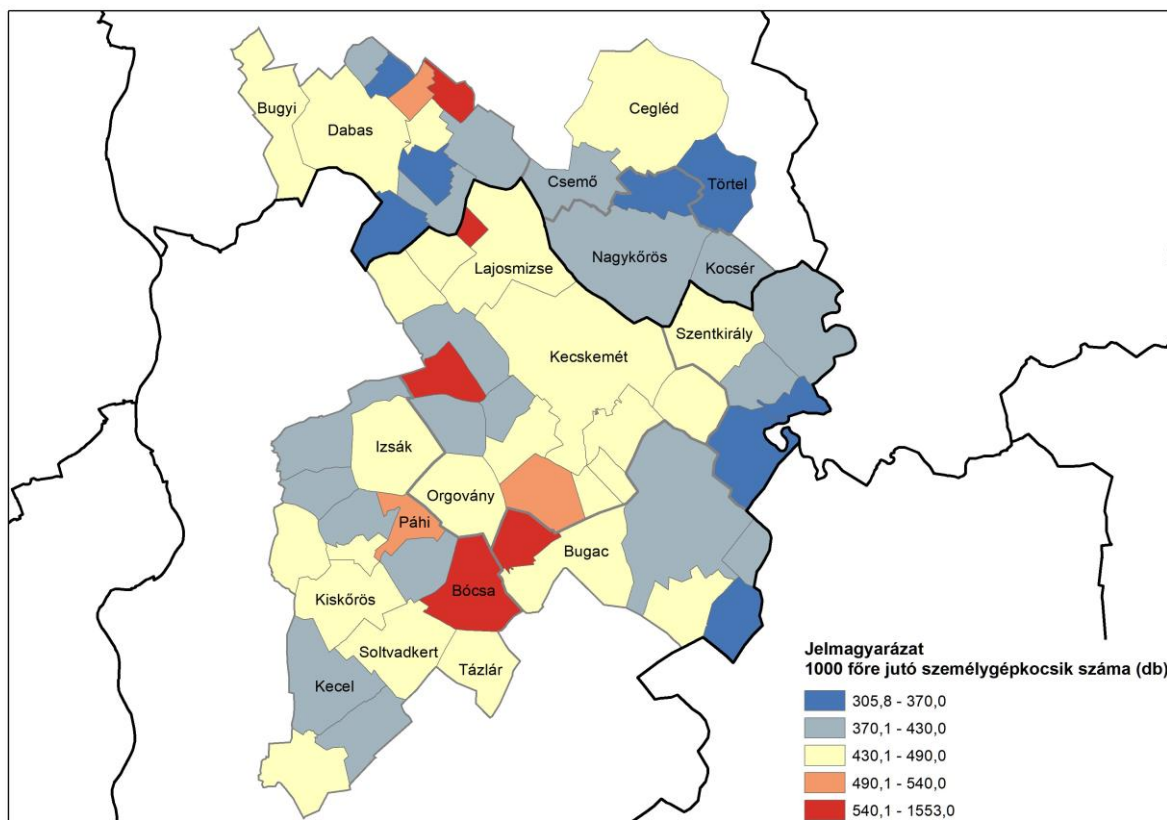
A legnagyobb forgalmi növekményt a meghatározó K-Ny-i irányú tranzit útvonalak és a nagyobb munkaerőkibocsátó települések irányából tapasztalhatunk, így jelentős emelkedés volt megfigyelhető a 4622. j. út és a 44. sz. főút (76,2%), az 5. sz. főút (56%) és az 52. sz. főút (37,2%), valamint az 5. sz. főút kiskunfélegyházi (30,8%) irányában, valamint a ladánybenei (28,2%) és a kerekegyházi (29,2%) utak viszonylatában. A legnagyobb forgalmi terhelést a külterületen az M5 autópálya 52. sz. főút és 54. sz. főút közötti szakaszán mérhettünk (49.871 E/nap), míg a város belsőbb közúthálózati szakaszait tekintve az Izsáki út (25.612 E/nap), a Budai út (23.118 E/nap), a Dózsa György út (22.851 E/nap) a Ceglédi út-Bethlen krt-i csomópont (21.179 E/nap), a 44. sz. főút reptéri szakasza (21.030 E/nap) és az Árpád körút (18.076 E/nap) a legterheltebb, de a Széchenyi krt-on, az Erzsébet krt-on, a Halasi úton és az 54. sz. főúton a Halasi úti kiskerteknél is meghaladta a forgalom nagysága a 15.000 E/nap értéket.

A kapott adatok alapján megállapítható, hogy **a városon belül jelentős szerkezeti, forgalmi eltolódások következtek be.** A korábbi erőteljes észak-dél irányú forgalmi terhelés, egyre inkább átalakult, módosult, s formálódik egy mind határozottabb K-Ny és egy ÉNY-DK irányú forgalmi tengely, melynek kitüntetett elemei a Halasi út, valamint a Nagykörút déli szakaszai (Árpád, Kossuth és Erzsébet körút), valamint az ehhez kapcsolódó önkormányzati fenntartású utak. A napi térpályák ilyen irányú eltolódása jól mutatja a déli iparterület egyre erősödő foglalkoztatási és áruszállítási szerepét.

Kecskemét közúti forgalmi terhelésének növekedése összefüggésbe hozható a város vonzókörzetének kiterjedésével, a jelentősebb lakó- és munkahelyek térbeli távolodásával, a közösségi közlekedés lehetőségeinek korlátjaival, valamint a lakosság közlekedési szokásaival. Ezek a tényezők is hozzájárultak ahhoz, hogy napjainkban Kecskemét – a megyei jogú városok összehasonlításában is (2019-ben: 436,8 gépkocsi/1000 fő, ezzel az értékkel településünk a megyei jogú városok rangsorában a 3. helyet foglalja el) – magas személygépkocsi ellátottsággal rendelkezik. Érdemes kiemelni, hogy nem csak Kecskeméten, hanem annak tágabb vonzókörzetében is magas az 1000 főre jutó személygépkocsik száma, amely az érintett települések esetében a viszonylag magas ingázási hányaddal, s a közösségi közlekedés alacsony versenyképességével magyarázható (51. ábra).

A 2011-es háztartás-felvételi vizsgálatok is rávilágítottak arra, hogy az aktív korosztály esetében a közlekedők viszonylag magas hányada (53%-a) választja **a személygépkocsival történő közlekedést.** Azokban a családokban, ahol több személygépjárművel is rendelkeznek, ott ez az arány a 68%-ot is meghaladja. A város teljes lakosságára vetített adatok esetében, a személygépkocsi használat aránya elérte a 41%-ot. Az elmúlt közel 10 évben ez a szám még tovább növekedett, melyet jól alátámasztanak a legnagyobb munkaadók körében végzett 2015-ös és 2017-es **munkavállalók munkahelyre történő utazási szokásait** feltáró vizsgálatok.

51. ábra: Személygépkocsi ellátottság Kecskemét vonzáskörzetében

Adatok forrása: KSH Területi statisztika alapján saját szerkesztés 2019.

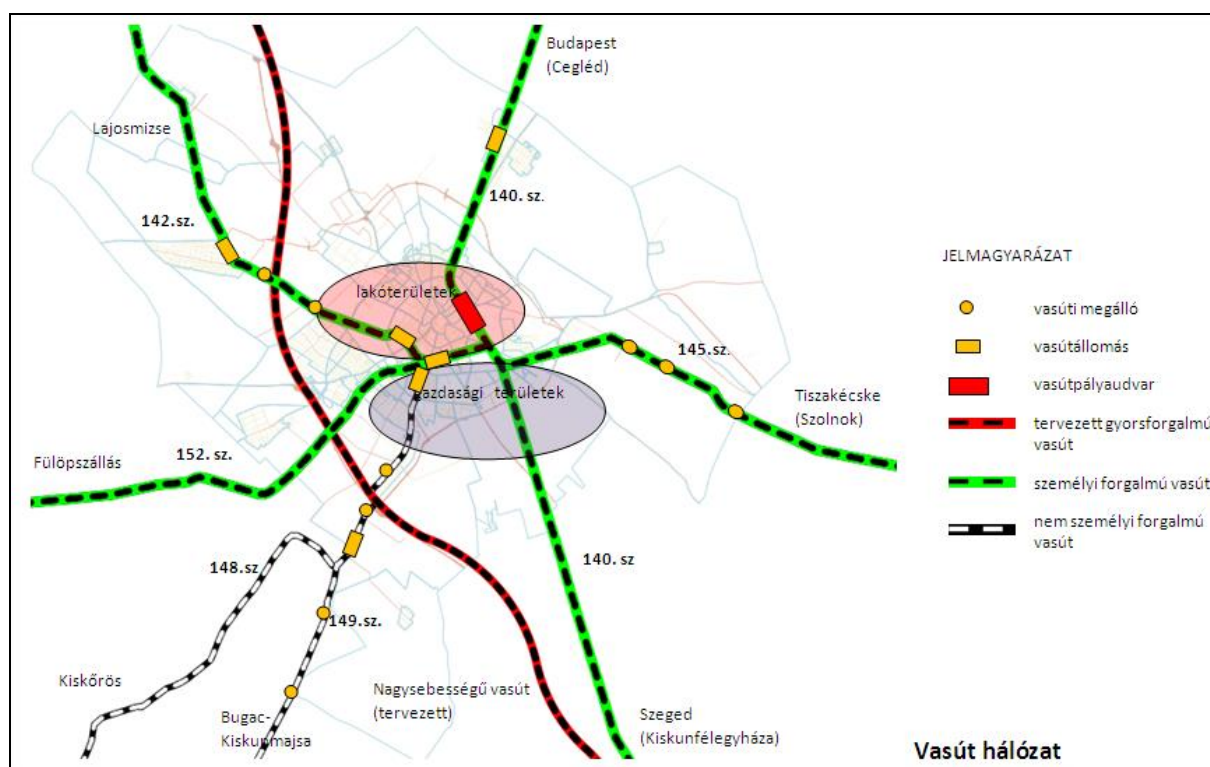
Ez utóbbi felmérés esetében, a 40 fő fölötti létszámkategoriába tartozó cégek közül 58 küldte vissza válaszait, ahol összességében 14.689 munkavállaló dolgozott. Érdeemes megemlíteni, hogy ezen vállalkozások munkavállalóinak mintegy 64,9%-a (9.544 fő) a közigazgatási határon túlról érkezett városunkba, körükben közel 70%-uk személygépkocsival közelítette meg munkahelyét. Ha az összes, így a kecskeméti lakhellyel rendelkező munkavállalókat is a vizsgálatba vonjuk, akkor a személygépkocsival munkahelyükre közlekedők aránya valamivel alacsonyabb, de még így is meghaladja az 56%-ot.

A fentebb bemutatott közlekedési szokások, az ingázók számának emelkedése, a növekvő gépjárműszám és közúti forgalom, a városon belül egyre szűkebbé váló közúti keresztmetszetek, illetve a közúti közlekedésből származó egyre nagyobb környezeti terhelés mind-mind ráirányítja a figyelmet a közösségi közlekedés fejlesztésében rejlő lehetőségekre, ezen belül is a környezetbarát kötőpályás lehetőségek nagyobb arányú használatára.

A közúti kapcsolatokon kívül **Kecskemét jelentős vasúti hálózattal is rendelkezik**, mivel a városon halad keresztül a Cegléd-Szeged vasúti fővonal (140-es), valamint ide fut be több mellékvonal is, mint a Budapest-Lajosmizse-Kecskemét (142-es), a Szolnok-Lakitelek-Kecskemét (145-ös), vagy a Fülöpszállás-Kecskemét (152-es) vonal (52. ábra). A vasútvonalak a várost félkör alakban veszik körül és a közúthálózatot számos helyen keresztezik. A keresztezések közül 3 kivétellel (egy alul- és két felüljáró), valamennyi

szintbeli, és ez utóbbiak 10 helyen akadályozzák a helyi közösségi közlekedést. Az elmúlt években számos tanulmány született a közigazgatási területen belül elhelyezkedő, alulhasznosított vasúti pályák közösségi közlekedésbe történő bekapcsolásának lehetőségeiről¹⁴. Ezek megvalósítása azonban a részletes tervek és a felújításhoz, illetve működtetéshez szükséges források miatt nem következett be.

52. ábra: A város vasúthálózata

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2013.

A vasútvonalak kialakult városi szövetének adottságaiban rejlő lehetőségeket a jövőben szem előtt kell tartani: a térségi kapcsolatok megerősítésében, a város déli gazdasági területeinek kiszolgálásában, a városi közösségi közlekedésben, a térségi logisztikai szerepkör megerősítésében. Természetesen ebbe beleértendőek azok a vasútvonalak is, melyek jelenleg nem üzemelnek (Kecskemét-Bugac kisvasút, személyszállításból kizárt fülöpszállási vasútvonal). Ezekkel szemben azonban elvárás, hogy megfelelő hasznosítási (pl. komplex

¹⁴ KÖZOP-5.5.0-09-2009-0010 Kecskemét város intermodális pályaudvar és kapcsolódó közösségi közlekedési fejlesztések - Megvalósíthatósági Tanulmány kidolgozása és megalapozó tevékenységek végzése 2011.

Kecskemét Megyei Jogú Város Közlekedési Konceptiójának aktualizálása 2011.

KÖZOP-5.5.0-09-11-2011-0002 „Kecskemét Megyei Jogú Város elővárosi közlekedési rendszereinek fejlesztése” Megvalósíthatósági Tanulmány kidolgozása és megalapozó tevékenységek végzése 2013.

Kecskemét Megyei Jogú Város közlekedési koncepciójának felülvizsgálata a gazdaságfejlesztési irányoknak megfelelően 2015.

Hári Ernő: Kecskemét városi és elővárosi vasúti közlekedésének fejlesztési lehetőségei a meglévő infrastruktúrális elemek bevonásával 2016.

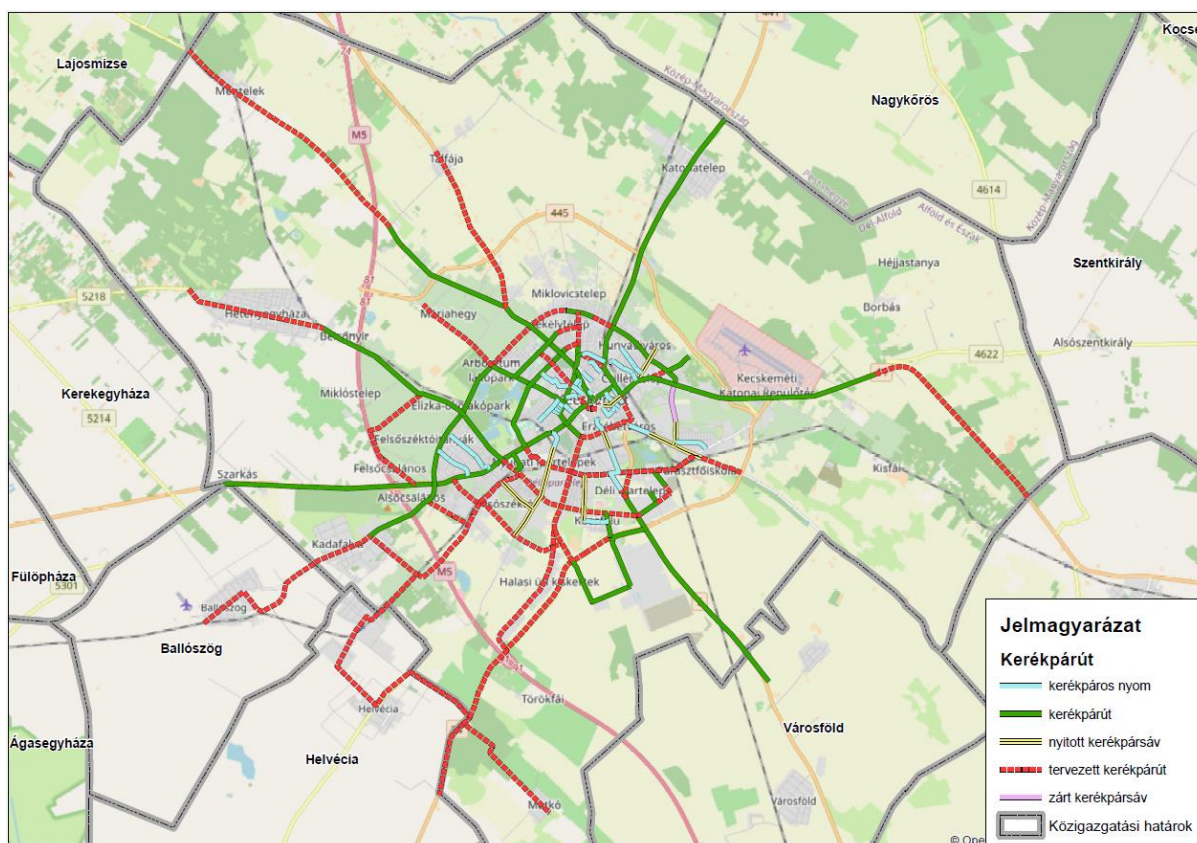
Kecskemét Fenntartható Városi Mobilitási Terve 2016.

Kecskemét kötőpályás közlekedési rendszer fejlesztési lehetőségeinek a vizsgálata - Fejlesztési Stratégia 2018.

személyszállítási, idegenforgalmi és teherszállítási) és üzleti modell alakuljon ki, széleskörű összefogás mellett (Kormányzat, MÁV, érintett önkormányzatok, az idegenforgalomban és a szállítási tevékenységben érdekelt vállalkozások).

A települést érintő és a településen belüli **kerékpárforgalmi hálózatot** több városi dokumentum is összefüggéseiben vizsgálja, s a városi mobilitásban – mint környezetbarát közlekedési formának – mind nagyobb szerepet szánnak neki, így a településrendezési tervben minden országos és városi gyűjtő funkciójú út mellett, a kerékpáros közlekedés hangsúlyos fejlesztése is elvárás. A város **kerékpárforgalmi létesítményeinek** hossza az elmúlt évtizedben folyamatosan növekedett. A város jelenlegi épített kerékpárút hálózata, követve a közúthálózat mintáját gyűrűs-sugaras szerkezetű, kiegészülve a kevésbé forgalmas, éppen ezért biztonságosan kerékpározható utcákkal, lakóutakkal (53. ábra). Sajnos a – zömében főutak mellett – kialakított kerékpárutak sok helyen megszakadnak, így összefüggő hálózatról egyelőre nem beszélhetünk.

53. ábra: Kecskemét meglévő kerékpárút hálózata

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2020.

Különösen igaz ez a megállapítás, ha összevetjük a meglévő kerékpár-hálózatot a valós kerékpáros forgalom irányaival és nagyságaival (54. ábra). Jól látható, hogy a meglévő kerékpárúthálózat (zöld szín) csak részben fedí le a tényleges kerékpáros forgalom igényeit.

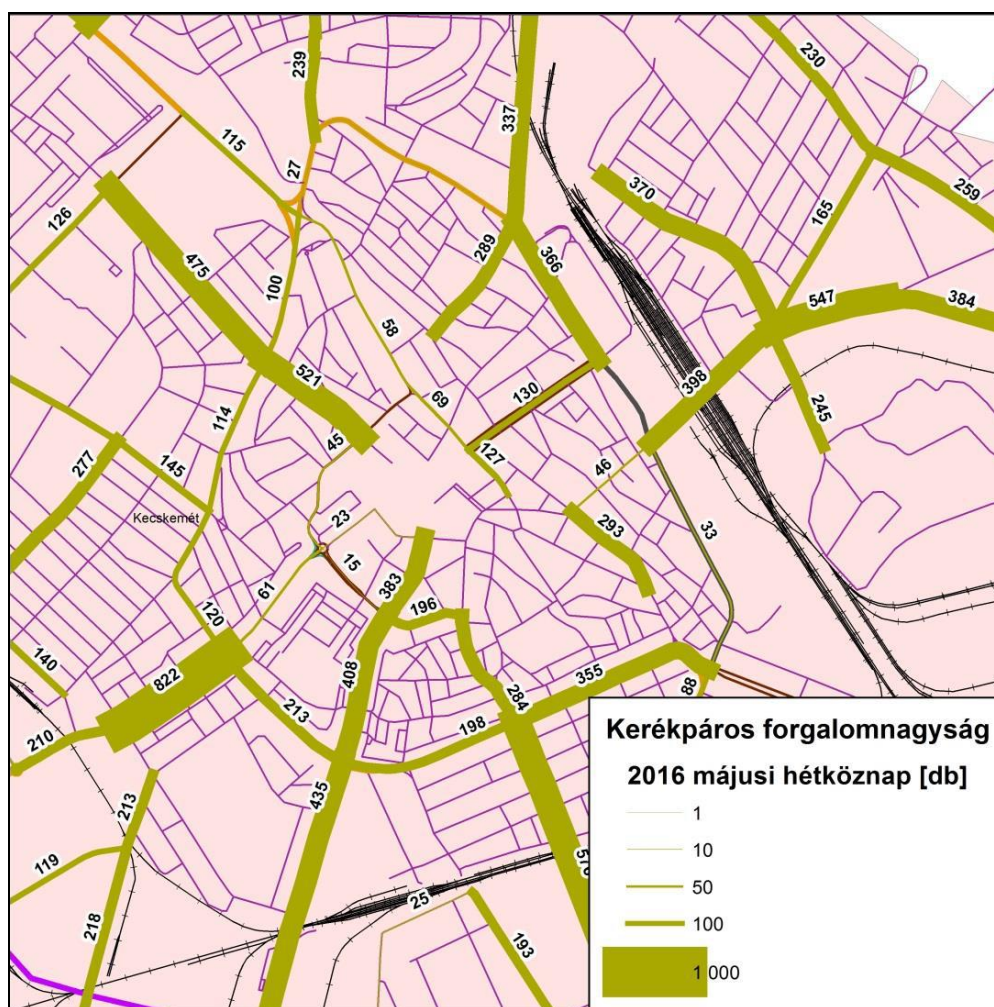

A kerékpáros forgalom döntő hányada a külső lakóterületek (pl. Hunyadváros, Petőfiváros, Alsószéktó), valamint a lakótelepek (pl. Széchenyiváros, Műkertváros) és a belváros között bonyolódik, tehát a sugár irányú közlekedés jelentős, a forgalom mértéke a centrumba vezető utakon a legszámottevőbb. Emellett élénk forgalmat figyelhetünk meg a közlekedési csomópontok, az oktatási intézmények, a szabadidőközpontok és sportlétesítmények, a bevásárlóközpontok, valamint a nagyobb ipari parkok környékén.

Talán a legnagyobb problémát az Irinyi utca jelenti, amely a széchenyivárosi lakótelep és Belváros közötti tengelyben helyezkedik el. A kerékpáros forgalom ezt a természetes közlekedési folyosót használja, annak ellenére, hogy az utca keresztmetszeti kialakítása jellemzően igen szűk önálló kerékpárút kialakítására. A másik ilyen kritikus tengely a Halasi út és a Batthyány utca, ahol szintén nem épült ki még önálló kerékpárút, bár az utak keresztmetszeti adottságai ezt lehetővé tennék. A harmadik jellemző példa a Könyves Kálmán és Szent László körutak tengelye, amely a város Déli Iparterületének megközelítését biztosítja. Néhány szűkebb keresztmetszetről eltekintve az utak adottságai szintén lehetővé tennék biztonságos kerékpárút kialakítását.

54. ábra: Kerékpáros forgalom nagysága 2016

Forrás: SUMP, KTI 2016

A fejlesztések ellenére, az állami és önkormányzati burkolt közutak hálózati hosszához képest (356 km), **még mindig kevés az önálló kerékpárutak száma és hossza (76,2 km)**¹⁵. A kerékpárutak többsége útburkolati jellel elválasztott (pl. Nyíri út, Nagy Lajos király körút, Budai út, Dózsa György út), illetve közös gyalog- és kerékpárút (45,6 km) (pl. Nagykörút, Csabai Géza Krt., Március 15. utca). Sajnos még ezen szakaszok esetében is a burkolati jelek sok helyen hiányosak, kopottak. Ahol létezik önálló kerékpárút, ott sok esetben a gyalogos utat nevezték át kerékpárútnak, azonban a gyalogosok számára nem épült külön út, így kénytelenek a kerékpárúton közlekedni (ez a kiépítés leginkább a Csabay Géza krt-on, a III. Béla krt-on és a Csalánosi úton figyelhető meg). Csak néhány helyen választották külön a gyalogúttól a kerékpárutat, mint például az Izsáki úton a Zápor utca - Auchan közötti, a Mátyás király körúton a Serleg utca - Béke fasor közötti, az Akadémia körúton a Világ utca - Irinyi utca közötti, illetve a Kadafalvi úton a Dunaföldvári út - Írisz utca közötti szakaszokon.

Az egyre növekvő kerékpárforgalom hatására, valamint az erősödő társadalmi igényeknek köszönhetően az önkormányzat a közigazgatási határon belül megvizsgálta **az egyirányú utcákban az út forgalmi irányával szemben az úttesten kijelölt kerékpársávon történő közlekedés lehetőségeit**, s kijelölte azokat az utcákat, melyek mind a jogszabályi követelményeknek, mind pedig a közlekedési feltételeknek megfelelnek. Ugyancsak megtörtént a Nagykörúton belül azoknak az utcáknak a meghatározása, melyek alkalmasak lehetnek **kerékpársáv, nyitott kerékpársáv és kerékpáros nyom** kijelölésére, segítve ezzel is a hálózati hiányok oldását.

Fontos kiemelni még, hogy egyre nagyobb igény jelentkezik a vasútállomások és a helyközi buszállomás- és megálló környékén **B+R parkolók kialakítására**. Ez azért is üdvözlendő, mivel a 2021-2027 közötti programozási időszakban a kiemelt figyelmet kap az elővárosi vasúti létesítmények és a hozzájuk kapcsolódó infrastruktúra, így a B+R parkolók fejlesztése.

A meglévő **városi kerékpárút hálózat legfőbb problémáit** az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- A hálózat kiterjedése aszimmetrikus és hálózati hiányokkal terhelt. A hálózat az Izsáki és a Szolnoki utak által kijelölt területtől északra és nyugatra helyezkedik el, amely azonban töredezett, minősége nem egységes. Az ettől a tengelytől délre eső területeken hiányzik a kiépített kerékpáros infrastruktúra, miközben fontos iparterületek, jelentős ingázó forgalommal ezen a területen található;
- Hiányosak a haránt irányú kapcsolatok. Egyes városrészek között, mint pl. Széchenyiváros-Bethlenváros, Bethlenváros-Hunyadiváros, Hunyadiváros-Rákóczi város, az átjárás nehézkes, vagy csak jelentős kerülő árán lehetséges. Ennek

¹⁵ A közlekedésfejlesztési beavatkozások során biztosítani kell minden közlekedési módot (pl. kerékpáros, gyalogos) egyenlő feltételű használatát. Így az útfejlesztésekhez, -felújításokhoz kapcsolódóan biztosítani szükséges a kerékpáros és gyalogos közlekedés feltételeinek javítását is.

oka egyrészt a vasút elvágó hatása, másrészt a hiányzó gyűrű irányú útszakaszok (pl. Károly Róbert körút);

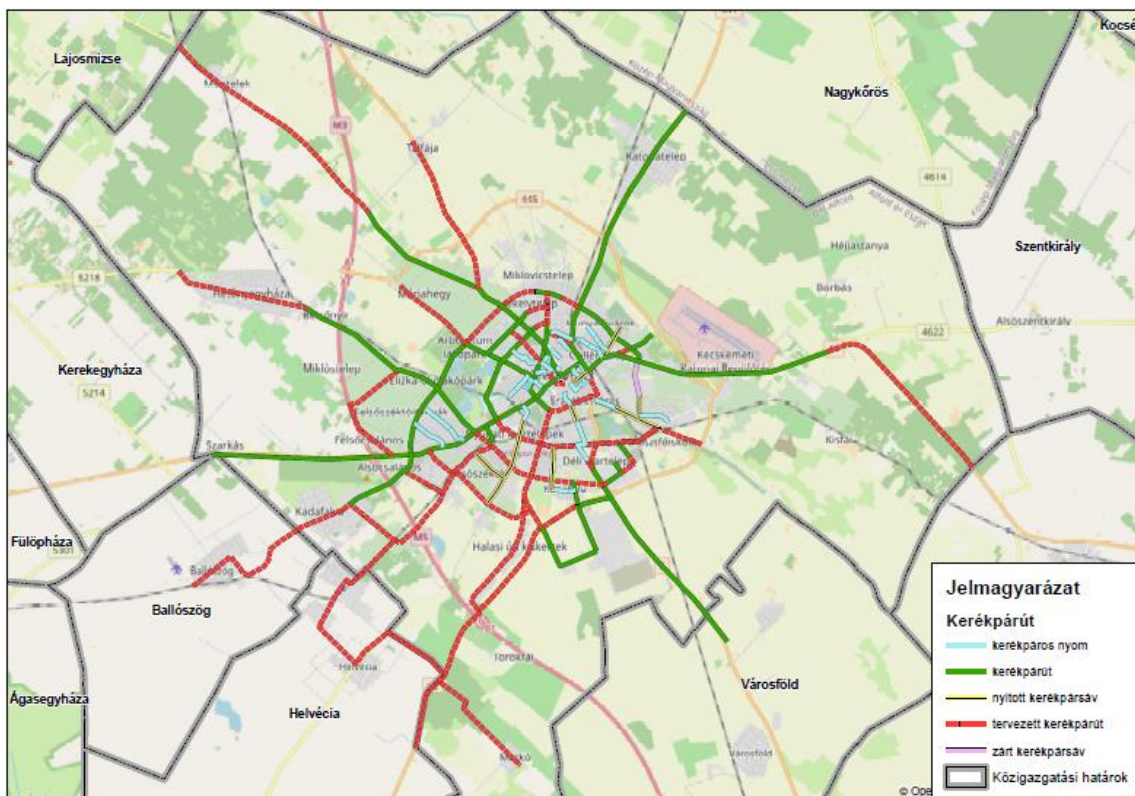
- A Kiskörút térsége és a település központja, a déli városrészek irányából csak nehezen, sokszor kerülővel érhető csak el;
- A Kiskörúton a gyalogosoktól különálló kerékpáros átvezetés sok helyen nem megoldott;
- A forgalomvonzó létesítmények elérhetősége nem megfelelő, sokszor csak jelentős kerülőút megtétele után lehetséges;
- A meglévő kerékpáros útvonalak többsége balesetveszélyes járda, kerékpárút vagy közös, elválasztás nélküli gyalog- és kerékpárút;
- Nincs kiépítve a B+R parkoló sem a vasútállomás, sem a helyközi buszállomás területén;
- A kerékpárutak átvezetése a csomópontokon általánosságban nem megoldott, sok helyen hiányoznak a kerékpárosok számára a jelzőlámpák, a burkolati átvezetés. Jellemzően a csomópont vagy kereszteződés előtt kerékpárút vége tábla, a csomópont vagy kereszteződés után pedig kerékpárút tábla került elhelyezésre. Jellemzően az útpálya szélén vezetett kerékpárutak esetén sok a beláthatatlan kereszteződés, ami jelentős balesetforrás.

Kecskemét térségében az elmúlt években több, **településeket összekötő kerékpárút** is épült, azonban ezek a térségi kapcsolatok még hiányosak. Teljes hosszában kiépített kerékpárutak csak Nagykőröst, Városföldet és Kerekegyháza közigazgatási területét érik el. **A térségi kerékpárút hálózat** szakadásmentes elérését a Ny-i és ÉNy-i irányokban nehezíti az M5-ös autópálya felüljáróin hiányzó kerékpáros átvezetés. Ez nem csak a szomszédos települések (pl. Ballószög, Lajosmizse, Helvécia) szakadásmentes elérhetőségét teszi lehetetlenné, hanem a jelentős munkavállalói réteggel rendelkező egyéb belterületi egységek, szatelliták (pl. Kadafalva, Méntelek) elérhetőségét is.

Kecskemét városi kerékpárhálózatához hasonlóan, a várostérség északi és nyugati területe ellátottabb kerékpáros infrastruktúra szempontjából (55. ábra). A déli területeken csak Kecskemét és Városföld között épült kerékpárút (melynek megközelíthetősége azonban nem megfelelő a város belsőbb körzeteiből) keleten pedig csak a 44-es főút mentén biztosított kerékpáros kapcsolat, ami azonban véget ér Nyárlőrinc előtt.

Mind az OTrT mind BKMTTrT egy országos jelentőségű kerékpárutat tervez - „*Jászok, kiskunok földje kerékpárútvonal*” (Jászberény – Cegléd – Nagykőrös – Kecskemét – Bugacpuszta). A kerékpárút egy része már kiépítésre került azonban a korábban jelzett, város centrumából kivezető Halasi úti szakasz még kiépítésre szorul.

55. ábra: Meglévő térségi kerékpáros hálózat

Forrás: Kecskemét MJV. Polgármesteri Hivatal Várostervezési Osztály 2020.

Kecskemét belterületének tervezett kerékpárút fejlesztései

- Mindszenti krt. mentén a Matkói úttól az 5. sz. főútig kerékpárút létesítése;
- Könyves Kálmán krt-on a Weber Ede utcától a Halasi útig gyalog-kerékpárút építése;
- Szent László krt-on a Halasi úttól a búzagalasz utcáig gyalog-kerékpárút építése;
- Nagykörút ütemezett fejlesztése kerékpárút építéssel;
- 541. sz. út (52. sz. főút – Halasi út között) kiépítésével párhuzamosan épülő kerékpárút;
- Kiskörösi úton a Dózsa Gy. úttól a Könyves Kálmán krt-ig gyalog-kerékpárút építése;
- Kuruc Krt-on a Pacsirta utcától a Műkert sétányig elválasztott gyalog-kerékpárút építése;
- Kadafalvi kerékpárút átvezetése az M5 autópályán, egyoldali kétirányú kerékpáros híd építése;
- Kadafalva-Ballószög közötti egyoldali kétirányú kerékpárút építése;
- Kecskemét-Helvécia közötti egyoldali kétirányú kerékpárút építése.

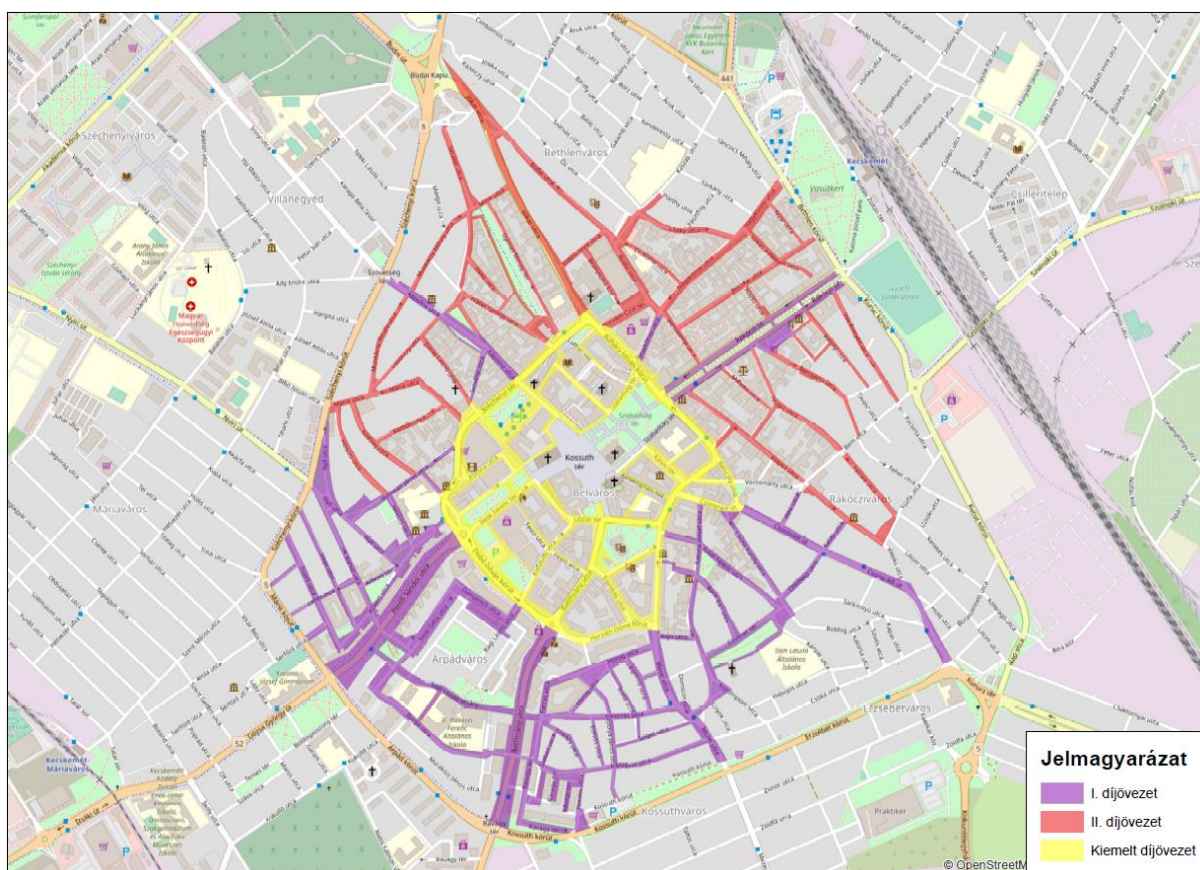
Tervezett kerékpárút építések Kecskemét környezetében

- Kecskemét-Nyárlőrinc között a hiányzó kerékpárút szakasz megépítése és a 44. sz. főút mellett a 9. km szelvénytől a reptéri körforgalomig a kerékpárút felújítása;
- Kecskemét, Ladánybenei úttól Lajosmizse határáig egyoldali kétirányú kerékpárút;
- Kecskemét-Solt kerékpárút megépítése;
- Kecskemét-Kiskunfélegyháza kerékpárút megépítése.

Kecskemét közlekedésfejlesztési feladatainak meghatározása során, az elmúlt évek jellemző folyamatainak (pl. gazdasági fejlődés, növekvő jövedelmek, elkényelmesedő lakosság, jelentősen bővülő gépjárműállomány és ingázás) hatásai és a növekvő városi mobilitás miatt, kiemelten kell foglalkozni az egyre feszítőbbé váló parkolási helyzettel.

A városi közlekedési szokások változásával a **parkolással összefüggő feladatok** az intenzívebben beépített területeken, ezek közül is elsősorban **a belvárosban és a lakótelepeken jelentkeznek**. A belvárosi telekszerkezetből, valamint a közterület kialakult használatából adódóan, a város lakossága által megszokott és elvárt felszíni parkolás bővítésének és fejlesztésének napjainkban már csak szűkös – leginkább a zöldfelületek rovasára kialakítható – lehetőségei mutatkoznak (56. ábra).

56. ábra: Kecskemét parkolási övezetei

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás 2020.

Bár az elmúlt években az autók száma jelentős mértékben bővült (2011 és 2019 között a Kecskeméten regisztrált személygépjárművek száma 32%-kal növekedett) Kecskeméten, ezt a növekedést nem tudta követni a parkolási infrastruktúra fejlesztése. Néhány lokális beruházáson (pl. *Intelligens parkolásirányítási rendszer kiépítése a Kálvin téren és a Lordok passzázs előtti parkolómezőben, Benkó Zoltán Szabadidőközpont Nyíri úti bejárata előtt kialakított parkolók, Homokbányai közterület fejlesztések*) kívül jelentősebb beavatkozások egyelőre nem történtek a városban. Ugyanakkor szem előtt tartva Kecskemét

fejlődőképességét, az új funkciók és vállalkozások számának bővülését, valamint a városbelső kialakult és kötött köztéri szerkezetét, **szükség mutatkozik egy új alapokon – és átfogó közlekedésfejlesztési koncepción – nyugvó városi parkolási struktúra és szabályozás kialakítására.**

A kapacitások méretezése és a javasolt műszaki megoldások azonban nem nélkülözhetik az ismeretét a jövőbeli klímavédelmi szabályozásnak, az egyéni autózás tervezett jövőképének, illetve a lakossági igényeknek (amely vizsgálatokat igényel). **A kialakítandó koncepciónak szem előtt kell tartania Kecskemét városfejlesztési törekvéseit** (a kompakt város kialakításának célját, az egyközpontú városszerkezet oldására tett javaslatokat és beavatkozásokat, a kialakuló új városi alközpontok térbeli elhelyezkedését, az új forgalomvonzó létesítmények helyét), **a fenntartható városi mobilitás jövőbeli céljait** (a lágy közlekedési módok és a közösségi közlekedés előtérbe helyezése), valamint **az új autómegosztó és közbringa megoldások helyi megvalósítási szándékait.**

Mindezeket figyelembe véve, az új parkolási struktúra központi elemei a belvárosban a **parkolóházak, a felszín alatti parkolók, valamint a felszíni parkolás visszaszorítására tett erőfeszítések** (pl. szabályozási és díjfizetési kérdések áttekintése), a lakótelepeken az **automata parkolási rendszerek**, míg a közlekedési módváltásokhoz kapcsolódóan a **P+R és B+R rendszerek**, illetve a **városi szintű intelligens parkolásirányítási** elemek lennének.

A változó jogszabályi keretek napjainkban nagyobb lehetőséget adnak arra, hogy az építéshez kötődő parkolók biztosításának előírásait az önkormányzat, az adottságokhoz igazítva szabályozza. Az ebben mutatkozó lehetőségeket a jövőbeni parkolási rendeletének felülvizsgálatban szükséges lesz feltárni, mint ahogyan az eszköztárat is komplexen kell vizsgálni, illetve javasolt azokat integráltan alkalmazni a kapcsolódó fejlesztésekbe: differenciált parkolási díjak (felszíni, felszín alatti), díjzónák (pl. kiemelt, belvárosi, normál), parkolási idő korlátozása, a gépjármű forgalom kitiltása egyes területekről.

Az elkövetkezendő időszakban szükséges beavatkozások:

- Új városi közlekedésfejlesztési koncepció készítése és a fenntartható városi mobilitási terv felülvizsgálata;
- A gyorsforgalmi elérhetőségek különösen a K-Ny irányú viszonylatok fejlesztése, biztosítása. Ezen belül az M8-M4 gyorsforgalmi út Dunavecse-Kecskemét-Szolnok kiépítése, illetve ennek érdekében a kormányzattal történő szoros együttműködés;
- A kecskeméti reptér polgári funkcióinak pontos meghatározása, a város gazdasági érdekeinek figyelembevételével, illetve ennek érdekében a kormányzattal és a Honvédelmi Minisztériummal történő szoros együttműködés;
- A városon belüli közúti hálózat hiányainak megszüntetése, ezzel párhuzamosan a keresztmetszeti és csomóponti fejlesztések elindítása (9. táblázatban rögzítettek

szerint), a szükséges, s még hiányzó tervek elkészíttetése és a lehetséges fejlesztési források feltárása;

- A Kiskörúton belüli forgalom öt éves időtávon belüli korlátozása, majd a ciklus végére (2030. év) történő megszüntetése, ezzel párhuzamosan a gyalogos- és kerékpáros közlekedés preferálása a belvárosban;
- A Kiskörút forgalmi szerepének átgondolása, az ehhez szükséges vizsgálatok és forgalmi modellezések elvégzése;
- A kötöttpályás vasúti közlekedés elővárosi szerepének növelése, a vasútvonalak kialakult városi szövetének adottságaiban rejlő lehetőségek jobb kihasználása, a megállóhelyek infrastrukturális fejlesztése;
- Az intermodális csomópont megépítése, a közlekedési módváltás feltételeinek erősítése, a menetrendek összehangolása, járműmegosztó szolgáltatás megjelenésének támogatása és közbringa rendszer fejlesztése;
- Az intermodális csomópont közúti kapcsolatainak fejlesztése, a ki- és beközlekedés feltételeinek javítása;
- A 140-es, a 142-es és a 145-ös számú vasútvonalak fejlesztése, áru- és személyforgalmi közlekedésben betöltött szerepük növelése;
- Kecskemét-Alsó pályaudvar fejlesztése, áruátrakó szerepének növelése;
- Kecskemét fenntartható mobilitásának erősítése a „lágy” közlekedési módok (pl. gyaloglás, kerékpározás, rollerezés, egyéb elektromos járművek) és a helyi közösségi közlekedés előnyben részesítésével és infrastrukturális feltételeinek folyamatos fejlesztésével;
- A kerékpárút-hálózat hiányzó elemeinek megépítése, a meglévő kerékpárforgalmi hálózat elemeinek ütemezett felújítása a mindenkor hatályos Kerékpárforgalmi Hálózati Tervben foglaltak szerint;
- A térségi kerékpárút hálózat bővítése, a dokumentumban jelzett szakaszokon;
- A városi fejlesztési területek és a városi alközpontok megközelíthetőségének javítása (közösségi közlekedés biztosítása, kerékpárutak kiépítése), az odavezető úthálózat kapacitásának biztosítása, csomópontjainak biztonságossá tétele;
- Kecskemét parkolási rendszerének újragondolása, különösen a Nagykörúton belüli területeken (parkolóházak és automata parkolási rendszerek területi elhelyezése, mélyparkolók helyének kijelölése, turistabuszok parkolásának kérdése, P+R és B+R rendszer kialakítása, a belvárosi felszíni parkolás visszaszorítása), a városi intelligens parkolási rendszer kialakítása;
- Az önkormányzat parkolási rendeletének felülvizsgálata (a parkolással összefüggő eszköztár komplex figyelembevételével).

4.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelt feladatának tekinti a táji és építészeti értékeinek integrált védelmét. Kecskemét építészeti – városépítészeti arculata méltán ismert és elismert. **Az örökölt városszerkezet és városszövet, valamint az értékes épületegyüttes sajátos, egyedi értéket képvisel.** A város épített örökségének jelentősebb részét az állami műemlékvédelem évtizedek óta védelemben részesíti. A **helyi egyedi védelemre érdemes értékek** nagyobb részt a történeti városmagban, így a Nagykörúton belül, a Villanegyedben és a Máriavárosban találhatók.

Az önkormányzat annak érdekében, hogy a városban található kulturális örökségi elemeket részletesen feltárja, számba vegye és állapotukat ismertesse, valamint a rendezési tervhez kötődő változtatási szándékok műemlékvédelmi hatásait elemezni tudja, továbbá értékvédelmi javaslatokat tudjon megfogalmazni – a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezése, valamint a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV.9.) Korm. rendelet alapján – **2015-ben** Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata teljes közigazgatási területére kiterjedő **örökségvédelmi hatástanulmányt készített.** Az elfogadott **hatástanulmány célja az volt, hogy a település időbeli, térbeli változásainak hatását a város kulturális örökségének megőrzése, fenntarthatósága érdekében felmérje. Biztosítsa továbbá, hogy a rendezési tervben tervezett változtatások éljenek a kulturális örökségben rejlő fejlesztőerőkkel, vegyék figyelembe és adjanak prioritást a kulturális örökség logikai rendszereinek, érdekvédelmének, és végül megakadályozza, de legalább csökkentse a károsodásukat, pusztulásukat.**

A hatástanulmány részletesen vizsgálta a TRT-ben megfogalmazódó település-hálózati, tájhasználati, településszerkezeti, területhasználati, településképi változtatási szándékokat, annak várható hatásait és veszélyeit. Az infrastruktúra elemzése kapcsán megállapítja, hogy az örökségvédelem helyzetét befolyásoló infrastruktúrák a közlekedés, a csapadékos szennyvízelvezetés helyzete, a távközlés, az energia-hálózat létesítményeinek látványa, a hulladékgyűjtés módja. Megállapítja, hogy a kulturális örökségi értékekre a jelentős környezeti terhelést jelent:

- a közlekedés forgalom-növekedése a legsúlyosabb terhelés (zaj, por, rezgés) (Kápolna utca),
- a repülőtér növekvő zajterhelése,
- teher a nem kielégítő közműellátás,
- a telekspekuláció, nehezítve a kedvező területhasználat, területfelhasználás, városkép kialakulását,
- a beruházások félbemaradása veszélyes, értékpusztuláshoz vezethet, az értékekhez kapcsolható támogatások hiányoznak, (Rudolf laktanya),

- a hulladékelszállítás, közbiztonság nem megfelelő színvonala az értékek, illetve környezetük értékromlását idézi elő (temetőben bozót, sírköveket ellopják).

Éppen ezért a településrendezési terv – egyik fontos – feladata a város örökségvédelmi értékeire nehezedő környezeti terhek elhárítása.

A hatástanulmány kiemeli, hogy **Kecskemét városfejlesztési ereje, a középkor óta földrajzi fekvése, sajátos gazdasága, a település közösségének kulturális öröksége, az itt élő emberek szellemi ereje.** Örökség az észak-dél, kelet-nyugati irányú országos jelentőségű útkereszteződés, amely a gazdasági élet motorja, és amely ma az autópályák vonatkozásában is tovább érvényesül. **Fejlesztési erő a történeti városközpont és belváros kulturális öröksége, sajátos településszerkezete, városképei, épületei, amelyek az idegenforgalom jelentős vonzástényezői,** valamint az itt lakók egészséges lokálpatriotizmusának ragaszkodásának egyik tényezője. **Fejlesztési erőt mutat a hagyományos tanyavilág megmaradása,** amelyet a településrendezési terv differenciált szabályozással továbbra is fenntart. **Fejlesztési erőt jelent a központi szerepkör, a szervezett közösségi élet, a kulturális örökségvédelem erőteljes lakossági és önkormányzati támogatása.**

A hatástanulmány megállapítja továbbá, hogy a településrendezési terv javaslatai a kulturális örökségvédelem szempontjait tiszteletben tartja, ugyanakkor a terv használatának határfoka a hatóságok és a várospolitikai kezében van.

A hatástanulmány javasolta:

- A kedvező értékteremtő folyamatok támogatását;
- Az örökségvédelem szempontok prioritások közé emelését;
- Az értékek megőrzői számára támogatási, elismerési formák kialakítását, ilyen várospolitikai eszközök lehetnek:
  - az adókedvezmény,
  - a "Települési Értékvédelmi Alap", azaz "Örökségvédelmi Alap" működtetése,
  - pályázatok kiírása,
  - akciószerű városképrendezések szervezése.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlése az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban Étv.) 57.§ (3) bekezdésben foglalt felhatalmazás alapján a helyi építészeti örökség értékeinek feltárása, számbevétele, védetté nyilvánítása, fenntartása, fejlesztése, őrzése és védelmének biztosítása érdekében megalkotta a **67/2009. (XII. 17.) önkormányzati rendeletét az épített környezet helyi örökségvédelmének helyi szabályozásáról.**

A többször módosított rendelet célja az Önkormányzat a város és a táj kapcsolatát, a város sajátos arculatát, karaktert teremtő értékeinek megővését, régészeti, történeti, kultúrtörténeti, városépítészeti és építészeti értékeit, valamint helyi értékvédelmét biztosítsa, valamint az általános környezetkultúra, építészeti kultúra szemléletformáló terjesztése, és az erre való nevelés támogatása.

A rendelet bemutatta továbbá a védetté nyilvánított területeket, ingatlanokat, s felhívta arra a figyelmet, hogy a rendelet mellékleteiben szereplő védetté nyilvánított területeken, ingatlanokon területet felhasználni, továbbá telket alakítani, továbbá építményt, építményrészt, épületegyüttest építeni, átalakítani, bővíteni, felújítani, helyreállítani, korszerűsíteni és lebontani, elmozdítani (továbbiakban együtt: építési tevékenység) és ezekre hatósági engedélyt adni az Étv., az OTÉK, a Helyi Építési Szabályzat, valamint jelen rendelet figyelembevételével lehet.

4.3.1. A kecskeméti műemlékvédelem

Az 1981 óta érvényesülő védelem számos építészeti irányzat kiemelkedő építményére terjed ki Kecskeméten. Kecskemét egyedi értékvédelem alatt álló értékei a jegyzékek szerint 139 db műemlék, 316 db helyi egyedi érték.

A városban a gótika stílusjegyeit magán hordozó épület képviselője a Ferences templom. A barokk, copf, klasszicista és romantikus épületek képezik a műemlékek mintegy felét. Az eklektika, szecesszió stílusjegyeit viseli a műemlékek egyharmada. A népi műemléképületek a műemlékek körülbelül egytizedét teszik ki. A helyreállított, részben helyreállított, illetve helyreállítás alatt álló műemlékek legnagyobb része a városközpont sajátos arculatának meghatározó elemei. A belvároson kívüli műemlékek állapota mostohább (pl. Rudolf-laktanya, műkerti Művésztelep, Nemzetközi Kerámia Stúdió Kápolna utcai épülete), ezek közül a Rudolf-laktanya épületkomplexumának részleges felújítása már megkezdődött. Ugyanakkor találhatunk szép példákat is a megőrzésre (Mária kápolna), illetve a XXI. sz. igényeit is kielégítő helyreállításra (Erzsébet-laktanya). A folyamatban lévő nagyobb épületfelújítások közül kiemelkedik a Városháza teljeskörű rekonstrukciója és funkcióbővítése, a Katolikus Nagytemplom és a Kodály Intézet kolostorépületének külső felújítása, valamint a Rudolf-laktanya területén a volt altisztképző és a zuhany-mosókonyha épülete, illetve a zárt kispuska lőtér örökségvédelmi szempontoknak megfelelő funkcióváltó megújítása. Mindezek mellett – a tervek alapján hamarosan indul a Rudolf-laktanya tiszti épületeinek – funkcióváltással megvalósuló – műemlékvédelmi felújítása, s nem utolsósorban a Kecskeméti Katona József Színház teljes körű rekonstrukciója.

Kecskemét nem tartozik hazánk műemlékekben gazdag városai közé, ennek ellenére számos, országosan is egyedülálló építészeti értéket tud felmutatni. Közöttük vannak a XIX. és XX. század fordulóját jellemző szecessziós (századfordulós) építészet remekei.

A város műemlékeinek harmada egyházi épület (templom, kápolna, kolostor, rendház, egyházi iskola stb.). **Hasonló arányban találni országosan védett lakóépületeket**, többségük jellegzetes mezővárosi polgárház. **Az egyházi épületek és lakóházak mellett a város patinás középületei alkotják a műemlékek harmadik nagyobb csoportját** (Városháza, Cifrapalota, Városi Kaszinó, Iparos Otthon, Katona József Színház, Törvényház stb.) (10. táblázat).

10. táblázat: Műemlékként nyilvántartott épületek és építmények listája

<u>azonosító</u>	<u>cím</u>	<u>név</u>	<u>helyrajzi szám</u>
16951	Serfőző u. 19.	Pince	3046
16956	Serfőző u. 19.	Istálló	3046
16957	Serfőző u. 19.	Magtár	3046
16959	Serfőző u. 19.	épület	3046
16961	Dömötör u. 4.	Lakóépület	560
16962	Dömötör u. 4.	Kécfestőműhely	560
16964	Művésztelep u. 7.	Műteremvilla	8254
16965	Művésztelep u. 2-8.	Műteremház	8245
16966	Izsáki út 3.	Törzstiszti épület	10208/5
16967	Izsáki út 3.	Gyengélkedő épülete	10208/5
16968	Izsáki út 3.	Altiszti szállás	10208/5
16969	Izsáki út 3.	Legénységi épület	10208/5
16970	Izsáki út 3.	Istálló	10208/5
16971	Izsáki út 3.	Lovarda	10208/5
16973	Izsáki út 3.	Kispuska lőtér	10208/5
16975	Izsáki út 3.	Fürdő épület	10208/5
16977	Izsáki út 3.	ÉNy-i Altiszti épület	10208/5
16978	Rákóczi út 7.	Melléképületek	1188
16980	Rákóczi út 3.	Melléképületek	1175
16981	Izsáki út 4.	Legénységi épület	10004/5
16982	Izsáki út 4.	Lovarda	10004/5
16983	Izsáki út 4.	Kerítés	10004/5
17284		Lakóház ex-lege műemléki környezte	1, 8, 4/1, 7/2, 6
17410	Izsáki út 3.	Legénységi épület	10208/5
17411	Izsáki út 3.	Legénységi épület	10208/5
17412	Izsáki út 3.	Fogda	10208/5
17413	Izsáki út 3.	Istálló	10208/5
17414	Izsáki út 3.	Istálló	10208/5
17415	Izsáki út 3.	Istálló	10208/5
17416	Izsáki út 3.	Istálló	10208/5
17417	Izsáki út 3.	Lovarda	10208/5
17418	Olimpia u.	kovácsoltvas kerítés	10208/5
17419	Művésztelep utca 8.	Műteremvilla	8255
17420	Művésztelep utca 6.	Műteremvilla	8253
17421	Művésztelep utca 5.	Műteremvilla	8252
17422	Művésztelep utca 4.	Műteremvilla	8251
17423	Művésztelep utca 3.	Műteremvilla	8250
20473	Izsáki út 3.	Beteg lovak istállója	10208/5
20474	Izsáki út 3.	Gyanús lovak istálló	10208/8
30974		Rudolf kert	10208/5
2269	Nagykőrösi utca 5. A	Régi zsinagóga	4091/2, 4091/1
2225	Arany János u.	Ev. templom	4030

<u>azonosító</u>	<u>cím</u>	<u>név</u>	<u>helyrajzi szám</u>
2227	Batthyány u. 4.	Lakóház	185
2228	Batthyány utca 6.	Lakóház	189
2231	Czollner tér	Szt. Erzsébet templom	605
2232	Czollner tér 3.	Iskola, Lovarda	607/2, 602
2264	Gáspár András u. 11.	Bánó-ház (Naiv Művészek Múzeuma)	3335
2237	Jókai u. 1.	Piarista templom (Szentháromság)	4050
2238	Piaristák tere 6	Piarista rendház és kollégium	4050
2239	Jókai u. 9.	Lakóház	4066
2240	Katona József tér	Szentháromság-oszlop	475/1
2244	Kálvin tér 1.	Ref. Ókollégium	1123
2249	Klapka u. 34.	Klapka-ház (Bozsó Gyűjtemény)	914/1
2250	Szabadság tér, Szabadság tér 2.	Ref. templom	1128, 1127
2251	Kossuth tér	R. k. templom, Ferences templom	479
2241	Kéttemplom köz 1.	v. ferences kolostor	478/1, 478/2, 479, 480/1, 480/2, 480/4, 480/5
2253	Kossuth tér 1.	Városi Tanácsház	1
2254	Kossuth tér 2.	R.k. plébánia-templom	2
2234	Kossuth tér 2.	R. k. plébánia	3455
2257	Lechner Ödön utca 1.	Lakóház	7/1
2259	Lestár tér 1.	Lakóház	49/1
2261	Munkácsy Mihály utca 14.	Lakóház (Nemzetközi Kerámia Stúdió)	3891
2262	Munkácsy Mihály utca 29.	Lakóház	3376
2263	Nagykőrösi utca 27.	Lakóház	4151
2265	Rákóczi Ferenc út 1.	Cifra Palota	1143
13530	Rákóczi út 2.	Új zsinagóga	4096
2270	Szabadság tér 3.	Luther-palota	4032
2271	Szabadság tér 7.	Ref. újkollégium	1131
2252	Széchenyi tér	Görögkeleti templom (Szentháromság)	3906
2246	Kápolna u. 6.	Lakóház	3441/1
2248	Végh Mihály utca 1.	Lakóház	3898
2230	Belsőnyír tanya 147.	Sarlós Boldogasszony-kápolna	014/2
2258	Árpád krt.	Szentháromság-kápolna	2174/1, 2174/2
2247	Losonci utca 9.	Lakóépület	3891
2245	Kápolna u. 15.	Lakóépület	3883/2
2268	Serfőző u. 19.	Lakóépület, Serház	3046
2233	Dömötör u. 4.	Kékfestőműhely és lakóépülete	560
2223	Művésztelep utca 8.	Századfordulón épített művésztelep	8245, 8250, 8251, 8252, 8253, 8254, 8255
2243	Katona József tér 8--2.	Volt ortodox zsinagóga	492
2273	Széchenyi István tér 9.	Lakóház, jelenleg ortodox egyházműv. gyűjtemény	3905
2235	Izsáki út 3.	Volt Rudolf laktanya	10208/5, 10208/8
2267	Rákóczi Ferenc út 7.	Megyei Bíróság és Büntetésvégrehajtási Intézet	1188

<u>azonosító</u>	<u>cím</u>	<u>név</u>	<u>helyrajzi szám</u>
2266	Rákóczi Ferenc út 3.	Városi Kaszinó	1175
2272	Széchenyi István tér 7.	Ifjúsági Ház, egykori Iparos Otthon	4014
2236	Izsáki út 4.	Erzsébet laktanya legénységi épülete, lovardája, és kerítése	10004/1, 10004/3, 10004/4, 10004/5
2255	Kölcsey Ferenc u. 3.	Orvos- és Gyógyszertörténeti Múzeum épülete	3342
2256	Kölcsey Ferenc u. 7.	Lakóház és melléképítmények	3345
2242	Katona József tér	Színházépület	476
11371	Rákóczi Ferenc utca 15.	Városi Filmszínház	1241

Forrás: BKMKEH Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály 2020. 08.25-i adatszolgáltatása

Az egyedi műemlékek mellett **több épületet magában foglaló műemlék-együttessel is találkozhatunk a városban.** Az 1880-as években emelt, 12 hektáros Rudolf-laktanya a számos tiszti és legénységi épület mellett öt istállónak és két lovardának is helyet adott. Az 1910-es években létesített műkerti Művésztelepet egy impozáns háromszintes műteremház és 6 műteremvilla alkotja. A műemlékek műszaki állapota változó. A legnagyobb veszélyben az évek-évtizedek óta üresen álló épületek vannak. A Rudolf-laktanya lassan negyedszázada vár méltó hasznosításra, a Nemzetközi Kerámia Stúdió Kápolna utcai épülete szintén rendkívül elhanyagolt (a jelzett épületegyüttesek majd mindegyikére készült, vagy a közeljövőben készülni fog fejlesztési, hasznosítási javaslat, melyek változtathatnak a jelenlegi helyzeten).

A látványos állagromlás miatt, egyre kevésbé lehet halogatni a Luther palota, a Katolikus Nagytemplom a Görögkeleti templom, és az egykori Városi Kaszinó felújítását. Örvendetes tény ugyanakkor, hogy az utóbbi években sor került például a Törvénypalota homlokzati felújítására, a volt Városi Mozi épületének teljes körű felújítására.

A helyi egyedi értékek a belváros, a villanegyed és a Mária városban találhatók. Az 1981 óta érvényesülő helyi egyedi értékek legnagyobb része szecessziós és eklektikus építészeti stílusú épületek, csak egytizede népi jellegű épület. A helyi védett épületek 6,7%-a lebontásra került, kb. ugyanannyit értékét veszítve felújítottak, 40%- a helyreállításra vár, 46%-a helyreállított.

Az országos területi értékvédelem 1991 óta műemléki jelentőségű területként őrzi a városközpont országos hírű szecessziós építészeti együttesét, polgárvárosát. A műemlékek és a védett terület műemléki környezete az országos örökségvédelmi hatóság ellenőrzése alatt áll. A homoki-domb feltételezhetően a város legkorábbi lakott területe és úthálózata, utcaképei, épületei az alföldi mezővárosok értékeit hordozza, valamint közvetlenül csatlakozik a városközpontoz.

A helyi területi értékvédelem már 1981 óta érvényesül. A védett terület ma is őrzi a mezőváros úthálózatát, telekrendszerét, beépítési módját, épületeit. A mezőváros védelmi rendszere, azaz a "palánk-árok" "városkapuk" helye ma is felismerhető. A helyi értékvédelem alatt álló épületek nagy része is ezen a területen áll. A helyi értékvédelem területén az új épületek többnyire alkalmazkodnak a meglévő városképhez. A fásoros utcák, a belső udvarok növényzete, az utcák tengelyében megjelenő tornyok sziluettje, a szabályozási vonalat követő

telekhatáron álló épületek és zárt, magas kerítések a város sajátos városképi adottságai. A Széchenyi város és belváros között fekvő villanegyed XX. század első felében felépült szecessziós építészeti együttes, amely szintén helyi területi értékvédelem alatt áll. A Temes tér szecessziós együttese mellett a területek egységesen őrzik a mezővárosi beépítés jellegét a XIX. századi mérnöki kiosztású településszerkezeten belül. A terület rehabilitációjának feltétele a szennyvíz és felszíni vizek elvezetésének teljes értékű megoldására. Ez utóbbi a belváros Rákóczi városrészének déli részére is érvényes.

A helyi területi értékvédelem része a **történeti temetők** helyzetének rendezése. A történeti belváros szélén fekvő, a temetési tilalom alól felszabaduló, a XVIII-XIX. században megnyitott temetők értékeinek megőrzése az értékvédelem feladata. A temetők szerkezetének, növényzetének, sírjeleinek értékvédelme a temetők kertrendezési terveiben megtörtént. Az újratemetés lehetősége biztosítja a temetők fennmaradását, gondozását, és egyúttal a város zöldterületi rendszerében elfoglalt szerepét. A temetők értékei az úthálózat, illetve sírkiosztás rendszere, a növényzet, a kripták és sírok faragott kő sírjelei. A temetők legértékesebb területe érintetlen marad, a foghíjas kriptasorok azonban felhasználhatók, és vannak temetőrészek, ahol új sírhelyek, kolumbáriumok kioszthatók.

A **régészeti értékvédelem** érvényesül a településrendezési tervben. A nyilvántartott régészeti lelőhelyek országos jelentőségű védelmét a törvény biztosítja. A régészeti lelőhelyek és adataik dokumentált jegyzéke a város számára lehetőséget ad, hogy időben intézkedni tudjon a régészeti értékek megmentéséről.

A **településképi** értékvédelme a településrendezési tervben már eddig is érvényesült, melyet a 67/2009. (XII.17.) önkormányzati rendelet, a városi főépítész és az általa működtetett építészeti műszaki tervtanács biztosít.

Az országos területi értékvédelem 1991 óta **műemléki jelentőségű területként** őrzi a városközpont országos hírű szecessziós építészeti együttesét. A műemléki jelentőségű terület magában foglalja a város főterét (Kossuth tér és Szabadság tér), valamint a csatlakozó tereket és utcákat. Az itt álló történelmi épületek nemcsak önmagukban képeznek értéket, hanem együttesen a város építészeti karakterét is meghatározzák.

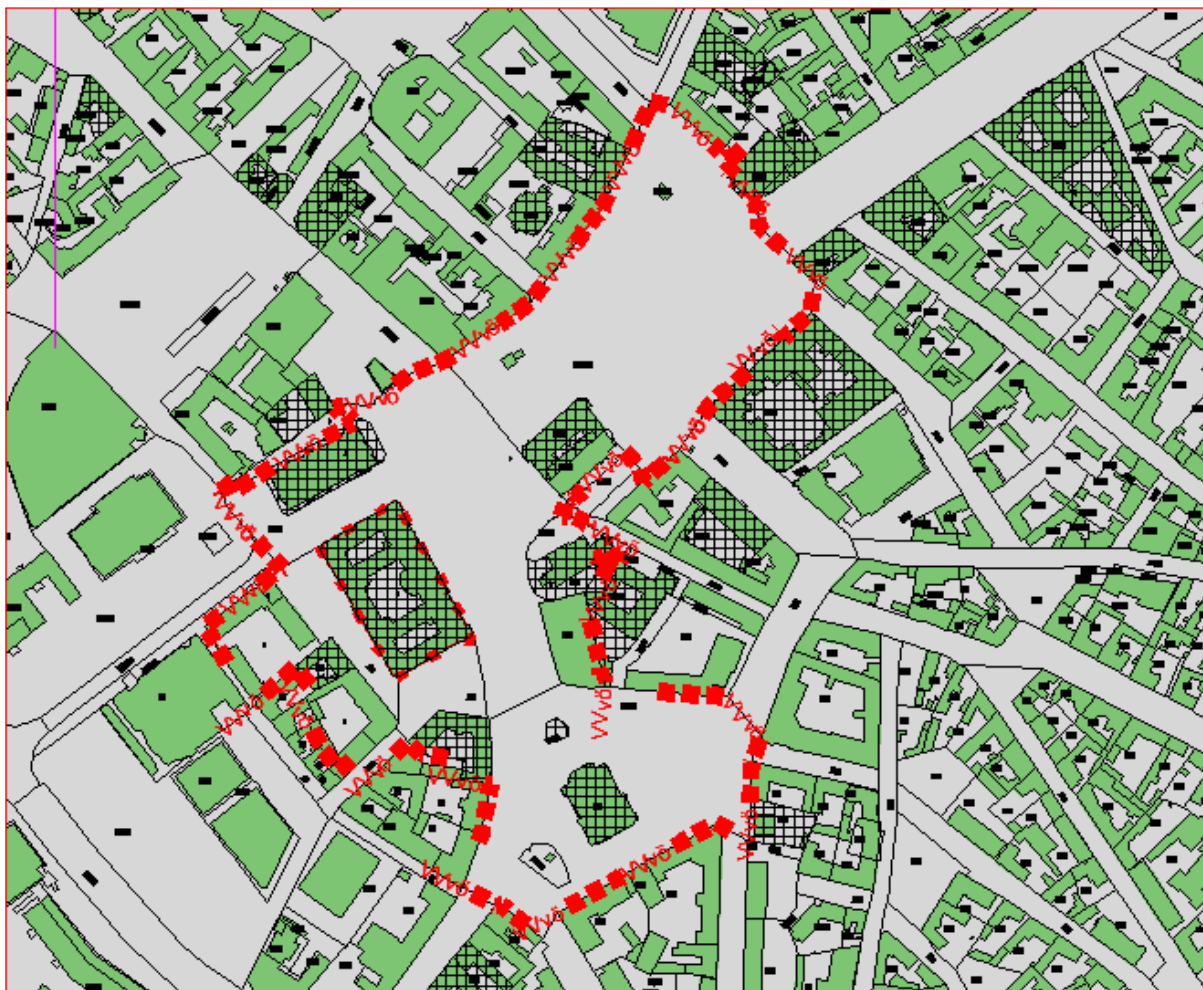
Az itt álló történelmi épületek jelentőségét nemcsak építészeti kvalitásuk adja, hanem a közöttük fennálló gazdag (térbeli, formai, stílusbeli) viszonyrendszer, amely az emblematis városképi karakter alapja.

Világörökségi várományos terület

UNESCO világörökségi helyszín nincs a városban, viszont a Kecskeméti Városháza esélyes arra, hogy Lechner Ödön építészeti életművének részeként kulturális világörökségi helyszínné váljon. A Világörökség Magyar Nemzeti Bizottsága 2008-ban vette fel a világörökségi cím Magyar Várományosi Listájára „Lechner Ödön független, premodern építészete”

megnevezéssel a stílussteremtő építész örökségét, melyet öt kiemelkedő épület – többi között a Kecskeméti Városháza – reprezentál.

57. ábra: Világörökség várományos helyszín védőövezete

Forrás: KMJV. Örökségvédelmi Hatástanulmány 2015.

Régészeti értékek

A kulturális örökségvédelmi törvényben (2001. évi LXIV. törvény) meghatározott kiemelten, vagy fokozottan védett régészeti lelőhely nincs Kecskemét közigazgatási határán belül.

A város közigazgatási területén jelenleg 180 nyilvántartásba vett, és ebből következően általános védelem alatt álló régészeti lelőhelyet ismerünk. A lelőhelyek tényleges száma ennél is több lehet, egyrészt azért, mert a régi (a 19. században és a 20. század közepéig ismertté vált) lelőhelyek ma már nem azonosíthatók be egyértelműen, másrészt a város teljes közigazgatási területét lefedő szisztematikus régészeti terepbejárásra még nem került sor, amely újabb, eddig nem ismert régészeti lelőhelyeket derítene fel. A jelenleg nyilvántartott 180 régészeti lelőhely nagyobbik része beruházások tervezéséhez kapcsolódva vált ismertté, többek között az M5 autópálya, a 441. sz. út, az Északi-elkerülő út építéséhez kapcsolódva.

Ugyancsak jelentős növekedést hoztak a lelőhelyek számában a Déli iparterület kialakításához kapcsolódó építkezéseket megelőző terepbejárások és feltárások.

A nyilvántartott régészeti lelőhelyekből 45 belterületen, 135 pedig külterületen található. A belterületi lelőhelyek közül a legnagyobb kiterjedésű a középkori településmag lelőhely, amely magába foglal több kisebb kiterjedésű, lokalizált lelőhelyet is.

A nyilvántartott régészeti lelőhelyek a rézkor végétől jelzik ennek a vidéknek a lakottságát, de vannak olyan régészeti korszakok, amelyekben kifejezetten nagyobb népsűrűséggel számolhatunk. Ilyen a bronzkor időszaka, amikor a város bel- és külterületén egyaránt kerültek elő településnyomok és temetőmaradványok (Ferences-templom, Kistemplom tér, Kiscsukás, Ballószög, Talfája-dűlő, Balaton utca).

A terület római kori sűrű benépesülését jelentik a nagy számban előforduló szarmata lelőhelyek, telepek (Hetényegyháza, Máriavárosi téglagyár, Belsőnyír, Kiscsukás, Mercedes-gyár területe), és temetők egyaránt (Törökfái, Belsőnyír, Mercedes kiágazás).

Ugyancsak sűrűbb megtelepedésre utalnak a lelőhelyek (telepek és temetkezések) az avar kor időszakából. Leleteik bel- (Piarista Gimnázium) és külterületen (Miklóstelep, Ballószög, Hetényegyháza, Mercedes-gyár területe) egyaránt előkerültek.

A honfoglalás kori sírleletek (Cédulaházi domb, Farkas tanya, Szarvas tanya), és az Árpád-kori telepek és temetők (Törökfái, Kiscsukás, Mercedes gyár területe) jelzik, hogy a mai Kecskemét helyén egy vagy több település létezett. A mai Kecskemét elődje túlélhette a tatár pusztítást, újra benépesült és a XIV. századtól lendületes fejlődésnek indult. Az Árpád-kori faluból kinövő késő középkori mezőváros a mai belváros alatt helyezkedhetett el. Ezt a területet határolja le a középkori településmag nevű lelőhely. Kecskemét nyilvántartott régészeti lelőhelyeinek listáját a Megalapozó Vizsgálat helyzetfeltáró I. kötetének 1.14.6.2. fejezete tartalmazza (356-369. oldal).

4.3.2. Helyi védelem

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata – építési és városrendezési szabályzata, valamint egyéb eszközei révén – óvja és őrzi az ún. helyi értékeket, ösztönzi azok megújulását. **Az egyedi épületekre, objektumokra irányuló védelem mellett fontos szerepe van a területi védelemnek is.** A helyi védelem célja az értékes építészeti, táji, valamint az épített környezettel összefüggő természeti jellegzetességek minél hitelesebb és teljesebb megőrzése. A fennmaradt és védelemre méltó épületek, épületegyüttesek mind történeti, mind pedig művészettörténeti szempontból jelentős értéket képviselnek, ugyanakkor az adott közösség identitásának is fontos pillérei. Fenntartásuk és méltó hasznosításuk kulturális és gazdasági érdek is.

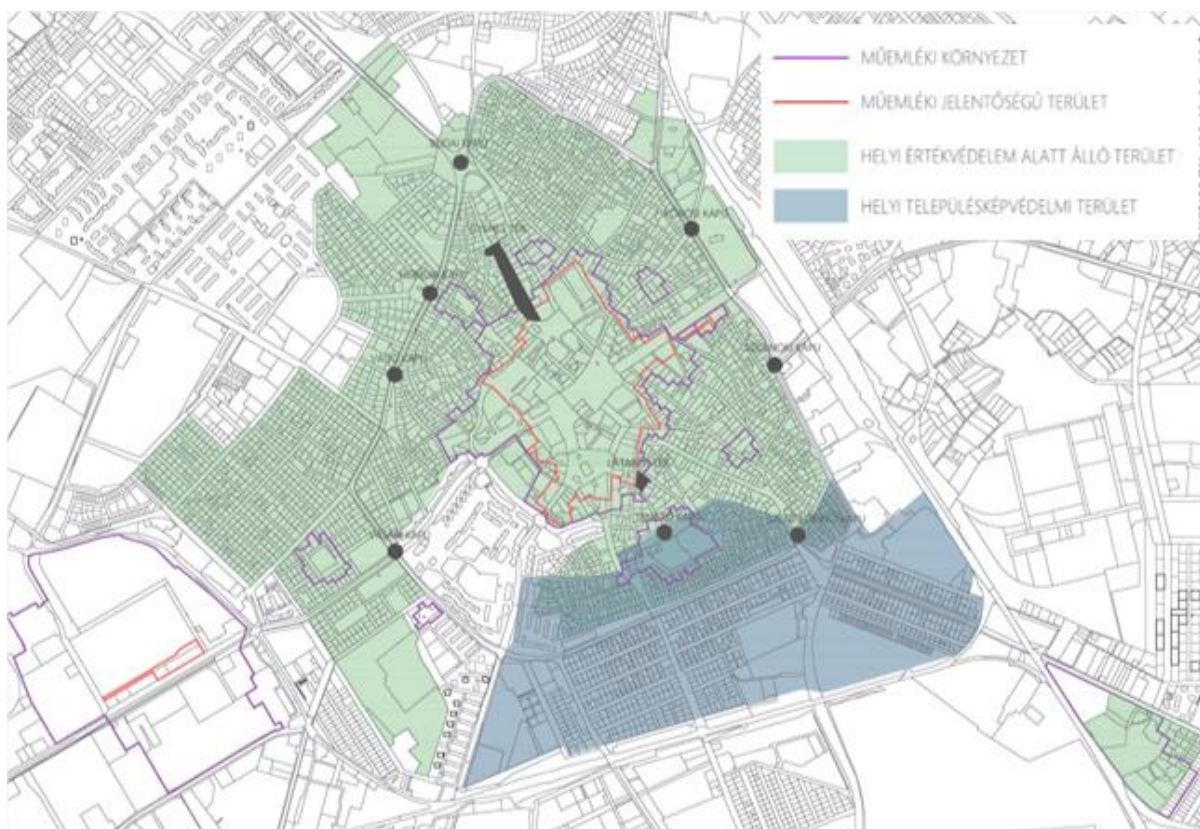
A helyi védelem a „település és környezetének egészére vagy összefüggő részére (helyi területi védelem), valamint egyes építményeire, ezek részleteire (helyi egyedi védelem)

terjedhet ki”. Ennek megfelelően kerültek kialakításra Kecskeméten a helyi jelentőségű értékvédelmi területek, a várostörténeti teresedések, a településkép-védelmi terület, a történeti temető, vagy éppen a helyi jelentőségű egyedi értékek.

A belváros helyi védelme napjainkban a XIX. század első felében kialakult „mezőváros” területére terjed ki. A védett terület ma is őrzi a mezőváros úthálózatát, telekrendszerét, beépítési módját, épületeit (58. ábra).

58. ábra: *Helyi jelentőségű értékvédelmi területek*

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata (TAK) 2020.

Helyi jelentőségű értékvédelmi területek

- Történeti belváros;
- Villanegyed;
- Művésztelép és környezete;
- Máriaváros és az egykori vásártér.

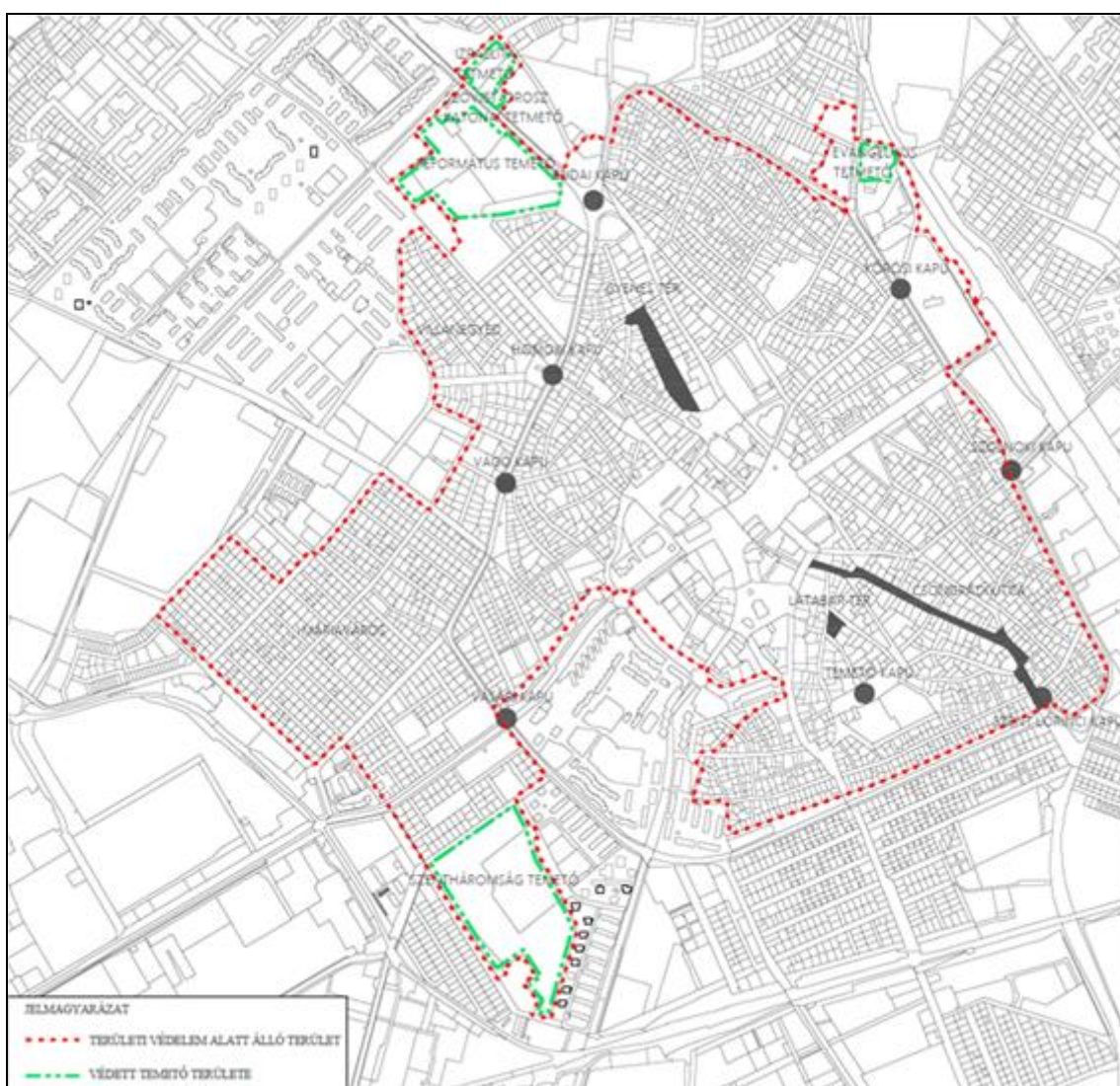
A védett terület ma is őrzi a mezőváros úthálózatát, telekrendszerét, beépítési módját, épületeit. A fásoros utcák, a belső udvarok növényzete, az utcák tengelyében megjelenő tornyok sziluettje, a szabályozási vonalat követő telekhatáron álló épületek és zárt, magas kerítések a város sajátos városképi adottságai.

Helyi jelentőségű várostörténeti teresedések

A helyi jelentőségű értékvédelmi területeken belül, a várostörténeti szempontból nyilvántartott közterületi teresedések (59. ábra) az alábbiakban foglalhatók össze:

- Szárazmalmok teresedései (Latabár Kálmán tér, Gyenes tér, Csongrádi utca);
- Árok-palánk történeti helye a Budai kapunál (Mátyás tér);
- Történeti városkapuk teresedései (Homok közti kiskapu, Vágóközi kiskapu, Vásári kapu, Temetői kiskapu, Szt. Lőrinczi kapu, Szolnoki kapu, Körösi kapu).

59. ábra: Helyi jelentőségű várostörténeti teresedések és temetők

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2009.

A helyi jelentőségű történeti temetők

A helyi területi értékvédelem része a **történeti temetők** helyzetének rendezése. A történeti belváros szélén fekvő, a XVIII-XIX. században megnyitott temetők értékeit az úthálózat, illetve sírkiosztás rendszere, a növényzet, a kripták és sírok faragott kő sírjelei képezik. Az érintett temetők a következők:

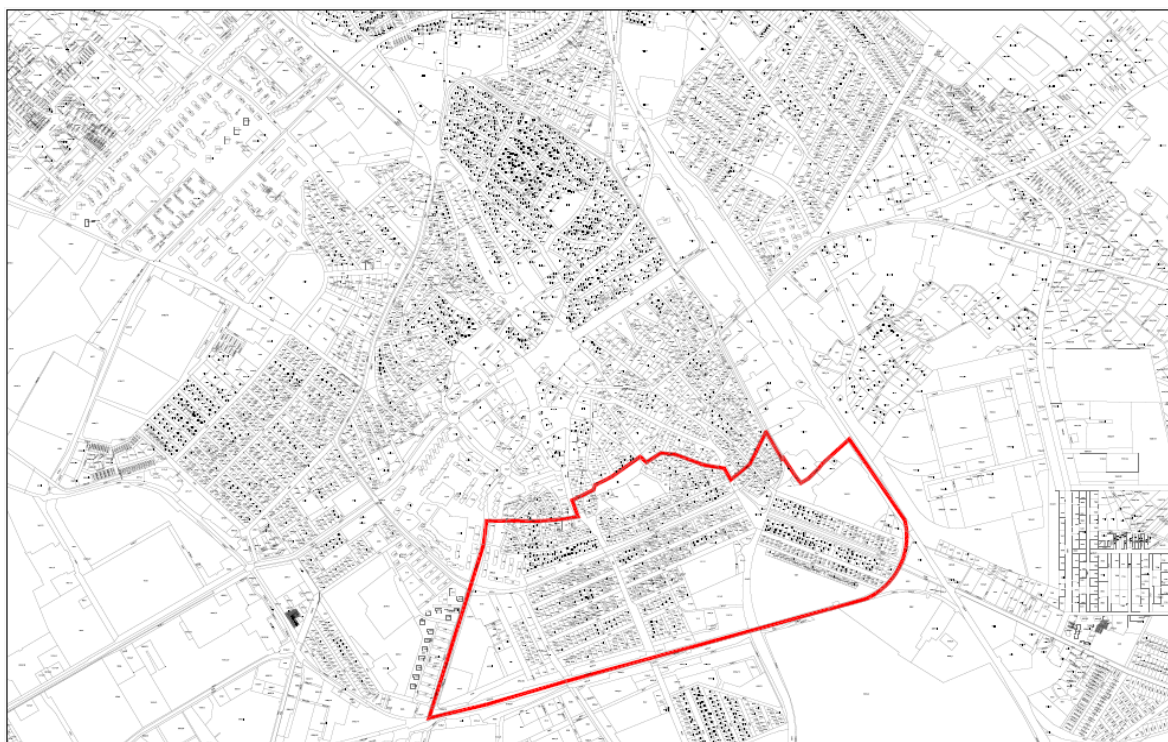
- Szentháromság temető (védett síremlékek);
- Budai úti református temető;
- Budai úti izraelita temető (zsidó mártírok emléksarnokával);
- Budai úti szovjet-orosz katonai temető;
- Ceglédi úti evangélikus temető.

Helyi jelentőségű településkép-védelmi terület

A történeti belváros Szegedi úti felüljáró felől érvényesülő város-szilüettjének védelme érdekében a Czollner tér, Forrás utca, Batthyány utca, Szegedi út, Lajosmizsei vasút, Bika utca, Búzaszentelő utca, Sarkantyú utca közötti terület. A Halasi úti felüljáró felől érvényesülő településkép alakítása érdekében a Halasi út, Kossuth krt., Szegedi út, Lajosmizsei vasút közötti terület.

A Szegedi úti és a Halasi úti felüljáróról még megfigyelhető a jellegzetes alföldi, tornyos város-szilüett. Ennek megőrzését hivatott biztosítani a területen előírt szigorúbb építési szabályozás (60. ábra).

60. ábra: Helyi jelentőségű településkép-védelmi terület

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2020.

Helyi jelentőségű egyedi érték

Kecskemét helyi egyedi védelmét a 16/2017.(IX.21.) önkormányzati rendelet szabályozza. A rendelet 2. számú melléklete tartalmazza Kecskemét város területén nyilvántartott helyi

egyedi védelemben részes 325 érték listáját, melyek nagyobb részt épületek, de van köztük temetőkapu, kálvária és szoborpark is.

A Belvárosban, a Villanegyedben és a Máriavárosban áll helyi védelem alatt a legtöbb épület. Az épületek legnagyobb része eklektikus és szecessziós építészeti jegyeket magán viselő, földszintes parasztpolgári lakóház. A védett épületek nagy száma azt bizonyítja, hogy a mezővárosi örökség nemcsak az utcahálózatban és a telekstruktúrában érhető tetten, hanem az utcaképben is lépten-nyomon megnyilvánul. A történelmi várostest 22 utcája rendelkezik legalább öt helyi védettként nyilvántartott épülettel. Legtöbb (22 db) a Csongrádi utcában található.

A 100-150 éves, történelmi stílusú épületek mellett, néhány újabb kori épületet is méltónak ítélt a város a védelemre. Ilyen a régi SZTK épülete, a Honvédkorház, az Aranyhomok Szálloda, az Izsáki úti volt Sportuszoda épülete (ma Kosárlabda Akadémia), a Kiskunsági Nemzeti Park székháza, vagy a Kodály Zoltán Ének-Zenei Iskola épülettömbje.

4.3.3. Javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

A helyi jelentőségű értékvédelmi területen belül (Nagykörúton belüli terület, az Árpádvaros kivételével, Villanegyed, Máriaváros és az egykori vásártér) található Kecskemét védett épületeinek és városképi-városszerkezeti jelentőségű területeinek nagy része. Ezen az összefüggő területen a tervezett **városfejlesztési elképzeléseknek fokozott érzékenységgel és szakszerűséggel** kell megvalósulniuk. Minden fejlesztés kizárólag a városépítészeti együttesben megtestesülő védett értékek figyelembevételével, s az örökségvédelmi igények érvényesülése mellett engedélyezhető. A védett terület ma is őrzi a mezőváros úthálózatát, telekrendszerét, beépítési módját, s számos épületét.

Ezeket a területeken belül megőrzendő elemek a következők:

- az úthálózat vonalvezetése, szélessége, a beépítés vonalai,
- a jelenlegi beépítési mód és szintszám, különösen a Máriaváros és Villanegyed területén (jellemzően 1-2 szint),
- az arra érdemes – egyedileg is védett – épületek, utcaképek,
- a jellegzetes épületrészletek (kerítések, kapuk, stb.),

Az értékvédelmi területen található, helyi védelem alatt álló épületek (pl. lakóházak, intézmények) állapota rendszerint sok kívánnivalót hagy maga után. Az épületek szerkezeti elemei elöregedtek, cserére vagy átfogó felújításra szorulnak. A vakolatdíszes homlokzatok állandó törődés és karbantartás hiányában gyorsan az elhanyagoltság képét mutatják. Szinte mindenhol probléma a talajnedvesség elleni szigetelés hiánya.

Komoly ellentmondást jelent, hogy amíg a védett épületek városképi, kulturális, illetve turisztikai szempontból fontos szerepet játszanak a városlakók identitásának, vagy éppen a

városi élet kontinuitásának hordozásában, addig nem tudnak megfelelni a változó társadalmi igényeknek (pl. alaprajzi beosztás, komfort), vagy éppen funkcionálisan (új tevékenységek, szolgáltatások) és fenntarthatóság szempontjából (ld. energetikai, fenntartási) nehezen feleltethetők meg a mai kor kívánalmainak. Fontos lenne tehát, hogy a város kiemelt figyelmet fordítson az épületek megfelelő funkcióinak meghatározására, illetve a működtetésük biztosítására. **Nagy szükség mutatkozna az értékörzés nagyobb arányú támogatására**, így – a védett épületek felújítását megvalósító tulajdonosok támogatásán túl – egy „**Műemlékvédelmi Alap**” létrehozására.

Figyelmet kell fordítani **a jó példák bemutatására**, a szemléletformálás erősítésére, hiszen számos előremutató példa született arra nézve, hogy patinás polgárházakban is meg lehet teremteni a XXI. századi életkörülményeket, azonban ez az épületek teljes körű rekonstrukcióját követeli meg (jó példák: Kölcsey utca 9. és 22., Bánk bán utca 5.).

Kiemelten védendő Kecskemét különleges főtéri építészeti együttese, ahol a középkori és a barokk építészeti emlékek kiemelkedő színvonalon ötvöződnék a századfordulós-szecessziós épületekkel. Ez a különböző irányzatokat képviselő városépítészeti együttes egyedülálló nemcsak az alföldi mezővárosok között, hanem Magyarországon is, mivel legközelebbi rokonai (Szabadka, Marosvásárhely, Nagyvárad) ma már határainkon túl találhatók.

A Főtér és környékének legfontosabb környezetalakítási problémái, megoldandó feladatai a következőkben foglalhatóak össze:

- a városközpont forgalommentesítésének folytatása, a gyalogos és kerékpáros felületek növelése, a közösségi közlekedés előnyben részesítése, a kiskörút forgalmi szerepének újrafogalmazása,
- a kiskörút jelenlegi forgalmi szerepe, nem teszi lehetővé a Főtér, a Katona József tér, valamint Lestár tér szerves egységként történő kezelését, törekedni kell tehát arra, hogy a Főtér számos – eltérő elvek szerint kialakított – térdarabja a jövőben tervezendő rehabilitációk során egységes elvek alapján újuljon meg,
- funkcionális, használhatósági problémákat vet fel, hogy a Főtér körüli terek nem kellően „zártak”, nem működnek közösségi térként, pusztá közlekedési területek (pl. Széchenyi tér, Piaristák tere, Katona József tér, Lestár tér, Kálvin tér), melyek épített értékeit a növekvő forgalomból adódó rezgés és levegőszennyezés jelentős mértékben károsítja, a kialakult helyzet feltárása és kezelése komplex vizsgálatokat igényel,
- a Rákóczi út nem tudja betölteni „Korzó” jellegét (a jelenlegi gépjármű-forgalmi terhelés jelentős károkat okoz mind a közlekedési felületekben, mind az épületekben), további problémaként jelentkezik, hogy a reprezentatív főútnak hiányzik a városképi lezárása (alulhasznosított vasúti területek és a volt KTE pálya funkciójának rendezése),
- aránytalanul nagy területet foglalnak el a belvárosban a burkolt (útként vagy parkolóként használt) területek, valamint a felszínen parkoló autók, ezzel is

csökkentve zöldfelületek megfelelő léptékű kialakulását, parkolófelületté degradálva közterületeinket (megoldást jelenthet a belvárosi parkolás rendszerének újragondolása, parkolóházak és mélyparkolók létesítésével, a forgalom korlátozásával),

- sajnos a belvárosi utcák csak egy részét jellemzi rendezett utcakép, éppen ezért egyre nagyobb igény mutatkozik az egységes elvek szerinti közterület-alakításra (faltól-falig történő rendezés a zöldfelületek, zöld térfalak növelésével),
- városképileg megoldatlan a helyzetük egyes frekventált városszerkezeti helyzetű területeknek (pl. Nagyposta előtti tömb, Kéttemplom köz kiskörút felőli oldala, Tűzoltóság tömbje, Széchenyi tér, Görögtemplom utca), vizsgálatuk ezért indokolt,
- a városközpont nagyvárosias beépítése és a belváros mezővárosi múltú utcái között nem igazán jellemző az építészeti átmenet, illetve városképi kapcsolat, itt a morfológiai és városképi csatlakozásának további finomítása, harmonizálása lenne kívánatos,
- megoldandó feladatként jelentkezik az Arany János utcához és a Luther közhöz tartozó tömbök, illetve tömbbelsőik egységes elvek szerinti, átfogó rehabilitációja, zöldítése,
- a Gáspár András krt., Korona és Kölcsey utcák térségében keletkezett városépítészeti sebhelyek „gyógyítása”, a megváltozott utcaszerkezet és térarányok következményeinek konzekvens végiggondolása és városépítészeti eszközökkel történő orvoslása,
- a központ-közeli értékes lakótömbök rehabilitációja, elsősorban a Belső-Bethlenváros (pl: a Nagykőrösi utca és a Rákóczi út közti tömb) és Rákócziváros területén,
- a Jókai Mór utca építészeti-városépítészeti karakterének átértékelése, a hajdani főutca időtálló, igényes folytatása, illetve a hagyományokat is felmutató, korszerű szemléletű megújítása.

A Fótéren kívül fontos a városközpont-hoz északnyugatról csatlakozó ún. **Homoki-domb területének értékvédelme is**. A történeti adatok alapján valószínűsíthető, hogy ez a városrész Kecskemét legősibb – feltehetően XII. századi – lakott „szigete”. Megőrzendő és védendő települési értékeit egyrészt a nőtt jellegű településszövet és domborzat, másrészt a XVII-XIX. század népi-polgári építészeti emlékei és az általuk létrejött utcakép jelenti. A városrész a XX. század második felében szerencsésen elkerülte a durva városszerkezeti, illetve városképi beavatkozásokat, így a jellegzetes, nyugodt ritmusú utcaképei ma is őrzik a XIX. és XX. század fordulójára jellemző mezővárosi környezetet.

Számolni kell azzal, hogy a városrész iránti befektetői érdeklődés továbbra is fennmarad, ennek következtében a terület átépülése folytatódik. Az új településrendezési és szabályozási terv készítésekor továbbra is **kiemelt figyelmet kell fordítani azokra az egyértelmű és részletes előírásokra, amelyekkel biztosítható, hogy a környezet jelenlegi hangulata, harmóniája megmaradjon, továbbá a terület léptéke és teherbíró képessége ne sérüljön.**

A helyi értékek megőrzésével kapcsolatos egyéb teendők

Kecskemét teljes közigazgatási területére **2004 óta rendelkezik átfogó örökségvédelmi hatástanulmánnyal**, melynek **hatályos változatát az önkormányzat 2015-ben készítette el**. Ennek megállapításai a hatályos településfejlesztési koncepcióban és a településrendezési eszközökben is átvezetésre kerültek, így azokban szerepelnek. Azóta az új fejlesztési területek településrendezési eszközeinek kidolgozása során, és jóváhagyási eljárásaiban az örökségvédelmi szempontok is vizsgálatra és érvényesítésre kerülnek, melyre a jövőben is nagy figyelmet kell fordítani.

A helyi értékek megőrzése érdekében 2007-2008-ban az önkormányzat felmérést, vizsgálatot készített, melyben körültekintően feltárássra került a város helyi épített öröksége. Az önkormányzati tervtanáccsal és a szakmai szervezetek bevonásával, tételesen áttekintette és megvizsgálta a megőrzésre javasolt épületeket, építményeket, s meghatározta a legfontosabb teendőket, feladatokat. Erre alapozva Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata önálló rendeletben (67/2009. (XII. 17.) önkormányzati rendelet az épített környezet helyi örökségvédelmének helyi szabályozásáról) rögzítette a helyi értékek védelmét és azok megőrzésére vonatkozó szabályozásokat, melyek folyamatos felülvizsgálata szükséges.

A magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény, valamint a magyar nemzeti értékek és hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV.16.) Korm. rendelet alapján Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése a 147/2013. (V.30.) határozatával **létrehozta a „Kecskeméti Értéktár”**, majd a 276/2013. (X.30.) határozatával megalakította a 15 tagú Kecskeméti Települési Értéktár Bizottságot. A Kecskeméti Települési Értéktárba (a továbbiakban: Települési Értéktár) felvett értékek gondozásával összefüggő adminisztratív feladatokat tovább kell folytatni, s az eddig felvett értékekről, valamint az elért eredményekről, programokról beszámoló <http://ertektar.kecskemét.hu> internetes felületet frissíteni kell.

Az értékmegőrzés és értékteremtés érdekében 2017-ben az önkormányzat **Településképi Arculati Kézikönyvet (TAK)** készített, melyben ajánlásokat fogalmazott meg az építetők és tervezők számára az új épületek, közterületek, zöldfelületek arculati illeszkedésének mikéntjére, s tervezési ajánlásokat fogalmazott meg

A városi főépítésznek folyamatosan figyelemmel kell kísérnie az örökségi értékekben történt változásokat, melyek átvezetését, beépítését a nyilvántartásokba, rendeletekbe – mint ahogyan eddig is, úgy a jövőben is – érvényesíteni kell.

A fentieken túl az önkormányzatnak további anyagi támogatói szerepét fenn kell tartani, s – anyagi lehetőségeihez képest – erősíteni szükséges, a települési értékek műszaki megőrzése érdekében.

4.4. Az egyes területfelhasználási egységek fejlesztési lehetőségei

A korábbi évtizedekben tapasztalt belterületi várostest növekedés, s a lakosság központi belterületről történő kiköltözése mind arányaiban, mind ütemében tarthatatlan. Kecskemét Megyei Jogú Város közigazgatási területe építési szempontból beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területekre tagolódik, azonban a beépítésre igénybe vehető területek nagysága véges, hiszen a város nem élheti fel – az egyre inkább stratégiai fontosságú – élelmiszer-alapanyag előállítására alkalmas mezőgazdasági, az ökológiai célokat szolgáló természeti, vagy éppen a víz- és zöldfelületek kialakítására szolgáló tartalékterületeit. Éppen ezért **általános fejlesztési elvként rögzíthető, hogy az extenzív növekedés helyett az intenzív, belső tartalékokra alapozó („kompakt”) fejlesztéseket kell előnyben részesíteni**, kivéve ez alól a nemzetgazdasági szempontból meghatározó (jelentős területi igényvel járó) nagyberuházásokat. Azonban itt is törekedni kell a termőföld védelmére, így a már kiszabályozott, ámde még alulhasznosított gazdasági-ipari területek hasznosítása javasolt. A lakóterületi fejlesztések esetében pedig számolni kell az intézményi, szolgáltatási igények helyben történő kielégítésének biztosítására.

Lakóterületek

A beépítésre szánt területek közül kiemelt szerepet játszanak a lakóterületek, melyek további fejlesztése során, kívánatos lenne a lakosság és a lakossági építkezések közigazgatási határon belüli expanziójának megállítása, a lakóegységek tudatosabban irányított térbeli rendjének meghatározása, követve a kompakt város kialakításának elvét, s elősegítve a város hatékonyabb és olcsóbb üzemeltethetőségét, illetve a közszolgáltatások egyenlő területi hozzáférhetőségét.

Lakásellátás

A lakásellátással összefüggő problémákat a helyi önkormányzat egyedül és teljeskörűen nem képes megoldani, ez nem is lehet koncepcionális cél. A mennyiségi hiányok enyhítésére, az egyes városrészek között meglévő potenciális fejlesztési lehetőségek közelítésére, továbbá a lakásmobilitás fokozására a következő eszközök állhatnak rendelkezésre:

- „megoldó jellegű”, s bizonyos keretek között rugalmas, ugyanakkor határozott kereteket adó építési-városrendezési szabályozás,
- a társadalmi és gazdasági folyamatokat naprakészen követő, évről-évre megújuló önkormányzati lakás- és vagyongazdálkodási koncepció,
- a lakossági és piaci igényeket figyelembe vevő, s a piaci körülményekre hatni tudó önkormányzati bérlakásépítés,
- az üresen álló, rossz műszaki állapotú önkormányzati bérlakások ütemezett felújítása, korszerűsítése, majd a megtérülést és fenntarthatóságot biztosító bérbeadása, ezen felül pedig – az igények figyelembevételével, s a város anyagi lehetőségeinek függvényében – a bérlakásállomány növelése, új építéssel és/vagy vásárlással,

- az elavult, műszakilag leromlott lakótömbök szervezett rehabilitációja, a településkép romlásának, a „szlömösödés” elkerülésének érdekében,
- a munkaerő mobilitását elősegítő „munkavállalói apartmanok” és „fiatal házások otthona” építése, a város növekvő foglalkoztatási, illetve társadalmi igényeinek függvényében,
- a paneles lakótelepek, városrészek energiahatékonysági és értéknövelő felújítása,
- kijelölt lakóterületek (Homokbánya, Alsószéktó, Belső-Máriahegy, stb) irányított fejlesztése, új építési területek előkészítése, önkormányzati közreműködéssel.

Fontos lakásgazdálkodási szempont, hogy az önkormányzatnak elegendő számú cserelakás-állománya legyen. Ennek révén folyamatossá és ütemezetté tehető **a belváros elavult bérlakás célú ingatlanjainak felújítása, lakóépületeinek, illetve lakótömbjeinek tervszerű átépítése, komplex megújítása**. A városközpontban az arra érdemes épületek esetében számolni kell akár más funkciójú (iroda, intézmény, stb.) hasznosítással is. Az új rendeltetés, illetve az esetleg szükséges átalakítás engedélyezésénél figyelembe kell venni az örökségvédelmi előírásokat, az építészeti értékek megőrzését és a településkép védelmét.

A paneles városrészek (pl. Árpád- és Széchenyiváros) felújításának elsődleges célja a lakóhely presztízsének megerősítése, az energiahatékonysági szempontok érvényesítése, élhető, tiszta és biztonságos lakókörnyezet kialakítása. Mindezt olyan eszközökkel és revitalizációs módszerekkel (pl. szociális, funkcióbővítő, energiakorszerűsítési, zöld- és innovatív), amelyek értéknövelő hatásúak, komplexek és a lakások belső tereire éppúgy kiterjednek, mint a lakóházak környezetére és azok közösségi tereire. Az átfogó megújítási program egyik legfontosabb előfeltétele a szükséges fejlesztési programok és tervek megléte, piaci alapú, illetve uniós pályázati finanszírozhatósága. A komfortosság és a biztonság erősítése, valamint a lakókörnyezet javítása és a zöldfelületek védelme, növelése érdekében új parkok, játszó- és pihenőhelyek kialakítására van szükség. A gépjármű-elhelyezés gondjainak megoldására szorgalmazni és támogatni kell a parkolóházak, automata parkolási rendszerek építését, amely lehetőséget teremthet – a felszíni parkolás egy részének kiváltásával – a zöldfelületek, új közösségi terek helybiztosítására.

Kiemelten kell figyelni a **szegregált** (Ürgés, Erzsébetváros, Kossuthváros, Rávagy tér és környezete, Szeleifalu), vagy **alulhasznosított területek** (pl. Homokbánya) **lakóhelyzetének fejlesztésére** is. A beavatkozás célja kettős, hiszen a tervezett felújításokkal nemcsak a terület leértékelődését lehet megállítani, de a terület lakásállományának tömeges felújításával, (a Homokbánya esetében) új bérlakások kialakításával, s lakóterületek kijelölésével új impulzus adható a városrész megújításához, minőségi városi terek létrehozásához.

Új lakóterületek kijelölése, biztosítása

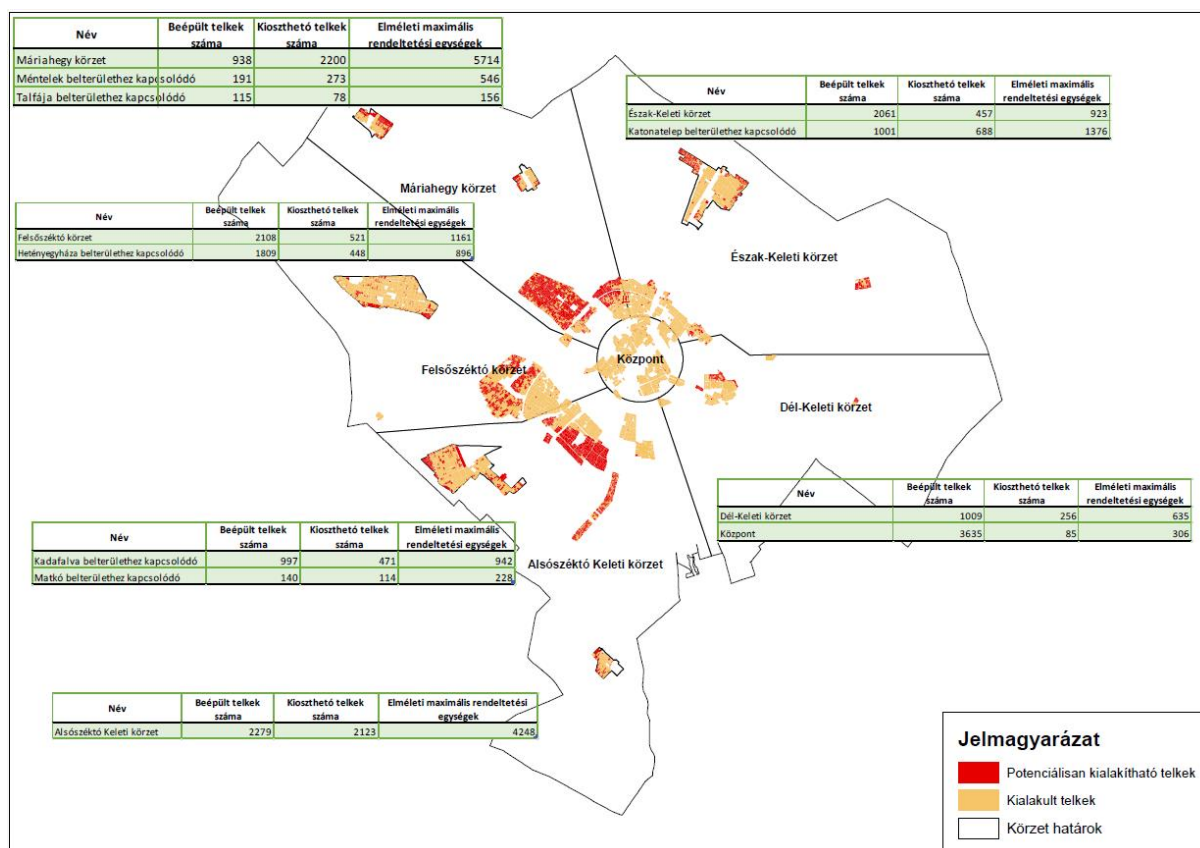
Az elmúlt évek statisztikai adatai alapján a város lakónépessége kismértékű csökkenést mutat (2014-ben 111.836 fő, 2020-ban 109.651 fő). Ugyanakkor a lakossági igények változásával

jelentős igény mutatkozik a nagyobb alapterületű, többszobás (a három-, négy- és többszobás ingatlanok száma 2014 és 2020 között 1.560 db-bal növekedett, ez az összes új építés több mint 80%-a) és energiahatékony ingatlanok iránt. Figyelembe véve az elmúlt évek jellemző kecskeméti lakásépítési folyamatait, s feltételezve, hogy a városnak az elkövetkező szűk egy évtizedben sem gazdasági válsággal, sem jelentős (pl. környezeti, járványügyi) kihívással nem kell számolnia akkor – az éves szinten átlagosan felépülő lakásszámot figyelembe véve – 2030-ig a településen 3.000-3.500 új lakás elhelyezési lehetőségével kell számolni.

Figyelembe véve a beépítésre szánt területeken – Településrendezési Terv alapján – az elméletileg kiosztható rendelkezésre álló építési telkek (7.519 db), illetve a maximális rendeltetési egységek számát (16.741 db), megállapíthatjuk, hogy a városban már kijelölt, beépítésre szánt területek önmagukban is alkalmasak a jelzett igények bőséges kielégítésére (61. ábra).

61. ábra: Potenciálisan rendelkezésre álló építési telkek száma Kecskeméten 2020-ban

Forrás: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2020.

Rögzíthető továbbá, hogy a kizárólag lakásépítési céllal kialakítható 5.985 telken túl, az alapintézmények területigénye is biztosítható (vegyes célra használható telkek száma: 779 db) a beépítésre szánt területeken.

Fel kell azonban hívni a figyelmet arra, hogy a központi belterületen is jelentős építési tartalékok állnak rendelkezésre. Figyelembe véve a kompakt város kialakításának igényét,

törekedni kell a lakásigények legalább 60%-ának ezen a területen történő kielégítésére. Erre alkalmas területnek mutatkozik a Homokbánya, a Széchenyiváros, az Alsószéktó, a Felsőszéktó, valamint a Budaihegy és Vacsihegy beépítésre szánt térsége, ahol a jelzett mintegy 3.000-3.500 lakás 60%-a (1.800-2.100 db) megfelelően kialakítható. Ezt a belterületi lakásépítési folyamatot segítheti elő a meglévő lakóterületek egy részének teljes körű beépülése, vagy átépítése és besűrűsödése, melyben – az erre a részre jelzett lakásigény – 10-15%-ig terjedő lehetőség (kb. 400 lakás) áll potenciálisan rendelkezésre, nagyobb részt társasházi formában. Ez az építési mód lenne jellemző a Homokbánya át-, illetve kiépítése során is. Itt valósulhatna meg a város legnagyobb arányú bérházépítési programja is. Az egyéb lakóterületi bővítésre alkalmas területeken legalább 100 ha-nyi terület áll rendelkezésre családiházak, kistársasházak fejlesztésekre.

A lakóterületi bővítéseket a TRT által kijelölt területeken javasolt előirányozni:

- Alsószéktó irányában, Szeleifalutól délnyugatra,
- Felsőszéktó irányában, Petőfivároستól nyugatra,
- Máriahegy felé, Széchenyivároستól északnyugatra,
- Budaihegy felé, Bethlenvároستól északnyugatra, valamint
- Vacsihegy felé, Dárdaiteleptől északra.

Vegyes területek (a városközpont, valamint a lakókörzetek központi részei)

A városközpontot kiemelten kell kezelni, az adottságok szabta határokat tiszteletben tartva, ugyanakkor a gazdasági, turisztikai, klíma- és környezetvédelmi, településképi és egyéb érdekekre is tekintettel kell szabályozni. Figyelembe kell venni a térszerkezet sajátosságait, az épített környezet történeti értékeit (pl. szecesszió), a kulturális és környezeti-zöldfelületi adottságokat, melyeket védeni kell. A fejlesztéseknek a kulturális, vendéglátói és rekreációs szerepkör erősödését, kiteljesedését kell szolgálniuk.

Erőteljes fejlődési tengely, változatos funkcionális és intézményi zóna kezd el formálódni a városközponttól dél-nyugatra (Szilvási bevásárló központ, Erzsébet-laktanya, Rudolf-laktanya, Egyetemi Campus, Target Center), amely megfelelő szabályozással, s tudatos fejlesztéssel (pl. intézményi, szolgáltatási, zöldfelületi, rekreációs) városi alközpont szerepet („Nyugati Városkapu”) tölthet be.

A külsőbb városrészek lakóterületi fejlesztései során kiemelt figyelmet kell fordítani a szükséges intézményellátás, közszolgáltatások és kiskereskedelem arányos biztosítására, illetve a jelenlegi alközpontok (Műkertváros, Hunyadváros, Vacsiköz, Széchenyiváros, Homokbánya, stb.) kiteljesítésének lehetőségére. Emellett elő kell segíteni a gyorsan fejlődő, formálódó körzetek (Belső-Máriahegy Károly Róbert krt. környéke, Rendőrfalu-Kósafalú környezete, Hetényegyháza, Kadafalva, Katonateleptől) alközponti szerepköreinek bővítését.

Gazdasági területek, gazdasági zónák

A város nyugati, déli és keleti ipartelepein – létrejöttek sajátos körülményei miatt – extenzív területhasználat jellemző, ahol hézagos, mozaikos, területpazarló beépítés tapasztalható. Ennek tudható be, hogy a város méretéhez képest már jelenleg is aránytalanul nagy kiterjedésű a gazdasági (ipari, kereskedelmi, szolgáltatási, raktározási) funkciókat tömörítő övezet¹⁶. **Ezért a jövőben továbbra is törekedni kell az elavult, kihasználatlan épületállománnyal rendelkező, városszerkezetileg előnytelen helyeken lévő, felhagyott ipartelepek funkcióváltó hasznosítására**, másrészt a városszerkezetileg megfelelő elhelyezkedésű, de leromlott, vagy alulhasznosított iparterületek reorganizációjára, környezeti tehermentesítésére, közművesítésére és új vállalatokkal történő betelepítésére.

A várostestbe ékelődő, máig fennmaradt ipari üzemek sorsa a tervezés során egyenként mérlegelendő. Helyben maradásukat szigorú környezetvédelmi paraméterekhez és városképi illeszkedési feltételekhez kell kötni (pl. ipari védőfásítás). **A lakóterületek közé beékelődött, de időközben felhagyott gazdasági területek esetében javasolható a szolgáltatási jelleg felé történő elmozdulás, vagy a teljes funkcióváltás.**

Miután a város jelentős kiterjedésű, de napjainkig sem hasznosított gazdasági tartalékterületekkel rendelkezik, ezeken a területeken ajánlható az ipari-, technológiai- vagy logisztikai park jelleg erősítése. **Az új termelő üzemek letelepedését egyrészt a meglévő ipari parkokba és az újonnan kialakított ipari területekre javasolt irányítani**, másrészt **elő kell segíteni a korábbi ipari, vagy ipari jellegű barnamezős telephelyek rehabilitációs jellegű megújítását**, s ösztönözni kell új vállalkozásokkal történő betelepedésüket.

TRT módosítást igénylő újabb zöldmezős ipari területek kialakítását csak különlegesen indokolt esetben (pl. nemzetgazdasági érdek), alapos vizsgálatokat követően – máshol esetleg visszalépve a kijelölt, de hosszú évek óta nem megvalósult gazdasági területhasználatról – **javasolt engedélyezni.**

Az északi elkerülő út és az 5. sz. főút csomópontjának környezetében, illetve a reptér közelében kialakított gazdasági területeket elsősorban logisztikai, kereskedelmi és szolgáltatási célú hasznosításra javasoljuk, míg a Homokbánya övezetében – az egyetemi területek szomszédságában – található Gksz besorolású övezetet innovációs-technológiai park kialakítására ajánlható.

Bevásárlóközpontok

A helyi szabályozásban már kidolgozásra kerültek a nagy forgalmat vonzó, s jelentős városképi, környezeti és piaci változásokat okozó bevásárlóközpontok építési (pl. volt

¹⁶ Gazdasági területek kiterjedése 2019-ben 21,903 km² volt, amely a teljes közigazgatási terület 6,8%-a. A város gazdasági területeinek jelentős növekedését jól mutatja, hogy 2008 óta (a Mercedes gyár letelepedésének bejelentése óta) 116,8%-kal növekedett annak kiterjedése.

KTE pálya területe a Kuruc körúton, Auchan fejlesztési terület a Homokbányán), **illetve környezetalakítás és az adott városrészbe történő beillesztés feltételei, melyek továbbra is fenntartandóak.** Elvárásként továbbra is fenn kell tartani a városrészi, területi adottságok tiszteletét, az építészeti és közterület-rendezési igényességet. Mérlegelni szükséges az új szabályozás kialakítása során, a zöldfelületek, zöld térfalak szerepének előírászerű növelését, fenntartásuk biztosítását.

Vásárok, kiállító területek

A meglévő vásártér és nagybani piac megtartása, illetve bővíthetőségének biztosítása mellett, a Tervben regionális, esetenként országos jelentőségű kiállítások lebonyolítására alkalmas terület jelölendő ki, távlati bővítési lehetőséggel. Követelmény a jó forgalmi és tömegközlekedési kapcsolat, a teljes körű közművesítettség – vagy annak lehetősége – valamint a vonzó zöldfelületi megjelenés (parkok, zöld térfalak előírászerű kialakítása). Előnyös, ha meglévő épületek is hasznosíthatók. Érdemes vizsgálni ilyen szempontból a városban több helyen megjelenő, alulhasznosított barnamezős, funkcióváltásra váró területeket.

Különleges területek

Kecskemét különleges – azaz helyhez kötött, a környezetre jelentős hatást gyakorló, vagy a külső hatásoktól védendő – **területein található létesítményeinek köre** (pl.: üdülőterületek, oktatási és egészségügyi központok, a kutatás-fejlesztés és a megújuló energiaforrások területei, állat- és növénykertek, temetők, honvédelmi területek, bányák, hulladékkezelők, stb.) **jelenleg is gazdag és változatos, földrajzi elhelyezkedésüket a területi széttagoltság, illetve a szórtság jellemzi.** Az egyes területek és funkciók szinte kivétel nélkül rendelkeznek markáns, a tervezést meghatározó sajátosságokkal, kötöttségekkel. A különleges területeken található funkciók más-más feladatot jelentenek és a teendők is szerteágazóak. A nagy alapterületű bevásárlóközpontok, vagy kiállítási területek (expo) helyének kijelölése széleskörű vizsgálatot (pl. közlekedési, parkolási, lakókörnyezeti, funkcionális, városképi) körültekintést és egyedi szabályozást igényel. Más funkciók esetében (pl. temetők, növény- és állatkert) elsődleges feladat az értékörzés és védelem. Sajátos csoportot képeznek azok a területek (pl. megújuló energiaforrások területei, honvédelmi területek, bányák, hulladékkezelők), ahol a környezeti biztonság fenntartása, a taxonómiai szabályozásnak történő megfelelés, valamint a védőtávolságok kijelölése jelenti a legfőbb feladatot. Megint más esetekben (pl. oktatási, kutatás-fejlesztési és egészségügyi központok) a fejlesztettség, a funkcionális és térbeli-közlekedési kapcsolódási lehetőségek biztosítása képezi a legfőbb szabályozási, tervezési teendőket.

Üdülőterület

A város klasszikus értelemben vett „saját” üdülőterülettel nem rendelkezik. A szabadidős és rekreációs igények kielégítése a város több pontján történik. Ezek formáját,

jellegét és méreteit a város és tágabb környezetének sajátos lehetőségei, adottságai, valamint a társadalmi igények alakították az elmúlt évtizedekben. **Jelentős turisztikai tartalékok rejlenek a széktői Benkó Zoltán Szabadidő Központ, a Széktői sportközpont, valamint a „Nyugati Városkapu” (Rudolf-laktanya) területén,** ahol a sportoláshoz, rekreációhoz, egészségmegőrzéshez, kultúrához, vendéglátáshoz köthető tevékenységek széles skálája fejleszthető. Mérlegelhető az alsó záportározó területének vízgazdálkodási fejlesztéséhez kapcsolódó zöldfelületi és rekreációs használatának támogatása is. **Az aktív turizmus és egészségmegőrzés lehetőségeit segítik elő azok a bővíthető városi zöldfelületek** (pl. Arborétum, Csalánosi-erdő, Nagynyíri-erdő), valamint **városkörnyéki tanyák, melyek az aktív-, az öko- és a lovasturizmus legfőbb színterei lehetnek a jövőben.** Jelenleg azonban mind a Nagynyíri- (~1200 ha), mind a Csalánosi-erdő (~200 ha) nagyobb része gazdasági hasznosítású (állami tulajdonban), melynek több része is lezárt a lakosság előtt. Mindkét terület fejlesztése és bővítése, az erdők városi életbe történő nagyobb arányú bevonása, a klímaváltozáshoz történő alkalmazkodásban betöltött szerepe, a turisztikai, valamint oktatási-kutatási szempontú hasznosítás erősítése kiemelt célként fogalmazható meg.

A volt kerteségek övezetének jellegét (hobbyi telkek, kertkultúra, szőlő- és gyümölcsstermesztés) javasolt megőrizni, illetve erősíteni. Ezek a területek lehetőségeket teremthetnek öko-farmok, bemutató gazdaságok létrejöttéhez is.

A tervben Kecskemét igazgatási területén új üdülőterületet nem indokolt kijelölni. Ugyanakkor a készülő szabályozással lehetővé kell tenni mind a meglévő szabadidős, rekreációs kapacitások bővítését, mind az új idegenforgalmi befektetések térbeli orientálását – pl.: az északnyugati „Zöld folyosó”, a Csalánosi-erdő, illetve a Széktői Akcióterület térségéhez kapcsolódóan – és attraktív megvalósulását. Mindezt a természeti, táji, valamint épített környezet tiszteletben tartásával, az egyes területek teherbíró képességének határán belül. El kell érni, hogy Kecskemét és környéke az igényes, maradandó élményekre vágyó vendégforgalom egyik kedvelt úti céljává váljon.

Felsőfokú oktatási és kutatási intézmények területei

A kecskeméti Neumann János Egyetem az elkövetkező évtizedben jelentős fejlődés előtt állhat, hiszen a meglévő karok olyan szakterületeket fednek le (pl. anyagtudomány, járműipar, gépipar, logisztika, informatika, agrárgazdaság, kertészet, vidékfejlesztés, környezetvédelem, műszaki menedzser, kereskedelem és marketing, nemzetközi gazdálkodás), melyek stratégiai szerepet tölthetnek be a város következő évtizedeiben. **A várhatóan megjelenő új akkreditált szakok, a kutatás-fejlesztési tevékenység erősödése, továbbá a remélhetőleg növekvő hallgatói létszám az oktatás, a kutatás és az innováció részéről új területi igényeket generálhat.**

Több alternatív helyszín is rendelkezésre állhat a növekvő felsőoktatási területi igények kielégítésére. Ezek közül az egyik az **Egyetemi Campus Izsáki úti telephelye,** amely

jelentős fejlesztések előtt áll. A terület kapcsán figyelembe kell venni, hogy a város legdinamikusabban fejlődő tengelyében, a „Nyugati Városkapu” területén található, így szem előtt kell tartani a városrész adottságait (szomszédságában található a műemlékvédelmi Rudolf-laktanya), a városképi illeszkedést és közterület-rendezési szükségleteket. Hasonlóan nagy lehetőséget rejt a **Homokbánya területe**, ahol egy komplex városfejlesztési beavatkozás keretében – a terület környezeti felmérését és tehermentesítését követően – a tervek szerint lakó- és intézményi funkciók mellett, kutatás-fejlesztési és innovációs kapacitások épülhetnek ki. Megvan a lehetőség egy kreatív innovációs központ és technológiai park kialakítására, illetve egy „okos város” mintavárosrész kiépítésére is.

A beépítési terv elkészítése előtt, részletes terület- és objektumalkalmassági vizsgálat, illetve elemzés készítendő egy megvalósíthatósági tanulmány kíséretében. A Homokbánya területének rendezését és revitalizációjának előkészítését kiemelt eszközrendszerrel célszerű elősegíteni.

Intermodális csomópont területe

A Ceglédi út – Bethlen krt. – Szolnoki út – Vasútállomás által határolt területen tervezett részletes szabályozás már megszületett. **A terület központi elhelyezkedése, városképi megjelenése és forgalomvonzó jellege okán azonban különleges figyelmet igényel.** A tervezett beruházás különösen a kapcsolódó forgalmi irányok, közlekedési keresztmetszetek és kiszolgáló csomópontok, illetve a zöldfelületi (szükséges lenne a terület zöld jellegének a hangsúlyozása is, akár zöldfalak és a megmaradó zöldfelületek jelentős minőségi fejlesztésével) és környezetvédelmi vonatkozások (pl. zaj, rezgés légszennyezés) szempontjából vetnek fel szabályozási kérdéseket. Javasolható a terület három oldalú zártságának oldása, a Ceglédi út és a Kuruc körúti volt hűtőház közötti területen új, a vasúti sínekkel párhuzamos futású városi gyűjtőút kiépítése, a megnövekvő forgalom levezetésére.

Egészségügyi területek

A megyei kórház további fejlesztéséhez (Pólus II. program) szükséges tartalék területek rendelkezésre állnak az egészségügyi létesítmény Nyíri úti telephelyén. A létesítmény forgalomvonzó hatásának és az Akadémia krt. és Nyíri út kereszteződésében megvalósuló körforgalmi csomópont áteresztő képességének növekedésével, a telephelynek a Csabay Géza krt. felőli – gépjárművel történő – megközelítése vizsgálandó. A kecskeméti Honvédkórház (Repülőkórház) telephelyén – újabb területi szükségletet támasztó – fejlesztési igény nem ismert. Az idősellátás területén ugyanakkor folyamatos bővítéssel kell számolni. A jelentkező új igényekhez szükséges területek azonban biztosíthatók a meglévő idősellátó telephelyeken, illetve a fejlesztésekre kiválóan alkalmas városi intézményi területeken. A nyíri úti létesítmény kapcsán jelzett vizsgálaton túl, egyéb rendezési feladat egyelőre nem jelentkezik ezen a területen.

Sportolási célú területek

A széktői Benkó Zoltán Szabadidő Központ, valamint a 142. számú (Budapest-Lajosmizse-Kecskemét) vasútvonal – Izsáki út –Vízmű út által határolt területen további sport célú fejlesztések lehetségesek és indokoltak. A szabadidő központ területén szállás, sport és rekreációs létesítmények (szálloda, kemping, éttermek, vízisport-telep csónakház, strand, stb.) építésére, bővítésére, illetve átalakítására elegendő terület áll rendelkezésre. Ugyancsak alkalmas minőségi sportcélú fejlesztésekre a széktői sportcentrum, a Rudolf-laktanya, a műkertvárosi sportcentrum területe, valamint a Szent László krt.-Matkói út-Trafó utca és a Gokart Stadion által lehatárolt térség. Vizsgálni szükséges ugyanakkor egy nagyobb (kb. 4000 fő befogadására alkalmas) multifunkcionális sportcsarnok területi elhelyezésének rendezési, funkcionális illeszkedési és közlekedési kérdéseit.

A Csalánosi Parkerdő területén a zöldfelület rendezése mellett rekreációs és szabadidős funkciók jelenhetnek meg. A város gyorsan fejlődő nyugati és északi részén pedig a növekvő számú lakosság támaszthat új igényeket a sportcélú beruházásokkal kapcsolatban. Ezen belül a Homokbánya és Alsószéktó lakossága és az egyetem igényeinek kielégítése céljából indokoltnak látszik a már meglévő sportterület bővítése. Emellett a Széchenyiváros-Belső-Máriahegy lakosságszám bővülése a kiépülő Károly Róbert krt. melletti területen, lehetőséget kínál elsősorban a tömegsport igényeit kielégítő sportközpont kialakítására.

Temetők

A felekezeti temetők (Református temető, és a katolikus Szentháromság temető) tekintetében fennmaradásával kell számolni, ugyanakkor a város testén belül történő elhelyezkedésük nem teszi lehetővé bővítésüket. Éppen ezért hosszú távon a városi köztemető bővítése szükséges, az ezzel kapcsolatos feladatokat a város rendezési tervében szem előtt kell tartani. A működő temetőknél a területükön belüli értékőrzés, a minőségi zöldfelület megtartás, illetve a fejlesztés a legfőbb feladat. A már nem működő temetők esetében az értékmegőrzéssel történő kiváltás, illetve a területek részleges beépítése, közparkká történő alakításuk támogatható körültekintő szabályozás mellett.

Honvédelmi területek

A jelentős kiterjedésű katonai repülőtér megközelíti a belterületi határt és a lakóterületek egy részét. Ez a körülmény fokozott környezeti veszélyeztetést – elsősorban zajártalmat – jelent. A zajgátló védőövezetek kijelölése évek óta húzódik. Véglegesítésük után az övezeti határok és korlátozások – az érvényes előírások szerinti horizontális és vertikális biztonsági sávokkal, illetve a hozzájuk tartozó korlátozásokkal együtt – a tervbe, valamint a helyi építési szabályzatba beépítendőek. A repülőtér léte alapvetően meghatározza a településszerkezet és a várostest térbeli fejleszthetőségének irányát, mértékét és tartalmát. A tervezést úgy kell végezni, hogy a legkisebb területfelhasználási és funkcionális korlátozást okozza (ez feltétele

lehet a cargo-központ és körülötte elhelyezkedő területek jövőbeli fejlődésének is). Elsősorban a határos, valamint a csatlakozó területek – Szolnokihegy, Kőrösihegy és Vacsihegy – építési övezeteinek meghatározása igényel különös óvatosságot.

Különleges hulladéklerakó területe

Kecskemét hulladékgazdálkodása jelentős fejlesztésen ment keresztül az elmúlt egy évtizedben. Kecskemét **Regionális hulladéklerakó telepe** a közigazgatási terület DK-i részén, Kisfáiban található. A meglévő hulladéklerakó a rendezési, a technológiai és a környezetvédelmi normáknak megfelelően épült ki. A teljes (meglévő és 2013-2014-ben bővített) hulladéklerakó térfogata (2018-ban) 1.388.508 m³ volt, mely további mintegy 10-12 évig képes fogadni a város és környezetének hulladékait. Az új jogszabályi előírásoknak, a nemrég telepített hulladékválogató műnek, a szelektív hulladékgyűjtés felfutásának, továbbá az újrahasznosítás egyre növekvő arányának köszönhetően a jelenleg meglévő kapacitások kielégítik a társadalmi igényeket. Jelentősebb rendezési feladat egyelőre nem jelentkezik ezen a területen.

Beépítésre nem szánt területek

Az összefüggő zöldfelületi rendszer jelentősége

A városban és közvetlen környezetében vizsgálni, majd az eredmények függvényében **ki kell teljesíteni a makro- és mikro-környezet kedvező alakításához nélkülözhetetlen összefüggő zöldfelületi, ökológiai hálózatot**. Ennek érdekében a következőket kell biztosítani:

- **Kerüljön sor Kecskemét Zöld Infrastruktúra-hálózat Fejlesztési- és Fenntartási Akciótervének kialakítására.** Készüljön olyan talajtani-városökológiai tanulmány, amely alapján eldönthető, hogy mely területek kivételével (vizes élőhelyek és szikes területek, védett természeti értékek, élőhely-együttesek) kell az egyes földrészeket parkosítani, fásítani. A fásítás esetében kizárólag a tájba illő, a városi mikroklímát és talajadottságokat jól tűrő, a környezet adottságait (mikroklíma, talajvízviszonyok, homoktalajok, por- és pollenártalom, stb.) figyelembe vevő fafajok telepítésével végezhető. Az ettől eltérő meglévő erdőrészek és facsoportok (pl.: nőivarú nyárfák) tervszerű, ütemezett (fokozatos) cseréje javasolható.
- **EI kell készíteni** közigazgatási terület minden zöldfelületi elemét érintő **zöldfelületi katasztert**, illetve ezen belül a részletes kertészeti szakmai felmérésen alapuló **közterületi fakatasztert**, amely a vizsgálati, értékelési, javaslati és fejlesztési tervek alapját szolgáltatná.
- **Vizsgálni szükséges az erdősítésre javasolt területek (OTrT-ben előírt arányú) megvalósíthatóságának területi, telepíthetőségi lehetőségeit.**
- **A város és térségének természeti környezeti problémái** (pl. természetes vízfelület hiánya, kiporzás, csökkenő talajvízszint, a talajok tápanyagvesztése) **a klímaváltozás, szárazodás kedvezőtlen hatásaival tovább nőttek. Ezek kezelése a zöldfelületeken**

a növénytelepítéshez jól megválasztott fajok kiválasztásával, vízvisszatartó megoldások alkalmazásával (esőkertek), a csapadék helyben történő hasznosulását elősegítő megoldásokkal, mezőgazdasági területeken a környezettudatos, ökológiailag fenntartható természetstechnológia elterjesztésével, s az ehhez szükséges szabályozások újragondolásával lehetséges.

- Minden olyan terület, amelynek állapota, vagy felhasználása jelenleg nem megfelelő (pl. roncsolt, gondozatlan parlagterületek), **törekedni kell rekultivációval történő zöldfelületi hasznosításra** (leginkább az alulhasznosított, vagy barnamezős, de fejlesztésre szánt területek esetében nyílhat erre lehetőség).
- **Kecskemét gyűrűs, sugaras úthálózata kedvező lehetőséget nyújt út menti fásítások, zöldsávok lineáris kialakítására, illetve a meglévő rendszerelemek továbbfejlesztésére.** A tervezés egyik fő feladata, hogy a városra jellemző, nagyszámú, térben széttagolt kisebb-nagyobb parkokat, közkerteket és a jelentős zöldfelülettel rendelkező intézményeket kapcsolja össze zöld folyosókkal, majd képezzen rendszert (ökológiai folyosót) a külterületi-városkörnyéki erdőkkel.
- **Emellett keresni kell zöldfelületek növelésének, kialakításának új módozatait** (pl. vertikális kertek, zöld térfalak, extenzív zöldsávok, esőkertek). Ilyen típusú zöldfelületi kialakítások még csak elvétve (legtöbb esetben csak tervi szinten) találhatók a városban. A jelzett – új típusú – zöldfelületi megoldások elterjesztéséhez a városnak elsősorban szabályozási elképzeléseket, illetve az ösztönzést segítő (a lakosság, a vállalkozók és a lehetséges beruházók érdekeltté tétele) és a szemléletformálást célzó ajánlásokat kell megfogalmaznia.
- **Fontos, hogy a zöldfelületi infrastruktúra hálózat a jövőben hasonló jogi védelmet kapjon, mint bármilyen más közmű elem.**

A városban és környékén törekedni kell a védettséget élvező zöldfelületek – közparkok – és természeti területek kiterjedésének szinten tartására, lehetőség szerinti növelésére. A központi belterületen található erdőket fokozatosan egészségügyi- és parkerdővé kell alakítani. A központi belterületen kívüli erdők esetében a legfontosabb feladat a területük védelme, esetleges növelése (a gazdasági jelleg legfeljebb szinten tartásával) a növényállomány egészségének megóvása, javítása, az élőhelyek fejlesztése.

Folytatni kell a belterület nyugati határán megkezdett zöld- és vízfelület fejlesztési programot. **A Nagynyíri Erdő, a Kápolna-rét, a Szabadidőpark és az Arborétum eddig megvalósult részei rendkívüli értéket képviselnek. A városszerkezeti értékű együttes további – nyugati, északnyugati irányú – bővítése változatlanul kiemelt cél.** A mikroklimatikus, egészségügyi, szociális, városképi, valamint funkcionális szempontból is hasznos fejlesztés – a hatályos TRT területfelhasználási tervét követő módon, azt továbbfejlesztve – terjedjen ki Belsőnyíri és Külsőnyíri területére, kösse össze a meglévő kisebb-nagyobb erdőket (Ménteleki-erdő, Nagynyíri-erdő, stb.) és alkosson összefüggő településvédelmi zöldfelület-fejlesztési zónát, vagy „tengelyt” Máriavárostól egészen az igazgatási határig.

Erdőterületek

A terv távlatában (2030-ig) az erdősültség növekedésével kell számolni. A város alapvető célja, hogy erdősültség tekintetében közelítsen a jelenlegi megyei lefedettségi átlaghoz (18,56%). A jelenleg hatályos terv erdő besorolású övezetei jelentős mértékben eltérnek a tényleges erdősültségtől, mert a TRT hatályba lépése óta történtek új erdősítések, erdő kivágások, illetve (szabálytalan módon) területhasználat változások, melyek ellenőrzése nem minden esetben megoldott a városban. Az **erdőfejlesztés** legfontosabb szakmai és településrendezési kritériumai az alábbiakban foglalhatók össze:

- **a külterület meglévő főbb zöldfelületi elemei** (erdők, fasorok, vizes élőhelyek, hagyományos kertkultúrák, stb.) a tervezett erdőkkel egységes, **összefüggő rendszerbe szervezendők és összekapcsolandók a belterület megfelelő ökológiai folyosóival**, valamint zöldfelületi foltjaival,
- **a zöldfelületi rendszer legfontosabb eleme az ÉNy-DK irányú, az Arborétumot a Nagynyíri-erdővel összekötő, erdősítendő területsáv legyen**,
- törekedni kell az egészségügyi-szociális és turisztikai erdők arányának növelésére, megfelelő városi területgazdálkodással, illetve az erdőtulajdonosok ösztönzésével,
- az erdők kedvező hatását fasorokkal, erdősávokkal, út menti fatelepítésekkel kell kiegészíteni,
- az M5-ös autópálya mindkét oldalán ki kell egészíteni és legalább 100-100 m szélességűvé indokolt szélesíteni a véderdőt, mint ahogyan az északi elkerülő út mentén is indokolt városvédő erdősáv telepítése,
- **fejleszteni kell a védőerdő állományt** is, főként a gazdasági övezetek térségében, különösen az ipari parkokban és azok határán,
- **a fásítás, a zöldfelületi fejlesztés, az építéshez kötődő zöldfelületi elvárások megfelelő szabályozásával**, s annak szigorú ellenőrzésével **érhető el**,
- általában is ki kell használni a „**beültetési kötelezettség**” előírásának lehetőségét, amit minden indokolt helyen alkalmazni kell.

Mezőgazdasági területek

A mezőgazdasági területekbe ágyazódva, a központi belterülettől különböző távolságra és irányokban elhelyezkedve 1.200 hektárt is meghaladó nagyságú, **volt zártkert** található. **Az eredetileg kisüzemi kertművelésre szánt parcellák egy része fokozatosan funkciót váltott, átalakult.** Használati módjukban a termelés mellett – s gyakran a helyett – egyre inkább dominánsná vált a pihenés-kikapcsolódás, sőt a kizárólagos lakhatási funkció. Mindezzel párhuzamosan több területen az alapközművek egy része is kiépült, ami önmagában gerjesztette az átalakulási folyamatot. Különösen a városközei, viszonylag kedvező közlekedési kapcsolatokkal, ezáltal elfogadható alapellátási lehetőséggel is bíró kertrészekben jelent meg a határozott – de tömegesnek még nem nevezhető – lakásépítési

szándék, amely azonban számos konfliktust eredményezett (gazdálkodás-lakhatás, eltérő érdekek a közterület-alakítással kapcsolatban, mezőgazdasági nehézgépjármű használat a földes úton, stb.).

A felülvizsgálendő tervben életszerű, a város, valamint a tulajdonosok érdekeit is szem előtt tartó, **differenciált szabályozást** kell kidolgozni, az alábbiak figyelembevételével:

- a belterülethez közvetlenül csatlakozó, ahhoz **organikusan és gazdaságosan már a terv távlatában csatolható „beépítésre szánt” besorolással rendelkező területeket segíteni, ösztönözni szükséges** az egységes településkép kialakítása érdekében,
- amennyiben a vizsgált terület beépítése csak a terv távlatán túl – nagy távlatban – reális, úgy **a terület hasznosításának szabályait kell kidolgozni,**
- azokat a területrészeket, amelyeket nagy távlatban sem gazdaságos, illetve indokolt „beépítésre szánt” területté minősíteni, **továbbra is kertségnek kell tekinteni, ahol a meghatározandó általános szabályok szerint lehet tanyát, illetve egyéb (pl.: gazdasági) létesítményt építeni, mezőgazdasági termelést folytatni.**

A mezőgazdasági területek szabályozásánál a következők szerint kell eljárni:

- **elsődleges fontosságú a termőföld védelme, mezőgazdasági területek megőrzése,** további felaprózódásuk és átminősítésük megakadályozása,
- a **mezőgazdasági üzemközpontok, majorok, állattartó telepek és farmok, mint gazdasági területek hatékony működését lehetővé kell tenni,** ugyanakkor ez nem jelentheti üzemméretük ezen a területen történő, a környezetet már zavaró, vagy károsító növekedését,
- **vizsgálni szükséges továbbá a birtokközpontok, majorok napjainkban történő gazdálkodási, területhasználati gyakorlatát,** hogy ez jelent-e bármilyen szabályozási (területi, útkapcsolati, stb.) igényt,
- a **tanyák fennmaradási és építési feltételei feleljenek meg az alapvető építészeti, táji és földhasználati, környezetvédelmi és közművesítési előírásoknak,** valamint a helyben kialakult és folytatható hagyományoknak,
- a **szabályozásban kapjon teret és rugalmas fejlesztési lehetőséget az idegenforgalmi célú, a Kecskemétre jellemző, egyedi értékű tanyai turizmust szolgáló beruházások megvalósítása,**
- a természetvédelmi oltalom alatt álló területeken kívül, a **„Zöld folyosó” területén,** a beépítésre nem szánt kertségeknél, valamint az egyéb külterületi tanyás térségnél kapjon elsőbbséget a **természeti környezet és a tájkarakter védelme, megőrzése,**
- **gátolni kell a külterületi főútvonalak menti sűrű, a belterületi utcát idéző lakhatást szolgáló épületek megépülését,** illetve a meglévők további folytatását, egyértelmű területhasználati rend és szabályozás megteremtésével.

Közlekedési területek

A város az infrastruktúra területén felzárkóztató fejlesztéseket hajtott végre az elmúlt évtized folyamán, annak érdekében, hogy a város infrastrukturális lemaradását (különösen a csatornázottság, a vezetékes vízellátás és a közúthálózat területén) mérsékelje a települési versenytársaihoz képest. A gazdasági versenyképesség megőrzése, a lakossági igények kielégítése, valamint a környezetvédelmi előírásoknak történő megfelelés érdekében a közlekedési-infrastruktúra fejlesztések folytatódnak az elkövetkező évtized folyamán is, amely rendezési és szabályozási oldalról is folyamatos kontrollt igényel. **Alapelvként rögzíthető, hogy a közúti közlekedési területek növelése csak olyan léptékben támogatandó, amely elősegíti a város biztonságos üzemeltetését, élhetőségét és versenyképességét,** ugyanakkor adottságként kell tekintenünk a város területén belül meglévő vasúti hálózatra, amely a jövőben nagyobb szerepet kell, hogy kapjon a városrészek közötti és térségi személy- és áruszállításban.

A településrendezési terv időtávjának megoldásra váró a szabályozási kérdéseket is érintő közlekedés-fejlesztési feladatai:

A város hatályos településrendezési eszközeiben kijelölt fő közlekedési hálózati rendszer kompakt városi szerkezetet vetít előre, amely az ismert fejlesztési irányokat hosszabb távon kiszolgálja.

- A város közlekedési rendszerében jelentősebb, **új elemet az M5 autópálya keleti oldala mentén tervezett nagysebességű vasút jelenti,** melyet az OTvT már 2008 óta szerepeltet a hálózati tervében. A jövőben szükséges a vasút települési szintű szerepkörét, a területi igényét és a környezetére gyakorolt hatását tisztázni.
- Hasonló feladatot jelent **a közös felhasználású (katonai-polgári) repülőtér szerepkörének pontos meghatározása,** s az ebből fakadó területfelhasználási és funkcionális korlátozások vizsgálata.
- A tervezett új, illetve fejlesztendő főbb közlekedési területek műszaki kialakításai során rendező elvként kell fenntartani, hogy **a tervezési feladat és a beruházás mindig a környezet adottságait figyelembe véve, azt kiszolgálva és komplex módon történjenek** (az egyes közterületi beavatkozások a teljes keresztmetszelyt vizsgálva kerüljenek tervezésre). Ezen szempontokat szükséges erősíteni a szabályozási eszközökben.
- A jövőben **a „lágy közlekedési” formák belvárosi közlekedésben történő előnyben részesítése,** és a gépjármű forgalom visszaszorítása a közlekedésbiztonság növelése és a környezetvédelem érdekében **jelentős szabályozási kérdéseket vet fel,** melyeket vizsgálni szükséges.
- A beépítésre nem szánt egyéb területhasználatokhoz (erdő-, mezőgazdasági-, zöldfelületi) kapcsolódó jövőbeni feladatok ismeretében **javasolt felülvizsgálni az ún.**

mezőgazdasági úthálózatban jelentkező megoldandó feladatokat. A területet kiszolgáló építési beavatkozások a területhasználathoz illeszkedve történjenek.

- Fontos feladatként jelentkezik **az alulhasznosított vasúti területek jövőbeni szerepkörének megfogalmazása, szabályozása.**

A közművek jelenlétét a város területén szabályozottan, a közterületek által biztosított területekre kell terelni. Törekedni szükséges a korszerű, környezetet és a tulajdont kevésbé korlátozó műszaki kialakításokra.

Ugyancsak törekedni szükséges a lakó- és gazdasági területeket jelentősen korlátozó meglévő hálózati közmű vezetékek áthelyezésére vagy korszerű kiváltására.

Különleges beépítésre nem szánt területek

Többek között ide tartoznak különleges zöldfelületi jellegű területen elhelyezhető **vadspark, arborétum, rekreációs, szabadidős, wellness, turisztikai, kulturális, közösségi szórakoztató létesítmények**, ezek kiszolgáló építményei, illetve **a megújuló energiahasznosítás létesítményei.** Ez utóbbi kapcsán például a jelentős területet elfoglaló, és a tájban is markáns beavatkozást okozó **napenergia-hasznosító létesítmények** helyszínének megfelelő kijelölése során, figyelembe kell venni az elfoglalt termőföld minősége és a táji hatások mellett, **az egységes uniós osztályozási rendszer, más szóval „taxonómia” előírásait is.**

A taxonómia egy olyan osztályozási rendszer, amely meghatározza, hogy mely gazdasági tevékenységek számítanak fenntarthatónak. Ebben a rendszerben hat környezeti célt határoztak meg, és rögzítették, hogy egy tevékenység akkor tekinthető fenntarthatónak, ha úgy támogatja valamelyik célt, hogy egy másik közben nem sérül.

A hat célkitűzés:

- az éghajlatváltozás mérséklése;
- alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz;
- a vízi és tengeri erőforrások fenntartható használata és védelme;
- áttérés a [körforgásos gazdaságra](#);
- a szennyezés megelőzése és csökkentése;
- a [biológiai sokféleség](#) védelme és helyreállítása.

Ahhoz, hogy egy gazdasági tevékenység környezeti szempontból fenntarthatónak minősüljön, az alábbi követelményeknek kell majd eleget tennie:

- jelentős mértékben hozzá kell járulnia az előbbieken felsorolt hat környezetvédelmi célkitűzés legalább egyikéhez,
- nem sértheti súlyosan egyik környezetvédelmi célkitűzést sem,
- az adott tevékenységet bizonyos alapvető társadalmi biztosítékok betartása mellett kell végrehajtani,
- a tevékenységnek meg kell felelnie a vonatkozó „szakmai átvilágítási kritériumoknak”.

5. ÖSSZEFOGLALÁS

Kecskemét Megyei Jogú Város jövőbeli fejlődését alapvetően befolyásolhatja, hogy **képes-e azonosítani a külső környezet kihívásait, emellett megfelelően értelmezi-e a városban lejátszódó (pl. gazdasági, társadalmi, területi, környezeti) folyamatokat és a jelentkező problémákat, illetve milyen szakmai válaszokat tud adni ezek kezelésére.** Ennek érdekében erősíteni szükséges az adatgyűjtés, -tárolás és -elemzés városi rendszerét, ki kell építeni egy városi elemző és döntéstámogató monitoring rendszert.

Kiemelt jelentősége van annak, hogy a város stratégiaalkotási és fejlesztési tevékenysége során, a **Kecskemétért tenni akaró közösség** (pl. gazdasági szereplők, intézményi szféra, társadalmi és civil szervezetek, magánemberek) **és a döntéshozók képesek legyenek** – kompromisszumkereső szakmai viták után – **egyetértésre jutni a stratégiai jelentőségű fejlesztési célok, prioritások és irányok tekintetében.** Törekedni kell arra, hogy a közösen meghatározott feladatokat az érintettek következetesen végrehajtsák, a kérielt javaslatok pedig minél nagyobb számban megvalósuljanak.

A szűkülő természeti erőforrások, a klímaváltozás következtében előttünk álló kihívások és a mind korlátozottabban rendelkezésünkre álló szabad fejlesztési területek felhívják a figyelmünket arra, hogy meglévő lehetőségeinkkel felelősen, előrelátóan, s jó gazda módjára éljünk. A jövőben az egyre dráguló nyersanyagok és energiahordozók, továbbá az egyre karakteresebben megfogalmazódó lakossági igények felértékelik a városüzemeltetéssel kapcsolatos feladatokat, melynek optimalizációja nagyban függ a városi területhasználat átgondoltságától, következetes szabályozásától és az üzemeltetés szervezeti kérdéseitől.

Látható, hogy a fejlesztési források megszerzésének egyre fontosabb előfeltételét képezik a megfelelően kérielt és előkészített tervek. Éppen ezért **javasoljuk, hogy erősödjön meg a rendszerelvű településműködtető és -fejlesztő gondolkodás. Élénk információáramlás és szakmai párbeszéd jellemezze a jövőben a város tervezési és fejlesztési folyamatát,** különös tekintettel a városrészek eltérő fejlettségére és igényeire, illetve az egész várost érintő, nagy horderejű programok közös megvalósítására. Fontos, hogy a **koncepció és a város egyéb stratégiai dokumentumai kapjanak széles városi nyilvánosságot** a minél nagyobb társadalmi támogatás érdekében.

Jól szolgálhatná Kecskemét érdekeit, ha **a városvezetők integrált városfejlesztési törekvéseit** – hivatali városfejlesztési osztály hiányában – **egy olyan városfejlesztési és köztervező funkciót is ellátó külső szervezet támogatná, amely egyben segítené, s koordinálná a meglévő városi szervezetek összehangolt munkáját,** szakmai tevékenységük kiszélesítését. Ez a szervezet képes lenne a városi folyamatok nyomon követésére (monitoring rendszer működtetése), a koncepcióban javasolt tervek, megalapozó dokumentumok és programok elkészítésére, illetve végrehajtására. Ezzel lehetővé válna **a komplexebb szemléletű városfejlesztés megvalósítása.**

Ajánlható, hogy az integrált tervezési szemlélet kialakításával, a városvezetés teremtsen meg az egyensúlyt a városrendezési, a városfejlesztési és a városüzemeltetési feladatok, valamint a szükséges szintre hozó fejlesztések, továbbá a távlatos, nagy jelentőségű stratégiai programok és beruházások megvalósítása között. Hasonlóan fontos a város működését és fejlődését meghatározó szférák (társadalmi, gazdasági, infrastrukturális, természeti-környezeti) kiegyensúlyozott fejlesztése is, amely a város harmonikus fejlődésének elengedhetetlen feltétele.

Ajánlható, hogy a város életét befolyásoló nagyobb beruházások esetében a Településfejlesztési Konceptióban megfogalmazott célokat, prioritásokat és területhasználati elveket (pl. harmonikus, környezetbarát, értékközpontú fejlesztés, tértakarékos (kompakt) városszerkezet, termőföld védelem) „szembesítsék” a fejlesztési beavatkozással, s mérleljeék a várható hatásokat.

Ajánlható, hogy a város kreatív szellemiségét, innovatív fejlesztési energiáit a város jobban használja ki a koncepcióban jelzett célok megvalósítása érdekében, építsen az itt lakók szakmai tudására, kötődésére, kreativitására és tenni akarására.

Ajánlható, hogy a kiválasztott fejlesztési programok, projektek rendelkezzenek megvalósíthatósági tanulmánnyal, műszaki tervekkel, költség-haszon elemzéssel, megtérülés számítással, illetve üzemeltetési tervvel a jobb finanszírozhatóság és a beruházás kockázatainak csökkentése érdekében.

Ajánlható a kialakulóban lévő városi és térségi partnerség szélesítése, erősítése és hosszú távú fenntartása az együttműködő tervezés megerősítése érdekében, hogy a város és térségében rejlő fejlesztési potenciálok egymásra épülhessenek, egymást erősítsék, s a kölcsönös előnyök a lehető legjobban hasznosulhassanak (pl. térségi szintű közszolgáltatások kialakítása, elővárosi közlekedési rendszerek, termelési-értékesítési láncok, turisztikai programcsomagok, közös környezetvédelmi és energetikai beruházások, ágazati és funkcionális munkamegosztás).

Ajánlható, hogy Kecskemét térségi szerepkörének erősítése érdekében széleskörű kapcsolatrendszert építsen ki környezetével és stratégiai partnereivel, itthon és külföldön egyaránt. Ennek érdekében erősíteni szükséges a város marketing-tevékenységét, melynek célcsoportjai között megtalálhatók a város hagyományos külső partnerei, a reménybeli külső befektetők, a kecskeméti vállalkozások, a kormányzat, a kül- és belföldi turisták, a város civil szervezetei és a lakosság.

Jogszabályi előírást követve elvárás, hogy a **Közgyűlés által elfogadott koncepcióban** (és annak forrás szerző dokumentumát képező Fenntartható Városfejlesztési Stratégiában) **foglaltak teljesülése négyévente kerüljön áttekintésre, mérlegre, felülvizsgálatra.**